

Conferenties Winschoten 1985 - 1989

HET KONINKRIJK VAN GOD

***Verslag van de dagbesprekingen
gemaakt door G.B.D. van Schaik***

Oude Sporen 2009

INHOUD

1. Beginselen.....	4
1a. God is Koning	4
1b. God legt de heerschappij in handen van de mens	32
1b. 1. Mensenkind	32
1b. 2. Christus.....	60
1c. De komst van de Koning.....	72
1c. 1. Geboorte	72
1c. 2. De aankondiging van het koninkrijk	80
1c. 3. Met de Koning kwam het koninkrijk	80
1d. Beginselen van het koninkrijk	87
2. Het koninkrijk in zijn nieuwe vorm.....	131
2a. Gelijkenissen van het koninkrijk.....	131
2a. 1. De zaaier.....	132
2a. 2. Het groeiend zaad	147
2a. 3. De dolik onder de tarwe.....	147
2a. 4. en 2a. 5. Het mosterdzaad en het zuurdeeg	168
2a. 6. De schat in de akker	181
2a. 7. De koopman die één schone parel vindt	181
2a. 8. Het sleepnet.....	190
2a. 9. De heer des huizes.....	198
2b. Nieuwe beginselen van het koninkrijk	200
2b. 1. De sleutels van het koninkrijk	200
2b. 2. Het vanzelf groeiende zaad	206
2b. 3. De grootste in het koninkrijk	213
2c. Nieuwe gelijkenissen van het koninkrijk	221
2c. 1. De onbarmhartige slaaf.....	221

2b. Vervolg.....	235
2b. 4. De gesnedenen om het koninkrijk	235
2b. 5. Het binnengaan van het koninkrijk	249
2b. 6. De arbeiders in de wijngaard.....	262
2b. 7. De onrechtvaardige landlieden.....	273
2b. 8. De bruiloft.....	280
2b. 9. Wee u schriftgeleerden en farizeeën.....	288
2b. 10. Het navolgen in het koninkrijk.....	297
2b. 11. Opnieuw geboren	304
2b. 12. Niet van deze wereld	308
2c. Vervolg.....	309
2c. 4. De tien maagden.....	309

1. BEGINSELEN

1a. God is Koning

Ex. 15:17, 18; 1 Kron. 29:11, 12; Ps. 5:3; 103:19; Jes. 44:6; Jer. 10:7, 10; Dan. 4:34, 37; 1 Tim. 1:17; 6:15; Op. 5:3.

- + -

Conferentie 1985

- + -

Bij deze conferentie, waarbij geen bijbelboek, maar een onderwerp aan de orde is, wordt volgens een schema besproken. Daarbij is het zaak, dat de gegeven teksten niet in alle details worden besproken, maar datgene wat in het verband van het onderwerp van belang is, nl. het feit dat God Koning is.

Voor een goed begrip is het misschien zinvol bij het begin eerst het verband met de voorafgaande thema's te bezien. Gedurende veel jaren is de gemeente van God het onderwerp geweest. Er is een gemeente van God en een koninkrijk van God. God heeft Zijn raadsbesluiten opgevat. Hij is God, de Schepper, de Onderhouder, de Heerser. Hij beslist over Zijn wereld. God heeft raadsbesluiten van eeuwigheid, van *voor de grondlegging der wereld*, raadsbesluiten met betrekking tot Zijn *hemel*. Hij wil die hemel delen met verheerlijkte schepselen. Maar Hij heeft ook raadsbesluiten met betrekking tot de *aarde*, waarvan de Bijbel zegt dat ze vanaf de grondlegging der wereld zijn. Ze worden juist daarom zo genoemd, omdat ze vanaf dat moment van de grondvesting zijn. God heeft ook voor de aarde heerlijkheid willen bereiden. Dat is ontzaglijk belangrijk en zal

onze besprekingen beheersen: Alle raadsbesluiten zijn geconcentreerd rond *één Persoon*. Eén Persoon is het middelpunt van Gods eeuwige en tijdelijke raadsbesluiten, met betrekking tot hemel en aarde. Die Persoon is Zijn Zoon, onze Heer Jezus Christus.

Bij de gemeente van God hebben we gezien het hoogste en het heerlijkste, het lichaam van Christus, de bruid van het Lam, verbonden en één met Christus. God gaf de gemeente aan Zijn Zoon, opdat Hij haar hoofd zou zijn, in eeuwigheid met haar verbonden.

We hebben ook gezien dat we kinderen en zonen van God zijn, metgezellen van de Heer Jezus, met Hem verbonden, betrokken op de hemel en de eeuwigheid.

Onze besprekingen *nu* hebben betrekking op de aarde, door God geschapen. Die aarde is onder de gevolgen van de zondeval van de mens. Maar God heeft met die aarde grootse plannen, en ook daarin is de Heer Jezus Christus het *middelpunt*. In een paar woorden samengevat heeft het koninkrijk van God deze grote gedachte dat God vanaf de grondlegging van de wereld het plan had om alles op aarde en in het geschapen heelal zelf, dat is in hemel en op aarde, samen te brengen onder de voeten van een *Mens*. Dat is absoluut nodig om in te zien. Net als bij alle vorige thema's gaat het om de Heer Jezus. Ook onze plaats, onze zegeningen, onze verantwoordelijkheid, zijn alleen te begrijpen, wanneer we met warme harten die plaats en de heerlijkheid van de Heer Jezus vasthouden. Hij, het middelpunt van Gods plannen en raadsbesluiten, m.b.t. het heelal en tot de aarde in het bijzonder. Daarom moeten we Hem voor onze aandacht hebben.

Bij de onder: [1a. God is Koning](#) genoemde teksten zien we bij een globaal overzicht dat de heerschappij van God op verschillende wijzen naar voren wordt gebracht. In het algemeen staan wij tegenover het begrip "God is Koning" wel wat huiverig. Dat komt omdat in de christenheid de term

"Koning" ten opzichte van de Heer Jezus gebruikt wordt, waarbij het koningschap van Israël overgeheveld wordt naar de kerk. Christus, de Koning van de kerk. De kerk is dan het geestelijke Israël. Daarbij is het goed te bedenken dat de gedachte van Koning van de gemeente niet in de Schrift voorkomt. De Heer Jezus is het Hoofd van het lichaam, Hij is Heer over Zijn huis. Anderzijds moeten we wel oppassen dat we ons niet door een verkeerd gebruik laten afleiden van de heerschappij van de Heer Jezus.

- In Psalm 5:3 noemt David Hem mijn Koning. Dat is heel persoonlijk, Hij, die het over hem te vertellen heeft.
- In Jesaja 44:6 is Hij de Koning van Israël, specifiek voor het volk van God, met roeping en plaats.
- In Jeremia 10:7 heet Hij de Koning der volkeren.
- In 1 Timoteüs 6:15 de Koning der koningen, zoals ook in Op. 19:6. Hij staat boven de koningen der volken.
- In 1 Kronieken 29:11 en Psalm 103:19 is God de Koning over alles.
- En ten slotte in verbinding met de tijd wordt Hij in 1 Timoteüs 1:17 de Koning der eeuwen genoemd, een gedachte die we ook in Exodus 15:18 vinden.

In deze eerste uiteenzetting blijkt al dat het niet gemakkelijk is om punt: [1a. [God is Koning](#)] los te maken van: [1b. [God legt de heerschappij in handen van de mens](#)]. Bij het spreken over het koninkrijk van God gaat het over de plannen met de aarde, die er toe strekken om alles onder de voeten van de Heer Jezus te brengen. Toch is er ook het Koningschap van God, zoals het er geweest is en ook nu is, de regering van God over alle dingen. Ook nu, wanneer het niet alles onder de voeten van de Heer Jezus gelegd is. In het Oude Testament is relatief nog weinig kennis betreffende die heerschappij, al wist men dat God de Bestuurder van het heelal was. Dat is ook nu zo; God heeft Zijn schepping in handen van de mens gelegd. Eerst van de eerste

mens, Adam, en na zijn falen in handen van de tweede Mens, die heersen zal. In de tussentijd bestuurt God alle dingen. Door die regering heen gaat het naar het ogenblik dat de Heer Jezus op het toneel zal verschijnen, wanneer Hij als de Eerstgeborene in de wereld wordt ingevoerd. In verband met dat toekomstig koningschap zijn nog een aantal speciale teksten te noemen, zoals:

"...want de HERE der heerscharen zal Koning zijn op de berg Sion en in Jeruzalem..." (Jes. 24:23);

"Uw ogen zullen de Koning in Zijn schoonheid aanschouwen" (Jes. 33:17);

"...en het koningschap zal zijn aan de HERE" (Obadja:21);

"...om zich voor de Koning, de HERE der heerscharen, neer te buigen..." (In Zach. 14:17).

In de gehele regering van God zien we het bestuur over alle zichtbare dingen, over het heelal, waarin de aarde het morele middelpunt is, zodanig, dat God uiteindelijk, door het falen van de mens heen, Zijn doel bereikt. Dan ligt alles onder de voeten van de Heer Jezus, dan is het koningschap van de Heer Jezus compleet.

Waarom vinden we in Genesis niet over het koningschap gesproken en wel in Exodus¹⁵? Daar vinden we een verlost volk, een volk dat gezien heeft hoe God voor hen werkte. Een volk gescheiden van Egypte. Ook in Genesis is God wel Koning. Een koningschap in eeuwigheid, wat in het Oude Testament inhoudt vanaf het ontstaan van de aarde, tot de aarde ophoudt te bestaan. In Openbaring is het echter tot in eeuwigheid.

Wat we niet in Genesis vinden is de bijzondere relatie tot het volk, zoals bij Mozes. Daar vinden we de erkenning dat God een eeuwig Koning is, wat ze door hun ervaringen geleerd hebben. Zo'n uitdrukking vinden we ook in Psalm 146:10: "De HERE is Koning voor eeuwig. Uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht. Halleluja". We zien dat God regeert uit wat Hij

doet. In Psalm 146:6 Hij, die hemel en de aarde gemaakt heeft, die trouwe houdt tot in eeuwigheid, die de verdrukten recht verschaft, die de hongerige brood geeft, die de gevangenen losmaakt, enz. Dat zien we in het bijzonder wanneer de Heer Jezus optreedt in het midden van het volk. Dan gaat vers 8 in vervulling; denk aan de vrouw in Luc. 13:11-13 m.b.t. de gebogenen.

In Matteüs 5 lezen we de regels voor dat koninkrijk, waar de rechtvaardigen zijn, en waar zegen is voor de vreemdeling. In dat opzicht is al iets van Gods koninkrijk te zien. Hij houdt alles in Zijn hand, en het verlore volk erkent dat.

Het is belangrijk om te zien dat eeuwig in het Oude Testament niet dezelfde betekenis heeft als in het Nieuwe Testament. In het Oude Testament betekent het grotendeels wat tot en met Openbaring 20 gebeurt, d.w.z. tot het einde van de schepping in deze vorm; soms heeft het ook de volledige betekenis, dan staat er een woord bij (in alle eeuwigheid). We moeten dus oppassen dat we het Oude Testament niet in Nieuw Testamentische zin toepassen.

In 1 Korintiërs 15:23 e.v.v. lezen we dat Christus het koninkrijk overgeeft aan God de Vader, en in vers 27 wordt Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. Ten slotte zal God zijn alles in allen. Dan treedt de eeuwige toestand van Openbaring 21:1-9 in, waar niet de Heer Jezus regeert, maar God, de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

Wanneer we nauwkeurig lezen zien we in de drie-enige God, die alles in allen is, een "eigen" plaats voor de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, hoewel Ze alles samen doen. Bij het raadsbesluit van God denken we in de eerste plaats aan de Vader; de Zoon voert alles uit.

Hij is het Woord (Joh. 1). God is in de Heer Jezus geopenbaard. Hij doet alles, in de kracht van de Heilige Geest. Dat is zo bij Zijn dienst op aarde (Luc. 4:1), maar niet alleen daar, zelfs in de eeuwigheid met betrekking tot de openbaring van God t.o.v. Zijn schepselen. God bewoont een

ontoegankelijk licht (1 Tim. 6:16). Die geen mens gezien heeft of zien kan. Ook engelen niet. God werd niet gezien voor de Heer Jezus op aarde kwam. Het behaagde de hele Volheid in Hem te wonen, dus ook de Heer Jezus als de Zoon, de eeuwige God. En dat is ook nu zo in de hemel (Kol. 1:1-19 en Kol. 2:9). Ook in Openb. 21 is God de drie-enige God, die Zich ten opzichte van de mens openbaart. Maar ook als Mens, op aarde, is alles aan Hem onderworpen (1 Kor. 15). Die Mens zal alles overgeven aan God, de drie-enige God, die ook Vader is. Deze dingen zijn zo hoog, dat we erg voorzichtig moeten zijn er over te spreken. Gods woord zelf moet ons dit duidelijk maken.

Wanneer we de teksten uit Exodus en 1 Kronieken lezen dan heeft elk gedeelte zijn eigen facet. In Exodus is het God die Israël in het land gebracht heeft, op "de plaats, die Gij, HERE, tot Uw woning gemaakt hebt" (Ex. 15:17). Via de doortocht door de Rode Zee is Israël in de woestijn gekomen. Volkeren worden erbij betrokken (vs. 14). In dat verband wordt de grootheid van God naar voren gebracht, die Zijn volk een plaats gaf. Die volkeren een plaats gaf: "heeft Hij de grenzen der volken vastgesteld naar het aantal van de zonen van Israël" (Deut. 32:8). Ook in 1 Kronieken wordt door David een loflied aangeheven waarin de grootheid van God naar voren komt. Hij denkt daarbij aan Zijn macht, zoals Hij die t.o.v. Israël heeft doen zien, net als in Exodus, maar daarbij ook in hemel en op aarde. "Gij zijt als Hoofd boven alles verheven" (vs. 11). David ziet rijkdom en eer in afhankelijkheid van God, en niet uit de mens zelf. God regeert over allen. "Gij hebt het in Uw macht een ieder groot en sterk te maken". David is zo vervuld van Gods grootheid, dat het hem tot lof voert.

Zo zal ons onderwerp tot zijn recht komen wanneer we Gods grootheid zien in Zijn wegen, persoonlijk, in de gemeente, tegenover Israël en de volken, en daardoor vervuld worden. Wij denken vaak te weinig aan die verhevenheid van God, als de almachtige Regeerder, die alles in Zijn hand houdt. Tegenover veel andere waarheden komt dit weinig naar voren en daarom is het goed nu dit aspect te benadrukken. God als Regeerder,

uit Wie alles voortkomt, die alles onderhoudt, en die tot Zijn doel komt. Wij, die als stofjes zijn aan een weegschaal, worden daarbij ingeschakeld. God heeft ons in het oog te midden van alles wat gebeurt. "die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht" (Hebr. 1:3).

Bij dat algemene Koningschap van God komen twee dingen naar voren. In de eerste plaats is Hij de onderhoudende kracht (Hebr. 1:3). Daar zien we God de Zoon; God doet dat door Zijn Zoon. Hij draagt alles door middel van Zijn kracht. Dat geldt ook voor de natuurwetten, die niet geldig zijn buiten God om. Ze zijn niet alleen door God ingesteld, maar God werkt ook zo. Elihu zegt in Job 37: "Let op Gods wonderen". Het gaat niet om bovennatuurlijke dingen, maar om Gods hand in de natuur. Gods doen wordt opgemerkt. In Psalm 139 vinden we dat ook met betrekking tot de vorming van het kind in de moederschoot. Maar ook bij het onweer en het gebeuren in de natuur. Hij houdt alles bijeen door Zijn kracht.

Daarnaast zien we Gods voorzienigheid. God leidt de geschiedenis. God verwezenlijkt in de geschiedenis van Israël en de volken Zijn plannen. "Het hart van de koning is in de hand des HEREN als waterbeken, Hij leidt het overal heen, waar het Hem behaagt" (Spr. 21:1). Dat is zo bij de groten en machtigen van de aarde. Het zijn, Zijn grenzen, die gesteld worden. Dat is onze geloofszekerheid bij alle politieke verwarring. God heeft alles in Zijn hand. Alles zal komen onder de voeten van Christus, maar ook na is God Koning. Straks zal Hij alles onder Hem stellen. Wat zal dat een geweldige, alleenheersende Koning zijn. Het nu aangehaalde onderwerp, dat God Koning is, moet eerst aan de orde komen. Anders zou Hij het koninkrijk straks niet in de handen van de Heer Jezus kunnen worden gelegd. God is de grootste, de Schepper en Onderhouder, Degene die alles beheerst. En als zodanig legt Hij het koningschap in handen van een Mens. God heeft die autoriteit, die uiteraard niet discutabel is. Bij alle verzen, vanaf het begin van de geschiedenis, is het koningschap van God niet los te maken van het toekomstig koningschap van de Heer Jezus.

Van de tien gelezen plaatsen uit de Schrift hebben er vijf direct verband met *dat* koningschap.

We hebben dat in Exodus 15 al gezien. In haar grootste draagwijdte is het een vooruitwijzing naar het vrederijk. Het lied van Mozes is de lofzang van een verlost volk. Het is te verbinden met Openb. 15, waar in vers 3 nog eens het lied van Mozes gezongen wordt. In Exodus is het de vrede van het beloofde land voor het verlost volk. Het spreekt van Zijn heilige woonstede, en van het koningschap van de Heer. Dat is niet los te maken van de uiteindelijke vervulling, de definitieve verlossing. Dan zal de Heer Koning zijn, zoals al geciteerd is. De HERE is Koning. Die HERE is de Heer Jezus Christus. Die Mens, in wie God de regering legt en die Zelf de Heer der neerscharen is. Waar God Zich aan mensen openbaart en aan volken, daar is dat altijd in de Persoon van de Zoon. Daarom is alles, vanaf het begin, niet los te zien van de Heer Jezus. God openbaart Zich door de Zoon vanaf de schepping in Gods regering. En waar van die regering sprake is, is het een profetische verwijzing naar het vrederijk. Ook in 1 Kron. 29. Wie zou ook de regering van David los willen maken van de regering van Christus in het vrederijk? In vers 23 lezen we: "En Salomo zette zich op de troon des HEREN...". In vers 11 en 12 wordt Gods heerschappij beschreven en God Zelf verbindt Zijn heerschappij met die van Salomo. Diens troon is de troon des HEREN. Wat een wonderschone gedachte van God. Hij verbindt Zijn heerschappij met mensen, die Hij daartoe aangesteld heeft. David en Salomo zijn beiden een type van de regering van de Heer Jezus over Israël en de volken in het vrederijk. Datzelfde geldt voor wat we in Psalm 103, 1 Tim. 6 en Op. 15 vinden. Het wijst alles naar de regering van Christus. In 1 Kron. 29:11 staat aan het eind: "van U is de heerschappij, o HERE, en Gij zijt als hoofd boven alles verheven. Want rijkdom en eer komen van U, en Gij heerst over alles". De HERE heeft de Zoon verhoogd. Hoofd spreekt van bestuur, van een juist bestuur, zoals bij een lichaam. Hier is Hij hoofd over alles. Dat geldt ook voor de Heer Jezus. Efeze 1:22 wordt vaak verkeerd gelezen "Hij (God) heeft

alles aan Zijn (de Heer Jezus) voeten onderworpen en heeft Hem als Hoofd boven alles gegeven aan de gemeente...". Er staat niet dat de Heer Jezus het Hoofd van de gemeente is. Hij is Hoofd boven *alles* en heeft Hem als zodanig als geschenk aan de gemeente gegeven. Dus ook in 1 Kronieken is het weer een oudtestamentische tekst, die verwijst naar het koningschap van de Heer Jezus, hier uitgedrukt als "Hoofd boven alles".

In het Oude Testament vinden we het koningschap van God alleen in type en profetie, hoewel de Koning wel duidelijk wordt gezien. In het bijzonder in 1 Sam. 12:12: "...terwijl toch de HERE, uw God, uw Koning is". Dat zei Samuel toen het volk om een koning vroeg. En het geloof erkent dat ook steeds in het Oude Testament. Met dit in gedachten zien we in Ex. 15 twee feiten. Het eerste is dat Jahweh Koning zal zijn tot in eeuwigheid, en het tweede is dat wordt opgenomen in een lied, een gezang.

Een duidelijk schema is voor ons nog niet hetzelfde als de sfeer proeven, waarin dat gebruikt kan worden. Israël is in Exodus 12 al verlost uit Egypte, maar het komt pas met een lofzang in Exodus 15. Daar zien we de plaats die God in hun hart heeft gekregen. "De HERE is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest. Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik". God stond er voor het oog van hun ziel. Toen stonden ze in een nieuwe positie. Ze waren overhaast door de Rode Zee getrokken, alle Egyptenaren lagen dood op het strand. Ze waren gebracht in het verblijf van Gods heil, ze waren behouden. De vijand was verslagen, en zij waren tot God gebracht. Zo is het ook bij ons. Wij zijn aan de andere kant van de dood in Christus Jezus. Wij hebben ook die les te leren. De overwinning die God behaalde bij de Rode Zee was het onderpand van de definitieve overwinning. Hun ziel ging uit en zag in de geest de uiteindelijke overwinning. Vanaf vers 10 legt hun geloof beslag op de positie in het land. Dat doet het geloof altijd. Ook bij ons. Het brengt ons er toe om nu te verwerkelijken wat God zal volbrengen. En dat roept op tot een lofprijzing. We zien hen in de woestijn God al prijzen voor ze in

het land waren. Zo zijn wij nog niet in het volkomen koninkrijk, maar elementen ervan zijn nu al in ons bezit, en dat is vooral nu al het geval in de sfeer van lofprijzing. Van alle gekozen teksten zijn er maar twee, die ons niet in die sfeer brengen. En dat is inderdaad de juiste wijze voor het bestuderen van ons onderwerp.

In Numeri 23:21 lezen we dat Bileam zegt: "Men schouwt geen onheil in Jakob en ziet geen ramspoed in Israël, De HERE, zijn God, is met hemt en gejubel over de Koning is bij hem". Dat is een goede illustratie. Israël is nog in de woestijn, de definitieve vervulling is nog niet bereikt. Maar het geloof ziet ons zelf al in die positie. Gerechvaardigd, met het oog gericht op de heerlijke toekomst. Straks pas regerend, maar het gejubel is nu al in onze harten aanwezig. Zij dachten daarbij aan de HERE God. Het geloof ziet nu uit naar de man van Gods hart, die de HERE Zelf is, en die zal regeren. Er is nu al lofprijzing bij ons over die Koning, die straks zal regeren.

We hebben drie uitdrukkingen gebezigd, die ook alle in het Nieuwe Testament bekend zijn: Koning, Hoofd en Heer. De kiem daarvan ligt dus al in het Oude Testament. Ze zijn kenmerkend voor God, met betrekking tot Zijn Schepping. *Koning* spreekt van autoriteit in regering, in de gehele Schepping. Bij *Heer* (Ex. 15:18) gaat het allereerst om de Persoon van de Heer, met betrekking tot Zijn dienaren. De persoonlijke autoriteitsverhouding tot die Heer wordt erkend. Bij *Hoofd* komt meer het karakter van eenheid en organisme, leiding, de "drijvende kracht" naar voren. Maar steeds ligt op de achtergrond de gedachte aan autoriteit. Dat is ook nu zo. Alles is aan Hem gegeven. Hij had die autoriteit al als de Schepper, maar nu heeft Hij ze gekregen op grond van het werk aan het kruis van Golgota. Hij is Heer, maar wie erkennen Hem? Alleen zij die geloven. Eens zal alle knie zich voor Hem buigen (Fil. 2). Hij is de Koning, heeft de autoriteit van de Koning over het koninkrijk van God, en over de gehele schepping. Ook dat is maar beperkt erkend, n.l. door degenen die in het koninkrijk zijn. Hij is Hoofd in het duizendjarig rijk (Ef. 1:10) en wij zijn één

met Hem. Wij zullen daar steeds in de toekomst met Hem gezien worden. De Heer wordt in al die betrekkingen al in het Oude Testament gezien. Niet in de mens Jezus Christus, alleen in type. Daar nog in het karakter van God in verband met Zijn schepping.

Op de meeste plaatsen vinden we HERE (Jahweh), en op slechts twee plaatsen God als Koning. Wel wordt vaak over God en Koning gesproken. God is Zijn eeuwige, absolute, naam. Jahweh is Zijn naam in betrekking tot Israël. "Jahweh is onze Koning" vinden we dus eigenlijk al in Exodus 15, in betrekking met mensen.

Praktisch gezien vinden we in Exodus 15, zoals gezegd, een verlost volk, dat God erkent als Koning. Voor hen *is* dat zo. Dat geldt ook voor ons. Het verschil tussen de toestand nu en straks in het 1000-jarig rijk is dat God weliswaar nu al regeert, maar dan zichtbaar. Wat we in Efeze 1 lezen is nu waar, de Heer Jezus Christus is al Heer over alles. Wanneer dat werkelijkheid in ons hart is, dan geeft dat blijdschap. Dat is uitermate belangrijk. Mijn God is Koning. De Heer Jezus heeft al alle macht. Niemand kan iets doen buiten Hem om. Dat is voor ons vandaag al zo. In Egypte heerst Farao, maar niet aan de andere zijde van de Rode Zee; daar is God Koning. Voor het geloof gebeurt alles onder de toelating van God; mijn God regeert alles. Dat is zo voor ons praktisch leven van vandaag en dat moeten we ons bewust zijn. Dat verband wordt in Rom. 13 al aangegeven. "De dag is nabij. Laten wij dan afleggen..." (vs. 12). Die dag is de heerschappij van Christus. Daarom vinden we de opwekking van vers 13 en 14.

We mogen dan nog eens nadenken over het onderscheid dat al genoemd is tussen de Heer Jezus, die Koning, Heer en Hoofd is. In dat licht mogen we ons leven zien. De Heer Jezus zal straks Heer zijn, maar wij mogen nu al ons leven aan Hem onderwerpen. De Heer is Koning, wat meer direct te maken heeft met bestuur en voorzienigheid en met gebeurtenissen in deze wereld van ruimte en tijd. Het is niet zo gemakkelijk te zien hoe God bestuurt. Wij leven in de tijd van de verborgen

Godsregering. God laat wel, voor hen, die Hem liefhebben, alle dingen meewerken ten goede; ook al is dat voor ons zo moeilijk dat we niet weten wat te bidden. Dat blijft zo tot de Zoon met de vele zonen (Hebr. 2:10) geopenbaard wordt. Wij zien nog niet alles aan Hem onderworpen. Wij lezen dat niet in de krant. En zien dat niet in de wereld en niet in ons eigen leven. Wij zien niet precies hoe God alles ten goede leidt. Voor het geloof is het niettemin zekerheid. Alles leidt toch tot het grote doel.

Het boek Esther is daarvan een prachtig voorbeeld. Schijnbaar is God daar de grote afwezige, en toch bestuurt Hij alles. Het lijkt heel toevallig dat wanneer de koning de slaap niet kan vatten, dat dan juist de geschiedenis waarin Mordechai een rol speelt wordt voorgelezen (Esther 6). Dwars door het boek Esther heen, zonder de naam van God te noemen, komt toch *Zijn man*, Mordechai, aan het hoofd van Het grote wereldrijk. Zo zal God alles in de handen van de Heer Jezus brengen. Nu is dat nog verborgen, en alleen in het geloof is het eindresultaat voor ogen te krijgen.

Met de Koning is een sfeer van lofprijzing verbonden. In Psalm 45:1-3 vinden we voor de koorleider het lied van de liefde. De Korachieten waren op een speciale wijze verlost, en ze waren op een bijzondere wijze in de dienst van God gekomen. Ze spreken over de Koning, over Hem, die heerschappij heeft. In dat lied der liefde komen niet alleen praktische dingen aan de orde in verbinding met de heerlijkheid van de Koning. Dat mag ook door ons uitgesproken worden. Hij is onze aanbidding waard, al zien we nog niet alles aan Hem onderworpen. "Gij zijt schoner dan de mensenkinderen, liefelijkheid is over Uw lippen uitgesproken". Die heerlijkheid staat ons nu al voor de aandacht.

In de Psalmen vinden we voor ons eigen hart een heel belangrijk onderwerp. Er zijn veel schriftplaatsen, waarvan er vele niet op ons programma staan, die ons het gelovig overblijfsel in de grote verdrukking tonen. Alles lijkt tegen hen; de machthebbers in Israël vervolgen hen, als huurlingen van satan. Maar ze geloven in vertrouwen op God en het is treffend daar dan de naam Koning te vernemen, uit hun mond. Ook in

onze tijd zijn gelovigen in die positie, in verdrukking, onder de vijandschap van de wereld. Het hart ziet dan in geloof naar God, die Koning is, in Wiens hand alle dingen zijn. Enkele van die teksten inde Psalmen zijn: "Sla acht op mijn hulpgeroep, o mijn Koning en mijn God" (Ps. 5:3). De verdrukking is daar nog niet zo duidelijk. Maar in Psalm 10, waar de goddeloze de antichrist aangeeft: "Verbreek de arm van de goddeloze en boze, straf zijn goddeloosheid, totdat Gij ze niet meer vindt. De heer is Koning, eeuwig en altoos." En in Psalm 44, waar het juist zo frappant is, omdat het voorafgaat aan Psalm 45, waar we al onze aandacht op gericht hebben. In Psalm 42 zien we in de Psalmen een nieuw begin, waar het gelovig overblijfsel gezien wordt, verdreven van het heiligdom. Het is in vreselijke nood en er lijkt geen uitkomst aanwezig. En in die nood, die zo hoog is lezen we dan: "Gij toch zijt mijn Koning, o God, gebied de verlossing van Jakob" (Ps. 44:5). Daarom is Psalm 45 zo mooi. God richt het hart van het gelovig overblijfsel niet op Zichzelf, maar op de mens. Die mens is daar als Koning, op de troon geplaatst door God. In Psalm 45:8 wordt Hij als God aangesproken, die Mens is God. In Psalm 74, in het begin van het derde boek der Psalmen vinden we ook zo'n illustratie van de verborgen regering van God. In Psalm 73 horen we de aanklacht van Asaf dat het de goddelozen voor de wind gaat terwijl de gelovigen verdrukt worden. Dat kwelde hem, totdat hij in Gods heiligdommen inging en op het einde van de goddelozen lette. We moeten in het geloof bereiken de dingen met Gods oog te zien. Dat vinden we ook in Psalm 74. In vers 7 is sprake van brand in Gods heiligdom, in vers 10 van het honen. Maar in vers 12 lezen we: "Toch is God mijn Koning van oudsher, die in het midden der aarde verlossing bewerkt". En dan nog in Psalm 85. Daar vinden we niet verdrukking en vervolging, maar het verlangen van het volk om de Heer in hun midden te hebben. "Mijn Koning en mijn God, Welzalig zij, die in Uw huis wonen, zij loven U gestadig". Het uitzicht van het geloof. Om in ongestoorde rust te wonen in Zijn huis, waar onze Koning en onze God is. Dat is nu al te verwerkelijken in de

gemeente. Wij mogen die grote God onze Vader noemen (Op. 1:5).

De gedachte zou kunnen opkomen of het wel juist is te zeggen dat God nu regeert en heerst. Is de satan niet de heerser op aarde, die de mens in zijn greep heeft? Toen we aan de verborgen Godsregering dachten is al gebleken dat God niet in die zin regeert, dat met alle middelen voorkomen wordt dat er kwaad geschiedt, dat er directe straf is, e.d. In die zin heerst God niet. Iemand uit de wereld zegt: Als God regeert, waarom is het dan zo beroerd in deze wereld? In samenhang met wat we onder 1b. zullen zien is dat duidelijk. God heeft de heerschappij in handen van de mens gelegd. En die mens heeft de gehoorzaamheid aan God opgezegd, en naar satan geluisterd. *Toch* staat Gods leiding en bestuur boven alles, niets loopt Hem uit de hand. Dat blijkt bijv. uit Handelingen 2:22: "Mannen van Israël, ...Jezus de Nazarener, ...Hem, door de bepaalde raad en de voorkennis van God overgegeven, hebt gij ...aan het kruis gehecht en ter dood gebracht". Daarbij is het natuurlijk niet zo dat God verantwoordelijk is dat de oversten door de hand van de wettelozen (Romeinen) Christus gekruisigd hebben. Dat was het werk van satan in mensen. Maar het gebeurde wel door de raad en voorkennis van God. In Handelingen 4:27 lezen we iets dergelijks:

"Want in waarheid zijn verzameld tegen Uw heilige knecht Jezus ...zowel Herodes als Pontius Pilatus met de natiën en volken van Israël, om te doen alles wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had". Het is duidelijk, God heeft alles in Zijn hand. Het is door God bepaald, maar niet dwingend. Herodes en Pontius Pilatus handelden naar de ingeving van hun eigen hart. Zo lezen we in Jesaja 10:5: "Wee Assur, die de roede van Mijn toorn is en in welks hand Mijn gramschap is als een stok". God zendt de koning van Assur naar Judea. Maar in vers 7 staat: "Doch hijzelf bedoelt dit niet zó en zijn hart beraamt het niet zo...". God maakt duidelijk dat Assur het doet omdat God het zo bepaald heeft, maar Assur wordt geleid door zijn *eigen* begeerte en niet door de leiding van God. Het is ingecalculeerd

in Gods regering t.o.v. Zijn volk en de volken. Dat is ook zo in de geschiedenis van Job. Satan heeft de vrijheid met Job te handelen, maar binnen het kader dat God aangeeft. We zien dus de macht van satan, we zien mensenwerk, maar daarboven uit mogen we als gelovigen weten dat we niets van wat er in ons leven passeert aan behoeven te nemen uit de tweede hand. Het komt uit de eerste, *Gods hand*, en Hij doet het meewerken ten goede.

In de wereld is in de tegenwoordige tijd niet veel te zien van de regering van God. Het lijkt alsof satan, onafhankelijk, alle macht heeft. Nu regeert God in de eerste plaats Zijn huis. We zien dat bijv. in de eerste brief van Petrus, terwijl in de tweede brief de regering over de wereld gezien wordt, die dan tot oordeel voert. "Want het is nu de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God" (1 Petr. 4:17). Als het om het huis van God gaat, om gelovigen, dan wordt de regering als *tucht* uitgeoefend, opdat we niet met de wereld veroordeeld zouden worden (1 Kor. 11:32). Bij de regering over de wereld is het uiteindelijk alleen oordeel.

In verband met het weinig waarneembaar zijn van Gods regering nu werd gewezen op Psalm 10:3: "De goddeloze immers roemt naar hartelust...". Psalm 8 en 9 vormen een alfabetische psalm, waarbij de verzen met de letters van het Hebreeuwse alfabet beginnen. Het is een zeer geordend geheel. Maar bij Psalm 10:3 wordt dat onderbroken. Tot dat vers was de rechtvaardige aan het woord, maar in vers 3 komt de goddeloze op de voorgrond. Dat heeft een bijzondere betekenis met betrekking tot de profetie van deze Messiaanse psalm. Van vers 3 tot vers 11 is de alfabetische volgorde weg, er ontbreken zes letters. In vers 5b lezen we: "Uw gericht zijn hem te hoog". In de tijd van de verborgen Godsregering geldt: "Want Mijn gedachten zijn niet uw gedachte... zo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen" (Jes. 55:8, 9). Wie de Bijbel niet kent, wie geen verlicht verstand heeft, ziet alleen de chaos in deze wereld.

De goddeloze zegt dan: "God vergeet het, Hij verbergt Zijn aangezicht, Hij ziet het in eeuwigheid niet" (Ps. 10:11). Maar in vers 12 is er weer orde (bij de letter Kof). "Sta op HERE... voerend tot het 1000-jarig rijk. De HERE is Koning, voor eeuwig en altoos. God heeft toch geregeerd en Zijn plannen volvoerd. Zoals we in Handelingen gezien hebben wordt de verborgen Godsregering ook in verbinding gebracht met Zijn voorkennis. Hij weet hoe de goddelozen handelen en regeren en houdt daarmee rekening in Zijn plannen, in Zijn raad. "De HERE heeft alles gemaakt voor Zijn doel, ja, zelfs de goddeloze voor de dag des kwaads" (Spr. 16:4).

Bij de verborgen Godsregering moeten we twee dingen goed onderscheiden. Het verborgen zijn heeft twee kanten. In de eerste plaats heeft het de betekenis dat we niet begrijpen hoe God precies handelt. Waarom Hij dingen toelaat bij personen of volken. Daarbij heeft de gelovige de zekerheid dat het meewerkt ten goede. De uitkomst zal goed zijn, al is de procedure verborgen. We weten *Wie* het doet en dus kennen we de uitkomst. We kennen de eindfase, maar wat de wegen ertussen zijn zien we niet. Wij lopen soms vooruit op Gods plannen; daarbij is te denken aan de EEG met 12 i.p.v. 10 landen. We hebben vaak simplistische verwachtingen, omdat we alleen het eindresultaat kennen. Daarom zullen we vaak moeten zeggen er niets meer van te begrijpen.

De andere reden van het verborgen zijn is misschien nog wel belangrijker Er is sprake van *directe* en *indirecte* regering. Bij een directe regering wordt het kwaad onmiddellijk bestraft en het goede beloond. Dat zien we in type bij David en Salomo, in het beeld van het vrederijk. In Psalm 101:8 bij Davids eigen regering: "Elke morgen zal ik verdelgen alle goddelozen des lands en uit de stad des HEREN uitroeien alle bedrivers van ongerechtigheid". Dat ziet vooruit naar het vrederijk.

In Zefanja 3 zien we ook die directe regering, het goede gezegend, het kwade bestraft. Maar wij leven vandaag in de tijd van een indirecte regering. Het goede wordt wel beloond en het kwade gestraft, maar het kan eerst wel andersom lijken. Zoals

bij Asaf in Psalm 73. "Totdat ik op hun einde lette." Bij een indirecte regering is meer geloof nodig, en vooruitzien op de toekomst. Het kan lang duren. Ook in Esther hebben we zo'n prachtig voorbeeld van indirecte regering.

In 1 Petrus 3:10 wordt Psalm 34 geciteerd, uit het eerste psalmboek, wanneer er nog enige orde in Jeruzalem is. Dan wordt in vers 12 de directe regering van God getoond: "Want de ogen van de Heer zijn op de rechtvaardigen en Zijn oren tot hun smeking maar het aangezicht van de Heer is tegen hen die kwaad doen". Dat is de normale gang van zaken. Petrus vervolgt dan ook: "En wie zal u kwaad doen, als gij navolgers van het goede geworden zijt", d.i. wie goed doet, goed ontmoet. Dan volgt echter in vers 14: "Maar al lijdt u ook ter wille van de gerechtigheid, gelukkig bent u". Ook als het niet normaal is, dan toch geen zorgen; ook onder de indirecte regering van God mogen we vertrouwen op Gods koningschap, Zijn regering. Welgelukzalig zijt gij, gelukkig bent u. Uiteindelijk komt alles goed. In 2 Tess. 1 zien we dat het de vervolgers goed gaat en de gelovigen slecht. Maar straks bij de komst van Christus zijn de rollen omgedraaid, als Zijn regering in werking treedt, Zijn directe regering.

In 1 Petrus 3:17 zien we nog een verdere reden in de regering van God: "Want het is beter, als de wil van God het wil, door goeddoen te lijden dan door kwaaddoen". In 2 Petrus 3:7-9: "Maar de tegenwoordige hemelen en de aarde ... worden bewaard tot de dag van het oordeel en van de ondergang van de goddeloze mensen... maar Hij is lankmoedig over u, daar Hij niet wil dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen ". Daarom is er nu geen directe regering van God. Als Hij nu zo zou regeren, dan werden alle goddelozen meteen weggedaan. Maar Hij is lankmoedig, Hij handelt nog steeds in genade.

Met betrekking tot regeringsvormen hebben we vandaag nog maar weinig begrip meer van wat de macht van de koning in Gods woord omvat. Daar vinden we Nebukadnezar, David, Salomo en anderen als absolute heersers over leven, lichaam

en eigendom van hun onderdanen. Nu is er vrijheid in iedere vorm. Wij bepalen hoe we ons geld uitgeven, hoe we wonen, hoe met belasting gemanipuleerd wordt. Bij een absoluut koningschap is daar geen sprake van. In 1933 was er een man in Duitsland, die alles bepaalde. Dat was weliswaar ten kwade, maar als principe is het Goddelijk. Paulus begreep dat. "Wat wilt Gij dat ik doen zal?" (Hand. 9:6 SV). Een overgave voor heel zijn leven. Dat is een onderwerp wat vandaag niet zo hoog meer aangeschreven staat. Maar dat voor de Heer der Heren ook vandaag geldigheid heeft. Ons hele leven hoort Hem toe, bij al onze overleggingen. Dat zal zegen geven.

We hebben al Asaf's ervaringen gezien: "Totdat ik... op hun einde lette". Wat heeft Asaf gezien in Gods heiligdommen? Het is voor ons duidelijk geworden dat God alle heerlijkheid en macht heeft. Het natuurlijk oog ziet dat niet. Denk aan de geschiedenis bij de omsingeling van Samaria in 2 Koningen 6:17. "HERE, open toch zijn ogen, opdat hij zie". En dan wordt het geweldige leger van de HERE gezien. Dat is de werkelijkheid. Nu zijn er heersers gekozen door de massa. Achter de dingen op aarde staat de satan, die al het mogelijke doet om de werkelijkheid voor de ogen van de mens te versluieren. Maar de massa regeert niet. Gods Woord zegt ons dat Hij de overwinnaar is. We moeten dan ook voorzichtig zijn om aan satan autoriteit toe te kennen in de wereld. In Rom. 13:1-4 lezen we dat de overheden *door God* ingesteld zijn. Dat is een duidelijke aanwijzing dat God Zijn rechten om te regeren niet heeft opgegeven. Dat lijkt misschien vreemd wanneer we het kwaad zien in vele delen van de wereld. Maar dat berust op het *falen van de mens*. Iedere regeerder op aarde heeft verantwoording af te leggen aan God. Of hij die positie nu gekregen heeft door eigen machtsovername of door de massa. Er achter staat God, en niet de satan. God heeft zedelijke gronden voor wat Hij doet. Wanneer we naar Israël zien dan lijkt het bijv. dat ze zwak waren ten opzichte van Nebukadnezar, en dat deze hen daarom overwon. Maar de werkelijke reden is dat ze overgegeven werden in de hand van

de volken, omdat ze vreselijk gefaald hadden. Nebukadnezar had dezelfde verantwoordelijkheid als de overheid van Rom. 13. Daniël vermaande hem om zijn ongerechtigheid te beëindigen en erbarming te tonen (Dan. 4:27). Paulus zegt ook in Rom. 13 dat de overheid er is om het goede te belonen en het kwade te straffen.

Wat we nu zien is verwarring, en het falen in deze beginselen. Het kwaad wordt aangemoedigd. Maar God regeert over de volken. God zegt, al zien we nu weinig van die regering, dat er een dag komt dat iedere gezaghebber rekenschap zal moeten afleggen voor God. Het is bemoedigend om bij de Heer Jezus te zien hoe Hij bij alle onverschilligheid om Hem heen Zich richt tot de Heer van hemel en aarde, Zijn Vader. Dan zien we een lijn van verantwoordelijkheid in een andere richting. Dan steunend op de raadsbesluiten van God. Dan mag er verwarring zijn op aarde, maar er is orde op een ander terrein. Dat laat ons Rom. 14 zien, waar verwezen wordt naar het koninkrijk van God (vs. 11), en is vers 17: "Want het koninkrijk van God is niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest". We mogen dankbaar zijn dat, dat er vandaag is en functioneert bij ons. Als het gezag tekort schiet, dan wordt het toch in de gemeente van God gehandhaafd. Christus wordt daardoor verheerlijkt in de Heilige Geest op aarde. De wil van God wordt gehandhaafd.

Wanneer we ons bezighouden met regeerders op aarde, dan laat 1 Petrus 2:17 ons horen: "Eert de koning". Dat was keizer Nero, een boze man, een tiran, een vervolger van gelovigen. Toch worden de gelovigen vermaand hem te eren en te gehoorzamen, natuurlijk daarbij vooropgesteld dat het niet in tegenspraak mag zijn tot de bevelen van God. Dat is een aanwijzing voor ons m.b.t. de regering op aarde; het is gemakkelijk die te bekritisieren en te bespotten. Toch is het een autoriteit die direct van God komt en die we, met het genoemde voorbehoud, hebben te gehoorzamen. Het is noodzakelijk dat we dat zien.

De regering van God houdt nooit op. Het bijzondere is dat we, tot Genesis 3, een openlijke Godsregering hebben, die gevolgd wordt door een terugtrekken van God wanneer de mens zich onafhankelijk opstelt. God trekt zich terug om de toestand van de mens te zien, maar wanneer er geen hoop is dat Zijn regering erkend wordt volgt de zondvloed. Daarna komt er een menselijke regering, beginnend bij Noach. Tot praktisch niemand meer gehoorzaamde. Dan wordt Abram geroepen om tot een troon te komen, waar Hij, God regeren kon. Dat is gebeven tot het volk zich afkeerde. Bij Ezechiël zien we de troon van God zich terugtrekken uit de tempel, het volk gaat in ballingschap en de macht wordt gegeven aan de mensen op aarde. Zij krijgen wat eerst aan Noach gegeven was, al was het geen gehoorzaamheid aan Hem. Toch blijft het beginsel van regering al trekt God Zich tijdelijk terug. Psalm 101:8 wordt dan bewaarheid, wanneer de Heer in het 1000-jarig rijk regeert. Niemand durft zich dan meer ongehoorzaam te gedragen. Maar als aan het eind van die periode de duivel wordt losgelaten en de Heer Zich terugtrekt uit Jeruzalem (Op. 20), dan komt een grote massa in opstand; dan wordt er een scherpe scheiding getrokken. Dan komt er een einde aan de geschiedenis van de zeven dagen van de mens. Dan zien we voor de grote witte troon, waarop de Mens zit, die in het 1000-jarig rijk regeerde en Gods rechten handhaafde, het oordeel uitspreken over de ongehoorzamen; dan is er de poel van vuur. Het licht dat vuur geworden is. Maar de anderen zijn eeuwig bij Hem. Wij in het Vaderhuis en de andere gelovigen op aarde.

We zien ook in Openbaring 3:21 de troon van de Vader. Die troon is er nog. In het 1000-jarig rijk zal de Heer Jezus rechtstreeks regeren, op aarde, in Jeruzalem. Jeremia 3:17 laat ons dat zien. God heeft Hem die troon gegeven. Maar toch is er ook nu regering van God, zoals die er altijd is, zichtbaar of onzichtbaar.

In Lucas 4:6 zegt de duivel: "Ik zal u al deze macht en hun heerlijkheid geven, want ze is mij overgegeven en ik geef ze aan wie ik wil". Alle koninkrijken der aarde. Maar er staat niet

dat *God* ze hem gegeven heeft. Zij, die macht hebben kunnen dat doen, en dat zien we ook bij Nebukadnezar. Maar God houdt de teugels in handen. We zien dat soms ook in de geschiedenis van de mens. Atilla, bijv. stierf aan een neusbloeding, omdat God ingreep. Elke regering is beter dan geen regering, al geldt dat misschien in de toekomst niet (Op. 13), omdat dan de Heilige Geest niet meer op aarde is en satan uit de hemel is geworpen. Dan laat God dat toe, dat dat kan. Het is de enige keer, en het gebeurt in een tijd dat wij hier niet meer zijn.

Er is een verschil tussen God in Genesis en in Exodus. Indirect zal God altijd met de mens bezig zijn, maar Hij wil dat rechtstreeks doen. Toen Adam en Eva gezondigd hadden lezen we voor het eerst dat God in de hof wandelde. Uit Exodus komt naar voren dat een koning bij een volk hoort. Wanneer er een verlost volk uit Egypte is, wil God Koning zijn. Niet op een afstand, maar onmiddellijk ermee verbonden.

In Exodus 15:16b is het nog: "...terwijl uw volk, HERE, doortrok, uw volk, dat Gij U hebt verworven, doortrok. Gij brengt hen en plant hen op de berg die uw erfdeel is; de plaats die Gij, HERE, tot uw woning gemaakt hebt; het heiligdom, Here, door uw hand gesticht. De HERE regeert voor altoos en eeuwig". Daaruit volgt die relatie tussen Koning en volk. De Koning die te midden van Zijn volk wil wonen in het heiligdom, met Zijn volk dicht bij Hem. En in Exodus 19:5: "Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. En gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk". God bestuurt alles, maar wil een persoonlijke relatie met het volk. Daarvoor is gehoorzaamheid nodig, maar het is wel Gods bedoeling. Wonen in tabernakel en tempel. "...ik zag de HERE zitten op een hoge en verheven troon en Zijn zomen vulden de tempel" (Jes. 6:1). Een priesterdom en een koninkrijk *zijn* voor God, dat is Zijn bedoeling. Dat hoort bij elkaar. God wil geprezen zijn door Zijn volk. Een directe relatie: "Zij zijn Mijn". Maar het volk heeft niet gehoorzaamd. Ze hebben Hem

verworpen dat Hij geen Koning over hen zou zijn. Ze wilden een zichtbare koning (1 Sam. 8:7, 8). Gods bedoeling was een priesterlijk koninkrijk, Zijn eigendom. De voorwaarde was dat ze Hem zouden gehoorzamen. Maar ze wilden in hun ongehoorzaamheid die relatie niet. En zo is voortaan de situatie, ook al lezen we dat Salomo op de troon des HEREN zat. Het volk heeft Hem als zijn directe Koning verworpen. Bij Salomo zien we wat de toestand in het 1000-jarig rijk zal zijn. Dan is er een koninklijk paleis en een tempel, die bij elkaar horen. Dan is Christus de Koning-Priester. En daar is God op uit, een volk in Zijn tegenwoordigheid.

In de Psalmen zien we hoe God, als Hij niet gewild is door Zijn volk, als er geen gehoorzaamheid en geen dankbaarheid, als Hij verworpen is, niettemin toch op Zijn troon blijft. "De HERE heeft Zijn troon in de hemel gevestigd". Waarom zegt David dat? Nadat hij zijn zonden gezien heeft, zijn zwakte, dat hij als mens een ademtocht is, dan mag toch ieder persoonlijk zich met Hem bezighouden. Dan is er toch dit inzicht bij hen, die op de knieën zijn geweest, die toch God willen erkennen als Hem, die op de troon zit, die alles in Zijn hand houdt. Uiteindelijk zal dat ook duidelijk worden voor Israël op aarde; dan is Gods doel, een priesterlijk koninkrijk, bereikt.

Jesaja 44:6 is toekomst. In Jesaja 43:1 vinden we over Jakob en Israël gesproken, en God zegt: "gij zijt Mijn". In vers 15 zien we Israël als het volk van de Koning. "Ik, de HERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning". En dan lezen we in Jesaja 44:6, 7: "Zo zegt de HERE, de Koning en Verlosser van Israël, de HERE der heerscharen: Ik ben de eerste en Ik ben de laatste en buiten Mij is er geen God. En wie is als Ik (hij roepe het uit en verkondige het en legge het Mij voor) daar Ik toch het overoude volk in het aanzijn riep". Een eeuwig volk dat er vanaf de uittocht uit Egypte was (al is dit "eeuwig" in de tijd gezien). Al werd het toen, tijdens David niet erkend door het volk, al wordt het *nu* niet erkend. God wilde een volk, niet om het met harde hand te regeren, maar als een priesterlijk koninkrijk, om Hem te eren.

De regering van God is nu, tot *na* het 1000-jarig rijk een niet rechtstreekse, middellijke regering. Toen God Zelf regeerde in het paradijs, heeft Hij direct ingegrepen. Daarna gebeurt het door mensen, ingesteld door God (Rom. 13, Tit. 3:1). Ook nu is dat het principe van regering, hoewel het zelden of eigenlijk nooit volgens Gods gedachten wordt uitgevoerd. Zelfs niet bij een David (1 Kron. 21). Dat is het eigenlijke probleem. De regering van God blijft middellijk tot aan het einde van de oude schepping. Aan de andere kant is daar satan. Satan is *geen* ingestelde autoriteit. Satan heeft zich in een bepaalde mate meester gemaakt van wat God toekomt. Hij heeft steeds geprobeerd om wat naar Gods gedachten was ten val te brengen. Uiterlijk gezien heeft hij vaak succes. Toch gaat de regering van God door. De mens wordt vaak door satan beïnvloed. In Lucas 4 zegt satan: "Ik zal u al deze macht en hun heerlijkheid geven, want zij is mij overgegeven". Maar satan heeft ze zich toegeëigend. In het Johannes evangelie wordt hij de *overste* van deze wereld genoemd (bijv. Joh. 12:31). Hoewel hij geoordeeld is vinden we in Johannes 14:30 nog: "de overste van deze wereld komt en vindt in Mij niets" en ook in Johannes 16:10: "omdat de overste van deze wereld geoordeeld is". De satan is echter nog niet gebonden. Hij heeft *geen* macht over gelovigen, maar wel een sterke invloed in de wereld. De god van deze eeuw (2 Kor. 4:4). Maar zijn autoriteit is niet door God gegeven. Hij yoert oppositie tegen de regering van God, hij probeert de wegen van God te doorkruisen. Eens zal God aan Zijn doel komen en wel *middellijk*, door een Mens, in volle overeenstemming met Zijn gedachten. Dan is er geen invloed van satan meer, dan oefent een Mens de regering van God uit in volmaaktheid. Zoals God het in Zijn hart had. Zoals het nog nooit gebeurd is. Dan zal het bij de Zoon des mensen volmaakt tot uitdrukking komen. Dan is er nog geen algehele volmaaktheid, omdat het vlees nog bij de mens aanwezig is. Ze voert wel tot openbaar oordeel. In onze tijd is er dus wel de regering van God, maar de heersers staan onder invloed van satan, en dat verklaart de ellende op aarde. Door de ontrouw van de mens, de eerste mens, is de macht in handen van satan

gespeeld. En daar moeten we wel aan denken. Satan heeft wel degelijk grote macht, door de schuld van de mens. Beide kanten zijn waar, satan heeft zeer grote macht en dat is te zien, maar we moeten daar niet de term regering voor gebruiken. Hij is de overste, de god van deze eeuw. Toch is God Koning. Hij heeft de heerschappij nooit verloren; Hij staat achter alles. Satan heeft alleen grote macht als "oppositieleider". En dat is nog niet op zijn hoogtepunt. Juist het overblijfsel, zal dat in die tijd beleven en dat het geloof vasthoudt zal zeggen: God is Koning. Wij leven nog in de tijd van Romeinen 13, en dat geldt zelfs voor een man als Chomeiny. Maar ook in de tijd dat de macht uit de afgrond opkomt, het beest en de antichrist, beziel door satan, dan nog weet het overblijfsel dat God Koning is.

Bij veel van de gelezen Schriftplaatsen vinden we een verwijzing naar het vrederijk. Dat hebben we al gezien bij Exodus 15 en 1 Kronieken 29:11, en ook bij Psalm 103, nadat in Psalm 102 het lijden van de Heer aan de orde is geweest. De jubelzang van een verlost volk, wanneer in vers 19 uiteindelijk de regering van Christus wordt gezien, ook al kon ook David dat zeggen. Jesaja 43:15, 19-21 en 44:6 richten ons oog weer op het vrederijk, waarin God Zich de Koning van Zijn volk noemt. Dat vinden we ook in Jesaja 41:21. Hij stelt Zich voor als Degene, die alles in handen heeft. Die Koning zal regeren in gerechtigheid (Jes. 35). Dat zien we ook in Daniël 4 waar Nebukadnezar door zijn vernedering heen God als de Koning der koningen moet erkennen. We zien ook types in de historische hoofdstukken van Daniel in de grote volkerenmachten. Zo zal het gaan met het beest. God zal hem vernederen zoals Hij dat bij Nebukadnezar heeft gedaan. Ook hij zal in het oordeel moeten erkennen dat God, de Zoon, de Mens Jezus Christus Koning is. Bij de val van het volkerenhoofd wordt Christus in Zijn koningschap ingevoerd. In 1 Timoteüs 6:15 zien we God als de Koning der koningen, die de Heer Jezus Christus vertonen zal om Zijn regering te aanvaarden. En wanneer Hij dat doet (Op. 19:16) dan wordt de Heer Jezus genoemd: Koning der koningen en Heer der heren.

Het gaat om het koningschap van de Zoon des mensen, het koningschap van Christus.

In Openbaring 15:3 vinden we de overwinnaars op de glazen zee, de martelaars, die opgenomen zijn in het begin van het vreedrijk, als overwinnaars opgewekt uit de doden. Als verheerlijkte heiligen zien zij dat het koningschap aan Christus gegeven wordt als de Koning van de volken, wat vervuld wordt in Openbaring 19. Gods koningschap wordt manifest in de Mens Christus Jezus.

Wanneer we aan satan en zijn macht denken, moeten we proberen om de zaken scherp te stellen en daarbij twee uitersten te vermijden. Het ene is dat we de macht van satan niet moeten onderschatten. We moeten niet vergeten dat hij rondgaat als een brullende leeuw. Aan de andere kant, wanneer we lezen over satan als regeerder, zoals bijv. "...daar waar de troon van de satan is" (Op. 2:13), het al genoemde in Luc. 4 en ook Ef. 6, waar in betrekking tot de duivel de termen: "...overheden, machten..." gebruikt worden op vrijwel dezelfde manier als in Rom. 13, dat we dan niet de heidense visie overnemen, waarin God en satan als twee gelijkwaardige tegenspelers beschouwd worden. De strijd tussen licht en duisternis. Dat zou de gedachte kunnen zijn wanneer we aan twee regeerders zouden denken, die hetzelfde gebied, de aarde, claimen. *Zo is het niet*. God is de enige Heerser. Bij de macht van satan, zijn heerschappij, zijn troon, ook in Op. 13:2, is het toch alleen maar onder de *toelating* van God. God heeft niet de heerschappij aan satan gegeven, zoals eertijds aan Adam. Ze werd niet aan satan toevertrouwd, maar Adam heeft ze verspeeld in de handen van satan. God heeft dat wel toegelaten, en dat lezen we in Lucas 4. God duldde satan in die heerschappij. Maar hij moet de superioriteit van God erkennen. Er is er maar Een die echt regeert, en dat hebben we geprobeerd duidelijk te maken. Maar ook in zijn troon en in zijn heerschappij is hij een *instrument* in Gods wegen. Hij kan niet buiten de grenzen gaan die God gesteld heeft. In Zacharia 6 zien we hoe satan de daar genoemde paarden ment, maar God

heeft de route uitgezet. Alles in satans heerschappij en troon wordt door God voor Zijn doel gebruikt. En satan weet dat. Hij kan alleen niet anders handelen dan naar zijn boze natuur. Maar hij heeft veel macht; denk aan wat hij was voor zijn val, en daar is wel wat van overgebleven.

Daar komt nog bij, zoals we gezien hebben, dat God satan nu vernietigen kan en met hem alle ongelovigen. Hij gebruikt die macht (nog) niet. Satan is in het openbaar in opstand tegen God (Joh. 13:14??). En de mens is door middel van de satan van God afgefallen, heeft Zijn Schepper opzij gezet. Satan brengt mensen van de gehoorzaamheid aan God af en onder zijn heerschappij. Maar satan is door een *Mens* verslagen, en dat is Gods eer. Satan wordt door een *Mens* vernietigd. Schijnbaar was die *Mens* onmachtig toen Hij gekruisigd werd. God verhinderde dat niet. Juist daardoor werd satan overwonnen in Gods raadsbesluit. Een *Mens* zal regeren en satan van de troon werpen. Hij is *God* en regeert als zodanig nu ook. Hij zit als mens op de troon van God, Hij in wie God Zich openbaart. Maar Hij heeft als *Mens* alle macht gekregen, in hemel en op aarde (Matt. 28:18). Hij is als *Mens* tot Heer en tot Christus gemaakt (Hand. 2:36). De Heer Jezus, de *Mens*, is de Almachtige. Johannes 17:4, 5 geeft dezelfde gedachte weer. Hij ontvangt als *Mens* datgene wat Hij voordien al als God had. Hij heeft macht boven alles. Hij heeft macht te regeren als *Mens*, wanneer Gods raadsbesluit dat toelaat. Voor de Zijnen, die Hem als Heer hebben aangenomen is dat nu al zo. Die Hem beleden hebben (Rom. 10:10) is Hij weliswaar niet de Koning, maar de Heer, maar het is dezelfde macht. Waar het schepsel de schepping bedorven heeft daar wil God alles door een *Mens* terug laten brengen. De laatste vijand die overwonnen wordt is de dood. En zal Hij het koninkrijk overgeven aan de Vader en zal God zijn alles in allen (1 Kor. 15). Dan regeert God, zoals voor de schepping. En dan blijft dat Hij, de Zoon, God openbaart; Hij is Degene die het praktisch uitwerkt. In Openbaring 22:5 gaat het nog over de schepping, al wordt daar

over heersen tot in alle eeuwigheid gesproken; in de eeuwige toestand zal er toch een bestuur van zegen zijn.

In Dan. 4:34 vinden we de uitdrukking "de Allerhoogste", dat krijgt daar een nadruk. In profetische zin geeft dat het 1000-jarig rijk weer. Het is hetzelfde wat we in Genesis 14 vinden bij Melchizedek. Het is een term, die op zichzelf een relatie inhoudt, in tegenstelling tot "de Almachtige". Bij de Allerhoogste moeten er ook lagere machten zijn, waarboven Hij ver verheven is. In Genesis 14 heeft Abraham dat geleerd, nadat hij de lagere macht, de koning van Sodom, weerstaan had. Dan wordt God als de Allerhoogste erkend. Zo is het bij Nebukadnezar, die in zijn eigendunk meent wat te zijn, en die door God ertoe gebracht wordt te erkennen dat God de Allerhoogste is, en wat hem er toe brengt een lofprijzing uit te spreken: "Toen prees ik de Allerhoogste en roemde en verheerlijkte ik de eeuwig Levende" (vs. 34). En in vers 37 noemt hij Hem de Koning des hemels. Nebukadnezar had dat geleerd en het houdt ook voor ons een praktische les in. Iedereen, die in eigenwilligheid meent wat te zijn, zal God tegenkomen. Hij wil ook ons onder de indruk brengen, dat wij Hem zien als de Machthebber boven alles, als de Allerhoogste God. Ook al kennen wij Hem en eren wij Hem in een andere betrekking.

Wanneer God de Allerhoogste Koning, genoemd wordt dan onderstreept dat, wat voor *ons* nu al duidelijk is, maar straks voor een ieder, dat God rechtvaardig is in al Zijn wegen. Hij is een rechtvaardig Koning. Hij is geen tiran. Er is geen willekeur, maar een rechtvaardige regering. We zien die verborgen weg van God, speciaal met het oog op de Heer Jezus in 1 Timoteüs 6, waar Hij de nederige, lijdende Mens op aarde is, de Heer Jezus. Toen Hij naar het kruis ging werd duidelijk wat goed en kwaad was. Er was er maar Eén goed, die recht had op het goede. Miljoenen lagen er duidelijk onder het oordeel van God. Zij verwezen de Heer naar het kruis. Maar er kwam geen oordeel, wel werd de Heer Jezus verheerlijkt opgenomen in de hemel. Het ogenblik dat God Hem zo vertonen zal is nog uitgesteld. De vraag van Esther 6:3 kan ook nu gesteld worden:

“Welke eer en onderscheiding is daarvoor aan Hem bewezen?”. Dat geldt nog steeds: “Hem is op aarde nog niets bewezen van wat Hij verdient”. Het ogenblik komt echter dat Hij, die voor Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, eer ontvangen zal. Nu ontvangt Hij alleen eer van God in de hemel en van ons, als discipelen van de Koning, die Hem erkennen. Gods wegen zullen openlijk blijken rechtvaardige wegen te zijn. Daniel is een stimulerend boek, dat bij zorgvuldig lezen hartversterkend is. God toont daar aan de volken Zijn macht. Een machtige koning in hoofdstuk 1, die het voedsel, het onderwijs, wilde veranderen, die ook de namen van de kinderen Israëls veranderde. Maar door trouw toonde God aan dat Hij de gevoelens van de koning kon veranderen. Geen aardse koning weerstaat Hem. Dezelfde koning kan in hoofdstuk 2 zijn eigen dromen niet verstaan. Hij doet vergeefs een beroep op zijn wijzen, maar hun wijsheid is hem niet van nut. Daniel en zijn vrienden bidden tot de God van de hemel (vs. 18), en aan hen wordt de wijsheid van God geopenbaard, zodat Daniel de droom kan uitleggen. God kan het plan van eeuwen openbaren. God is ook de God van de historie. Profetie is geschiedschrijving van te voren, zoals in Daniël 2. In hoofdstuk 3 wordt de macht en de kracht van God geopenbaard en wordt de wrede raad van de koning terzijde geschoven. Getrouwe gelovigen worden bewaard. De Schepper – God - kan de wetten van de schepping terzijde stellen. In hoofdstuk 4 wordt vermeld hoe de hoogmoed terneergeslagen wordt, zoals dat ook in de toekomst zal gebeuren. Hier wordt dat geïllustreerd bij Nebukadnezar. In hoofdstuk 5 wordt een einde gemaakt aan de onheiligheid van Belsazar, opnieuw een demonstratie van de macht van de Allerhoogste. Dat zien we opnieuw in hoofdstuk 6 als Daniel bewaard wordt voor de wilde dieren, een prachtige geschiedenis. Wat God kan doen, de Allerhoogste, en wat Hij zal doen met betrekking tot het volk Israël in de grote verdrukking. God wordt niet overwonnen. Hij regeert de koningen der mensen. Hij doet Zijn eigen gedachten in vervulling gaan in de Persoon van de Heer Jezus Christus. In hoofdstuk 9 zien we de Profeet, de Gezalfde, ons voorgesteld.

De gerechtigheid der eeuwen in de geschiedenis. In Lucas wordt Hij voor Zijn geboorte Zoon van de Allerhoogste genoemd (1:32). Hij in wie al Gods gedachten met betrekking tot deze wereld vervuld worden. Hij, die gekruisigd is en tijdelijk terzijde treedt, zal door God, de Allerhoogste vertoond worden als Degene in wie Gods plannen vervuld worden. Het is werkelijk zeer aan te bevelen om het boek Daniel te lezen m.b.t. het geloof in God de Allerhoogste en wat Hij in Christus, Zijn Zoon, zal bewerken.

Zo hebben we een afgerond beeld gekregen van de regering van God en de plaats van de satan. God doet op Zijn wijze de geschiedenis verlopen. Vandaag aan de dag wordt God, de Allerhoogste, discutabel gesteld. "Wij hebben recht op...". Dat is een morele beschuldiging. God zou die kunnen beantwoorden door degenen die dat zeggen met geweld weg te vagen. Maar dan zou de beschuldiging blijven. God doet dat ook niet, Hij toont Zijn gerechtigheid, Hij gebruikt zowel de mens als satan om Zichzelf *waar* te maken. (Hebr. 1:3). Hij moet daar Zelf de kracht voor verlenen. Gerechtigheid is de zelfrechtvaardiging van God. "Opdat Hij rechtvaardig zij in al Zijn wegen" (Ps. 145:17). "O diepte van rijkdom, zowel van de wijsheid als van de kennis van God! Hoe ondoorgrondelijk zijn zijn oordelen en hoe onnaspeurlijk zijn wegen!" (Rom. 11:33).

1b. God legt de heerschappij in handen van de mens

1b. 1. Mensenkind

Gen. 1:26-28; Ps. 8:7; 1 Kron. 28:4, 5; Dan. 2:37, 38.

Eigenlijk zijn er in het voorafgaande al inleidende opmerkingen gemaakt met betrekking tot dit onderwerp. We hebben al geprobeerd inzicht te krijgen in het koninkrijk van God en de centrale gedachte daarin. God heeft vanaf de grondlegging van de wereld de gedachte gehad alles in de kosmos onder de heerschappij van de mens te leggen. God, de Schepper, die

alles legt onder de mens als heerser en hoofd over de schepping. God kan dat doen omdat Hij Zelf Koning is. God is Koning, omdat Hij de Schepper en Onderhouder is van alle dingen. Dat zien we in de natuur, maar ook in de geschiedenis. Hij heeft het recht en de macht om te doen wat Hij wil. Hij plaatst de aarde, en ruimer gezien de kosmos, Zijn rijk, onder de Hoogste van Zijn schepping.

In die schepping is de mens niet alleen een van Zijn schepselen, maar het hoofd, de kroon op de schepping. In Genesis 1 zien we hoe alles toebereid wordt met het oog op die mens. Daarop richt zich die schepping. De mens is niet een willekeurig schepsel. God maakte de schepping zo, dat ze geschikt zou zijn voor deze onderworpenheid aan de mens. Hij maakte de mens ook geschikt om deze heerschappij te voeren. Hij maakte het droge voor de mens, Hij maakte de planten naar hun betekenis, om voor de mensen tot voedsel te zijn. Hij maakte de sterren als tekenen, die maanden, jaren en seizoenen zouden aangeven. Hij gaf de dieren als lastdieren. Pas na de zondvloed kreeg de mens ook de dieren als voedsel, zodat de mens zou weten dat hij alleen kon leven op grond van de dood van een ander. Als kroon van de schepping, van de aarde, de zon, maan en sterren, was alles aan de mens onderworpen geschapen, en daarna werd de mens zelf geschapen. De koning. Eerst werd het rijk en de onderdanen, daarna pas de koning geïntroduceerd. Wanneer we aan God als Koning denken, maar ook bij het koningschap in het algemeen komen er drie aspecten naar voren. Het eerste is dat hij een rijk heeft of krijgt, ten tweede dat er een volk is in dat rijk en ten derde dat hij gezag heeft wat we bijv. in Dan. 2 zien bij Nebukadnezar en in Openbaring, wanneer het gaat over het koninklijk gezag van Zijn Christus.

Daarnaast zien we wat een koning doet. Hij trekt voor zijn volk uit in de strijd (Ex. 15). We vinden dat bij David. Zo wordt zijn koninkrijk gevestigd. En verder oefent hij ook het gezag uit. Ook de rechtszaak is zijn taak. "Het is Gods eer een zaak te verbergen, maar der koningen eer een zaak uit te vorsen" (Spr.

25:2) en "Het past koningen niet wijn te drinken, noch machthebbers bedwelmende drank te begeren, opdat hij niet drinke en de inzetten vergete en het recht van alle verdrukten verkere" (Spr. 31:4, 5). Dat zien we vooral geïllustreerd bij Salomo. Hij heeft het onrecht van degenen die in Davids tijd zo gehandeld hadden geoordeeld. Het eerste wat hij vroeg was dat hij mocht richten in wijsheid.

Wanneer we een grote sprong voorwaarts maken, naar de evangeliën, dan zien we daar het omgekeerde. Dan is daar *eerst* de Koning. Hij was er *voor* Zijn rijk en *voor* Zijn onderdanen er waren. "Want zie, het koninkrijk Gods is midden onder u" (Luc. 17:21). Toen was alleen de Koning Zelf er, Hij was het begin. Hij trekt Zijn onderdanen tot Zich en bouwt Zijn rijk. In Genesis 1 is het rijk er eerder dan de mens en deze wordt daarin als hoofd geplaatst. Het is niet zo dat heerschappij pas na de zondeval aan de orde komt. Wel vinden we bij Noach regering in verband met de zonde. De heerschappij heeft te maken met Gods welbehagen, dat Hij de kosmos onder de hoogste van Zijn schepselen stelt, de mens, tot Gods eigen vreugde.

In Genesis zien we Adam weer als koning in zijn rijk. Het is maar een aspect. Hij kreeg van God de opdracht de aarde te onderwerpen, de bodem te bewerken, de heerschappij over de dierenwereld te voeren. Dat is nog heel wat anders dan als koning te regeren. Ook als wij als gelovigen op tronen zullen zitten en (met Christus) zullen heersen, dan wil dat nog niet zeggen dat wij koningen zijn, als regeerders. Er is maar één Koning die het van God gekregen gezag heeft, die één rijk, één volk, heeft. Dat is de Heer Jezus, die heeft moeten strijden voor Zijn volk aan het kruis die het recht heeft ons te besturen, te regeren, rechtszaken te beslissen en gezag uit te oefenen. Wij mogen meeregeren, zoals dat bij Salomo gebeurde. Hij had het gezag. Regeren betekent koning zijn, zowel in het Grieks als in het Hebreeuws. Van ons wordt, zowel in Openbaring 1 als in Openbaring 5 eigenlijk gezegd dat we tot een "koningschap" gemaakt zijn, wat een parallel is met het priesterschap, met als

achtergrond dat we *collectief* koningen zijn, als een met de Heer en in verbinding met het koningschap van de Heer. Hij is de Koning der koningen, dat geeft dat al aan.

Zoals we al eerder hebben gezien hebben wij in onze democratie maar weinig zicht op het absolute koningschap. De wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht zijn bij ons gescheiden. In het absolute koningschap niet, al kan hij zaken delegeren. Hij verenigt alle macht in zichzelf.

De mens is geschapen naar het beeld van God en in Zijn gelijkenis. Hij was de vertegenwoordiger van God, die daarin niet onafhankelijk was, maar wel een zelfstandige verantwoordelijkheid kreeg toebedeeld. De mens was geen automaat. In dat beeld, in die vertegenwoordiging waren ook schepselen, dieren, vogels, vissen aan hem onderworpen. Na de zondeval is die heerschappij gebleven. "Want de natuur van alle wilde dieren en vogels, van kruipende dieren en van zeedieren, wordt getemd en is getemd door de menselijke natuur" (Jak. 3:7). In die zin heerst de mens. Maar het trieste is dat hij, na de zondeval slecht zichzelf kan beheersen, zijn eigen tong moeilijk kan temmen. Die beheersing, tot eer van God, valt hem daarin moeilijk. De oorsprong van de heerschappij van de mens ligt in Genesis 1:26-28. Die is er niet om tot zelfverheerlijking te voeren, hij is daarin geroepen door God. Daarom heeft God een voorbeeld gesteld in de boom van kennis van goed en kwaad. De heerschappij van de mens was in dit ene opzicht *beperkt*, om aan te geven dat ze door God verleend was.

Er is ook onderscheid tussen heerschappij en regering. Heerschappij was er in de schepping al voor de zondeval, maar overheden en regering zijn pas na de zondeval ingevoerd. Het doel van regeren wordt in Romeinen 13:3 en 4 en ook in 1 Petrus 2:13 en 14 duidelijk aangegeven.

Het is beloning voor goetdoen en straf voor kwaad doen. Het doel is het kwaad te beteugelen en het goede te bevorderen en te belonen. Regeren stelt voorop dat er kwaad aanwezig is. Het

is belangrijk om dat verschil te zien. In Genesis 1:26-28 komt heersen dichtbij de gedachte aan het hoofdschap over de gehele schepping. Adam was na de schepping een absoluut hoofd over Eva. Hij nam de eerste en verheven plaats in met de taak om te bewerken en te bewaren. De mens stond als hoofd boven de lagere schepping, de dieren.

Na de zondeval is er een andere manier van regeren gekomen, omdat het kwaad in de wereld inkwam. Dan vinden we dat mensen over mensen regeren. Voor het eerst is dat het geval bij Noach in Genesis 9. Hij kreeg het recht om over anderen te regeren. Dat moeten we uit elkaar houden. Ook bij Nebukadnezar wordt hetzelfde gezegd (Dan. 2:38), hoewel daar, in tegenstelling tot bij Noach, de vissen niet genoemd worden. Bij de Heer vinden we de volmaakte heerschappij, die Adam verloren had. Een middellijke heerschappij over de mensen, volmaakt uitgeoefend.

Er is nog een verschil tussen Genesis 1 en 2. Wanneer in Genesis 1 tegen de mens gezegd wordt dat hij de aarde moet onderwerpen, dan moeten we daarbij niet denken aan iets weerspannigs, zoals dat in de huidige betekenis zich opdringt. We zien dat in het bouwen (bewerken) in Genesis 2. Aan de mens was ook creativiteit gegeven, waarbij natuurlijk niet aan scheppen gedacht moet worden, zoals God alleen dat kan. Maar Adam had creatieve vermogens, waardoor hij tevoorschijn kon roepen wat er niet was, in afhankelijkheid en niet materieel. Hij was een bijzonder begiftigd wezen die de aarde beheersen kon, en ze kon onderwerpen aan zijn creatieve vermogens. Dat heeft ons als Christenen iets te zeggen. Ook aan ons, in de nieuwe schepping, is veel toevertrouwd in geestelijk opzicht. We mogen dingen vergelijken, inzicht verkrijgen, en dat zal ons tot aanbidding voeren. Dat is creatief en geweldig. Wij mogen uitdrukking geven aan zaken en gevoelens, die oorspronkelijk bij God waren, en waarin engelen begerig waren in te zien.

Dit creatieve element vinden we in Genesis 1. In Genesis 2 vinden we ook het element *bewaren*. Dat had te maken met de val van satan, met het aanwezig zijn van vijandelijke machten.

Een bijzondere taak zien we ook in het namen geven aan de dieren en de vogels. Hij moest bouwen, verbonden met geestelijke capaciteiten, bewaren, zorgen, verband houdend met het zieleleven en ook eten met betrekking tot zijn lichaam. Geest, ziel en lichaam waren er bij betrokken. Hij mocht namen geven en zoals hij ze noemen zou, zo zouden ze heten. Namen drukken het wezen uit. Dat was een bijzondere capaciteit (vgl. Spr. 30:1-4).

God keurde de namen die Adam gaf goed. Adam had een "zesde zintuig". Hij doorschouwde de aard van het dier en drukte dat in de naam uit. Maar bij het bewaren laat hij het afweten, daar faalt de eerste mens. Uit deze geschiedenis blijkt te meer dat de gemeente nergens als koning(in) wordt aangeduid. De Koning is de Heer Jezus Zelf. En de naamgeving van de dieren vindt plaats voor Eva gevormd wordt. De Heer Jezus is de Mens, die regeren zal. God zag daar al de Heer Jezus. De gemeente is de bruid. Wij leven in de tijd van de verwerping van Christus en behoren eigenlijk niet tot deze schepping. We zijn vreemdelingen, die niet geteld worden in de geschiedenis van de aarde. Christus is Koning, de gemeente is Zijn vrouw (niet koningin), dat moeten we goed zien om niet tot verkeerde conclusies te komen. Omdat onze plaats bij de verworpen Christus is, zullen wij niet heersen.

De aarde is nu onderworpen aan de Mens in de hemel, de verborgen wijze van regeren. Hij zit nog op de troon als de Schepper, nog niet als de Zoon des mensen.

Overigens is het wel zo dat wanneer de mens de opdracht krijgt de hof te bewerken en te bewaren, dat in beide aspecten in de eerste plaats te maken heeft met zijn rentmeesterschap in verantwoordelijkheid aan Hem, die boven hem stond. Wanneer er gevaren komen (satan), komt er met betrekking tot het bewaren een accent bij, maar dat is eigenlijk wel secundair. Dat de mens ook nu nog de dieren temt (Jak. 3) kan ook het karakter van misbruik dragen. De mens kan de dieren *gebruiken*.

In Genesis 9, na de zondvloed, komt daar vrees en schrik voor de mens bij. Staan de dieren ook onder de heerschappij van de mens in de zin van de bio-industrie? Zonder hier verder op in te gaan kunnen we wel stellen dat de rechtvaardige hart zal hebben voor zijn vee. Er zal ons altijd voor ogen moeten staan dat ons een rentmeesterschap is toevertrouwd ten opzichte van het gedierte. Vlees eten heeft verband met de zondeval. Het geeft de mens aan dat een ander moest sterven om hem in het leven te houden, zoals dat ook het geval was toen Adam en Eva bekleed werden met dierenvelen. Eigenlijk is het natuurlijk de Ander. Dat blijft een verootmoedigende zaak, die onvermijdelijk is. Maar ons gedrag t.o.v. het dier is belangrijk. Als christen zullen we dieren niet nodeloos laten lijden (Spr. 12:10). Verder wordt in Leviticus 17 elk geslacht dier bij het heiligdom gebracht, zodat de verhouding tot God erin betrokken wordt. In Deuteronomium 20 wordt gesproken over het sparen van het vee bij de inname van een stad, in hoofdstuk 22 over het handelen met een vogelnest met jongen, ed. Zo zijn er een reeks voorschriften voor de rentmeester bij Israël, die lessen voor ons inhouden.

Het creatieve vermogen van de mens is een goddelijk element in hem. Geen enkel ander schepsel, ook engelen niet, heeft dat. Onder de zonde wordt dat een gevaarlijk, wanneer de mensheid zich vermeerderd. In Genesis 11 zien we het eerste "teamwork", als de toren van Babel gebouwd wordt door de gezamenlijke macht en inzet van die mens. Jahweh zegt dan: "nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn" (vs. 6). Vormen van teamwork zien we bijv. in de constructie van de atoombom, en bijv. in de simultaan technieken om de spraakverwarring te niet te doen. Een derde voorbeeld van de creatieve kracht van de mens, onder invloed van de zonde is te herkennen in het bereiken van de maan.

Waarom staat Genesis 1 eigenlijk op het programma, zou men zich kunnen afvragen, er wordt immers niet over een koningschap van Adam gesproken? De achtergrond daarvan wordt gegeven door twee schriftplaatsen in het Nieuwe

Testament, waar de relatie tussen Adam en Christus wordt ingebracht. In Romeinen 5:14 wordt over Adam gesproken als een voorbeeld van Hem, die komen zou en in 1 Korintiërs 15:45 vinden we: "De eerste mens, Adam, werd een levende ziel, de laatste Adam een levendmakende geest". Weliswaar zijn die vergelijkingen wat anders, met een contrastgedachte, maar er ligt ook een parallel in. Wat Adam had *moeten* zijn is Christus geworden. Dat is de overeenkomst. Wat God aan Christus toevertrouwde was eerst aan Adam gegeven. Hij kwam niet tot die positie door de zondeval. De Heer Jezus heeft op Zich genomen dat te verwerkelijken. Daarom is Genesis 1 essentieel omdat we daarin Gods gedachten zien. Hij vertrouwde de aarde toe aan de mens. Hij moest de aarde bewerken en ontplooiën wat God in die schepping had gelegd, d.i. zijn creatieve taak. Daarin zijn oneindige mogelijkheden te ontwikkelen. Hoe we de natuur kunnen gebruiken en ook in technisch opzicht. God heeft die mogelijkheden erin gelegd, en de mens had de capaciteit ze te ontplooiën.

Bij bewaren ligt het accent meer op het beheren als rentmeesters van het door God toevertrouwde. Ten dienste van de Meester. Dat is nog wat anders dan heersen of regeren. We zien nu een schepping, die niet meer bewaard wordt (milieuproblemen). Regering heeft het karakter van bestuur over een groep, een verzameling van mensen. Bij elke nederzetting van de mens zijn er problemen, die zo'n regering nodig maken. Dat was ook bij de engelen zo, ook daar was een bestuurlijke hiërarchie.

We zien die beide aspecten ook in de regering van de Heer Jezus in de toekomst. Hoe zal Hij verwerkelijken wat Adam had moeten doen en wat wij hadden moeten doen in Adam! Maar wat zien we nu? In Genesis 4 de mens onder de zonde, die pijn en boog maakt voor zichzelf, die muziek maakt tot lof van zichzelf, in tegenstelling tot de harpen in Openbaring tot lof van God. De mens is nu los van God, van de Schepper, voor zichzelf gebruikend wat hij als rentmeester voor God had moeten beheren. Jabal gebruikt het vee als huisdieren, door

mensen gekweekt. God had dat er in gelegd, maar het wordt los van God gebruikt. En uiteindelijk is dat ook de achtergrond voor het soms beestachtige omgaan met dieren. Dan geen beheer, maar misbruik, alsof de dieren van ons waren en niet van God. Bij het koningschap van de Mens in het vrederijk zullen de mogelijkheden van de schepping weer

op de goede wijze opgevat en ontplooid worden. Dan komt alles aan het licht, tot eer van God. Dan wordt de Schepper verheerlijkt. Christus zal dat doen. Hij zal de schepping beheren voor God. De rechtvaardige en getrouwe Rentmeester. Die zoals het betaamt dat doet in onderworpenheid aan de Meester, die met welgevallen op Hem neerziet. Straks wordt ook in de natuur alles teruggebracht tot God. Datgene wat de mensen van God afvoerden. Dat is ook een aspect van het koninkrijk van God, dat alles in de schepping bewaard en bewerkt wordt tot Gods eer. Wij zijn nu al, in deze schepping, met Hem verbonden. Hij is onze Heer. Daarom mogen deze beginselen nu al ons leven beheersen. Wij zijn, in deze simpele dingen nu al verantwoordelijk in deze schepping.

In Genesis 1 is de eerste mens geïntroduceerd. Hij werd daar in verantwoordelijkheid geplaatst en hij faalde. Dat was de gelegenheid om de tweede Mens, de Man naar Zijn raadsbesluiten in te brengen. Dat is wonderlijk, en we zien dat steeds in Gods handelen. Eerst komt het natuurlijke, de natuurlijke mens, en daarna het geestelijke. Zelfs in de typen wordt dat zo gevonden. Voor David, de man naar Gods hart, is er Saul, de keuze van het volk. Pas wanneer hij zijn loop voltooid heeft en gefaald heeft brengt God Zijn man naar voren. Dat is een grote bemoediging. Alles wat in de loop der eeuwen aan de hand van de mens werd toevertrouwd heeft tot falen en tot oneer van God geleid; maar elke verbroken draad wordt door de tweede Mens opgenomen tot heerlijkheid van God. Dat is een vertroosting en geeft kracht voor onze harten wanneer we ons bezighouden met Gods raadsbesluiten.

Wat een contrast ligt er bij het zien van de heerlijkheid en de glorie van Christus. De eerste mens was uit de aarde, aards, de

tweede Mens is de Heer uit de hemel. Wij zijn van beneden, Hij is van boven; wij zijn schepselen, Hij is de Schepper. Psalm 8, die kenmerkend is voor de Zoon des mensen, laat ons dat zien. *“Wat is de mens dat Gij zijner gedenkt...”*. Dat is de zwakke, sterfelijke, falende mens. Maar ook: *“en het mensenkind, dat Gij naar hem omziet?”* Dat is Gods man.

In het licht van de heerlijkheid van Christus kunnen we de lessen van Genesis 1 leren. Daar wordt twee maal over heersen gesproken; de heerschappij van Adam en bij het licht, waar het grote licht gesteld wordt tot heerschappij over de dag. En er is al op gewezen wat de dag van God zijn zal. In de toekomstige wereld wil Hij herstellen wat Hij niet heeft weggenomen. In Psalm 8 vinden we bepaalde lessen ten opzichte van de Mens van God; meer onderwijs krijgen we daarover in Hebrreeën 2:5 e.v.v. We lezen: *“...opdat Hij door de genade van God voor alles de dood smaken zou”*. Op grond van Zijn in de dood gaan is de grondslag gelegd voor de voleinding van Gods plannen. Bij Hem was het leven in wezen, buiten Hem is dat alleen in afgeleide zin. Hij Hem is het koningschap in eigenlijke zin, bij ons alleen afgeleid. Wij kunnen nu dit onderwerp overdenken, waarin Christus centraal staat. Hij drukt het stempel op ons onderwerp. Als Hij groot is voor ons kunnen we de wonderbare genade beter schatten, die ons in zo een grote waardigheid heeft gebracht. Wat hebben we een geweldig onderwerp voor onze aandacht!

We zien bij Adam een goed begin, in zijn heerschappij over de schepping. Hij was de bewerker en de bewaarder. Wij zijn, zijn nageslacht, we zijn uit hem voortgekomen. Adam had de verantwoordelijkheid en had dat moeten doorgeven, en ook zijn vrouw met hem. Dat is een beeld van Christus in geestelijke zin. Wij zijn voortgekomen uit Hem; we hebben daarom een afgeleid koningschap. Hij is de Koning der koningen. Beseffen we de verantwoordelijkheid, die daarbij hoort? Het is net als bij Adams nageslacht. Bij ons ligt de opdracht, die we van Hem hebben overgedragen gekregen. Van Hem, uit wie we zijn, de Koning. Gaan wij de weg met Hem? Dat gaat zeer ver. Ons

koningschap is door Hem, de Koning der koningen, onze Heer en Heiland.

In Psalm 8 vinden we al de genoemde punten bijzonder opmerkelijk onderstreept. Wanneer je die Psalm zou lezen zonder iets te weten van het Nieuwe Testament, zoals de Jood dat vandaag aan de dag doet, dan zou je de vertaling kunnen krijgen, die het NBG in haar vertaling geeft. In het Hebreeuws staat er eigenlijk: "een weinig minder geworden dan Elohim". In 99% van de gevallen betekent "Elohim" God. Dan zou deze Psalm beschrijven de grootheid van de eerste mens, d.w.z. direct onder God staande, als onderkoning over de wereld van Zijn heerlijkheid. Maar als we Hebreeën 2 erbij betrekken wordt het anders. De Griekse vertalers in de tweede eeuw lag er deze moeilijkheid. Het was voor Joden, die geen Hebreeuws meer kenden (Ps. 8). Ze vonden het oneerbiedig om Hebreeën 2 zo te vertalen en zagen dat ze Elohim anders moesten vertalen.

De oorspronkelijke betekenis (via El en Eloah) was "de machtige". Ook rechters, bestuurders op aarde werden Elohim (goden) genoemd, (bijv. Ex. 21:6). Ook machtige hemelbewoners, engelen. Zo is de vertaling "een weinig minder dan de engelen" tot stand gekomen. Dat lijkt ver gezocht, maar de Heilige Geest sanctioneert die vertaling, en neemt die vertaling in Hebreeën 2 over. Zo staat het dus in het Nieuwe Testament

We zien dan niet meer in Psalm 8 niet meer de eerste mens, maar zien dat het in werkelijkheid moet toegepast worden op de tweede Mens, de laatste Adam. Dat doet Hebreeën 2. Het mensenkind is de Zoon des mensen. Hij is een weinig minder dan de engelen geworden, vanwege het lijden des doods. Niet als mens. Hij was de Eerstgeborene van de ganse schepping. Engelen dienden Hem; ook op aarde waren engelen aan Hem onderworpen. Tot Hij in het lijden van de dood inging, een domein waarin een engel nooit geweest is, het lijden des doods. De Heer moest dat betreden. De tweede Mens is niet zo maar op Zijn plaats gesteld. Hij moest eerst de *laagste* plaats innemen voor Hij de hoogste kon innemen, de plaats die Hij

voordien had, maar nu als Mens verkreeg. Als de Zoon des mensen op grond van het lijden van de dood. Dat werk was de entree voor die positie.

David heeft in Psalm 8 aan Adam gedacht, maar de Heilige Geest gaf aan deze psalm zijn eigen geschiedenis, die uitkwam bij de laatste Adam. Dat is wat we besproken hebben. De eerste Adam maakt plaats voor de laatste, voor Hem, die als Zoon des mensen over de gehele schepping gesteld is. Toch is ook in dezelfde Psalm 8 de laatste Adam tegelijkertijd God Zelf. We mogen dat er nooit los van maken.

Wat in Psalm 8:2 staat: *“Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest...”* wordt door de Heer Jezus geciteerd in Matteüs 21:16 - in het evangelie van de Koning, die veracht werd door Zijn volk – *“Wat is de mens...”*. Vlak voor Zijn lijden gaat Hij op naar Jeruzalem. Uit Matteüs 21:1, 5, 9 zien we dat binnengaan van de Koning. In vers 12 gaat Hij de tempel in, en daar horen we de kinderen zeggen: *“Hosanna, de Zoon van David”* (vs. 15) met betrekking tot Hem, die als mens recht had op het koningschap. Wanneer hen dat kwalijk genomen wordt zegt de Heer daarover wat in Psalm 8:3 geschreven staat. Dan blijkt dat God die lof bereidt. Lof voor de Zoon des mensen, die tegelijkertijd God is. Als Zoon des mensen zal Hem alles onderworpen worden; allen zullen buigen voor Zijn gezag. Hij heeft dat nu al, ook al zien wij dat nog niet, maar het wordt straks zichtbaar in de wereld. Wanneer we de heerlijkheid van de Heer Jezus zo mogen zien, dan voert dat tot dankzegging en aanbidding. We mogen de Heer Jezus loven. We moeten ons zelf ook afvragen wat de Heer Jezus ons waard is. Wat is de realiteit bij ons? In 1 Samuël 18 lezen we van iemand uit een verworpen geslacht; die stamde uit een geslacht waar de vloek van God op rustte, Jonathan. Hij kreeg zicht op wie de door God gegeven koning was. Waarbij we lezen wat hij deed. "Jonathan trok de mantel uit, die hij droeg, en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel" (1 Sam. 18:4). Dat was de uitwerking op Jonathan toen hij de overwinning van David op de

boze (Goliath) zag. Hij leverde zich volkomen uit aan hem, die koning zou worden. Hij wist dat dit zou gebeuren en zegt dat later ook. Hij moest de door God gegeven koning dienen. Maar hoe is het gegaan met Jonathan?

Koos hij voor de koning in ballingschap? Hij heeft wel veel voor David betekent en een goed getuigenis afgelegd voor Saul. Maar hij heeft niet gekozen om bij hem te horen. Om niet alleen hem te erkennen als de komende koning, maar ook zijn koningschap in verwerping. Daarom vond hij zijn einde op het gebergte Gilboa, samen met de door God verworpen koning. Wanneer wij ons met de heerlijkheid van de komende Koning bezig houden, is het toch goed ons af te vragen waar we nu staan. Wat is die Koning ons waard? Kiezen we wel voor Hem, maar niet helemaal? Willen we niet volledig bij Hem horen? De verbondenheid met Hem moet in ons dagelijks leven duidelijk zijn tot Hij als de Koning wordt geopenbaard.

We mogen wijzen op *drie* plaatsen in het Nieuwe Testament waar we gedeelten van Psalm 8 aangehaald vinden.

In 1 Korintiërs 15:27: *“Hij heeft alle dingen aan Zijn voeten onderworpen”*. De Heer is daar als de Eersteling uit de doden en dan wordt er over Zijn heerschappij gesproken. En Psalm 8 wordt dan, net als wat we in Matteüs 21 gezien hebben, toegepast op Hem. Er is slechts een uitzondering. In Zijn regering wordt nu gezegd dat Hij, nadat alle vijanden aan Zijn voeten onderworpen zijn, Hijzelf als de Zoon onderworpen zal zijn aan God, opdat God zij alles in allen. Dat alles wordt op grond van Zijn dood en Zijn opstanding tot stand gebracht.

In Hebreëen 2:5 e.v.v. vinden we de meest uitvoerige aanhaling. Hij is de Erfgenaam van alle dingen (1:2). We lezen dan: *“maar iemand heeft ergens betuigd en gezegd:”*. Dat is David in Psalm 8. Hierop is al gewezen, met het oog op de vertaling uit het Hebreeuws. De Heer Jezus is als de verheerlijkte Mens de Erfgenaam en al wordt dat tijdelijk nog niet waargenomen, het zal zichtbaar worden in het toekomstige aardrijk. Die gedachte vinden we vaker in de Hebreëënbrief.

Dingen die nog niet zichtbaar zijn, maar openbaar zullen worden in het 1000-jarig vrede-rijk. Maar wij zien Hem nu al zo.

Tenslotte is er Efeziërs 1:22: *“En Hij heeft alles aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem als Hoofd boven alles gegeven aan de gemeente...”* .Dat is een soort samenvatting van de voorgaande teksten. In vers 20 staat dat God Hem opgewekt heeft en dan in vers 21 dat Hem alle heerschappij is gegeven, ook in de toekomstige eeuw. Dat is die derde keer; maar wat in vers 22 er bij wordt gevoegd was een geheimenis in het Oude Testament. Hij is als Hoofd gegeven aan de gemeente, die Zijn lichaam is. Zij deelt met Hem in de heerschappij, in de toekomstige eeuw. Dat is de hoogste en meest verstrekkende inhoud van Psalm 8.

In 1 Korintiërs 15:27b wordt over de uitzondering van God met betrekking tot de onderwerping aan de Heer Jezus gesproken, dan behoeft dat geen nadere toelichting. Wat we in Efeziërs 1 gelezen hebben, n.l. het gedeelte tussen vers 20b en het begin van hoofdstuk 2 is een tussenzin. Daarin wordt duidelijk dat de gemeente de tweede uitzondering is bij die onderwerping aan Zijn voeten. Zij is aan Hem gegeven als Zijn volheid, zoals Hij aan *haar* gegeven is.

Wanneer we proberen lijnen te trekken tussen de genoemde teksten onder: [**1b. 1. Mensenkind**] dan zijn bepaalde aspecten nog niet uitgewerkt. Het geheel heeft te maken met het falen van de mens in zijn verantwoordelijkheid. Adam faalde in zijn heerschappij, zijn hoofdschap, en die lijn is vanaf dat begin verder te volgen. Op hem volgde een periode, waarin misschien nog geen directe regering te zien is, maar een collectieve verantwoordelijkheid tot de zondvloed. Het teken aan Kaïn wordt aan de mensheid (een ieder) gegeven. Maar ook in die periode zien we het falen van de mens, tot de zondvloed. Het gezag werd onrechtvaardig uitgeoefend, wat we bijv. kunnen zien in het pochen van een Lamech, een uitspraak vol geweld. Dan wordt, na de zondvloed, de regering formeel in de handen van de mens gelegd. De macht van het zwaard komt in handen van koningen in hun koninkrijk. Nimrod is de eerstgenoemde

(Gen. 10). *"En het begin van zijn koninkrijk was Babel..."*. Hij faalde weer. Daarna vinden we een nieuwe weg in 1 Kronieken 28:4, 5. God heeft een volk uitgekozen, waarover Hij een koning wilde aanstellen. Dat was niet Saul, dat was een idee van het volk. De gedachte van God was een koningschap voor Zichzelf, zoals we dat in Deuteronomium 17:14-20.

In 1 Kronieken 28 lezen we wie God had aangewezen om, op de navel der aarde, het koningschap uit te oefenen. Maar opnieuw, hoe eentonig is de geschiedenis van de mens, faalt hij opnieuw. In Daniël 2 vinden we het koningschap in Israël verwoest; God geeft het gezag aan de machthebbers van de volken. De *"tijden van de volken"* breken aan. Het koninklijk gezag ligt niet meer bij Israël, maar we zien verschillende machthebbers in het statenbeeld. Ook daarvan weten we dat ze gefaald hebben. In Johannes 18 vinden we de Heer Jezus voor de vertegenwoordiger van het Romeinse rijk. De opvolger van Nebukadnezar. Twee *"koningen"*. Daar zien we in Pilatus dat de machthebbers van de volken zo gefaald hebben dat de Heer Jezus als onschuldige naar het kruis verwezen wordt. Daarmee is de morele geschiedenis van de overheden ten einde. De mens heeft volkomen gefaald. Het gezag van Pontius Pilatus wordt door de Heer erkend, en de zondigheid ervan. *"Gij zoudt geen macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven gegeven was; daarom heeft hij, die Mij aan u heeft overgeleverd, groter zonde"*. Beide daden worden als zonde bestempeld. Maar op datzelfde moment legt de Heer Jezus, door Zijn gang naar het kruis, in gehoorzaamheid, de grondslag voor de regering van God in onze tijd, waar God, bij het volkomen falen van de mens, toch wacht op Zijn Koning. De verborgen Godsregering, met provisorische voorzieningen in het gezag (Rom. 13; 1 Petr. 2). Er is gelukkig een overheid, maar God wacht nog met het openbaren van de Koning naar Zijn raadsbesluit. In principe wordt dat voorgesteld als bij David in 1 Kronieken 28. Het ogenblik zou spoedig aanbreken dat de vredevorst (Salomo) zou regeren.

In verbinding met Genesis 1 (Adam) en het koningschap van David is het merkwaardig op te merken dat de eerste genoemde koning / koningschap bij Nimrod in Genesis 10:10 gevonden wordt. We hebben al gedacht aan wat in 1 Korintiërs 15:46 staat: *"Doch niet het geestelijke is eerst, maar het natuurlijke; daarna het geestelijke"*. Voor het koningschap naar Gods gedachten komt, zien we eerst de menselijke

verschijningsvorm, met falen. Onze Heer, de Koning, is de goede Herder, die Zijn leven gaf voor Zijn schapen. De eerste menselijke koning was een *jager*, geen herder. Ook daar is sprake van een leven, dat moet worden *gegeven*, waarbij bloed vloeit. Een koningschap dat over lijken verkregen wordt. Dat is het model voor de koninklijke afstamming van Adam. De tweede keer vinden we dat bij Edom (Gen. 36:31): *"Dit waren de koningen, die over het land Edom regeerden, voordat er een koning over de Israëlieten regeerde"*. Wat een merkwaardige uitspraak! De oudste zoon van Izaak vertoont de *natuurlijke* lijn, Jakob de *geestelijke*. Ezaü had eerder een koningschap dan Israël. Pas in de dagen van Saul is er sprake van het koningschap, hoewel het in Deuteronomium 17 al genoemd is in de "koningswet" (vs. 14-20). Wat er bij Samuel gebeurde overviel God niet! Dat was al in de wet van Mozes voorzien. Dat is niet gezien daar vanuit Gods perspectief, niet Zijn raadsbesluit, maar wat naar het hart van de mens was. God perkt in wat Israël wel zou wensen voor de koning. "Ik wil een koning over mij aanstellen, zoals alle volken rondom mij hebben..." (vs. 14) Het initiatief ligt bij de mens en God voorzag dat. Hij maakt uit wie die koning zal zijn. De door Hem gegeven voorschriften zijn dan ook vrijwel allemaal negatief. Hij zal dit niet en dat niet. Een koning naar het hart van de mens. En wanneer in 1 Samuel 8 het volk om een koning vraagt, dan maakt God voor de derde keer, nu in Israël zelf, hoe de koning is die naar het hart van de mens is, en dan de man van Zijn raadsbesluit. Niettemin is het toch God die Saul kiest (Hos. 13:11); het was een les voor hun vlees. Dat lijkt een algemeen beginsel. God gaf eerst Saul; de mens krijgt wat hij begeert. Maar dan in 1 Samuel 13:13 en 14 zien we hoe God een man heeft uitgezocht naar Zijn hart, nadat Saul gefaald heeft en terzijde is gesteld. Dat zou onoplosbare vragen kunnen geven. Wanneer Saul... Maar met zulke als-vragen kom je nergens. God wist dat Saul zou vallen; de mens kan niet anders in zijn zondige staat. Niettemin is het in beginsel waar. Als Adam niet gevallen was zou er geen tweede Adam verschenen zijn, etc.

In 1 Samuel 13:14 lezen we: *“De HERE heeft Zich een man uitgezocht naar Zijn hart en de HERE heeft hem tot een vorst over Zijn volk aangesteld”*. Dat was naar Zijn raadsbesluit, naar Zijn hart. De mens heeft zijn kans gehad. De Man naar Zijn welbehagen is de wonderheerlijke uitzondering. Boven David uit wordt aan de ware David gedacht, door elke gelovige. David was niet volkomen, denk maar aan Batseba en aan de volkstelling. Maar God zag de ware David. In Ezechiël 37:24 komen we bij de kern: *“En Mijn knecht David zal Koning over hen wezen”*. Daar staat niet de Zoon van David. Zo zeer verbindt God in Zijn hart deze David met de ware David, daaraan denkt Hij. In de Heer Jezus zien we het koningschap zoals dat van het begin af in Gods gedachten is geweest. Als alles gefaald heeft komt de David, de Man naar Gods hart.

Dezelfde woorden en gedachte vinden we in Ezechiël 34:23: *“Dan zal ik een Herder over hen aanstellen, die hen weiden zal: Mijn knecht David...”* In 1 Kronieken 28:4 lezen we: *“Toch heeft de HERE, de God van Israël, mij uit mijn gehele familie verkoren om voor altijd koning te zijn over Israël”*. Voor altijd. In Handelingen 2:29 zegt Petrus: *“Mannen broeders,... over de aartsvader David, dat hij en gestorven en begraven is...”*.

Het gaat daar om de opstanding. David is gestorven. Maar aan de Mensenzoon *“werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht... Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en Zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is”* (Dan. 7:13, 14). De Koning die daar wordt voorgesteld staat tegenover de koningen der volkeren. In dit alles zien we in de Heer Jezus de vervulling van wat God tevoren had gezegd.

De Man naar Gods hart. Geen enkel mens kan alle heerlijkheden, die in Christus zijn, voorstellen, verafschaduen. Daarom zien we ook soms dubbeltypen in het Oude Testament bijv. als profeet in Elia en Elisa. Beiden zijn nodig om de heerlijkheid van de Heer Jezus als Profeet voor te stellen. Met betrekking tot Zijn priesterlijke heerlijkheid zien we dat in Aaron en Melchizedek. De glorie als Koning wordt gevonden in David

en Salomo. David als de lijdende, Salomo als de verheerlijkte koning.

Hoe aantrekkelijk is David. Van hem staat geschreven: "*Hij nu was rossig, ook had hij mooie ogen en een schoon voorkomen*" (1 Sam. 16:12). Heel Israël en Juda hielden van hem. Zelfs van Saul wordt dit, m.b.t. David gezegd; hij maakte hem tot zijn wapendrager (1 Sam. 16:21). We vinden dat bij Michal (1 Sam. 18:28), bij Hiram (1 Kon. 5:1) en natuurlijk bij Jonathan, die hem liefhad als zichzelf (1 Sam. 18:1).

Wat een wonderschoon beeld van de genegenheid van de gelovige ten opzichte van de Heer Jezus. "*Hem hebt gij lief, hoewel gij Hem niet gezien hebt...*" (1 Petr. 1:8). Daar wordt veel over het lijden en de heerlijkheid gesproken. In de King James-vertaling wordt zestien maal over lijden en zestien maal over heerlijkheid gesproken. Hoe hebben gelovigen, die beproefd werden in de school van het lijden, juist de aantrekkelijke schoonheid van de Heer ervaren in Zijn lijden bij uitnemendheid.

De Bijbel geeft veel meer plaats aan David dan aan Salomo. Er worden vijftien hoofdstukken aan David gewijd, en maar elf aan Salomo. Dat indiceert in een wereld, die gekenmerkt wordt door lijden, moeite en dood dat God ons de *Lijdende* wil tonen vanuit Zijn hart, die mee kan lijden met ons lijden. Salomo zal regeren. De heerlijkheid van Salomo doet ons denken aan Hem, die met geen enkele andere koning te vergelijken is. De heerlijkheden van Zijn koninkrijk zijn met geen pen te beschrijven. "*Zij zullen van de heerlijkheid van Uw koningschap spreken...*" (Ps. 145:11). Zonder twijfel komt die heerlijkheid. Maar we leren hem kennen in de leerschool van het lijden.

Die toekomstige heerlijkheid wordt, in verband met de aanhalingen van Psalm 8, gezien in 1 Korintiërs 15:27 in verbinding met de eeuwige toestand, en in Efeziërs 1:22 met het vrederijk. Hebreeën 2 heeft betrekking op de tegenwoordige toestand. Alles wat straks zal gebeuren en gezien zal worden, vinden wij nu al in Hem, gezeten aan Gods rechterhand.

Daarom is bij zo'n bespreking als wij nu hebben een koude, academische studie misplaatst. Het is hartverwarmend, zoals Petrus dat in Handelingen 2 laat zien, je bezig te houden met de Man naar Gods hart, de Man die wij liefhebben.

Daniël 2:37 ligt geheel in lijn met de hiervoor genoemde schriftplaatsen. *"Gij, o koning, koning der koningen, wie de God des hemels het koningschap... geschonken heeft"*. Weer de heerschappij in de handen van een mens gelegd, als in Genesis, en opnieuw zien we hoe die mens faalt aan de ene kant, en de verwijzing naar de tweede Mens, de laatste Adam.

Na de zondeval en de zondvloed zien we het ontstaan van verschillende spraken, volken, waardoor God de mensen verdeelt. We vinden daarna afgoderij. En te midden van dat alles kiest God een volk, dat Hij formeert uit Abraham. Geestelijk is dat verwerkelijkt in onze tijd, in de gelovigen, het volk van deze tijd. Ook dat volk is door God Zelf in het leven geroepen, via wedergeboorte, bekering en geloof. Bij de koningen van dat volk Israël zien we in David en Salomo een dubbeltje van de Heer Jezus Christus. Verder zien we ook in Mozes en Jozua beelden van Hem, als de voorloper en de Voleinder. De koningen van Israël behoorden een getuigenis te zijn. De andere volken ontvingen zegen bij het onderwijzen door dat volk; bijv. de koningin van Scheba. Daar is het een beeld van het 1000-jarig vrederijk.

Maar ook bij Israël vinden we de afwijking van de mens. Dan volgt de wegvoering, waarbij de troon van David vacant komt. Dan zien we Nebukadnezar, door God geroepen. Die het gezag wordt toevertrouwd (Dan. 2). Dat gebeurt haast in de bewoordingen van Genesis 1:26. We kunnen dat gezag van twee kanten bezien. Het is enerzijds door God verleend, maar we zien ook dat de verschillende rijken (Dan. 7) daar misbruik van maken. Wat in Daniël 2 in het statenbeeld getoond wordt, zien we in Daniël 7 als vier roofdieren, die uitgaan op prooi, die volken overweldigen. Dat is niet het getuigenis, zoals we dat bij

Salomo gezien hebben. Die afgang is ook al aangegeven in het statenbeeld. Dat betreft niet de macht of de uitgebreidheid van de rijken, maar in goud, zilver, koper en ijzer / leem wordt de aard van het gezag aangegeven.

Bij Nebukadnezar (goud) zien we nog een volmaakt type van Goddelijk gezag, voor zover een mens zo'n type kan zijn, en zeker niet in de uitoefening ervan. Zoals Daniel dat tegen Belsazar zegt in Daniël 5:18, was Nebukadnezar een absoluut vorst, die door niets beperkt werd. "*Wie hij wilde doodde hij, wie hij wilde liet hij leven...*". Zo is dat ook bij God. Daarvan zegt Nebukadnezar: "*Hij doet naar Zijn wil met het heir des hemels en de bewoners der aarde...*" (Dan. 4:35). Zo zal ook de Heer Jezus een absolute monarch zijn.

Zilver, het Medisch-Perzische rijk, is van een lagere orde. De koning was daar aan wetten gebonden. Wetten van Meden en Perzen waren niet te verbreken. Daniel kon de leeuwenkuil niet bespaard worden door Darius. We zien dat ook bij Ahasveros met betrekking tot het gegeven bevel in Esther. Hij kon alleen een ander decreet eraan toevoegen.

Bij het koper, het Grieks-Macedonische rijk van Alexander de Grote, was het gezag nog minder. We zien daar al invloed van het volk. Alexander wilde wel een Oosters despoot zijn, maar zijn generaals wilden dat niet.

Ten slotte zien we bij het Romeinse rijk wel een kolossale uitgebreidheid, maar de autoriteit lag bij gebonden regeerders. De stem van het volk, vaak met geld gekocht speelde een belangrijke rol. Het democratisch beginsel deed daar zijn intrede. *Praktisch* gezien is democratie waarschijnlijk het minst slechte voor de mens. *Principieel* gezien is de heerschappij in handen van één man het meest ideaal, wanneer deze naar de wil van God regeert. Het is een directe weg om dingen in te voeren en uit te voeren, met bestraffing van overtredingen.

Wanneer we zeggen dat het democratisch beginsel voor de mens misschien het minst slechte is, dan is dat misschien voor de *wereld* zo; vrijheid, gelijkheid en broederschap. Toen het

ingevoerd werd kwam het absolute koningschap aan haar einde. Maar voor ons gelovigen is democratie de meest gevaarlijke regeringsvorm.

Dat klinkt mogelijk wat vreemd, omdat we in een democratie leven en daardoor gewild of ongewild geïndoctrineerd worden. We zien dat bij de jeugd, die geleerd wordt om eigen baas te zijn. Dat is allemaal tegen Gods gedachten. Voor ons, gelovigen, is er het gevaar dat gehoorzamen afgeleerd wordt. Het wordt dan wel moeilijk om het tegenover de Heer wel te doen. Toch heeft Hij alles in Zijn hand. Wanneer we ons aan Hem toevertrouwen zal Hij het wel maken.

Het leren van gehoorzaamheid in een democratisch "vrije" situatie is een moeilijke zaak. Niet dat een dictatuur beter is, maar daar *moet* je. Dat betekent ook dat je daar kleur bekennen *moet*. Daar kun je niet tussen door manoeuvreren, daar is ook geen medezeggenschap. Door het opleggen van dingen wordt je wel gehoorzaamheid geleerd. In die zin is onze Heer geen dictator, maar Degene die het beste met ons voor heeft. De wereld heeft dat niet; daar horen we niet meer bij omdat we op een andere bodem geplaatst zijn. Daar waar andere normen en andere wetten gelden. Dat moeten we goed voor ogen houden. Bij Israël zien we hoe in de woestijn nog het hart naar Egypte uitgaat. Bij Christenen in een democratie zien we sommigen die, misschien met de beste bedoelingen, mee regeren. En wij zien daar soms wel iets goeds in. Toch moeten we beseffen dat we op een andere bodem staan en daar niet thuis horen. We kunnen ons daarvoor bewaren door dicht bij de Heer te blijven. We moeten allen op Hem zien, op Zijn leiding, en gehoorzamen. *"Gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen"* (1 Sam. 15:22). Staan we klaar om ons aan Zijn leiding over te geven en Hem te gehoorzamen? Dan is er een rustige weg in een wereld die onder de heerschappij van de boze ligt, onder de heerschappij van machten die wel door God ingesteld zijn, maar niet naar Zijn gedachten regeren. Een democratie is niet naar Gods gedachten. Een 140 jaar geleden heeft Darby al eens gezegd

dat democratie volledig in strijd is met God. Aan het einde van de tijden zullen de mensen brullen om een dictator. Zo is ook Hitler uit de democratie voortgekomen na de daardoor ontstane wanorde. Zo zal dat in de toekomst zijn bij de keizer van het Romeinse rijk en de antichrist in Israël. Bij het koningschap ligt alles in een hand. Dat houdt wel in dat bij verkeerd handelen het *geheel* aan één man is overgeleverd; maar ook democratie leidt tot een volkomen wanorde.

Bij de wereldrijken is de vergelijking met Adam getrokken. Wanneer we hem in Romeinen 5 als type van Christus zien, dan wordt die vergelijking vooral gekenmerkt door contrast, Adam is eigenlijk een antitype. Zo is dat ook het geval bij de hoofden van de volkeren, hoewel het nooit een volkomen contrast is, maar in een opzicht ook echt typerend.

We zien dat duidelijk bij Kores in Jesaja. God legt de heerschappij in handen van de mens. In beginsel zien we het idee van heerschappij in een opeenvolging van mensen gegeven, zoals bij Nebukadnezar. In Jesaja 45 en 46 wordt Kores gezien als de man van Gods raadsbesluiten. In Jesaja 45:1: *"Zo zegt de HERE tot Zijn gezalfde, tot Kores, wiens rechterhand Ik gevat heb om volken voor hem neer te werpen..."*. Dat doet in allerlei opzicht aan de Gezalfde, de Messias, herinneren. *"Om deuren voor hem te openen, geen poorten blijven gesloten. Ik Zelf zal voor u uitgaan en de oneffenheden effenen; koperen deuren zal Ik verbreken en ijzeren grendels verbrijzelen"*. Hij wordt door God in Zijn wegen gebruikt om het gelovig 'overblijfsel naar het beloofde land te brengen. In Jesaja 46 zien we dan de ondergang van de goden van Babel en Babel zelf. *"Mijn raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al Mijn welbehagen doen"* (vs. 10b). Door Kores wordt Babel te grande gericht en daarin is hij Gods welbehagen. De demonische regering wordt weggedaan tot verlossing van Israël. Kores neemt daarin een heel bijzondere plaats in, met in type wel een heel duidelijke verwijzing naar de Heer Jezus. Het Babylonische rijk is ook een type van het laatste wereldrijk dat te gronde gericht wordt door Gods

Gezalfde; het Romeinse rijk door de Man van recht, de Man van Gods raadsbesluiten. Ook dan is er de verlossing van het overblijfsel van Israël en een herstel, een terugkeer in het land.

In de geschiedenis van de wereld, van de tijden der volken, zien we weer de natuurlijke lijn. Datgene wat de mens maakt van de heerschappij. Ook weer verdorven, net als in het huis van David. Maar evenals bij David ook weer het type van Christus, de Man naar Gods hart. Het duidelijkst is dat bij Kores. Dat zou je niet verwachten, maar het is toch duidelijk voor gelovigen, die achter de dingen staan. Toch wijst zo'n man heen, hoewel hij een heiden, een afgodendienaar is, naar de Man van Zijn raadsbesluiten. Jesaja 44:28 bevestigt dat nog eens: *"...die tot Kores zeg: Mijn herder, hij zal al Mijn welbehagen volvoeren door tot Jeruzalem te zeggen: Het worde herbouwd en de tempel worde gegrondvest"*. Daarin vinden we drie punten. In Zacharia wordt de uitdrukking "Mijn herder" voor de Heer Jezus gebruikt; hier voor Kores. Verder wijst de uitspraak *"die al Mijn welbehagen doet"* eveneens naar de Heer Jezus en ten slotte is er de herbouw van Jeruzalem. Dat is ook in de toekomst het geval met Jeruzalem en speciaal met de tempel. Zo wijst uiteindelijk ook Daniël 2 naar de Heer Jezus, en is Nebukadnezar alleen en onvolmaakt type. Het beeld verdwijnt door de steen die van de berg (de hemel) komt. Dan *"zal de God des hemels een koninkrijk oprichten, dat in eeuwigheid niet zal te gronde gaan... maar zelf zal het bestaan in eeuwigheid"* (vs. 44). In deze tekst valt vooral op dat het in eeuwigheid zal bestaan (in de tijd), en dat de heerschappij op geen ander volk meer zal overgaan. Bij een koning hoort een volk. En er is een volk dat in het bijzonder in het middelpunt van Gods gedachten staat.

1 Kronieken 28 zegt David na vers 4 waarin hij spreekt over zijn koningschap in vers 5 *"uit al mijn zonen... verkoos Hij mijn zoon Salomo om te zitten op de troon van het koningschap des HEREN over Israël"*. In het Oude Testament is er geen koningschap des HEREN. Bij de Man op de troon van het koninkrijk des HEREN spreekt God niet alleen over David en

Salomo, maar over de verre toekomst. Het gaat over het rijk en het volk van God. Het koninkrijk van de HEER. Wanneer David de boodschap van God heeft gehoord: *“Die zal Mijn naam een huis bouwen, en Ik zal zijn koninklijke troon voor immer bevestigen”* (2 Sam. 7:13), dan is er bij hem diepe dankbaarheid. *“Wie ben ik, Here HERE?”* (vs. 18) en dan *“daarom hebt Gij aangaande het huis van Uw knecht oom gesproken over de verre toekomst”* (vs. 19). Dan zien we dat de belofte aan David niet alleen gaat over zijn zoon Salomo. Hij was een zwak beeld, er werden tien stammen van zijn koninkrijk afgenomen, maar het bleef het koninkrijk des HEREN. De goedertierenheid van de Heer koos hem en bevestigde dat tot in de verre toekomst. David heeft bij die verre toekomst gedacht aan wat al in Genesis 49 was gezegd. *“De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn”* (vs. 10). Er zou altijd iemand op Zijn troon zijn. *“Dan zal het huis van Uw knecht David bestendig zijn voor Uw aangezicht”* (2 Sam. 7:26). De Man uit de stam van Juda, uit het geslacht van David, de Man naar Zijn hart.

“Ik heb de aarde, de mens... gemaakt,... en Ik geef ze aan wie het Mij goeddunkt” (Jer. 27:5). Dat toont ons Gods rechten op Zijn schepping. Hij geeft koninkrijken aan wie Hij wil. Wat goed is naar Zijn gedachten en niet naar de inzichten van de mens. God heeft voor alles een morele grond. Dat blijkt hier en ook in wat hierna volgt. Nebukadnezar zou nooit gekomen zijn als Israël trouw gebleven was. Maar omdat Israël haar recht verspeeld had stelde God onder Zijn gezag deze machtige koning aan. Bij een monarch wordt vaak aan tirannen gedacht in het verleden. Zo was het bij Nebukadnezar niet, hij had een gedelegeerd gezag en was verantwoordelijkheid verschuldigd aan God. Dat wijst Daniel hem aan. *“Gij zijt het gouden hoofd”*, maar ook *“...wie de God des hemels het koningschap, macht, sterkte en eer geschonken heeft”*. Maar in plaats van zich onder de leiding van God te stellen, en naar Gods gedachten te handelen, zocht hij de aanbidding voor zichzelf. Jeremia 5 toont

ons de suprematie in Zijn handelen met de aarde. Dat betekent niet, zoals we al bij Assyrië als de roede van Gods toorn gezien hebben in Jesaja, dat God verantwoordelijk is voor de boze manier waarop ze regeren, degenen die Hij macht gegeven heeft. God gebruikt hen, maar is niet verantwoordelijk voor het kwaad dat ze bedenken. Daar mogen we ook wel aan denken bij verkiezingen. Hij stelt aan die Hem goeddunkt, hoe nederig ze ook mogen staan. Zouden wij de beste kunnen kiezen. Ons stemmen zou wel eens tegen Gods bedoeling kunnen zijn.

Alle volken waren aan Nebukadnezar onderworpen. Er was oordeel voor hen die niet wilden. We realiseren ons misschien niet dat Gods hand nog steeds in de volken werkzaam is. Dat is een complexe zaak, maar we mogen vertrouwen op Gods soevereiniteit in het handelen daarin.

Zo moest ook Israëel aan Nebukadnezar onderworpen zijn (Jer. 27:10); Israëel moest Gods regering aanvaarden. We zien daarin opnieuw Gods hand in alle dingen. Nebukadnezar wordt Zijn knecht genoemd (vs. 6). God kon in Zijn vrijmacht dienaren kiezen en gebruiken naar Zijn wil. Hij kon ze, wanneer ze faalden terzijde stellen, zoals we bij Kores gezien hebben. Dat voert ons naar Matteüs 12, waar we een andere Knecht van God zien: *"Zie Mijn Knecht, die Ik verkoren heb, Mijn Geliefde, in wie Mijn ziel een welbehagen heeft... en op Zijn naam zullen de volken hopen"* (vs. 18-21). Dat is waarin God voorziet, Zijn heersen over het heelal. Het is niet zo dat de Heer Jezus een uit de velen was. Hij staat alleen en is uniek. De dienstknecht waarop de liefde van God rustte, op Zijn heerlijke Zoon, bij wie elke stap vreugde en blijdschap voor de Vader betekende. Dat was op de aarde al zo, maar het verwijst ook naar de toekomst, wanneer het oordeel over de volken zal plaats hebben, ter overwinning; en op Zijn naam zullen de volken hopen. Wat een heerlijke vervulling van Gods heerschappij in de wereld, die nooit door een ander is overgenomen. Een duizendjarige regering van gerechtigheid, waarin vrede en blijdschap het kenmerk van Zijn bestuur zijn. Gods wonderbare gedachten betreffende het heelal komen in Hem tot uitdrukking. Alle

andere knechten zijn tijdelijk en verdwenen weer. Maar deze Dienstknecht betekent heerlijkheid voor God, voor Hemzelf en ongelooftelijke zegeningen voor velen.

We hebben in Daniël 2 gelezen van de God des hemels, we hebben gesproken over de verborgen regering van God, Zijn indirecte regering. Dat in tegenstelling tot de directe, openbare regering. In Daniël 2 wordt de macht aan de volken gegeven, nadat ze eerst aan Zijn volk was gegeven, waarbij we in David en Salomo de theocratie, Gods directe regering hebben gezien, die een verwijzing is naar Christus in Zijn lijden en heerlijkheid. Dat begint in Jozua 3:13, waar gesproken wordt over "*de HERE der ganse aarde*". Alles onder de directe regering van God. God heeft Zijn volk gekozen, geformeerd. Hij heeft het voor het zeggen. In Zijn directe regering gaf Hij wetten. Met oordeel en tucht. In Richteren zien we de verdorven toestand van dat volk. Dan volgt tuchtiging door de omliggende volken, Midian, de Filistijnen. Bij David en Salomo is de regering van God nog steeds direct, maar daarna moest Hij het volk wegvoeren. Bij Hosea wordt het volk niet meer erkend, "*niet Mijn volk, Lo-Ammi*". Er is alleen nog een overblijfsel en pas in de toekomst verandert dat weer. Dan wordt in Daniel de macht aan de volken gegeven, aan de mensen. De God van de hemel, wat spreekt van een indirecte regering. Daarvan zien we een voorbeeld bij Esther. De zaken lopen God toch niet uit de hand. Mordechai geeft aan Esther de opdracht haar afkomst bekend te maken. Hij zegt daarbij: "*Want als gij in deze tijd blijft zwijgen, dan zal er voor de Joden wel van andere zijde redding en uitkomst opdagen*" (Esther 4:14).

We hebben nu nog de tijden der volken. Dat duurt niet tot de opname van de gemeente, dat is een hemelse zaak, maar tot de komst van de Koning, wanneer Hij verschijnt op de Olijfberg. Daarvoor lezen we in Openbaring 13 over de satan die macht geeft aan het beest.

We mogen dankbaar zijn dat we dit onderwijs mogen hebben. Wanneer Hij geopenbaard wordt zijn we bij Hem, ons verlangen. Dat is de troost waar de Schrift over spreekt.

Verlangen wij naar dat ogenblik? Wij, die nu al onder de directe regering van God staan.

We hebben over twee koningen gehoord. Over Kores, waar bijzondere dingen van worden gezegd. Maar aan het eind zegt God van hem: *"...riep Ik u bij uw naam, hoewel gij Mij niet kentet"* (Jes. 45:4). Dat is een illustratie van Israël. God geeft macht aan wie Hij wil. Dat gebeurt niet naar hun hoedanigheden, maar omdat God dat wil. Hier is het *"Ter wille van Mijn knecht Jakob en van Israël, Mijn uitverkorene..."*. Gods gedachte heeft altijd Israël voor ogen, als geplant te midden van de volken, met Zijn Koning.

Van Nebukadnezar lezen we in Daniël 4:26: *"...uw koningschap zal bestendig zijn van het ogenblik af, dat gij erkent, dat de hemel de heerschappij heeft"*. Ze waren er met het oog op Gods plannen, maar beide koningen faalden. In Daniël 4:17 staat: *"opdat de levenden mogen weten, dat de de Allerhoogste macht heeft over het koningschap der mensen en dat geeft aan wie Hij wil, ja, zelfs de nederigste onder de mensen daarin aanstelt"*. Heersers moeten leren verantwoording over het door hen uitgeoefende gezag af te leggen. Nebukadnezar gaf uiteindelijk God de eer. In de loop der geschiedenis zijn koningen op heel verschillende manieren aan hun macht gekomen, maar ze waren toch Gods dienaars, met de daarbij verschuldigde verantwoordelijkheid. *"Opdat de levenden. mogen weten"*.

Wij zijn niet geroepen om te oordelen over regeringssystemen. God heeft de macht. De levenden mogen weten dat dit zo is. Dat is een grote troost en bemoediging, ook in onze tijd. Dat geeft ons vertrouwen. We kunnen ons afvragen hoe dat nu in ons land is. Het is fijn om praktisch geleerd te hebben dat we nu al de Heer Jezus kennen en dat we Hem mogen verwachten als Degene die straks zal regeren. Wij kennen Hem in het licht van 1 Timoteüs 6, van de Heer der heren en de Koning der koningen. Hem zij eer en eeuwige kracht. Amen. Vindt dat weerklank bij ons. De Zoon des mensen die alle macht heeft. *"Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde"* (Matt. 28:18)

Dat mogen we laten zien, door met verlangen naar Hem uit te zien, maar het ogenblik dat Hij zal verschijnen, met de tekenen in Zijn handen en voeten. Wanneer Hij zal regeren, het Lam, dat geslacht is. Dat is belangrijk, hoe ons hart voor Hem is, dan beleven we het koningschap van de Heer Jezus praktisch in ons hart.

1b. 2. Christus

Ef. 1:9, 10; 2 Sam. 23:3; Ps. 2:6-9; Ps. 45:7, 8; Ps. 110:2; Jes. 9:5; Jer. 23:5, 6; Micha 5:1; Zach. 9:9.

We hebben in het voorafgaande al gezien hoe in Romeinen Adam gezien wordt als een voorbeeld van de komende Mens. uit deze teksten, die we nu gelezen hebben komt Hij naar voren, die gekomen is en komen zal. Een term, die we in verband daar mee al gehoord hebben is *“de tijden van de volken”*. In Lucas 21:24 vinden we die uitdrukking door de Heer Jezus Zelf gebruikt. We hebben gezien dat ze ingegaan zijn toen Israël terzijde werd gesteld als dienstknecht. Toen de troon van God van de aarde werd opgeheven en Nebukadnezar als knecht werd geroepen, om als tuchtroede te dienen. Hij verkreeg de heerschappij op aarde.

We kunnen daarin een indeling zien, bij die tijden van de volken. Van Nebukadnezar tot Pinksteren, waarin de volken in onwetendheid waren, net als tevoren. Van Pinksteren tot de opname van de gemeente zien we een nieuwe tijd. Paulus zegt in Athene: *“God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, nu aan de mensen dat zij zich allen overal moeten bekeren...”*. Die tijd is nu nog gaande. Daarna is er nog een derde periode, na de opname van alle gelovigen, waarin ook de grote verdrukking valt. In verbinding daarmee zijn er dus grote tijdsperiodes in de heilsgeschiedenis. Daarmee hangt ook samen wat in Efeziërs 1: 10 de volheid van de tijden genoemd wordt. Een cruciaal moment in de tijden van de volken vinden we bij de komst van de Heer Jezus. Hij kwam, de Koning, opdat

de tijden van de verkwikking en de tijden der herstelling van alle dingen zouden aanbreken. Het volk wist dat Hij komen zou. Niet de Romeinen, niet de heidenen, maar Jeruzalem wist van Zijn komst. Zij hadden vooraf de boodschap gekregen dat de Koning nabij gekomen was. Israël was niet in een zodanige toestand dat zo het koninkrijk kon aanbreken. Daarom kwam de prediking *"Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen"* (Matt. 3:2). Maar de Koning werd verworpen, gekruisigd, begraven, opgewekt en Hij voer op naar de hemel. Dan volgt het aanbod, zoals Petrus het in Handelingen 3 doet: *"Hebt dan berouw en bekeert u, opdat..."* (vs. 19).

Daar en toen in die tijden van de volken klinkt de stem van de Geest van God met betrekking tot de komst van de Koning. Een aanbod aan mensen, die de profeten hadden, die voorbereid hadden kunnen en moeten zijn. Ook die gelegenheid hebben ze voorbij laten gaan. Toch blijft Christus de komende; Gods plannen gaan door, alles zal in Zijn handen worden gelegd.

Er is een verband tussen wat we in Efeziërs 1:9, 10 lezen en Psalm 8, waar we ons al mee bezig gehouden hebben, waar het al even is aangestipt in verbinding met Efeziërs 1:22, Daar is Hij als Hoofd gegeven aan de gemeente.

In vers 9, 10 vinden we echter ook een verwijzing naar Psalm 8: *"....dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf... om alles... onder een Hoofd tezamen te brengen in Christus"*. Het is geweldig te zien dat God de Vader dat in Zijn hart had. Alles onder *een Hoofd*. Het de Heer Jezus de Koning van Israël genoemd wordt, de Koning der Joden (Joh. 18 en 19), de Koning der volken (Op. 15:3), maar wanneer er sprake is van de hele schepping wordt Hij niet 'Koning' genoemd, maar 'Zoon des mensen', en zo ligt alles onder Zijn voeten. De nadruk ligt daarop dat Hij Mens was. Ook in Psalm 2 zien we de aanduiding Koning. Die Koning wordt in Psalm 3-7 profetisch als verworpen gezien en dan is ook in Psalm 8 alles onder Zijn voeten gesteld als de Zoon des mensen, het Mensenkind.

Er is verschil tussen de Heer Jezus als Koning en als Hoofd over schepping, over alle dingen. In de NBG vertaling staat ten onrechte: “ter voorbereiding van de volheid der tijden”. Dat zou dan nu zijn; maar dat houdt dan in dat er geen duizendjarig rijk zal zijn, enz. De bedeling der volheid van de tijden wordt hier een verborgenheid genoemd. Die volheid der tijden slaat op de toekomst. Dat Hij Koning zou zijn over Israël was bekend, maar hier wordt het feit, dat Hem alles in hemel en op aarde onderworpen zal zijn in zijn grootste uitbreiding gezien, nl. dat Hij als Hoofd over alles aan Zijn gemeente wordt gegeven.

Het is niet de bedoeling om vooruit te lopen op wat aan het einde komt in het schema van de besprekingen, nl. het duizendjarig rijk. Dat zou ook hier kunnen gebeuren. Het gaat nu om het *begin*, wat naar Gods gedachten het koninkrijk van God is. In Efeziërs 1 is dat samengevat dat alle dingen onder één Hoofd worden gebracht.

Voor het overige hebben we de gelezen Oud Testamentische profetieën. Het is niet de bedoeling die uitvoerig te bespreken. Maar in het Oude Testament wordt tegenover het falen van de mens steeds vooruit gewezen naar de grote Koning. Het is goed te bedenken dat er tussen [[1b. 1. Mensenkind](#)], en [[1b. 2. Christus](#)], een scherp contrast ligt. Gisteren hebben we terloops aan Adam en later aan David gedacht, en daarna aan de vele hoofden van de volken. Maar de mensen hebben het steeds weer bedorven. Maar ondanks hun falen, wijzen dezelfde personen toch heen naar de grote Koning, ondanks zichzelf.

We hebben met betrekking tot die Koning al over typen gesproken; en er zijn er nog wel meer te noemen. Melchizedek bijv. in Zijn koningschap wordt een heel belangrijk ideaal gezien. Wat we nu lezen uit het Oude Testament zijn regelrechte voorzeggingen. Die vinden we vooral uit de mond van David zelf. We hebben hem gisteren gezien als een bijzonder en heerlijk type van de grote Koning, de Man naar Gods hart. Het zijn profetieën van hem over zijn grote Zoon. David is ook vrijwel de eerste. In Deuteronomium spreekt Mozes over Hem als de Profeet. Maar David is niet alleen zelf

een type, maar ook de eerste en voornaamste profeet m.b.t. de grote Koning. Dat hebben we nu voor de aandacht.

In 2 Samuel 23 lezen we de laatste woorden van David, op zijn sterfbed. Hij geeft daar Gods perspectief. Datzelfde in de Psalmen, in het bijzonder in die van David. Daarna zijn er dan nog bijzondere profetieën, die getuigen van het lijden dat over Christus komen zou en van de heerlijkheid daarna (1 Petr. 1:11). In Jesaja, Micha en Zacharia vinden we heel treffende voorbeelden die daarover spreken, over Zijn lijden en de heerlijkheid, Zijn koninklijke heerlijkheid als de Zoon des mensen daarna.

Het is als inleiding nodig te zien dat het de Heer Jezus als de Zoon des mensen is die over alles regeert. Als Mens. Dat is, net als in de Psalmen (Ps. 3-7), verbonden met een voorafgaand lijden. Daarom sprak de Heer Jezus Zelf ook over dat lijden (Matt. 16:21). De Zoon des mensen moest lijden. In vers 16 had Petrus het nog gezegd: *“Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God”*. Maar de Heer Jezus zegt dat Hij de Zoon des mensen is die lijden moet. In hoofdstuk 17:1-8 zien we die heerlijkheid. Eigenlijk is de volgorde omgekeerd aan die van 1 Petrus 1. Nadat de heerlijkheid is voorgesteld vinden we in vers 9: *“...voordat de Zoon des mensen uit de doden is opgestaan”*. En vervolgens: *“zo zal ook de Zoon des mensen door hen lijden”* (vs. 12) Voor Hij de weg van het lijden betrad heeft God dat beeld van de heerlijkheid erna getoond, niet alleen voor ons, maar ook als versterking voor de Heer Jezus Zelf op het pad dat nog voor Hem lag.

We hebben al gezien dat God in Psalm 2 spreekt over Zijn Koning, en dat dit na Zijn verwerping (Ps. 3-7) in Psalm 8 de Zoon des mensen is. Dat vinden we ook bij Nathanael. Hij noemt de Heer de Zoon van God, maar de Heer spreekt over de Zoon des mensen en de heerlijkheid in het vrederijk. Zo is het bij de Grieken in Johannes 12. Zij komen voor de Zoon van David (de koning van Israël) en de Heer spreekt over de Zoon des mensen, het tarwegraan en het lijden. Dat vinden we in deze Psalmen en profetieën. Het Oude Testament tegen de

achtergrond van het falen van de eerste mens. Daaruit vloeit voort dat er een lijden voorafgaat aan de heerlijkheid van de tweede Mens. Dat was de consequentie van dat falen. Pas na het lijden kon de tweede Mens, de laatste Adam, tot heerlijkheid komen. En dan in Efeziërs 1 nog iets wat daar bovenuit gaat en daarom ook voorop gezet is.

In 2 Samuel 23:3 zegt David: *“Een rechtvaardige heerser over de mensen, een heerser in de vreze Gods”*. Daaruit spreekt al iets dat niet beperkt blijft tot het volk Israël. Daaraan is vooraf gegaan wat begon met Nimrod, de niet rechtvaardige heerser. In Psalm 2 zien we de Zoon van God, maar als mens geboren, de waarachtige Mens en in Psalm 45 de Heer Jezus als de Zoon van God, zoals Hebreeën 1 dat aangeeft. De Zoon die God Zelf is.

Dat vinden we al in het Oude Testament, de rechtvaardige Heerser. Bij het lijden zien we dan dat Hij wacht aan de rechterhand van God. Hij de afhankelijke wacht op Gods tijd (Ps. 110). Maar in Efeziërs 1:9 vinden we de verborgenheid van Gods wil, die in het Oude Testament dus niet bekend was, het plan dat Hij bij Zichzelf had voorgenomen ten aanzien van Hem. Dat gaat ver uit boven alles wat in het Oude Testament bekend was. Dat nieuwe is wat vers 10 noemt *“alles onder een Hoofd te zamen te brengen in Christus”*, en dat in verbinding met de gemeente, aan wie Hij gegeven wordt. De Koning van het Oude Testament, als de rechtvaardige Heerser, het middelpunt van alles. Rondom Hem is alles geconcentreerd. Die Ene uit het Oude Testament, die hemel en aarde verenigt. In zekere zin betekent dat de hemel op aarde, dat zien we in het beeld van het hemels Jeruzalem in het boek Openbaring. Dat is de schakel, die in het Oude Testament niet bekend was. Zo'n nauwe verbinding tussen hemel en aarde, waar Hij het middelpunt is, en waar de gemeente bij betrokken is. Dat is nieuw.

Natuurlijk gaat het in Psalm 8 over de aarde. Het is ook niet volstrekt nieuw dat in Efeziërs 1:10 hemel en aarde genoemd

worden. Dat is ook in het Oude Testament de uitdrukking voor de kosmos (Gen. 1:1; en ook Kol. 1:16).

De verborgenheid moet dus *verder* gaan en die ligt in het feit dat Christus Hoofd is, met daarbij dat wij daarbij zijn, dat wij in Hem ook erfgenamen zijn. Het volstrekt nieuwe, dat in het Oude Testament niet bekend was, is dat Christus Koning over de aarde, de kosmos is, met iemand *naast* Hem. In het Oude Testament worden Israël en de volken als onderdanen van Christus gezien, de aarde is aan Hem onderworpen. Maar dat er iemand naast Hem staat vinden we in het Oude Testament alleen als beeld in Eva bij Adam, in Asnath bij Jozef enz. Het grootse, de verborgenheid van het Nieuwe Testament ligt daarin. Dat maakt het koninkrijk kostbaar voor ons zelf. Wij zien de Koning niet als onderdanen, hoewel ook voor ons Zijn majesteit verrukkelijk is. We zijn met Hem verbonden in Zijn koningschap. De verklaring daarvoor vinden we in Efeziërs 1:22. Al vanaf vers 11 is het duidelijk dat niet alleen Christus de erfgenaam is van alle dingen (Hebr. 1:2), maar dat wij delen in Zijn heerschappij. In het Oude Testament is dat onzichtbaar, maar nu verschijnt naast de Koning een andere figuur, die Zijn lichaam is, Zijn gemeente, Zijn mede-erfgenaam. Dat is nieuw. Wat betreft het typologische beeld in Jozef is destijds bij de avondbespreking al opgemerkt dat we in de dromen van Jozef al de Heer Jezus vinden voorgesteld. En wel in de eerste droom in verband met Psalm 2, waar de schoven voor de ene schoof buigen. In de tweede droom is Psalm 8 te herkennen: *"en zie, de zon, de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer"*. Het is duidelijk dat Hij het Hoofd is, alle machten zijn Hem onderworpen. De heerlijkheid van Psalm 8 gaat verder dan die van Psalm 2. In dat verband geeft Efeziërs 1:9 aan dat de *hemelen* regeren over de zonen der mensen. De regering op aarde is aan mensen toevertrouwd, maar nergens in het Oude Testament is geopenbaard dat een Mens boven de hemelen geplaatst is. Dat vinden we in Efeziërs 1, vooruitlopend op Openbaring. De Mens, als Hoofd boven alle dingen en in de hemel geplaatst.

De verwijzing naar de komende Koning vinden we ook al in Genesis 49 in de profetie van Jakob met betrekking tot Juda. *"Totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn"*. Dat is al door een verre voorvader uitgesproken, wijzend op het toekomstig koningschap.

In Psalm 110:1 laat ons zien dat David, door de Heilige Geest heeft uitgesproken: *"Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here: Zet U aan Mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten"*. Uit Matteüs 22:44 blijkt dat de Joden het niet begrepen hadden. Wanneer de Heer hen wijst op het feit dat David hem Heer noemt, dan moeten ze het zwijgen er toe doen. Petrus spreekt erover in Handelingen 2:34 en zet uiteen dat God de bedoeling had om het niet alleen tot Christus, maar ook tot Heer te maken. Ook tegen Cornelius wordt daarover gesproken: *"deze is aller Heer"* (Hand. 10:36). Het was Gods bedoeling om Hem tot Heer te stellen over alles. Daarom is de erkenning "mijn Heer" zo belangrijk. Dat vinden we niet alleen in de genoemde teksten bij David, maar er zijn ook een viertal personen in het Nieuwe Testament, die tot die persoonlijke erkenning komen. We vinden dat bij twee vrouwen, n.l. bij Elizabeth in Luc. 1:43: *"dat de moeder van mijn Heer tot mij komt"* en bij Maria Magdalena in Joh. 20:13: *"Omdat zij mijn Heer weggenomen hebben"*. Verder bij Thomas: *"Mijn Heer en mijn God"* (Joh. 20:28) en ten slotte bij Paulus: *"om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer"* (Fil. 3:8). We spreken over het koningschap, de heerschappij van Christus. We kunnen veel kennis verzamelen. We weten dat Hij Heer *is* en als zodanig geopenbaard zal worden. Maar het is zo belangrijk dat Hij *onze* Heer zijn wil. Het gaat om onze persoonlijke erkenning en aanbidding. De Heer Jezus is *mijn* Heer. Het geloof is ook niet alleen een zaak van het hart, we moeten Hem ook belijden met onze mond als Heer. Dat leren, die verhouding, maakt dat Hij in ons leven gaat regeren, dat daar dan alles aan Hem onderworpen is. Wanneer in Psalm 110 staat: *"Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here"*, dan is dat tweede "Here" *Adonai*, wat wil zeggen de volkomen

machthebber. Wat beklemtoont wordt in het overzicht in het schema is dat de Oud Testamentische profetieën spreken over de grote Koning. Aan de ene kant zien we de Koning ten opzichte van de vijanden. Gods plannen worden verwerkelijk ook na het falen van de mens. Maar we zien ook steeds het overblijfsel dat zich aan Hem vastklampt, dat verlost wordt door dat Hij aan de macht komt. Dat is ook voor ons belangrijk, wij zien in hope naar Hem uit, want het zal het einde zijn van alle moeite en vervolgingen. Zo is dat ook het geval bij het overblijfsel.

In Psalm 2: *"Die in de hemel zetelt, lacht; de Here spot met hen"*. God lacht om de slagorden van de aardse koningen, en daartegenover: *"Ik heb immers Mijn koning gesteld over Sion, Mijn heilige berg"*. Zijn Man zit op de troon. En ook: *"Kus de Zoon, opdat Hij niet toorne... Welzalig allen die bij Hem schuilen"* (vs. 12). Het is belangrijk aan de goede kant van de streep te staan.

Van Psalm 45 hebben we al gezien hoe in de voorafgaande psalmen 42-44 het overblijfsel zucht onder vervolgingen. Daarmee is met de Messias ook net overblijfsel aan het woord, dat over Hem spreekt als Gods dappere held (vs. 4), die voor hen verlossing heeft bewerkt. Dat zien we ook in Psalm 110. God neemt Zelf het woord door Zijn profeet in vers 1 en 2: *"Zet U aan Mijn rechterhand totdat Ik Uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor Uw voeten. De HERE strekt van Sion Uw machtige scepter uit: heers te midden van Uw vijanden"*. Maar in vers 3 vinden we het verlost volk, dat Hem met gejubel ontvangt, in het midden opneemt en bij Hem schuilt".

In Jesaja 9 moeten we de profetie in samenhang zien en bemerken dan dat de vijanden vooral de Israëlieten zelf zijn. Dat zien we vanaf Jesaja 8:14. Dan volgt hun terzijdestelling, met een gelovig overblijfsel (8:23 - 9:1). Tegenover het verval van Gods volk en de vijanden in de duisternis straalt een licht. Dat geeft uitzicht: *"Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder... Vredevorst"*. De Vredevorst die zal regeren op de troon van

David. Jeremia 23:5, 6 spreekt van de rechtvaardige Spruit die de HERE aan David zal verwekken. Waarom? Tegenover de vijanden in Israël, de afvallige koningen (hfdst. 22). *"Wee de herders, welke de schapen, welke Ik weid, verderven..."* (23:1). God stelt daar Zijn Herder, Zijn Spruit, als Koning. En met die Spruit zijn verbonden *"de rest van de schapen"* (vs. 3), het overblijfsel dat God wil redden. In vers 6 komen ze op de voorgrond. *"In Zijn dagen zal Juda behouden worden en Israël veilig wonen"*.

Ook in Micha 5 vinden we hetzelfde beeld. Uit de laatste verzen van hoofdstuk 4 zien we weer Israël zelf als de grootste vijand. *"Met de roede zal men de richter Israëls op het kinnebakken slaan"* (vs. 14). Dat was toen de Messias de eerste maal kwam. Maar God zegt dat deze Richter een Heerser zal zijn over Israël. Ze hebben Hem doorstoken, maar *"dan zal Hij staan en hen weiden in de kracht des HEREN"* (Mi. 5:3). En ook dan is er sprake van het overblijfsel, dat zal terugkeren met de Israëlieten. Ten slotte vinden we in Zacharia 9 weer onderdrukkers van buiten Israël. *"Ik zal Mij rondom Mijn huis legeren als een wacht tegen de heen en weer trekkende legers en geen onderdrukker zal meer tegen hen optrekken, want nu zie Ik het met Mijn eigen ogen"* (9:8). Alle onderdrukkers van de omliggende landen worden terzijde gesteld en dan wordt Zijn Koning geïntroduceerd in vers 9. In vers 11 en 12 wordt dan de verlossing van de gevangenen van Zijn kudde onder deze Koning aangekondigd.

Later, wanneer we dat nog beleven, bij de behandeling van punt [3. [Christus en het koninkrijk](#)], zullen we nader ingaan op het duizendjarig rijk. We mogen er echter nu al op wijzen dat er uitleggers zijn, die Psalm 110:2 toepassen op het koningschap van Christus *nu*. We moeten echter de gehele psalm lezen. Dan blijkt dat onder de regering van Christus de vijanden het niet voor het zeggen hebben. Die vijanden worden bij het begin van die regering aan Zijn voeten onderworpen. Het gaat om Zijn toekomstige regering, wanneer de vijanden verbrijzeld (Ps. 2:9) en verpletterd worden (110:6). Wel is het zo dat de gehele

regeringsperiode gekenmerkt wordt door onderworpen vijanden. Totdat de laatste vijand, de dood, te niet gedaan wordt (1 Kor. 15:26). Wanneer in Opebaring 3:21 gezegd wordt: *“zoals ook Ik overwonnen en Mij gezet heb met mijn Vader op zijn troon”*, dan spreekt dat toch nog van de verborgen Godsregering, al zal de overwinnaar in de toekomst met Hem zitten in Zijn troon.

Alle Schriftplaatsen die we gelezen hebben bevatten duidelijke tijds- en plaatsbepalingen. Het centrum van Zijn koninkrijk zal het tegenwoordige Jeruzalem op de tegenwoordige aarde zijn. De eerste Christenen waren overtuigd van het koningschap van de Heer Jezus Christus, van Zijn wederkomst, van Zijn regering in Jeruzalem. De komende Messias die zou regeren in gerechtigheid. Dat is *“verloren”* gegaan bij de *“bekering”* van Constantijn de Grote. Dat betekende het einde van de vervolgingen. Het evangelie kon in vrijheid verbreid worden. Christenen kwamen op regeringsposten. Bij veel theologen, met Augustinus voorop, werd de regering van Christus niet letterlijk meer opgevat, maar vergeestelijkt. Die methode om zaken te vergeestelijken komt voort uit het Joodse denken. Alle teksten over het lijden van Christus, die niet in hun theologie pasten, werden op Israël als de lijdende knecht toegepast in plaats van op de Messias. Augustinus deed het omgekeerde met betrekking tot de heerschappij van Christus. Maar beide manieren om teksten te hanteren doen groot onrecht aan de Heilige Schrift. Bij het koningschap van de Heer Jezus moeten we Sion, Bethlehem Efrata, naar de letter nemen.

Een Koning heeft een volk, waarvan het hart Hem toegewijd is. Hij gaat hen voor in de strijd. Hij regeert rechtvaardig en spreekt recht. Aan de eerste twee kenmerken, dat Hij een volk heeft en voorop gaat hebben we al gedacht. Maar ook het derde punt komen we steeds tegen in onze teksten. Hij, de Koning, handelt en spreekt recht op rechtvaardige wijze. In Jesaja 9:5 wordt Hij de Vredevorst genoemd, en dan volgt in vers 6: *“Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over Zijn koninkrijk, doordat Hij het sticht en grondvest met*

recht en gerechtigheid". Daarin wordt Zijn wijze van regeren en Zijn rechtspraak gezien, en hetzelfde vinden we in Jeremia 23:5: *"die zal als Koning regeren en verstandig handelen, die zal recht en gerechtigheid doen in het land"*. Ook in Micha 5:3: *"Dan zal Hij staan en hen weiden in de kracht des HEREN"* en ook in Zacharia 9: *"Hij is rechtvaardig en zegevierend... Hij zal de volken vrede verkondigen"* (vs. 9, 10). Ook dat aspect komt steeds terug.

De Heer zittend aan Gods rechterhand. Toen de Heer stierf, opstond en ten hemel voer werd dat vervuld. Dat mogen we altijd voor onze aandacht houden. Hij is Degene, die aan de rechterhand van God zit, de plaats van macht is dezelfde, die in duisternis en dood afdaalde. Die plaats is een buitengewone verhoging, een plaats van voorrecht. Petrus verkondigt dat op de Pinksterdag, en haalt daarbij Psalm 110 aan, (Hand. 2:34, 35). Hij stelt aan Israël voor dat God de gekruisigde Jezus tot Heer en tot Christus gemaakt heeft. In Handelingen 3 vinden we dan een andere voorstelling, er wordt een nieuwe gelegenheid gegeven (vs. 19). In Handelingen 7 verkondigt Stefanus hoe God gehandeld heeft met Zijn volk en hoe zij voortdurend Gods eisen afgewezen hebben. Het afsluitend getuigenis van een van Gods dienstknechten. Hij zag in de heerlijkheid de Zoon des mensen, staande aan Gods rechterhand. Maar hun gewetens werden niet geraakt. Ze wilden dat krachtige getuigenis niet aannemen en stenigden de dienstknecht van God. Niet lang daarna werd Saulus van Tarsus opgeroepen, die de verborgenheden mocht openbaren. Daarbij moeten we wel bedenken dat die verborgenheden niet steeds dezelfde zijn. In Efeziërs 1:9, 10 gaat het specifiek over de heerlijkheid van Christus, de plaats van gezag en macht die Hij in de toekomst zal innemen en de bediening naar de wil van God in Zijn koninkrijk. Bij de waarheid van het lichaam van Christus, die we in het Oude Testament niet vinden, ook niet in type, schaduw of illustratie, is het een verborgenheid in God, die nu door Paulus aan anderen bekend gemaakt mag worden. Een Mens in de heerlijkheid met een lichaam op aarde. Dat is

een ontvouwing voor de tegenwoordige bedeling. Bij de komst van de Heer Jezus met kracht en heerlijkheid gaat het om de rechten van God in tegenwoordigheid van Zijn vijanden. Zij worden neergeworpen en vanaf de troon komt de regering van Hem, in overeenstemming met de heerlijkheid van God.

Onder dit punt [1b. God legt de heerschappij in handen van de mens] behandelen we de heerschappij van God, die in de handen van de mens gelegd wordt.

Bij [1b. 1. Mensenkind] zijn Adam, David en Nebukadnezar genoemd,

Bij [1b. 2. Christus] gaat het over één mens, de Mens Christus Jezus.

Het is voor onze harten een kostbare zaak dat we te maken hebben met de *Mens Christus Jezus*. Toch vinden we in Psalm 45 dat Hij wordt voorgesteld als God: "*Uw troon, o God, staat voor altoos en eeuwig*" en ook in Jesaja 9 is dat zo: "*Sterke God*".

Een koning wordt gekenmerkt door de relatie waarin Hij staat en door Zijn daden. Ook ligt er een kenmerk in de sfeer waarin Hij regeert. In Psalm 2 lezen we: "*Ik zal volken geven tot Uw erfdeel, de einden der aarde tot Uw bezit*". In Micha is het: "*die een heerser zal zijn over Israël*" (maar ook: want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde). In Jesaja 9: gaat het om de dochter van Jeruzalem waarover Hij regeren zal. In Jeremia 23 gaat het om het land (vs. 6). Dat mogen we bedenken met betrekking tot de sfeer waarin Hij regeren zal. En we hebben al gedacht aan Zijn Hoofd zijn over alles wat in de hemel en op de aarde is (Ef. 1).

Samenvattend kunnen we zeggen dat de Heer Jezus allereerst Koning over Israël zal zijn, wat staat *tegenover* het falen van het huis van David; *tegenover* een falende Adam staat de laatste Adam, regerend over de gehele aarde; *tegenover* de volken staat Zijn heerschappij over de gehele kosmos.

Het koningschap wordt gekenmerkt door het onderwerpen van de vijand, door een overblijfsel dat zal ingaan, door recht en gerechtigheid en door vrede. Zij zullen de oorlog niet meer leren. Verder zal de gehele aarde vol zijn van de kennis des Heren. Verder vinden we nog bijzonderheden in Zacharia 6:13: *“Ja, Hij zal de tempel des HEREN bouwen en Hij zal met majesteit bekleed zijn en als Heerser zitten op Zijn troon; en Hij zal Priester zijn op Zijn troon...”*. Dat zal dan niet als Aaron zijn, maar een Priester naar de ordening van Melchizedek (Ps. 110). In dat beeld van Melchizedek komt ook de Priester-Koning naar voren.

Onder [1b. 1. **Mensenkind**] hebben we gezien hoe Adam gefaald heeft. Hoe het koningschap gefaald heeft, zelfs bij David, waar we dat tweemaal zien, eenmaal vanwege zedelijk kwaad, eenmaal door hoogmoed. Bij Salomo begint de afgang; bij Nebukadnezar zien we het misbruik van macht. Volkeren, die de macht voor zichzelf gebruiken. Maar, Christus laat zien, op al die punten, waar de mens faalde, dat Hij in volkomenheid de wil van God deed en God verheerlijkte. Dat Hij nooit eigen grootheid naar voren brengt, nooit misbruik van Zijn macht maakt Hij zal in volmaaktheid regeren, de volmaaktheid van Zijn Persoon komt naar voren.

1c. De komst van de Koning

1c. 1. Geboorte

Luc. 1:30-33, Matt. 2:2.

We hebben hiervoor gesproken over de volheid der tijden uit Efeziërs 1:10. Nu gaat het om de *volheid van de tijd* (Gal. 4:4). Het onderscheid daar tussen is duidelijk. De Oud Testamentische profeten zagen uit naar dat grote ogenblik waarop de Man van God, de tweede Mens, de laatste Adam gezonden zou worden om datgene te doen waarin Adam faalde. In dat Oude Testament is weinig gezien van het bestaan

van een eerste en tweede komst van de Koning. Sommige profeten, zoals Daniel (7:13) zagen de Mensenzoon op de wolken des hemels; de Zoon des mensen komend om Zijn rijk te vestigen. Anderen, zoals Micha en Jesaja (9:5) zagen Zijn geboorte. Joodse uitleggers konden dat niet rijmen en zeiden: 'God had nog geen besluit genomen'. Het zou afhankelijk zijn van de toestand van het volk of Hij als man (Zoon des mensen) of als kind zou komen. In het Oude Testament wordt hoofdzakelijk gesproken over het koninkrijk, waarin de Koning in heerlijkheid regeert, de Zoon des mensen. Wij kennen de oplossing door het Nieuwe Testament Hij was als Zoon des mensen niet zonder meer een vervanger van de eerste mens. Hij moest ook de consequenties van het falen van Adam op Zich nemen, eerst het verzoeningswerk volbrengen. Door *lijden* tot heerlijkheid. Daarom moest de andere komst eraan vooraf gaan. Voor de volheid der tijden was er eerst de volheid van de tijd. De Koning kwam, maar in nederigheid. "*Zie uw Koning komt tot u, Hij is rechtvaardig en zegevierend, nederig*" (Zach. 9:9). Nu zien we hoe groot Zijn nederigheid was. Hij kwam niet als een Majesteit in een bereid koninkrijk, maar als een Kind in de kribbe. De ouders van dat kind waren in de meest nederige omstandigheden. Jozef, de timmerman, in het kleine Nazareth. Maria, een jong meisje. Kan uit Nazareth iets goeds zijn? (Joh. 1:47). Waarom zo? Lucas 1 en 2 geven dat aan. De toestand van de eerste mens was ook de toestand van Israël. De getrouwen waren slechts als een overblijfsel aanwezig. Zacharia en Elizabeth, Jozef en Maria, Simeon en Anna, de herders. Hoe zwak. Als de wijzen niet gekomen waren, die Zijn ster hadden gezien, had niemand in Israël iets van een koning geweten. Zo een verschijning maakt een diepe indruk op ons. Door het weggezonken zijn van mensen, Joden en heidenen, kwam Hij in de meest armelijke omstandigheden, ongewenst en onverwacht. Geen Koning in majesteit, maar een Kind, dat geboren wordt in een kribbe. En niet de Joden komen tot Hem, maar heidenen uit een ver land.

Toch gaan Gods plannen in vervulling. We lezen in Galaten 4:4: *“maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God zijn Zoon, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet”*. Dat is de vervulling van Gods uitspraak in Genesis 3: met betrekking tot het zaad van de vrouw. Dat is voldoende, Christus werd uit een vrouw geboren. Maar daarna wat er gebeurde. De mens verviel in heidendom, en God stelde een volk apart, onder de wet. Zij werden overtreders naast het feit dat ze zondig waren en kwamen onder de vloek van de wet. Dus wordt er in Galaten toegevoegd: *“geboren onder de wet, opdat Hij hen die onder de wet waren, vrijkocht”*. We zien dan dat in Zijn komst beide aspecten vervuld zijn. Twee groepen van mensen, die beide verlost moesten worden, maar met verschillende aspecten.

In de evangeliën vinden we de geboorte uit Maria. God beantwoordt wat aan David is gezegd, uit *zijn* huis zou er Een op de troon zitten. *“En de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven”* (Luc. 1:32). Om die troon rechtens te bezitten. In Matteüs 1 zien we in de lijn van Jozef de wettelijke erfgenaam, in Lucas 3 de menselijke lijn, maar beide voeren terug naar de ene koning David.

We zien dus aan de ene kant een diepe vernedering voor de Heer Jezus, maar tegelijkertijd ook de wonderlijke vervulling van Gods plannen. Het is mooi te zien dat we in deze twee evangeliën, Lucas en Matteüs, de geboorte vermeld vinden, in de andere twee wordt daar niet over gesproken. Als de Mens, de Zoon des mensen, vinden we bij Lucas de meest precieze, uitvoerige wijze; hoe de geboorteaankondiging en de geboorte plaats vonden. Daar alle namen vanaf Adam, de mensenzonen. De Heer was heel speciaal de Mensenzoon. Hij was meer mens dan Adam, die als volwassen mens werd geschapen; Hij kwam als kind, zoals ieder ander mens. Hij wordt vanaf het begin gezien als degene, die op de troon zal zitten als de Zoon des mensen. De eeuwige Zoon, die Mens geworden is. Maar ook Gods Zoon genoemd (Luc. 1:35). In Matteüs is het de Koning van Israël. Er is geen enkel evangelie dat zoveel citaten geeft, waarin de vervulling bij de Heer Jezus gevonden wordt.

Hij wordt daar voorgesteld als de rechtmatige nakomeling van David. Het is de lijn van Jozef (1:16), zoals uitdrukkelijk gezegd wordt. Bij de andere geslachtslijn wordt gezegd *“naar men meende een zoon van Jozef”*. Dat moet dus de lijn van Maria zijn. In Matteüs 1 wordt ook als eerste kenmerk genoemd dat Hij Zoon van David is en in vers 6 weer uitdrukkelijk: David, de *koning*. De Heer Jezus was rechtmatig de Koning van Israël. Ook vers 20 bevestigt dat nog eens: Jozef, zoon van David.

Het had bij de Joden een diepe indruk moeten maken dat de Koning geboren was. Dat was zo bij Simeon en Anna. Maar wanneer de wijzen komen om de Koning te zoeken, dan lezen we dat er in Jeruzalem geen verblijden was, maar grote *ontsteltenis*. Dat gold begrijpelijk Herodes, maar er staat bij *“en heel Jeruzalem met hem”*. Er was geen vreugde bij de overpriesters en de schriftgeleerden over de komst van de Koning der Joden. Zij bleken, evenals het volk, tegenstanders te zijn. Hoe zal het straks zijn, als de Koning komt? Zijn er dan velen die uitzien? *“Maar als de Zoon des mensen komt, zal Hij wel geloof vinden op de aarde?”* (Luc. 18:8). De geboorte van onze Heer is een opmerkelijke studie van contrasten. Voor wat betreft de aarde waren Herodes en heel Jeruzalem in onrust. Een geestelijke, politieke en sociale onrust. Die onrust vond haar climax op het kruis! Maar ook de hemel was in beweging. We horen de stemmen van engelen, die een blijde boodschap van grote vreugde brengen.

We hebben ons met de nederigheid van de Heer Jezus bezig gehouden. Nu horen we de vervulling van de belofte, op de juiste tijd, bij de volheid van de tijd. De zeventigste jaarweek van Daniel vertelt ons van dat *tijdstip*. Van Jesaja 7:14 leren we *hoe* Hij geboren zou worden. In Micha 5 staat *waar* het zou gebeuren, in Bethlehem Efrata. In Johannes 10:2 lezen we dat Hij door de deur binnenkwam, en de poortwachter deed Hem open. Het geloof onderkent dat. En we zien dat een zwak overblijfsel door God onderwezen wordt. Uiterlijk is dat niet om op te pochen, het is een tamelijk bedaagd gezelschap: Simeon, Anna, Zacharia en Elizabeth. Maar ook wat jong is, bij Jozef en

Maria. Net als bij ons. We zullen echter niet verder ingaan op de reacties op de geboorte.

Het is echter wel goed nog te wijzen op wat door de wijzen werd meegebracht, goud, wierook en mirre.

Goud getuigt van Zijn Godheid. Dat is wat we in Matteüs 1:23 vinden: *"en men zal Hem de naam Emmanuel geven", dat is vertaald: God met ons*". Maar ook **wierook**: *"en gij zult Hem de naam Jezus geven; want Hij zal Zijn volk verlossen van hun zonden"* (vs. 21). De kostbare naam van Jezus; de geur van die gezegende naam is als uitgegoten olie. "Daarom hebben de maagden U lief" (Hoogl. 1:3)". Maar daarnaast **mirre**. *"Hij zal Nazarener genoemd worden"* (Matt. 2:23). De Bijbelgeleerden hadden het daar wat moeilijk mee; het was het getuigenis over het lijden van Hem, die geboren was. Wij hebben, net als de wijzen uit het Oosten deze gezegende naam voor onze harten. Wij verblijden ons in de vreugde van de hemel en het antwoord van het gelovig overblijfsel, en brengen Hem de aanbidding van onze harten.

De Jahweh van het Oude Testament, HERE, is de Heer Jezus. We zien dat uit de tekst (Matt. 1:21) waarin Hem de naam Jezus gegeven wordt, en uit Exodus 17:9, waar we Jozua vinden. Uit de voetnoot van de Elberfelder blijkt dat Jozua (Jehozuah) betekent: Jahwe is redding. Dat is hetzelfde wat in het Grieks in de naam Jezus wordt uitgedrukt.

Lucas 1: 32 zegt: *"en gij zult Hem de naam Jezus geven. Deze zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven"*. In die tekst vinden we enkele namen van God. God, de Allerhoogste. Als God de Allerhoogste genoemd wordt, dan zien we de betekenis, zoals gebruikelijk daar, waar de naam voor het eerst gebruikt wordt, nl. in Genesis 14. Daar wordt Melchizedek gevonden, de priester van God, de Allerhoogste, die Abram tegemoet gaat en hem zegent. God, die hemel en aarde bezit. We vinden die naam terug 400 jaar nadat die naam voor het laatst genoemd is door de Oud Testamentische

profeten. In die tijd heeft God, de Allerhoogste gezwegen. Bij Nebukadnezar is ze nog genoemd, waar ze ook verbonden is met de gehele schepping. Ook na het opheffen van de troon van God in Jeruzalem is dat nog zo. Uiteindelijk komt in de Zoon van de Allerhoogste de zegen voor hemel en aarde.

In dezelfde tekst vinden we "*de Here God*", Jahweh Elohim. Jahwe is de Verbondsgod. Hij is trouw aan Zijn beloften, aan Zijn verbond met Abraham. Bij Zacharia vinden we in Lucas 2 de lof, die verband houdt met Zijn onvoorwaardelijke belofte, Hij die Zijn verbond houdt. Het overblijfsel dat Hem, de Elohim, erkent, de behoudenis die ligt in Hem, die kwam. Bij Anna heet het dat Hij kwam "*tot allen die in Jeruzalem de verlossing verwachtten*" (Luc. 2:38). Zij, die veilig zullen leven en Hem zullen dienen zonder vrees (Luc. 1:74). Dat staat in verbinding hier met God, de Allerhoogste, die over hemel en aarde regeert.

De Zoon van de Allerhoogste zal de troon van Zijn vader David ontvangen. Dat tekent de trouw van de God van Israël, die Zijn beloften houdt. Ten opzichte van mensen, die Gods aangezicht kunnen zien en Hem zo zullen dienen. Wij kunnen dat nu al doen, Hem liefhebben en dienen, wij die de verborgenheid van Zijn wil hebben leren kennen. Jeruzalem was ontsteld bij het horen van het geboortebericht. Dat behoort bij de verborgenheid van Zijn wil. In Matteüs 11 wordt gezegd dat God het voor wijzen en verstandigen verborgen heeft gehouden. De engel ging niet naar het huis van de hogepriester, en Maria, die begenadigd wordt is geen vorstelijke vrouw. De boodschap komt in het huis van een eenvoudige man, die zijn woonplaats verlaten moet in verband met een volkstelling. De engel gaat niet naar een plaats van regering, niet naar Jeruzalem, niet naar het Sanhedrin, niet naar het pretorium. Ze gaan niet naar de vorst, maar naar het veld, met herders en schapen. Wie krijgen de boodschap van Hem, die een Heerser zal zijn over Israël, en Wiens oorsprong is van ouds, van de dagen der eeuwigheid (Mi. 5:1)? Eenvoudige mensen. Wat zou Gabriel gedacht hebben? De

engelen zeiden: "...vrede op aarde...". Maar na 33 jaar werd de Koning aan een kruis geslagen. In Job 4:18 staat: "*Zie, in Zijn dienaren stelt Hij geen vertrouwen, en bij Zijn engelen vindt Hij dwaling*". De engelen dachten dat het vrederijk zou beginnen, maar de verborgenheid van Zijn wil doet het geheel anders verlopen. Door lijden tot heerlijkheid. Bij de Heer Jezus is dat duidelijk. God heeft dat al heel vroeg in Zijn schepping gelegd. Met smarten zult u kinderen baren; het zal alles met veel moeite gebeuren. Dat geldt in alle mensenlevens op aarde. "*opdat nu aan de overheden en machten in de hemelse gewesten door de gemeente bekend gemaakt zou worden de veelvoudige wijsheid van God, naar het eeuwig voornemen dat Hij heeft opgevat in Christus Jezus, onze Heer*" (Ef. 3:10). Dat behoort bij de verborgenheid van Zijn wil. Aan ons, die de Heer Jezus kennen, is het geopenbaard. Hij is de hoeksteen en de top van de piramide, de Eerste en de Laatste, het begin en het einde, de alfa en de omega, de Levende. We hebben het nu wel geleerd, met de wijzen: "*en zie, de ster die zij in het Oosten gezien hadden, ging hun voor*". Ze hadden de ster gezien toen ze in het Oosten waren. Ook in Lucas 1:33 lezen we: "*Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid, en aan Zijn koningschap zal geen einde zijn*". Dat spreekt van alle menselijkheid, als we zien wie Jakob was en wat hij allemaal geprobeerd heeft.

"*Deze zal groot zijn*". De eerste maal dat dit in de Bijbel gezegd wordt is Exodus 11:3, waar we van Mozes lezen (SV): "*ook was de man Mozes zeer groot in Egypteland*". Dat is een parallel met de roeping van de Heer voor Israël.

Koning tot in eeuwigheid. Dat lijkt in tegenspraak met wat we gelezen hebben in 1 Korintiërs 15, waar de Heer Jezus het koninkrijk overgeeft aan de Vader. Uit Daniël 2:44 blijkt dat de God des hemels een koninkrijk zal oprichten, dat in eeuwigheid niet te gronde zal gaan. Alle koninkrijken van de aarde zullen hun einde vinden, worden te gronde gericht. Steeds is het een eindig koninkrijk, dat gevolgd wordt door een nieuw koninkrijk, dat het oude veroverd heeft. Op die manier komt er aan het

koninkrijk van Christus *geen* einde. Wat wel gebeurt, is dat het karakter van het koninkrijk verandert. Dus wel als het koninkrijk van de Zoon des mensen is het aan verandering onderhevig. Na het duizendjarige rijk komt er aan de "Christocratie" een einde en breekt de volle theocratie aan.

We hebben in Matteüs de wijzen uit het Oosten gezien. Dat spreekt tot degenen, die de Heer Jezus nog niet kennen. Het oosten is de plaats waar de zondaar zich bevindt. Zij hadden de ster gezien, en een ieder die zich daar bevindt kan dat licht zien; dat licht schijnt nog steeds. Zij, de magiërs, namen de moeite om Hem te zoeken. Dat kan nu ook nog. Waar is de Koning der Joden? Heer Jezus, waar bent U? Wanneer je die vraag stelt, zul je Hem vinden.

We hebben gezien dat het volk een tegenstander bleek te zijn bij Zijn komst. Hoe zal dat straks zijn als de Koning komt? *"Zal Hij nog geloof vinden op aarde?"* (Luc. 18:8). Wij verwachten Hem nu om opgenomen te worden in heerlijkheid en bij Hem te zijn. Is dat ons verlangen? Om het bruiloftsfeest te vieren en dan met Hem naar de aarde te komen? Mocht dat het gevolg zijn van onze besprekingen op deze dagen, dat ons hart meer op Hem gericht wordt. Dat de Heer Jezus groter wordt voor ons. Niet vanwege de kennis, maar met betrekking tot de werkelijkheid in ons hart. Is dat het geval? Zijn onze ogen geopend? We kunnen zien en voelen wat er in het hart leeft aan de handel en wandel. Hoe is het mogelijk dat er bij het naderen van die dag zoveel dingen zijn die niet tot eer zijn van de Naam van de Heer Jezus? We hebben gesproken over Zijn regering. De Heer geve ons genade om in deze laatste dagen persoonlijk tot eer van Zijn naam te leven, en gezamenlijk in de plaatselijke gemeenten. Bij Zijn komst is het geen vraag meer hoe we ons behoren te gedragen. De vraag is of er bij ons ook de bereidheid is om de bestaande kennis ook te verwerklijken. Laten we niet lijken op deze mensen, die wisten waar de Heer Jezus geboren was, maar die niet bereid waren naar Hem toe te gaan. Maar laten we Hem huldigen en Hem aanbidden, zoals

de wijzen dat deden. Dat wij getuigen mogen zijn en Gods naam verheerlijken.

1c. 2. De aankondiging van het koninkrijk

Matt. 3:2; 4:17; Marcus 1:15; Luc. 4:43; Matt. 10:5-7

1c. 3. Met de Koning kwam het koninkrijk

Matt. 21:5; 12:28; Luc. 17:20, 21; 19:11

Wanneer is het koninkrijk van God begonnen? In de wijdste zin is dat het geval vanaf het begin van de schepping (punt [1a. [God is Koning](#)])). Maar dat willen we nu terzijde laten. In het Oude Testament wordt het koninkrijk van God haast altijd als iets toekomstigs gezien. Er is wel een *algemene* regering, maar het koninkrijk van God is er pas als de Mens Christus Jezus, de Zoon des mensen over alle dingen gesteld wordt.

De Heer Jezus is als Koning geboren. We hebben al eerder gezien dat de Koning er eerder was dan het rijk. "*Waar is de Koning der Joden, die geboren is?*". Wanneer Hij volwassen is, bij het begin van Zijn dienst, is er dezelfde verkondiging als door Johannes de Doper: Het koninkrijk der hemelen, het koninkrijk van God, is nabij gekomen. Daarnaast vinden we dat de Heer Jezus zegt: Het koninkrijk Gods is tot u gekomen (Matt. 12:28) en het koninkrijk Gods is midden onder u (Luc. 17:21). Dat behoeft een toelichting. Wanneer gezegd wordt dat het koninkrijk nabij gekomen is, dan betekent dat onmiskenbaar dat het er nog *niet* is. Alleen in het Matteüs-evangelie wordt gesproken over het koninkrijk der hemelen. Op veel plaatsen waar, daar het koninkrijk der hemelen wordt genoemd hebben Marcus en Lucas bij dezelfde schriftplaats het koninkrijk Gods. Het is dus duidelijk dat in grote lijnen het koninkrijk der hemelen en het koninkrijk Gods betrekking hebben op dezelfde zaak. Ze wordt vanuit twee *gezichtspunten* gezien. Bij het koninkrijk Gods ligt de nadruk op het feit dat het God is, die de heerschappij in handen legt van de Mens. Bij het koninkrijk der

hemelen echter dat dit rijk op aarde geregeerd wordt vanuit de hemelen, zoals bij Nebukadnezar duidelijk wordt gemaakt dat de hemelen regeren. Dat is ook profetisch. In het vrederijk regeert een Mens vanuit de hemel de aarde.

De hemelse Mens. Toen de Heer Jezus op aarde was heeft Hij nooit gezegd dat het koninkrijk der hemelen gekomen was, wel het koninkrijk Gods. Het koninkrijk der hemelen is pas begonnen toen de Heer Jezus naar de hemel was gegaan en Zijn plaats had ingenomen aan de rechterhand van God. (Ps. 110:1). Toen is de regering van Christus vanuit de hemel begonnen.

Enkele malen vinden we ook in Matteüs dat het koninkrijk begonnen was toen de Heer kwam, bijv. Matteüs 12:28. Dan wordt over het koninkrijk Gods gesproken. Dat begrip is dus iets ruimer. Dat koninkrijk begon met Zijn komst, Zijn optreden in het openbaar. Maar dan wordt ten aanzien van het koninkrijk der hemelen nog steeds gezegd dat het nabij gekomen is.

Een drietal voorbeelden maakt dat duidelijk:

1. In Matteüs 12:28: *“Maar als Ik door de Geest van God de boze geesten uitdrijf, dan is het koninkrijk Gods tot u gekomen”*. Dat kon niet anders. Het is tot u gekomen. Omdat de Koning in heerlijkheid, in macht over de demonen optrad, te midden van het volk. Waar de Koning is, is het koninkrijk. Hij was er en Hij vertegenwoordigde het. Maar niet in hemelse vorm. Dat kon pas toen Hij Zijn plaats in de hemel innam . Het openbaarde zich nu als het koninkrijk Gods.
2. In Matteüs 21:3; lezen we: *“Voorwaar Ik zeg u: de tollenaars en de hoeren gaan u voor in het koninkrijk Gods”*. Dat werd toen, op dat ogenblik werkelijkheid. De boodschap van Johannes de Doper had geklonken, daarna die van de Heer Jezus Zelf. De discipelen waren er de vruchten van. Zij hadden hun hart aan de Koning gegeven, zich voor Hem gebogen, Hem aangenomen als de Koning van Israël. Zij gaven alles aan Hem, hun leven, hun goederen, hun hart.

Ze erkenden Zijn majesteit en heerlijkheid, Zijn Goddelijke roeping. Toen gingen ze binnen, omdat ze de Koning aannamen.

3. In Matteüs 21:43 luidt het: *“Daarom zeg Ik u dat het koninkrijk Gods van u zal worden weggenomen en aan een volk gegeven dat de vruchten er van opbrengt”*. Het is niet het koninkrijk der hemelen. In de Persoon van de Heer Jezus was het koninkrijk Gods door de onrechtvaardige landlieden verworpen. Zij brachten de Koning aan het kruis. Daarom werd het koninkrijk van hen afgenomen en aan anderen gegeven. Wie dat zijn wordt daar in het midden gelaten, al is het duidelijk dat het om de heidenen gaat. Toen de Heer Jezus te midden van het volk verscheen, was het koninkrijk Gods in Zijn Persoon aanwezig. Mensen gaan er in binnen, maar de massa wees Hem af. Dan wordt het koninkrijk der hemelen verkondigt. Dat was wel nabij, maar moest nog komen. Daarvan lezen we in Daniël 7:13 en 14. Dat is het koninkrijk der hemelen, de Mens uit de hemel, regerend over de aarde. Zo zal het straks zijn.

Uit het voorgaande blijkt dus dat het koninkrijk der hemelen wel als koninkrijk Gods kan worden aangeduid, maar niet andersom. Het koninkrijk Gods is dus het meest wijdde, hoewel ze bijna identiek zijn en alleen in de tijd verschillen.

Het koninkrijk van God is de hoofdgedachte. Alle andere aanduidingen geven een speciaal karakter, een speciale kant aan. Dat klopt met het feit dat het koninkrijk van God het meest algemeen is. Net zoals bij de algemene aanduiding *boot* gebruikt wordt voor kano's, jachten en oorlogsbodems, die allemaal een specifiek karakter hebben voor bepaalde doeleinden.

Het koninkrijk Gods benadrukt Zijn gezag. Bij het koninkrijk der hemelen wordt het specifieke facet belicht van de op aarde verworpen Koning, die verheerlijkt in de hemel is. In Matteüs vinden we het koninkrijk Gods ook nog in hoofdstuk 6:33 en 19:24. Op alle andere plaatsen wordt het koninkrijk der

hemelen gebruikt of een andere speciale uitdrukking, zoals het koninkrijk van de Vader, etc.

Een ander punt betreft nog de aankondiging van het koninkrijk. In drie van de vijf genoemde plaatsen is de prediking een aankondiging met een oproep tot bekering. Dat is in verband met het begin van het koninkrijk heel begrijpelijk. Er was hier nog geen rijk toebereid, zelfs niet in de plaats van Zijn geboorte. Ook bij het volk, waar Hij als Koning geboren werd was er geen toegerust zijn. Er was wel verwachting, ze wisten heel goed wie er bedoeld werd. De Koning in het Oude Testament en in de overlevering van de Joden tussen Oude en Nieuwe Testament was altijd de Messias, de Gezalfde.

Ze wachten op de Koning als de bevrijder van het juk van de vijand. De bevrijding uit hun aardse, moeilijke omstandigheden. Maar het volk, afgezien van een overblijfsel, was niet in staat Hem te ontvangen. Daarom wordt er gezegd: Bekeert u. Hun harten waren verkeerd. Die moesten toebereid worden, ze moesten zich omkeren van hun wegen. De discipelen deden dat, maar bij het volk was die innerlijke bereidheid er niet. Toch lezen we in Ezechiël 36:25: *"Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste..."*. Het moest voor iedere Jood duidelijk zijn dat het om een innerlijke en niet om een uiterlijke zaak ging. Zoals bij Nicodemus wordt gezegd dat *"als iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk Gods niet ingaan"* (Joh. 3:5). Dat werd gepredikt. De verkondiging van het koninkrijk, waar ze niet op gericht waren. De noodzaak om hun harten te veranderen, maar daarnaast de wetten en de "principes", die de inwoners kenmerkten.

We zien dus in het Matteüs evangelie dat slechts enkelen veranderden in hun hart bij de prediking, maar dat er in het algemeen geen aandacht op werd geslagen. We lezen dan in Matteüs 10:34: *"Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen maar het zwaard"*. Sommigen verwachtten Hem,

enkelen namen Hem aan. Voor die laatste was dat een moeilijke zaak. We zien bij de blindgeborene in Johannes 9. Ze waren overeengekomen dat zulke mensen uit de synagoge geworpen moesten worden (vs. 22). Dan lezen we in Matteüs 10:37: *“Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig”*. En in vers 39: *“Wie zijn leven vindt zal het verliezen”*. Het was geweldig moeilijk voor nieuwgeborenen met Hem verbonden te zijn; dat betekende haat van de kant van het volk der Joden. In die periode is er nog sprake van het koninkrijk van God, maar in Matteüs 11:11 lezen we: *“onder hen die uit vrouwen geboren zijn, is geen grotere opgestaan dan Johannes de dooper; maar de geringste in het koninkrijk der hemelen is groter dan hij”*. Straks in het koninkrijk der hemelen zou dat zo zijn. Zij zouden op een andere wijze met de Messias verbonden zijn dan Johannes de Dooper, de voorloper.

In Matteüs 11:12: *“Van de dagen nu van Johannes de dooper tot nu toe wordt het koninkrijk der hemelen met geweld ingenomen, en geweldenaars rukken het weg”*. Nu wordt het koninkrijk der hemelen met geweld ingenomen, vurig nagestreefd. De geweldenaars zijn er in deze tijd voor het koninkrijk der hemelen is aangebroken. Uit liefde tot de Heer Jezus, met een hart dat uitgaat naar de Koning. In Lucas 16:16 lezen we die tekst ook. Het is een profetie met betrekking tot Johannes. Hij was het keerpunt, sindsdien was het koninkrijk van God door het openlijk optreden van de Koning, in Zijn Persoon aanwezig. Er was geweld nodig om er in binnen te dringen. In Matteüs 11:11 ligt er nog een nadruk op het feit dat het niet gaat naar wetten en regels, maar om de verbinding met de verworpen Koning.

Het koninkrijk der hemelen vinden we alleen in Matteüs, in het Lucas evangelie wordt altijd het koninkrijk Gods genoemd. In Matteüs vinden we beide benamingen, 31 maal koninkrijk der hemelen, en 5 maal het koninkrijk van God. Dat maakt, zoals we al gezien hebben, duidelijk dat er dus verschillen zijn. Niet verschillende zaken, maar verschillende aspecten. Vroeger is vaak erg veel nadruk gelegd op de *verschillen*, maar dat is

eenzijdig. Ruwweg gezien is er geen verschil, maar er liggen verschillende *aksenten*. We vinden wel "het koninkrijk van God is onder u", maar dat wordt niet gezegd van het koninkrijk der hemelen. Een ander verschil is dat bij het koninkrijk Gods meer om het geestelijk karakter van het koninkrijk gaat, d.w.z. in overeenstemming met het wezen van God; het gaat niet om uiterlijke dingen. Bij het koninkrijk der hemelen ligt meer de nadruk op de Messias. We zien dat ook wanneer we de gelijkenissen in Matteüs en Lucas vergelijken. Bij de aankondiging is het duidelijk dat het koninkrijk der hemelen eerst gestalte krijgt wanneer de Koning in de hemel is. De ondersteuning van deze gedachte vinden we wanneer de Heer tegen Petrus zegt: *"Ik zal u geven de sleutels van het koninkrijk der hemelen"* (Matt. 16:19).

Toch blijft er dan nog de moeilijkheid dat in Matteüs 11:12 waar gezegd wordt dat vanaf Johannes de dooper het koninkrijk der hemelen met geweld wordt ingenomen, en Matteüs 23:13, waar van de schriftgeleerden en farizeeën gezegd wordt dat zij het koninkrijk der hemelen toesluiten voor de mensen. Een uitweg hieruit zou kunnen zijn dat de Heer Jezus een algemeen beginsel aangeeft. Ook de farizeeën en schriftgeleerden geloofden niet dat het koninkrijk bestond. Het was afhankelijk van de komst van de Messias. Ze konden alleen binnenlaten wanneer het koninkrijk gekomen was en dat was voor hen iets toekomstigs, waarop zij de mensen moesten voorbereiden. Ze wisten van dat toekomstige koninkrijk. De Heer sloot aan bij hun gedachten, bij wat ze konden beamen, en beoordeelt hen vanuit hun Jodendom. Zij waren geroepen om het volk voor te bereiden op het koninkrijk der hemelen. Om de harten te onderwerpen en klaar te maken voor de toekomstige Koning. Wat ze deden was uiterlijke wetsbetrachting en het voorschrijven van *hun* geboden. Zo zouden èn de Heer èn de farizeeën over iets toekomstigs. Niettemin lijken er nog wel wat problemen over te blijven, waar samen naar een schriftgetrouwe uitleg voor gezocht kan worden.

Het volk van Israël was niet klaar. In het evangelie voor de Joden, Matteüs, vinden we hun verwachting, een Koning in het aardse vlak. Dat zou uiterlijk een heerlijke tijd opleveren, en ze bekommerden zich niet om het innerlijk. Zo'n innerlijke ommekeer was alleen vanuit de hemel mogelijk, en dat zagen ze niet. Daarom vinden we in het Matteüs evangelie het koninkrijk der hemelen. Niet alleen in verband met Zijn verwerping en Zijn gaan naar de hemel, maar ook met betrekking tot de hemelse principes, die het regeren. Dat zien we ook wel bij het koninkrijk Gods, maar juist bijzonder bij het koninkrijk der hemelen. Een rijk dat er op aarde zou zijn, maar er nog niet was, omdat de Heer nog niet in de hemel was.

Praktisch gezien zijn wij allemaal onderdanen van die Koning. Onze Heer is in de hemel, de Koning is er niet, maar het koninkrijk wel. We hebben Hem niet gezien. Regeert Hij in onze harten? Hebben wij gehoor gegeven aan Zijn oproep, is het bij ons praktisch werkelijkheid?

We zien Hem in de verworpen David in 1 Kronieken 12. Dan komen er sommigen tot hem in de vesting, onderdanen van die koning. We lezen dan in vers 17: *"...ging David hun tegemoet en sprak hun toe: Indien gij met goede bedoelingen tot mij komt, om mij te helpen, dan wil ik met u een van hart zijn; maar..."*. We vinden dan een ernstig tweede deel. Maar het antwoord van sommigen is: *"De uwe, o David; met u, zoon van Isai! Heil, heil U"* In 1 Kronieken 11:16 lezen we dat er toen een bezetting der Filistijnen was in Bethlehem. Dat is een beeld van de ontvangst die de Heer Jezus kreeg toen Hij in Bethlehem geboren werd. Zo lijkt het een dwaze vraag van David in 1 Kronieken 12:17. Maar het ging om het tonen van wat er in hun hart leefde. Meedoen met de Filistijnen, de vijanden, of je hart laten zien.

Bij alle teksten in Matteüs vinden we de oproep: Bekeert u. Dat is belangrijk, niet alleen voor zondaren met betrekking tot het Koninkrijk Gods, maar ook voor ons, gelovigen. Een verandering van gedachten, zodat Hij, de Koning, de Heer Jezus, de enige, de hoogste plaats in uw en mijn hart mag

innemen. Persoonlijk en gemeenschappelijk. *"Ik ben met Christus gekruisigd en ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij; en wat nu mijn leven in het vlees betreft, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven"* (Gal. 2:20).

- + -

Conferentie 1986

- + -

1d. Beginselen van het koninkrijk

Matt. 5:19, 20; 6:9, 10.

Het is goed om ter inleiding eerst een paar praktische opmerkingen te maken, in verband met de wijze van bespreken. We hebben in de conferentie van vorig jaar de eerste schriftgedeelten van dit deel van het onderwerp met betrekking tot het koninkrijk behandeld. Ook nu zijn er veel teksten, waarin over het koninkrijk van God en het koninkrijk der hemelen gesproken wordt. De verleiding bestaat om bij Matteüs 5:19, 20 het karakter van de Bergrede te bespreken en bij Matteüs 6:9, 10 het Onze Vader, en de betekenis van dit gebed voor ons. We moeten echter een keuze maken. Als we dat doen dan zijn we daar de gehele conferentie mee bezig. De bedoeling is echter dat niet te doen, maar zo gauw mogelijk naar het punt 2a van het schema te gaan, naar de gelijkenissen van het koninkrijk uit Matteüs 13 e.v.v. We moeten ons dan nu kort stil staan bij deze teksten, en ons daar strikt aan houden.

In de vorige jaren hebben we al de grote gedachte over het koninkrijk van God gezien. God heeft vanaf de grondlegging van de wereld het plan om alle dingen onder de voeten van de Heer Jezus te brengen. Het koninkrijk van God, waarin alles onder de voeten van een *Mens* is gesteld, de verheerlijkte Mens aan de rechterhand van God. De Koning is verschenen

en verworpen. Maar Hij zit nu verheerlijkt aan Gods rechterhand, hoewel Hij hier nog steeds verworpen en veracht is. Toch bestaat het koninkrijk ook nu. Nog niet in de verheerlijkte vorm van de toekomst, zoals het bij de wederkomst van de Heer zal zijn, maar nu overal, waar mensen zich aan Zijn gezag onderwerpen. Waar zij Hem de verheerlijkte Heer noemen en hun leven aan Hem onderwerpen. Discipelen van de Heer Jezus. Daarin wordt het koninkrijk herkend. Daarom wordt ook gevraagd in de gebeden. Wat betekent het voor ons praktisch om volgeling, slaaf, discipel van Hem te zijn. Is het werkelijk: 'Uw knecht te zijn is groter ere, dan dat ik over de aard' regere'? Dat regeren zal gebeuren. Maar nu zijn we knechten, discipelen.

We moeten nu niet de samenhang met de Bergrede aanvoeren, dat voert te ver. We mogen het onderwijs van deze verzen praktisch op onszelf toepassen. Natuurlijk bezitten wij *veel meer*. We zijn kinderen van de Vader, leden van het lichaam van Christus, we zijn één met de verheerlijkte Heer in de hemel. Dat is kostbaar. Maar dit onderwijs is erg praktisch en heel belangrijk. We kunnen van de waarheden uit de Schrift genieten en ons toch niet praktisch onderwerpen. We vergeten zo gemakkelijk het gezag van de Heer over ons leven!

In vers 19 zien we twee kenmerken van de discipelen. Doen en leren. Daarbij staat doen voorop. Dat zien we ook bij de Heer Jezus Zelf. In Handelingen 1:1 zegt Lucas: "...*wat Jezus begonnen is te doen en te leren*". Dat is ook voor onze openbaring belangrijk. Eerst doen, ons gedrag, en vervolgens onze woorden. Dit geeft aanleiding tot een inleidende opmerking over het koninkrijk. We moeten goed begrijpen wat het koninkrijk is en wat het niet is. De gelezen woorden uit Matteüs 6 geven een goede definitie: "*Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op aarde*". Daaraan hebben we ook gedacht in de bidstond. In de hemel gebeurt Zijn wil, daar zijn de engelen, de krachtige helden, die Zijn woord volvoeren (Ps. 103:10). God wil dat ook op aarde zien, ook daar is een terrein voor Zijn gezag. Principieel, maar ook praktisch, dat Zijn woord

gehoorzaamd wordt, dat is het Koninkrijk. Dat was voor het eerst zichtbaar toen de Heer Jezus op aarde wandelde, op het terrein van Zijn leven. Daar gold Gods wil. Daarom kon gezegd worden: Het koninkrijk van God is midden onder u. Hij was de belichaming, de verpersoonlijking van dat koninkrijk. Hij deed en leerde wat God geboden had. Wanneer we dan een sprong maken naar het Vrederijk, dan zien we dat dan in de hemel en op de aarde alle knie zich buigt voor de Heer Jezus. Wij leven in een tussentijd, en daarover gaat het nu. In de Bergrede zien we dat het gaat om het doen van de wil van God in wereld die daar tegen is. Een wereld van bozen, van degenen die ons op de rechterwang slaan. Dat is de verzoeking waarvoor we bewaard moeten worden. Daar moeten we bereid zijn een mijl extra te gaan. Nu leven we in een tijd waarin de regering van God niet publiekelijk zichtbaar is, maar waar dat wel het geval is op het kleine terrein van ons leven, wanneer onze toestand goed is tenminste. Discipelen zijn van een verworpen Koning. Gehoorzaamheid aan Hem, die principieel en praktisch in ons leven gezien mag worden.

Wanneer in Matteüs 5:19 gesproken wordt over het niet of wel doen en leren van de "geringste" geboden, dan moeten we dat zien in verband met wat in Matteüs 23:23 gezegd wordt ten aanzien van de schriftgeleerden en farizeeën, waar het wee over hen wordt uitgesproken, omdat ze de kleine dingen leerden en de meer gewichtige nalieten, "de mug uitziften en de kameel doorzwellen".

Zo ook in Matteüs 5:19. De schriftgeleerden en farizeeën beoordeelden de morele dingen licht en dan zien we ook waarom in vers 20 gesproken wordt over een grotere gerechtigheid dan die van hen om het koninkrijk der hemelen te kunnen binnengaan. Zij maten zich een eigen gerechtigheid aan, legden zich vast op de letter. Onze gerechtigheid bestaat uit het dienen van de Heer met ons hart, en daarvoor niets te gering achten. Heeft Hij heerschappij in mijn leven?

In deze verzen zoekt de Heer naar praktische resultaten. In vers 16 is dat het vertonen van licht en goede werken. Het licht

spreekt van inzicht. Het is dan ook belangrijk dat we een goed inzicht hebben in het koninkrijk. Dat zal ook vast en zeker het resultaat zijn van deze conferentie. Meer inzicht, maar God wil ook goede werken zien. Zo zien we dat bij de Heer in vers 1. Hij zag de menigte. Zien wij dat ook? Daar was het een menigte, die zuchtte onder de verdrukking van de Romeinen, en onder de wet en wat daaraan was toegevoegd door de farizeeën. Ze zagen uit naar de Messias, die hen zou vrijmaken van de Romeinen en de wet. Het verlangen naar vrijheid is een belangrijke drijfveer van het menselijk hart. Revoluties maken de mens vrij van menselijke autoriteiten. In de Reformatie ging het om de vrijheid van de slavernij van het Pausdom. De Heer Jezus biedt ons vrijheid, zoals dat door de menigten gehoord werd.

Daarbij komt ook een kwestie van verantwoordelijkheid aan de orde. De eisen van de wet zijn *nog steeds* van toepassing, en in de Bergrede zien we dat de eisen nog groter zijn dan wat in de wet werd gezegd. Het gaat niet om het opheffen van de wet, maar om het *vervullen*. De Heer kon niets toevoegen aan de volmaaktheid van de wet. De geboden zijn en waren heilig. De Heer Jezus was rechtvaardig en goed. Wat Hij inbrengt is een betere vervulling van de wet. Niet in het uiterlijke, zoals bij de farizeeën, maar Hij laat zien dat God een innerlijke vervulling zoekt; de waarheid in het verborgene. Dat heeft hier de nadruk, de gehoorzaamheid des harten.

In Matteüs 10:24 en 25 staat de discipel niet boven de meester is en de slaaf niet boven zijn heer. Het gaat om het worden als de meester en de heer. Die teksten zijn duidelijk en laten ons niet in het onzekere. Dat mogen we vasthouden in verband met Matteüs 5:19. Dat wat de Heer Jezus *gedaan* en *geleerd* heeft, of zoals het bij de Emmaüsgangers gezegd wordt, dat Hij krachtig was in *werk* en *woord* (Luc. 24:19). Dat was een getuigenis *over* de Heer Jezus; hier zegt de Heer Jezus het Zelf tegen de discipelen, in navolging van Hem. Hij deed het en wij moeten het doen. Niet uiterlijk, maar vanuit het hart. Is dat verlangen bij ons aanwezig? Willen wij luisteren? Als die

gezindheid van het hart er niet is, wanneer we daaraan niet willen voldoen, dan kan ook het leren er niet echt komen. Gehoorzamen is voor ons een moeilijke zaak. De Heer Jezus schittert daarin, Hij is daarin in alles volkomen. "Het is Mijn spijs dat Ik de wil doe van Hem die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbreng" (Joh. 4:34). Hij is ons voorbeeld, dat ons hart mag trekken. Het gaat niet om de theorie, maar om het praktisch beleven.

De verhouding is die van discipel tot Meester, niet die van een leerling tot de onderwijzer, die we nu kennen. In de "scholen" van toen ging het om leren door het praktisch voor te leven, en om het "nadoen" van de volgelingen.

1 Petrus 1:2 spreekt over het feit dat we gebracht zijn tot de gehoorzaamheid van Jezus Christus. In Johannes 8:25 wordt aan de Heer gevraagd: *"Wie bent U?"*. En het antwoord van de Heer Jezus is: *"Geheel wat Ik ook tot u spreek"*. Hij was doortrokken van de geboden van Zijn God, Zijn Vader. *"Wat Ik van Hem gehoord heb, dat spreek Ik tot de wereld"* (vs. 26). *"Uw wet is in Mijn binnenste"* (Ps. 40:9). Doen en leren. Onze gerechtigheid moet overvloediger zijn dan die van de Farizeeën. In Matteüs 23:1-5 lezen we wat de Heer Jezus over hen zei. *"Daarom alle dingen die zij u zeggen doet en bewaart die, maar doet niet naar hun werken"*. En Paulus zegt in 2 Tessalonicenzen 2:16: *"En onze Heer Jezus Christus Zelf, en onze God en Vader,.... versterke u in alle goed werk en woord."* Dat is de enige tekst in het Nieuwe Testament die in dit verband door Paulus gebruikt wordt.

In deze verzen vinden we drie dingen. Het eerste is dat de wet en de profeten van het Oude Testament niet opgeheven worden, maar dat ze volkomen gehandhaafd blijven en door de Heer Jezus tot volkomenheid gebracht worden, tot hun volle ontplooiing. Daarnaast is er de gerechtigheid van de farizeeën. Ze hadden een eigen grondslag van rechtvaardiging. Velen zagen dat en dachten misschien dat de wet opzij geschoven was. Maar de wet was niet ontbonden. Het moest alleen overvloediger, niet naar een menselijke maatstaf en ook niet

naar het systeem van de farizeeën. Er was een andere gerechtigheid nodig. Daarbij gaat het niet, zoals in de Romeinenbrief om gerechtigheid op grond van geloof, maar om een praktische gerechtigheid, die nodig is voor het koninkrijk. Niet door eigen werken, maar door dat, wat door God gegeven wordt. Praktische gerechtigheid op grond van een andere bron dan uit onszelf; voortkomend uit de natuur van God, die ons door Hem is gegeven.

Er is een nadruk gelegd op de volgorde gedaan en geleerd. Praktisch is het zo dat er eerst onderwijs gegeven wordt, yóór het doen. Daarom lezen we in vers 1 dat de Heer Jezus Zich neerzette en leerde. Voor schriftgeleerden in het koninkrijk is het nodig eerst schatten te delven, om het woord goed uit te leggen. De wil van de Heer moet uit de Schrift worden voortgebracht, wil het geen onjuiste uitleg zijn uit onszelf. Daarnaast is het ook niet zo dat de voorwaarde, die in vers 20 genoemd wordt met betrekking tot het ingaan in het koninkrijk niet de bewerkende factor kan zijn, er moet een oorzaak van een dieper gehalte zijn. Dat is de nieuwe mens, die door het geloof in de Heer Jezus in Hem gerechtvaardigd is. Maar hier gaat het om de praktische kant van de zaak.

Soms is er wel eens een probleem (gemaakt) over wat we moeten doen, hoe we ons moeten openbaren. Dan wordt het onnodig moeilijk. Het koninkrijk moet in ons leven openbaar worden, doordat we de beginselen praktisch verwerkelijken. We *moeten* niets, we mogen ons met een oprecht hart uitstrekken naar de Koning, naar onze Heer en ons door Hem laten leiden.

We moeten gehoorzaam zijn. Wie begrijpt onze koningin het beste? Dat zijn diegenen, die dagelijks met een toegewijd hart met haar omgaan. Die zien wat ze doet en laat. Zo is het met ons! We moeten geen problemen maken, maar de dagelijkse omgang met de Heer zoeken. Dan begrijpen we wat we mogen doen, dan lossen problemen vanzelf op. We moeten ons niet afkwellen, niet onszelf een last opleggen, niet het onszelf moeilijk maken. Anders hebben we het geheim niet begrepen.

Onder de leiding van de Heer, in een Hem toegewijd leven is er niet meer de vraag over wat *wel* en wat *niet* mag!

In Matteüs 6:1 vinden we een duidelijke illustratie van de bedoeling van hoofdstuk 5:20. Van het overvloediger zijn dan de farizeeën. Dat betekent niet dat de farizeeën zoveel hadden. Het gaat om de andersoortigheid, niet om de kwantiteit, het zou uiterlijk hetzelfde kunnen zijn. Niet voor het oog van de mensen; dat deden de farizeeën. Daarbij worden in vers 1-18 een drietal voorbeelden gegeven.

Het eerste betreft weldadigheid (vs. 1-4). Niet voor de mensen, om geëerd te worden. "*Maar u... in het verborgen*". Dat is overvloediger. Zelf niet eens wetend, geen eigen genoegzaamheid. Tot eer van de Meester, niet eervol voor de mensen of voor onszelf. Maar tot Zijn eer en onder Zijn goedkeuring.

Het tweede voorbeeld is bidden (vs. 5-15). Het is ook mogelijk in openbare gebeden te huichelen. Hier wordt aangegeven dat het gaat om de eer van de Meester.

En het derde voorbeeld is vasten (vs. 16-18). Doen we dat voor de mensen of voor de Vader in de hemelen? Uiterlijk lijkt dat hetzelfde.

Het gaat er dus niet om, om andere dingen te doen dan de farizeeën, maar om de gezindheid van het hart. Het is belangrijk te zien waarom het gaat. Dat is heel praktisch en moeilijk om te leren.

We hebben al uitvoerig stilgestaan bij het *doen* en *leren*, en bij het voorbeeld dat de Heer Jezus ons gegeven heeft. Er zijn ook een paar gedeeltes uit het Johannes evangelie bij aan te halen. In Johannes 5:17 zegt de Heer: "*Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook*", en in vers 19: "*de Zoon kan niets doen van Zichzelf, tenzij Hij de Vader iets ziet doen; want alles wat Die doet, dat doet ook de Zoon evenzo*". Dat is opmerkelijk, dat de Heer in Zijn handelen afhankelijk was van wat de Vader Hem toonde. Zo is het bij ons, die afhankelijk zijn van wat de Heer en

de Vader ons tonen. Zo ook in vers 30 van hetzelfde hoofdstuk: *"...omdat Ik niet mijn wil zoek, maar de wil van Hem die Mij heeft gezonden"*.

In Johannes 10:37 zegt de Heer: *"Als Ik niet de werken van mijn Vader doe, geloof Mij niet; maar als Ik ze doe en u Mij niet gelooft, geloof dan de werken, opdat u erkent en weet dat de Vader in Mij is en Ik in de Vader"*. Het is ontzaglijk belangrijk zo een voorbeeld voor ogen te hebben voor ons discipelschap. Om Hem, die God Zelf was, zo afhankelijk te zien. Er was niets in Zijn doen en laten, in Zijn denken en in Zijn openbaring, dan wat de Vader Hem instrueerde. Hoe is dat bij ons? Doen wij dat altijd? Zelfs in onze dienst niet. We moeten eerst overleggen met onze Heer; onze Meester. Het is een genade Hem zo te volgen, zo een discipel te zijn. Dan is ook uit de werken zichtbaar dat wat we zeggen daaruit voortvloeit.

In verband met Matteüs 6 is er een die zegt: *"Wat u ook doet, doet het van harte, als voor de Heer en niet voor mensen"* (Kol. 3:23).

We hebben al gezien dat in Matteüs 5:19, 20 een voorwaarde genoemd wordt, zonder welke ingaan niet mogelijk is, maar dat dit niet de bewerkende oorzaak is. Het is noodzakelijk een "toegangsbewijs" te hebben; hoe we daaraan komen is een tweede. Zo is het bij de gerechtigheid; er is een andere gerechtigheid, een gerechtigheid van een andere kwaliteit nodig dan die van de farizeeën.

Er wordt echter ook over de *plaats* in het koninkrijk gesproken. In het koninkrijk zijn verschillen. Zoals dat ook het geval is bij de steden in de gelijkenis van de ponden (Luc. 19). Hier is sprake van groot zijn (niet de grootste zijn); dus niet alleen binnengaan, maar willen we zo dienen, dat we groot genoemd kunnen worden, tot Zijn verheerlijking? De opmerking over Johannes de Doper, dat *"de geringste in het koninkrijk der hemelen meer is dan hij"* zullen we later behandelen, niet nu. Dat hier in vers 19 over het ontbinden van geboden gesproken wordt, en dat degenen die dat doen gering genoemd zullen

worden in het koninkrijk, betekent niet dat ze in dat koninkrijk zullen zijn. Anderzijds zullen er verschillen zijn; er zijn "kleinere" en "grotere" in dat koninkrijk. Daarbij gaat het niet om rechtvaardiging voor God, zoals Paulus in zijn brieven behandelt. Dan is er geen onderscheid. Dat is er wel wanneer het gaat om het soort discipelen, om de mate waarin we op de Heer lijken.

Het koninkrijk der hemelen in vers 20 is ook niet het koninkrijk nu, maar dat in de toekomst. Wie daarin zullen binnengaan. Er zijn meerdere teksten in de Schrift daarover, zoals bijv. Handelingen 14:22: "...en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods". Niet nu, de gelovigen waren daarin, maar hoe het zal zijn in de publiekelijke vorm in de toekomst. Daarover gaat het.

Het koninkrijk der hemelen beschrijft de hemelse invloed op de aarde. In Matteüs 5-7 spreekt de Heer over dat koninkrijk dat gaat komen tot Zijn discipelen. Maar als Hij in hoofdstuk 8 van de berg komt, lezen we: "*Maar Ik zeg u, dat velen zullen komen van oost en west en met Abraham, Izaäk en Jakob zullen aanliggen in het koninkrijk der hemelen; en de zonen van het koninkrijk zullen worden uitgeworpen in de buitenste duisternis...*" (vs. 11,12). De zonen van het koninkrijk, voor wie het bedoeld was, het Joodse volk, worden buiten geworpen. Dat koninkrijk der hemelen was nog niet aangebroken. Alleen de morele beginselen van hen, die bij de Koning kunnen horen. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan. Hemelse beginselen zullen op aarde gezien worden; dat mag voor ons nu al zo zijn, Hem als Heer erkennen in ons handelen.

Een ander belangrijk kenmerk in Matteüs 5-7 is dat God steeds als hemelse Vader wordt gezien. Dat is niet de Vader-relatie die wij nu kennen, die na het kruis gezien wordt (Joh. 20:17). Hier is het de Vader, die in de hemelen is, die in het verborgene is en ziet. Een Vader in de hemelen is het kenmerk voor mensen, die willen gehoorzamen, die de Vader in de hemelen verheerlijken, terwijl het koninkrijk der hemelen nog niet

zichtbaar is (5:16). In Matteüs 7:21 staat: *"Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het koninkrijk der hemelen ingaan maar hij die de wil doet van Mijn Vader, die in de hemelen is."* Dat zijn zij die als schepselen God kennen als een Vader, die hen beoordeelt en beloont. Die hem op aarde al verheerlijken. Dat stelt de Heer Jezus ons voor. *Zijn Vader*. In vers 18 van hoofdstuk 5 wordt eerst de hemel en dan de aarde genoemd. We mogen in ons hart de diepere zin van wet en profeten verwerkelijken. Een passende inhoud daaraan geven, dat vervullen. De wet bracht niet tot volmaaktheid; de Heer Jezus gaf er een passende inhoud aan. *"Maar Ik zeg u..."*. Hij toont de morele betekenis van de wet en de profeten aan Zijn discipelen. Het gaat om een relatie tot God in de hemelen, die wij mogen verheerlijken. Dat is iets dat alleen bij ons is te verwerkelijken.

Dat is een belangrijk aspect van het koninkrijk, dat in de bergrede een grote plaats krijgt. We zijn niet alleen navolgers van de Meester, van de Heer. We hebben in het koninkrijk te maken met Hem, die in heel Zijn leven gericht was op *Zijn Vader in de hemelen*. We mogen onze harten op Hem richten, dat is Zijn bedoeling (Matt. 5:48). Deze tekst: *"Weest gij dan volmaakt, zoals uw hemelse Vader volmaakt is"*, is de samenvatting van het onderwijs dat we in Matteüs 5:20-48 vinden. Niet alleen het lijken op de Heer en Meester (10:25), maar ook het lijken op de hemelse Vader. Zijn volmaaktheden reproduceren in Zijn kinderen, die Hem kennen als hun hemelse Vader. Zo is het ook met betrekking tot het loon (6:1), het loon van onze Vader. Dat werpt een bijzonder licht op wat in Matteüs 6:10 gezegd wordt: *"Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede"*. Het gaat over het koninkrijk van de Vader in de hemelen. Het koninkrijk kent vele namen, koninkrijk der hemelen, koninkrijk van God, enz. Maar in het Matteüs-evangelie is het deze gedachte: Het koninkrijk van de Vader. Dat is een bepaald aspect van dat koninkrijk.

Nog twee teksten zijn aan te halen, die aansluiten op Matteüs 6:10. Als de discipel om het koninkrijk bidt, dan is dat te zien in het licht van 2 Timoteüs 4:8, waar het om de verschijning van

de Heer Jezus gaat. De discipelen bidden om dat koninkrijk voor de Heer Jezus, voor Hem, die zij liefhebben, zodat Hij, die in deze wereld de Verworpene is, eer en heerlijkheid ontvangt. Die dat waard is om gerehabiliteerd te worden, om verheerlijkt te worden in de wereld van Zijn lijden en sterven. Dan gaat het om het koninkrijk van de Heer Jezus, het koninkrijk van de Zoon des mensen. Als discipelen schenkt ons dit vooruitzien zo meer vreugde, net zoals dat het geval is bij het denken aan het koninkrijk van de Vader. Matteüs 13:43 zegt dat de rechtvaardigen zullen stralen in dat koninkrijk van hun Vader. In vers 41 wordt datzelfde koninkrijk het koninkrijk van de Zoon des mensen genoemd. Zijn koninkrijk op aarde, wanneer alles onder Zijn gezag staat, wanneer alles wat in strijd is met God is weggedaan. Als er dan sprake is van het koninkrijk van hun Vader, dan gaat het daarbij *niet* om rechtvaardigen *op aarde*, ook al zijn er in die tijd ook daar rechtvaardigen. De zon staat aan de hemel. Gelovigen die dat moment mee zullen maken vanuit de hemel stralen als de zon, dat is als de Heer Jezus Zelf, de Zon der gerechtigheid (Mal. 4:2). Zij stralen met Hem, delen Zijn heerlijkheid; die kant, de hemelse kant, komt tot uitdrukking in "het koninkrijk van hun Vader". In de hemel ontvangen zij het deel waarvan de gelovigen op aarde geen weet hebben. De gelovigen van deze tijd, die weten van hun Vader in de hemelen zijn daar bij Hem, ontvangen daar loon, maken dit alles mee in Zijn tegenwoordigheid. In Matteüs 26:29 zien we dat de Heer Jezus daarnaar uitziet; *"En Ik zeg u dat Ik van nu aan niet meer zal drinken van de vrucht van de wijnstok tot op die dag, wanneer Ik die met u nieuw zal drinken in het koninkrijk van Mijn Vader"*. Jesaja 25 laat het feestmaal zien dat dan hier op aarde aangericht zal worden. De discipelen van nu zullen dan met Hem verheerlijkt in de hemel dat met Hem aanschouwen. Het koninkrijk van Zijn Vader, die onze Vader is.

In Kolosse 1:13 is sprake van het *koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde*. Daarin zijn wij al overgebracht. Een koninkrijk dat straks zal geopenbaard worden. Hoewel deze tekst door een misverstand niet in het schema is opgenomen, komt ze later

nog aan de orde. Toch kunnen we er al wel iets van zeggen. Het gaat om hetzelfde koninkrijk, want er is maar *één* koninkrijk. Het wordt echter in verschillende facetten gezien, zowel in de tijd als ruimtelijk. Het koninkrijk straks op aarde zal anders zijn; wij zijn dan in de hemel. In Kol. 1:13 gaat het om de *tegenwoordige* tijd. Wij staan nu al onder het gezag van de Heer Jezus, en de nadruk ligt hier ook op *Wie* het is, die dat gezag heeft. Hij is het voorwerp van de liefde van de Vader, en van onze liefde. Daarom mogen wij nu al trachten Hem te dienen in dat karakter. Later zullen we daar uitvoeriger op ingaan. In de tekst die we gelezen hebben komen zeer belangrijke dingen aan de orde. We mogen de Vader danken, die ons opgewekt heeft, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erfenis van de heiligen in het licht. Die ons gered heeft, en ons van het ene machtsgebied overgebracht heeft naar een ander. Die ons uit de macht van de duisternis heeft verlost, uit dat van de vorst van de duisternis, en ons gebracht heeft in het machtsgebied van de Zoon van Zijn liefde. Hoe verschillend zijn de machthebbers! God heeft ons verlost, het was niet onze energie, ook niet bij het ingaan in dat nieuwe machtsgebied. Er zijn ook geen andere terreinen. Het is of het één of het ander; we zijn of in het ene gebied of in het andere. Wat is het een genade om in het koninkrijk van de Zoon Zijner liefde te zijn. Als onderdanen, als discipelen. Hier wordt ons de Persoon voorgesteld, die het Hoofd van het rijk is. Toen Hij op aarde was werd al getuigd dat het koninkrijk midden onder hen was. Bij Zijn doop in de Jordaan klinkt het: *"Deze is Mijn geliefde Zoon in Wie Ik Mijn welbehagen heb"* (Matt. 3:17), en ook in Matteüs 17 horen we dat, waarbij er nog aan toegevoegd wordt: *"...hoort Hem"*. Wanneer we over het koninkrijk spreken moet altijd naar voren gebracht worden wie het Hoofd is, de Zoon van Gods liefde. We worden door Hem onderwezen en gevormd. En dan niet in de zin van leren; onderwijzen heeft meer de betekenis van *opvoeden*, vormen. In de zin van "scholen", zoals we al gezien hebben in de vergelijking met schilders, waarvan leerlingen in hun scholen een overeenkomst in werken vertoonden. We

mogen handelen in Zijn geest, en dan ook leren, spreken in Zijn geest. We kunnen dat, alleen praktisch verwezenlijken, als we ons bezig houden met Hem in Wiens koninkrijk God de Vader ons gesteld heeft. Overgebracht uit de duisternis in het licht. Er is geestelijk *geen niemandsland*. We moeten *verlost worden*. Dat is voor een ieder noodzakelijk en het is alleen mogelijk door de Heer Jezus, die Zijn bloed stortte aan het kruis van Golgota. Er is geen andere weg. Dat is een ernstige zaak. God werkt de wedergeboorte in hen die komen. Zij, die de Heer Jezus aannemen zijn kinderen van God, en komen in dat andere rijk. Het enige wat van ons gevraagd wordt is belijdenis van onze zonden en geloof in Hem. Dan genieten we nu al de zegeningen van dat rijk en straks nog veel meer, niet te overzien hoeveel meer! En dat alles hebben we aan Hem te danken, die nu in de heerlijkheid is, als Hoofd van dat rijk.

In 1 Korintiërs¹⁵ vinden we meer duidelijkheid over Kolosse 1:13. In vers 23 e.v.v. zien we het koninkrijk der hemelen nu, waarin de Heer Jezus het Hoofd is, maar waarbij we pas in het 1000-jarig rijk de volmaakte vorm aantreffen. uit Psalm 101 blijkt dat elk openbaar optreden tegen de Heer Jezus tot de dood leidt en tot waarschuwing voor anderen. Aan het eind van het 1000-jarig rijk vindt het oordeel plaats. Dan zijn er alleen nog gelovigen op de aarde. Dan woont God bij de mensen (Op. 21:3); dan woont de gemeente bij God, in Zijn woning. Dan heerst God, dan is God alles en in allen. Dat is anders dan nu en dan in het 1000-jarig rijk, wanneer de Heer Jezus, als Mens, Hoofd is. Daarna is God het Hoofd en zal de mens Christus Jezus aan Hem onderworpen zijn. Wanneer we dus in de bijbel verschillende uitdrukkingen vinden, dan gaat het of over verschillende zaken, of over verschillende aspecten van dezelfde zaak.

In Matteüs vinden we zowel het koninkrijk der hemelen als het koninkrijk van God. Deze twee namen worden *bewust verschillend* gebruikt.

Dat zijn geen verschillende zaken, maar verschillende *aspecten*. In de tijd gesproken treden er veranderingen op. We

hebben gezien hoe na de regering van de Heer Jezus het koninkrijk aan de Vader overgegeven wordt. Bij heidense koningen zien we dat een nieuwe koning, na de overwinning op zijn voorganger, met andere wetten komt. Dat zien we bijv. in het statenbeeld van Nebukadnezar. Bij het koninkrijk dat we het 1000-jarig rijk noemen, waar de Heer Jezus koning is - de Christocratie - is er *geen* principiële verschil. Daar wordt hetzelfde koninkrijk overgegeven aan de Vader, opdat God zij alls en in allen, de Theocratie. De verschillen tussen beide zijn dat er in het eerste nog zonde voorkomt, in het tweede niet meer. In het eerste is er de Messiaanse regering, in het tweede is de Mens Christus Jezus onderworpen aan de drie-enige God. Maar dat alles is niet principiële verschillend.

Zo zullen we bij het koninkrijk der hemelen na moeten gaan welk aspect daarin naar voren komt. De wil van de hemel zal op aarde gedaan moeten worden. De kenmerken van het koninkrijk komen dan volkomen tot ontplooiing, nu zijn ze in beginsel aanwezig, nu moeten ze ons praktisch aanspreken. Wij zijn discipelen van dat koninkrijk en wij kunnen nu al praktisch de hemel laten regeren in ons persoonlijk leven, en in ons gezamenlijk optreden als Christenen. Ook het koninkrijk Gods (Rom. 14:17) is nu voor ons van belang. *"Want het koninkrijk Gods is niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest. Want wie Christus daarin dient, is voor God welbehaaglijk, en bij de mensen beproefd."* Het beginsel van dat koninkrijk heeft dus ook nu al zijn betekenis, waarbij wij dienen kunnen. Zo is bij het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde te bedenken dat we *nu* al in de sfeer zijn gekomen, die gekenmerkt wordt door de liefde van de Zoon en de Vader. Wij zijn vijanden geweest, maar zijn nu in dat koninkrijk gebracht.

Zulke overwegingen bij dit onderwerp moeten ons wel *bescheiden* maken. De Heer Jezus sprak er over met Zijn discipelen, die Hij zo goed kende. In de teksten van Matteüs 6 wordt door de Heer onderwijs over het bidden gegeven. Eerst *"wanneer gij bidt"* in het enkelvoud; de tweede keer wordt in het

meervoud gesproken: "Onze Vader...". Wij zijn discipelen in dat koninkrijk, zodat we kunnen doen als de discipelen. In Matteüs 5 spreekt de Heer over de geringste in het koninkrijk en over hem, die *groot* genoemd zal worden. Niet "*de grootste*", dat is de Heer Jezus Zelf. Bij de discipelen was dat in de praktijk anders. Zij twisten (Luc. 22) wie de meeste zou zijn. Ze waren wel vervuld van dat koninkrijk, ze verwachtten dat en ze geloofden in de Koning. Maar ze hadden ruzie over de ministersposten. Ze hadden geen besef van de heerlijkheid van dat koninkrijk en dachten in *aardse* termen. Het is het koninkrijk der *hemelen*. Daarom wordt gezegd om geen omhaal van woorden te gebruiken. Als we tot ons door laten dringen wat we overdacht hebben, dan moeten we daaruit de praktische consequenties trekken. Ook bij onze gemeenschappelijke gebeden bestaat hetzelfde gevaar als waar de discipelen op gewezen wordt. Wanneer we onze plaats vergeten en zelf op de voorgrond treden, wanneer welsprekendheid, eigen eer een plaats krijgt. Dat geeft misschien een gevoel van schoonheid, maar het is niet op God gericht. We behoeven geen kennis te etaleren, die op zich misschien wel waar is, maar die voor God niet nodig is. Hij weet wat wij weten allang. We moeten gebeden niet misbruiken om anderen te onderwijzen of te vermanen, bij wijze van spreken "over het hoofd van God heen". Dat is in strijd met onze plaats in het koninkrijk der hemelen, in het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. Daar waar we God als Vader mogen aanspreken, daar vergeten we onszelf. Daar zetten we de belangen van de Vader in de hemel voorop. We moeten niet met onszelf bezig zijn in de strijd om wie de meeste is. *Hij* moet tot Zijn rechten komen. (Bundel Geestelijke Liederen Lied 113).

"Gij dan, bidt zó: Onze Vader, die in de hemelen zijt, Uw naam worde geheiligd. Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde" (Matt. 6:9, 10). Het is niet de bedoeling om over het Onze Vader in alle onderdelen te spreken. Toch is het goed om te zien, waarover het gaat. Het is moeilijk te begrijpen. In Numeri 20:12, toen Mozes de rots

opnieuw geslagen had, maakt God ons duidelijk dat Mozes en Aaron het niet goed hadden gedaan. Wij zouden ons kunnen afvragen of Mozes hiervoor nu zo'n straf verdiende. Maar God zegt: *"Aangezien gij op Mij niet vertrouwd hebt en Mij ten aanschouwen van de Israëlieten niet geheiligd hebt..."*. Wat een verstrekkende consequenties had dat. Wanneer we Matteüs 6 aan de hand van dit voorbeeld bespreken, dan zien we hoe ver dat gaat, ook in verband met het koninkrijk. Hebben wij het verlangen om te doen wat de Heer van ons vraagt, om te doen wat Hij zegt? Dan zijn er geen kleine of geringe geboden, waar we niet op behoeven te achten. Bij Mozes was het in onze ogen misschien iets kleins, maar God zei dat Mozes Zijn naam niet geheiligd had. Wij worden opgeroepen dat wel te doen, om het wezen van God te heiligen. Dat we zo op Gods gedachten letten, dat we waar maken wat de Heer Jezus deed. *"Ik heb Uw naam geopenbaard aan de mensen, die Gij Mij gegeven hebt..."* (Joh. 17:6). Doen wij dat, Gods naam heiligen? Zijn we afgestemd op Hem, apart gezet voor Hem? Zijn we tot Zijn verheerlijking? In verband hiermee lezen we in Spreuken 30:8: *"Voed mij met het brood mij toebedeeld, opdat ik, verzadigd zijnde, U niet verloochene"*. Dan zou God niet geëerd worden, dan zou er geen rekening met Hem gehouden worden. In Maleachi 1:11 wordt Israël er op gewezen: *"Want vanwaar de zon opkomt tot waar zij ondergaat, is Mijn naam groot onder de volken, allerwege wordt Mijn naam reukoffer gebracht en een rein spijsoffer, want groot is Mijn naam onder de volken, zegt de Heer der heerscharen"*. Heiligen betekent een bijzondere, unieke, plaats geven. Ten opzichte van God betekent het Hem die bijzondere plaats te schenken. Dat kan zo worden door heel onze houding, onze toewijding en onze woorden. Daardoor komt Zijn grootheid naar voren.

Het is duidelijk dat het hier niet om een gemeenschappelijk gebed gaat, maar om een gebed dat in de huiskamer hoort. Maar de Farizeeën brachten het ten onrechte in het openbaar. Het is een persoonlijk gebed, dat de eerste toepassing had op de discipelen, die de Geest nog niet ontvangen hadden. Wij

mogen die bede wel beamen, wanneer we zien naar de komst van het koninkrijk, naar de eer van de Heer hier op aarde. Maar we staan toch niet in dezelfde positie, zodat we deze bede letterlijk zouden gebruiken. In Johannes 16 wordt aan ons *meer* gegeven. De Heer Jezus zegt daar: *"Tot nu toe hebt gij niets gebeden in Mijn naam"* (vs. 24). Dit gebed in Matteüs 6 is ook geen gebed in de naam van de Heer. Maar nogmaals, we mogen de inhoud wel beamen, en deden we het maar meer!

Er is bij ons geen schroom en angst voor dat ogenblik, wanneer dat koninkrijk komt, integendeel. Maar bij ons ligt dat op een ander niveau. Dan zal alle heerlijkheid voor Hem zijn, als Hij tot Zijn rechten komt. Wij zijn ook niet aan de letterlijke uitspraak van dit gebed gebonden. Voor de Joden komt er een tijd dat het gelovig overblijfsel als discipelen dit gebed weer zullen bidden. Maar het hemelse gedeelte mag ook ons voor ogen staan (Uw koninkrijk kome), net als het aardse (Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op *aarde*). Dat hoort *dan* bij elkaar. De gehele schepping zal dan onder het bestuur en in het teken van de heerlijkheid van de Heer staan. Dat was toen niet zo, dat is nu niet zo, ja, het lijkt wel steeds minder te worden, denkend aan de scheppingsgedachte, maar in de toekomst vóór de komst van de Heer zeker. Maar het zal verwerkelijkt worden door Hem in en door Zijn onderdanen.

Bidden om de heiliging van de naam van God. Dat is moeilijk, wanneer je in je eigen leven dat niet zoekt te verwerkelijken. Wanneer je God niet die enige, unieke, plaats geeft, dan is zo'n gebed huichelachtig. In het Oude Testament worden in verband met het gezag en de plaats van God en Zijn rijk verschillende voorstellingen gegeven. We zien dat in de Psalmen. In Psalm 95:3: *"Want de Heer is een groot God, een groot Koning, boven alle goden... dat Zijn handen hebben geformeerd"*. In vers 6: *"Laten wij ons nederwerpen en ons buigen, knielen voor de HERE, onze Maker, want Hij is onze God, en wij zijn het volk dat Hij weidt, de schapen Zijner hand"*. Wanneer we als gelovigen spreken over de heiliging van Zijn naam, wanneer we God hoog houden in ons persoonlijk leven. Dan is dat als *Schepper* in de

eerste plaats. Rekening houden met Zijn scheppingsorde. Dat wordt in de wereld vertreden. Wanneer engelen dat zien, de schepping onder de vloek, de mensenwereld vol zonde en ongerechtigheid. Een terrein, waar ze de Schepper hebben zien komen, daar mogen ze onder de discipelen van dat koninkrijk verwachten dat daar met die orde rekening wordt gehouden. In de tweede plaats zien we God als een *groot Koning*, als de Bestuurder. Gods naam wordt niet geheiligd wanneer we spreken over toevalligheden. We zijn niet aan het botte ongeluk overgegeven!

Hij regeert, Hij heeft het ook voor het zeggen in ons leven. Ten slotte is diezelfde God een Verlosser. Geven we Hem de eer van onze verlossing, van onze nieuwe positie? Wij die getuigen zullen zijn van de machtige hand, die in ons leven werkzaam is geweest (Kol. 1:13). Dan zullen we in de praktijk bidden: Uw naam worde geheiligd.

Matt. 6:25-34, vooral vers 33, Matt. 7:21, Matt. 11:11, 12.

We hebben al gezien dat we het eerste gedeelte van Matteüs 6 in drie gedeeltes kunnen onderverdelen (aalmoezen, bidden, vasten). Dit laatste deel kunnen we in vier delen splitsen, zodat we in totaal zeven delen hebben. Deze vier dingen hebben een ding gemeen. We houden ons bezig met de concrete problematiek van de weg van een discipel, die nog in deze wereld zich bevindt, waarde gevolgen van de zonde voelbaar zijn. Dat is een moeilijke situatie. In vers 19-21 zijn het problemen in verbinding met het verzamelen van *schatten* op de aarde, waarbij we ons afwenden van de schat in de hemel; in vers 22-23 is het de vraag waar ons oog op gericht is. Wat is het voorwerp van ons uitzicht, de dingen van God of die van beneden, het stof. In vers 24 is er het conflict tussen verschillende krachten. Twee heren, God en Mammon, de goederen van de aarde. We kunnen niet van twee walletjes eten. Dan zal de liefde tot de Heer verkoelen.

En tenslotte in vers 25-eind een conflict van andere aard. Niet meer handelend over verkeerde dingen maar andersoortig. Niet meer in verbinding met aantrekkelijkheden, maar met zorgen, bezorgdheid. Er zijn veel gelovigen, die niet wereldsgezind zijn, maar die juist dit probleem kennen. Wie heeft dat in het geheel niet? Terneerdrukkende zaken, piekeren, waardoor rust en vertrouwen in de Heer overspoeld worden. En dan lezen we in vers 33 wat de Heer er tegenover stelt. *"Maar zoekt eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u er bij gegeven worden"*.

Wij zouden gezegd hebben: Richt het oog op de Heer, op de hemelse Vader. Maar de Heer Jezus zegt: Richt je oog op het koninkrijk van God. Bij tekorten, zorgen, en gebrek eerst zoeken van het koninkrijk (van God) en zijn gerechtigheid. Dat lijkt wel een heel gemakkelijk advies. Als iemand honger heeft, geen geld voor kleren, enz. te zeggen dat hij eerst maar het koninkrijk van God moet zoeken, en dat dan ook eten, drinken en kleren wel zullen volgen. Hoe moeten we dat lezen? Het is treffend dat de Heer Jezus dit zegt. Het koninkrijk is er niet alleen voor de *geest*, voor het geestelijk leven, te bedenken dat we een Heer hebben. Het navolgen van de Heer omsluit ons leven zo zeer, dat je de Heer mag vertrouwen als Meester; niet alleen bij belangrijke beslissingen Zijn wil vragen, maar ook bij eten, drinken en kleding. We gedragen ons vaak wel zo, dat we menen dat wel zonder de Heer te kunnen. Maar we moeten Hem ook in de kleine dingen van het leven betrekken. Het koninkrijk omsluit ons *gehele* leven. Discipelen moeten zich in *alle* opzichten toevertrouwen aan de Meester. Geestelijke leiding, maar ook leiding in stoffelijke, praktische zaken. Ons hele bestaan ligt ingebed in het koninkrijk. Daarom wordt het hier genoemd. De Heer en Vader in de hemel, die Schepper is van hemel en aarde. Die zegt: *"Want Mij behoort al het gedierte van het woud, het vee op bergen, rijk aan runderen"* (Ps. 50:10). Alles is van Hem, het eten en het drinken en het materiaal van onze kleding. Zo'n machtige God is in de moeilijkste en in de kleinste dingen te vertrouwen. Niet dat ons

hart in de eerste plaats op eten en drinken gericht moet zijn, maar op praktische gerechtigheid, dan zullen we ook in alle dingen ons op Hem verlaten. Zo zien we dat in 2 Timoteüs 2 in verband met soldaten. Ze hadden een opdracht en voor hun onderhoud zou worden gezorgd. God zorgt voor de rest. Jesaja 33:16 zegt: *"Zijn brood is gewis, zijn water is verzekerd"*.

We moeten hier niets aan toevoegen. Juist in het koninkrijk, waar we op de Heer moeten lijken is er het gevaar dat wij een "el" zouden willen toevoegen. Dat we ontevreden zouden zijn met onze plaats in dat koninkrijk. Het staat heel dicht bij ons. Zijn wij ook bezorgd over die el? Dat is een heel reëel gevaar. En een tweede gevaar vinden we in vers 27 en 31 in het bezorgd zijn. Met betrekking tot de letterlijke genoemde zaken als eten en drinken en kleding, maar ook in geestelijke zin. Bij het bezorgd zijn over eten en drinken en bekleding wordt ons gezegd het koninkrijk te zoeken, dan komt de rest vanzelf op zijn plaats. We zien dat juist weer bij de Heer Jezus, waar we het ook niet alleen letterlijk moeten opvatten. Hij deed Zich niet groter voor, integendeel (Fil. 2). Niet bezorgd, maar een verlangen om God de Vader te dienen en Hem te openbaren.

Het onderwijs over het gebed is een gevolg van een vraag van de discipelen. Eerst zegt de Heer en dan hoe het niet moet, daarna in welke geest ze wel moeten bidden. Dan geeft Hij hun de goede manier, de goede gezindheid aan. Hoe staan wij nu, in het dagelijkse leven, daar tegenover? We moeten niet bezorgd zijn. In Lucas 12:22 e.v.v. vinden we hetzelfde onderwijs als in Matteüs 6. Dan staat er in vers 29: *"En gij, zoekt niet, wat gij eten of wat gij drinken zult, en weest niet onrustig"*. En in vers 32: *"Vrees niet..."*. Dat geeft een climax aan; bezorgd, ongerust, bang. We moeten de dingen overgeven aan God. In het gebed is sprake van het dagelijks brood. Er wordt gesproken over Gods zorg voor de Zijnen. Die wordt vergeleken met Zijn zorg voor de leliën en vogels. Leliën kunnen niets doen; vogels zoeken, zo zijn ze gemaakt. God heeft aan de mens het vermogen geschonken om te werken voor zijn dagelijks brood. We moeten wel zorgen, maar niet

bezorgd zijn. De bijbel leert ons geen zorgeloosheid! Denk maar aan Spreuken 18:9: *"Hij, die traag is in zijn arbeid, is reeds een broeder van de verderver"*. Maar de Here God geeft ons wat wij nodig hebben, wanneer wij op Hem vertrouwen en rustig zijn. Leven zoals de Heer wil en ons onderwijst. *"k Wil U alles overgeven"* (Bundel geestelijke liederen lied 64). *"Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u"* (1 Petr. 5:7). *"Weest in niets bezorgd, maar laat in alles, door gebed en smeking met dankzegging, uw begeerten bekend worden bij God"* (Fil. 4:6). Dan leven we als onderdanen van de Koning in Zijn gezindheid.

Wanneer de Heer Jezus in het Matteüs-evangelie tot Zijn discipelen spreekt, dan spreekt Hij soms over hun hoofden heen tot het overblijfsel in de toekomst. We zien ook hier hoe sommige delen van betekenis zijn voor dat overblijfsel. *"Iedere dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad"* (vs. 34). In de tijd van Jakobs benauwdheid (Jer. 30:7) zal het overblijfsel de dagen tellen tot de komst van de Heer Jezus. Dat is de verklaring van verzen in het Onze Vader, zoals *"Geef ons heden ons toereikend brood"*. In het Lucas-evangelie ligt dat anders. Hier is er de dringende bede voor het dagelijks brood. Die aandrang vinden we ook bij ons gedeelte nu. *"Weest dan niet bezorgd..."*. Welke moeilijkheden het overblijfsel in de toekomst zal hebben, ze hebben de verzekering dat God voor de Zijnen zorgt onder de meest extreme omstandigheden. Zo is het altijd geweest. Wij hebben dat ervaren in oorlogstijd. Soms gaf God speciale middelen voor de behoeften van de Zijnen. *"Doch mijn God zal in al uw behoeften voorzien naar Zijn rijkdom in heerlijkheid in Christus Jezus"* (Fil. 4:19). Dat zijn de woorden van hem, die wist vernederd te worden en overvloed te hebben. Het gaat daarbij om noden, niet om verlangens. Soms verlangen wij naar dingen, die niet met Zijn wil overeenstemmen.

"En wie van u kan één el aan zijn lengte toevoegen?". Volgens deskundigen kan lengte ook leeftijd betekenen. We kunnen het dus toepassen op groei en leeftijd. Wie van ons heeft nooit zorg over de lengte van het leven gehad? Zijn we zo vol van het

koninkrijk en de gerechtigheid van God dat ons dat niet meer kan schelen? Hoe bereik je dat? We hebben gesproken over innerlijk en uiterlijk. Ons Christen zijn wordt bepaald door, en overeind gehouden door wat van binnen komt. Ons leven is verborgen bij God. De verborgen wijsheid, zoals de schat in de akker verborgen was. Hij wordt nooit begrepen in zijn wandel, zoals dat bij de Heer Jezus het geval was. Door de mensen werd in de Heer Jezus geen schoonheid gevonden. Wij wandelen in Zijn voetstappen. We zijn een gezelschap dat in deze wereld in Gods welbehagen is gebracht. God zou liever Michael verliezen dan Zijn volk. *"Uw Vader weet dat gij al deze dingen behoeft"*. Lucas 12 geeft nog eens de ondersteuning in deze gedachten, maar we kunnen ons blijven bepalen bij Matteüs. God zal voor Zijn overblijfsel blijven zorgen in buitengewone omstandigheden. En dat geldt ook voor ons, in onze omstandigheden. In 1 Koningen 3 zien we Salomo. Hij wordt daar niet als type van Christus gezien, maar als gezet over het volk, onder zijn leiding. Waarom vraagt Salomo? Hij vraagt niet om zorg, niet om ellen aan zijn lengte toe te voegen, niet om macht, maar om *wijsheid*, om dat te doen, dat het volk van God goed geregeerd zou worden.

"Zoekt de dingen die boven zijn..." (Kol. 3:1). Zoeken wat in overeenstemming is met het koninkrijk van God, wat met Zijn gedachten overeenkomt. En dan de andere dingen aan Hem overlaten. Hij zal voorzien, dat is voor Zijn rekening. Zoeken wij het koninkrijk en wat daarin tot uitdrukking komt, Zijn gerechtigheid en wat in overeenstemming met die gerechtigheid is. God is bedacht op onze noden!

Wees niet bezorgd, want uw Vader weet wat ge nodig hebt. Als we bezorgd zijn wordt het hart van Hem afgetrokken. Wanneer we meer willen, zoals dat bij de volken het geval is, dan kan dat veel narigheid opleveren. De normen in de wereld zijn nu geheel anders dan datgene wat God zegt. We willen nu meer hebben dan we nodig hebben. Dat is een gevolg van de maatschappij waarin we leven. Je kunt vandaag aan de dag veel meer krijgen dan wat nodig is, en zelfs meer dan je betalen

kunt! En dat wordt ook bij gelovigen gevonden. Dat geeft zorgen, die tot een geestelijke nood kunnen voeren. De Vader weet wat jij nodig hebt. Laten wij ons in de eerste plaats bekommeren om wat voor onze geestelijke toestand noodzakelijk is. Wij zijn *niet* als de wereld; daar geldt de begeerte der ogen. Onze blik moet naar boven gericht zijn.

Velen van ons zingen graag lied 198 *"Mijn tijden Heer zijn in Uw hand"*. Dat komt uit Psalm 31:16. Daar wordt over drie dingen gesproken. Het kan slaan op de lengte van ons leven, en daarop slaat het zeker. Maar het kan ook in verbinding gebracht worden met moeilijkheden in het leven van gelovigen. Dan mogen we ook dat in de hand van de Heer geven. En het geldt ook voor de mooie dingen.

1 Timoteüs 4:8 is belangrijk en ernstig: *"maar de godsvrucht is nuttig tot alle dingen, daar zij de belofte heeft van het tegenwoordige en van het toekomstige leven"*. Dat sluit aan bij wat we besproken hebben.

Het lijkt misschien, menselijk gezien, goedkoop: *"Zoekt eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u er bij gegeven worden"*. We hebben daar veel over gehoord. Maar er is een gevaar dat de stelling omgekeerd wordt. Alsof het koninkrijk van God niet gezocht zou zijn. Velen, ook uit andere kringen die in het werk van de Heer werken, en die *toch* onder het bestaansminimum leven. We moeten dan heel voorzichtig zijn, en het ook niet suggereren dat dit gezegd zou worden. We moeten wel voorkomen dat zoiets gezegd wordt. Er is ook nog een ander gevaar bij deze tekst. *"Weest dan niet bezorgd"* wordt dan uitgelegd in de zin van: 'Let maar niet op morgen'. Dat is de bedoeling beslist niet. In Jakobus 4 zegt de apostel dat wij fout zijn, wanneer we het betrekkelijke niet zien, wanneer er geen rekening gehouden wordt met Hem. Vers 13 e.v.v. We mogen best plannen maken, maar dan wel in overeenstemming met en in afhankelijkheid van Hem.

Soms hoor je wel de opmerking dat we het wel 'kunnen laten waaïen', want de Heer zal wel zorgen. Maar we moeten wel

onze verantwoordelijkheid willen zien. Zo'n instelling is verkeerd. We behoren wel te zorgen, niet onzorgvuldig te leven. En we moeten dat doen aan de hand van de Schrift. Leven met de Heer, en in Zijn weg de dingen aan Hem overlaten. Dan zullen we merken dat Hij zal zorgen.

Wanneer we over deze dingen nadenken, dan moeten we wel beseffen dat het: "*weest niet bezorgd*", zoals we dat hier ook in vele illustraties zien niet in zijn algemeenheid bedoeld is. Het houdt geen verbod in om bezorgd te zijn, dat zou tot een oppervlakkig leven kunnen leiden. In het verband gelezen, dan gaat het in vergelijking met de volken, en ziet het in de eerste plaats om het gelovig overblijfsel. Dat leeft in de nood om het bestaan. Er is ook bezorgdheid, die een andere oorzaak heeft; het zou niet goed zijn deze teksten te gebruiken om broeders en zusters te veroordelen. Hier staat: "*Want al deze dingen zoeken de volken*" (vs. 32). Zo'n vergelijk wordt ook getrokken in vers 5, waar het in het openbaar bidden van de Farizeeën en schriftgeleerden als negatieve les voor ons wordt naar voren gebracht. Zij zochten zichzelf in het bidden, zoals de volken ons getoond worden als degenen die wat het bestaan betreft zichzelf zoeken.

Hier wordt voor de eerste keer over het koninkrijk Gods gesproken in tegenstelling tot het koninkrijk der hemelen. We vinden deze uitdrukking vijf maal in Matteüs. Deze eerste keer gaat het over zoeken, later gaat het over het *ingaan* (19:24; 21:31). Wat hier opgeworpen wordt is dat we onze energie niet moeten stoppen in tijdelijke dingen, maar in het zoeken van het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Dat is een les voor ons. En dan hier niet in de verbinding met een liefdevolle Vader of met de Heer Jezus als Heer en Heiland, maar met het koninkrijk. Deze andere gerichtheid, zal, wanneer we het onderwijs ter harte nemen, ons een hoop bezorgdheid in ons leven kunnen besparen.

De woorden die we hier lezen zijn ook niet bedoeld om ze tegen *anderen* te zeggen, maar om ze op onszelf toe te

passen. Het wordt *juist* goedkoop als we ze op de ander toepassen.

"Als nu een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en aan dagelijks voedsel, en iemand van u zegt tot hen: Gaat heen in vrede, warmt u en verzadigt u, maar gij geeft hun niet, wat zij voor het lichaam nodig hebben, wat baat het?" (Jak. 2:15). Het is hier dus niet een kwestie van niet zorgen voor de toekomst. God heeft het zo in de schepping gewerkt, dat er gezorgd wordt (trekvoegels, winterslaap, wintervoorraad). Maar Hij heeft de mens met een verantwoordelijkheid geschapen. Nu is er bij ons geen gevaar met betrekking tot eten, drinken, kleding. Er is een verzorging van de wieg tot het graf. En toch zitten er velen in de knoei. Waarom? Omdat ze meer verlangen dan ze nodig hebben. In Lucas 12:13 wordt de rede van de Heer onderbroken door iemand die tot Hem zegt: *"Meester, zeg mijn broeder dat hij de erfenis met mij deelt"*. Die kwam kennelijk ook tekort. Maar het antwoord van de Heer tot hem en ook tegen de discipelen is de geschiedenis van de rijke man. Dat is heel ernstig; hij had wel veel schatten, maar hij had niet voor zijn ziel gezorgd. *"Wat zal ik doen?"* Maar God zei tot hem: *"dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen, en wat gij bereid hebt, voor wie zal het zijn?"*. Waarvoor had hij gezwoegd? Hij kon niet alleen geen el aan zijn lengte toevoegen, maar had ook de tijden niet in zijn hand. Dat was een les voor de Zijnen, om geen schatten te verzamelen op aarde, maar *in de hemel*.

Praktisch gesproken, waar gebruiken we onze energie voor? Welk deel ervan is voor de Heer? Dat blijft. We moeten het heden gebruiken in het licht van de toekomst, waar geen mot of roest ze bederven en waar geen dieven zijn (vs. 20).

Mogen we in verband met vers 33 de vraag stellen of we deze woorden op onszelf toepassen? Zouden we bezorgd zijn als we het koninkrijk van God zouden zoeken? Vast niet. De harten zouden vol zijn van de Koning. Onze verlangens zouden uitgaan naar die Koning en Zijn koninkrijk, naar Zijn

gerechtigheid. En dan zouden alle andere dingen op hun plaats vallen.

Actueel is ook de kleding, waarvan we ook meer hebben dan we nodig hebben in onze welvaartsstaat. Zo leven we wel vandaag aan de dag. Waar liggen onze normen? Laten we het hart vullen met het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, naar het tonen van dat koninkrijk en van onze Heer in ons leven. Bij dat zoeken van het koninkrijk van God kunnen we ons geestelijk niet te druk maken!

Er is al gewaarschuwd voor zorgeloosheid in situaties, waarin wij onze verantwoordelijkheid hebben. Toch mogen we het ook dan aan de Heer geven en overgeven, waar dat nodig is. Er zijn wat dat betreft nuttige aanwijzingen in de Schrift. In 1 Koningen 17 waar Elia tegen de weduwe van Sarfath zegt eerst een kleine koek voor hem te bereiden (vs. 13). In Maleachi 3:10: *"...beproeft Mij toch daarmede, zegt de HERE der heerscharen"*. Dat wat we hebben aan de Heer geven. Zoals bij de vijf broden en de twee vissen. Hij kan er wonderen mee doen. Het beginsel is: *"Zoekt eerst..."*, ook voor ons. Daar kan de Heer iets mee doen. En iedereen heeft wat, ook de jeugd. Besteed wat je hebt voor de Heer, en niet in zorgeloze doorbrengelij. Hij maakt het op Zijn wijze waar, wat Hij hier zegt.

In het Nieuwe Testament vinden we nog een voorbeeld dat aanspreekt. Bij de tot nu toe getoonde voorbeelden werd er gevraagd. In het voorbeeld van het penningske van de weduwe werd haar niet gevraagd. om het in de schatkist te werpen. Maar de Heer zag dat zij bracht wat ze had, en het verschil met de rijken. Zij vergaderde zich schatten in de hemel. Zou dat zorgeloos geweest zijn? Dacht u dat de Vader haar vergeten heeft?

De Heer Jezus Zelf is het grote voorbeeld. Hij gaf alles (Matt. 13:44-46). *"Want u kent de genade van onze Heer Jezus Christus, dat Hij, terwijl Hij rijk was, terwille van u arm is geworden, opdat u door zijn armoede rijk zou worden"* (2 Kor. 8:9). Daarvoor mogen wij Zijn naam prijzen, dat wij in Zijn

tegenwoordigheid konden komen, en in die van onze God en Vader.

We hebben al stilgestaan bij het eerst zoeken van het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Dat is een praktische gerechtigheid. Een klein onderdeel daarvan zien we in het Hebreeuws en ook in het Joods taalgebruik. Het geven van aalmoezen wordt met "*gerechtigheid*" weergegeven. "Bring de gehele tiende naar de voorraadkamer..." (Mal. 3:10). Dat begint bij Israël door Jakob. Hij beloofde stipt de tienden te zullen geven (Gen. 28:22). In het Oude Testament volgt dan niet één tiende, maar drie tienden, naast de offers, de vrijwillige en de verplichte. Rijk zijn om tienden te kunnen brengen. God de eerste plaats geven. Om het te laten doordringen tot onze zielen in verbinding met het geld. Geven wij God in de eerste plaats? Sommigen van ons zijn Calvinistisch opgevoed, en hebben als kind geleerd de tienden te geven. Het is een goede oefening om een kind daarmee te laten beginnen. Dat geldt ook voor sommige jonge mensen. Voor ouderen is het misschien wel moeilijker. Maar er staat niet voor niets in Maleachi: "*beproeft Mij toch daarmede*". Met de belofte: "*of Ik dan niet voor u de vensters van de hemel zal openen en zegen in overvloed over u uitgieten*". De sluizen van de hemel kan Hij openen. Er zal hier wel iemand zijn die dat heeft ervaren. Dat hoort ook bij vers 33 voor we dat afsluiten. "*Al deze dingen zullen u er bij gegeven worden*". Onze Vader weet wat we nodig hebben. Hij weet het ook wanneer wij verlangen naar dingen, waarvan Hij vindt dat we ze niet nodig hebben. We verlangen zelfs wel naar schadelijke dingen. Wat Hij geeft, geeft Hij in Zijn liefde. We mogen op Hem vertrouwen als Hij ons iets onthoudt. Hij geeft, en Hij geeft niet, in Zijn wijsheid. En Hij mag van ons een praktisch geloofsvertrouwen verwachten.

We moeten dingen eerst doen. Dat betekent voorrang geven, hier voorrang aan God. Die voorrang vinden we ook in Matteüs 5:24.

Ook Matteüs 7:21 is gelezen. "*Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die*

de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is". We hebben daar al aan gedacht. We moeten dat verbinden met Lucas 4:46: "En waarom noemt u Mij Heer, Heer, en doet niet wat Ik zeg? Ieder die tot Mij komt en mijn woorden hoort en ze doet...". Daar wordt het geheim van het *kunnen* doen gevonden hoe we er toe in staat zijn. *Komen tot Hem*. Naar Hem horen, Zijn woorden spreken. Dat is ook wat er toen van Hem uitging. "*Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens*" (Joh. 7:46). Luisteren geeft kracht om te doen.

Hij, die de wil doet van *mijn* Vader. Dat is treffend. De Heer Jezus zegt niet uw Vader. En het is de enige keer dat Hij deze uitdrukking hier in de bergrede gebruikt. We lezen veel over uw Vader, maar in dit verband is het *mijn* Vader. Dat legt een bijzondere nadruk op de persoonlijke verhouding van de Heer Jezus tot Zijn Vader. We moeten dat niet verwarren met de eeuwige betrekking tussen de Vader en de Zoon, zoals die in het evangelie van Johannes wordt weergegeven. Hier gaat het om de Heer Jezus als Mens, hoewel het wel het koninkrijk der hemelen betreft. De afhankelijke Mens, die onder alle omstandigheden de wil van Zijn Vader deed. Indirect wordt Hij Zelf als voorbeeld gesteld voor ons. In Matteüs 6 hebben we de bede al overdacht. Daar is het heel algemeen gebruikt. Eenmaal zullen alle dingen op aarde in overeenstemming zijn met God, de Vader. Dat is veel 'gemakkelijker'. Maar wanneer het gaat om alles in overeenstemming:, te doen zijn in de concrete beslissingen in ons leven, dan wordt daarover juist hier gezegd dat *echte* discipelen diegenen zijn, die de wil van de Vader, van *Zijn* Vader, doen. Dat doet ons denken aan Matteüs 26:42: "*Mijn Vader, als deze niet kan voorbijgaan tenzij Ik hem drink, moge uw wil gebeuren*". Is er ooit een mens in Zijn situatie geweest, toen dit op Hem afkwam? Die vuriger een andere weg verlangde. Is er ooit een mens geweest, die in dát ogenblik zei: "Mijn Vader..." of zoals Marcus zegt "Abba, Vader"? Die het in die momenten opbracht om Zijn eigen wil volstrekt te onderwerpen aan de wil van de Vader. De kracht werd bij Hem ondervonden in de dierbaarheid van de Vader,

Abba, Vader. Met Wie Hij zo'n innige betrekking had, Die voor Hem zoveel betekende in alle omstandigheden. Des nachts op de berg. Dat gaf Hem kracht in de beslissende momenten van Zijn aardse lijdensweg, van Zijn loopbaan, waarin Hij Zijn wil ondergeschikt maakte aan de wil van de Vader.

Dat wordt ook tegen ons gezegd, niet alleen tegen de valse beleiders van Matteüs 7:21. Dat moeten we niet van ons afschuiven, maar op onszelf toepassen. De echte discipel is hij, die de wil van Mijn Vader doet. Die voor mij zoveel betekent, terwijl ik weet dat het voor Hem zoveel betekent. Dan is het geen zwaar juk, dan is het niet onaangenaam. Wij, die in die intieme relatie zijn, zoals dat bij de Heer was. Wie dat heeft ervaren in zijn eigenhart en leven, die daar iets van heeft ervaren, die weet dat zo'n juk misschien wel zwaar is, maar niet onaangenaam.

De keuze te maken voor de wil van de Vader, daar komt het op aan. Matteüs 12:50: *"Want wie de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is, die is mijn broeder en zuster en moeder"*. Dat zegt Hij van Zijn discipelen. Niet alleen slaaf, onderdaan, discipel. Maar in dezelfde nauwe relatie gebracht als die Hij heeft, en wij in enigermate dan erkend als broeder, zuster, moeder. Hij schaamt Zich niet ons Zijn broeders (zusters) te noemen als we die wil doen.

Deze belangrijke dingen worden in vers 21 tot ons gezegd. Hij, die sprak, had Zelf als nederige Mens volmaakt de wil van Zijn Vader gedaan. 'Vader, geen mens deed Uw wil hier beneden. Jezus alleen!' (uit: geestelijke liederen 196:2). Dat mogen we in verband brengen met wat we in 6:33 hebben overdacht. Daar ging het om prioriteiten, voorrang, om wat het belangrijkste is. Als we die lessen tot ons genomen hebben, met betrekking tot het besteden van onze tijd, ons geld, dan kunnen we voor de Heer werken. Het is dan merkwaardig te zien wat het contrast is tussen de discipelen van het koninkrijk in Matteüs 7 en de werkers van de wetteloosheid (vs. 23). Het gaat bij de laatste niet om het doen van boze, zondige dingen. We zien zelfs dat ze in het koninkrijk van God goede dingen willen doen in de

naam van de Heer Jezus, die boze geesten hebben uitgedreven en vele krachten hebben gedaan. En toch staat er: "Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid!".

Het gevaar bij ons is niet in de eerste plaats dat we in ernstige zonde, zullen vallen, maar van enthousiasme in het werk van de Heer en toch werken van wetteloosheid. De zonde is de wetteloosheid, het niet erkennen van het gezag van de Heer. Daarom gaat het in het koninkrijk, om datgene wat God ons opdraagt. Dat principe geldt ook voor iedereen, al gaat het misschien om ongelovigen. De tegenstelling is hier *niet* die tussen gelovigen en ongelovigen, maar die tussen discipelen en werkers van wetteloosheid. De Heer zegt als het ware: Ik heb nooit een relatie van liefde tot jou gehad, Ik heb je niet gekend. Van Jeremia wordt gezegd: "*Eer Ik u vormde in de moederschoot, heb Ik u gekend*". De goede Herder kent de Zijnen (Joh. 10:14). Wanneer wij het druk hebben voor de Heer, dan moeten we bedenken dat de Heer Zelf zei: "*Ik heb het werk voleindigd dat Gij Mij te doen hebt gegeven*" (Joh. 17:4). Kan dat waar zijn? Ja, precies alles wat de Vader Hem te doen had gegeven. En dan zegt de Heer tegen ons: "Neemt Mijn juk op u..." (Matt. 11:29). Het gaat dus om het juk van de Heer Jezus Zelf. Niet alleen om alles te doen wat op Zijn weg kwam, en er kwam geen eind aan de nood die Hij tegenkwam, maar om het juk dat *de Vader* Hem vroeg te dragen. Het spreken van het woord van de Vader, het doen van de werken van de Vader. En aan het einde was het werk af. Zo mogen we als discipelen Zijn voetstappen drukken.

We zien hier twee groepen van mensen. De woorden van vers 21 zijn dezelfde als die in vers 22. Daar staat dat velen dat in die dag tot Hem zeggen. Ze erkennen Hem als Meester, maar de werken zijn er niet mee in overeenstemming. Zeggen en doen gaan bij hen niet samen. Ze deden niet.

Toch is er een verschil. Van de tweede groep worden de werken genoemd. En die waren niet gering! Duivelen uitwerpen, profeteren, vele krachten. Maar de Heer zegt tot hen

dat ze werkers van wetteloosheid waren. In dit verband werd gewezen op de brief aan Efeze in Openbaring 2. Zij hadden hun eerste liefde verlaten en ze krijgen de oproep de eerste werken weer te doen. Dat waren misschien wel de zelfde werken, maar toen gedragen door liefde tot Hem.

Hoe ligt dat hier? Waren deze werken te veroordelen? De werken op zich zijn niet het goede uitgangspunt en ook niet altijd het verkeerde doel, waardoor ze waardeloos en wetteloos worden genoemd. We moeten nog eens onderstrepen dat het gaat om een *dienst voor de Heer*, een dienst in verbinding met het koninkrijk. Wanneer die niet plaats vindt in gemeenschap met de Heer heeft ze altijd een element van wetteloosheid in zich. Dat wordt vaak al in het leven openbaar, en niet alleen op "die dag". En dan gaat het niet alleen om gevierde arbeiders, die hun dienst niet doen in gemeenschap met de Heer, maar zelfs om bozen, die anderen achter zich trekken. De geest van de dienst drukt een stempel op hen die door zo'n dienst bereikt worden. Het kenmerk is vaak zorgeloosheid. Wanneer een dienst niet in gemeenschap met de Heer gedaan wordt, zal dat openbaar worden.

In Matteüs 7:21 en 22 vinden we hen die "*Here, Here*" zeggen, zoals we dat ook vinden bij de dwaze maagden in Matteüs 25. In de Schrift vinden we vaak deze herhalingen. Maar dat vinden we niet wanneer er "*Mijn Heer*" gezegd wordt. Dat wordt niet herhaald. Dan zal er een praktisch bewijs in het leven zijn, dan wil men de wil van de Meester doen.

Aan vers 21 gaan vers 13 en 14 vooraf, en dat heeft er geestelijk mee te maken. Als we opgeroepen worden om in te gaan, dan staat er: "*Gaat in door de nauwe poort; want wijd is de poort en breed de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die daardoor ingaan; want nauw is de poort en smal de weg die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die hem vinden*". Waar het om echt leven gaat in het koninkrijk, moeten we zo ingaan. In verband daarmee wordt in Lucas 13:23 de vraag gesteld: "*Heer, zijn er maar weinigen die behouden worden?*", met een herhaling van deze geschiedenis uit Matteüs 7.

Behoudenis heeft dan niet de betekenis als bij Paulus, maar we moeten deze tekst wel laten staan. De Heer zegt: "*Strijdt om in te gaan door de nauwe deur...*". En ook daar: "*Ik weet niet waarvan gij zijt; gaat weg van Mij, al gij werkers van de ongerechtigheid*". Bij werkelijke dienst zullen we ingaan door de nauwe poort. Het gaat om gemeenschap met Hem en strijden om in te gaan, om bij de Heer Jezus te zijn. We kunnen het ook verbinden met Matteüs 11:11, 12, zoals in het schema is aangegeven. Daar vinden we ook de geweldenaars, die strijden om het koninkrijk in te nemen.

In vers 22 van Matteüs 7 wordt gezegd welke werken ze uitoefenden. Dat zijn prachtige dingen. Zijn die uit eigen kracht te doen? De Heer zegt dat zij beweren het in Zijn naam gedaan te hebben. Dat levert toch wel een probleem op, dat ook nu actueel is. Ook in de charismatische beweging vinden we zaken die als wonderwerken aan te duiden zijn. Ook daar wordt gevonden dat men zich beroept op de naam van de Heer, op Zijn kracht, terwijl uit het totale beeld toch duidelijk is dat het om een leer met verkeerde en boze dingen gaat. Wat moeten we zeggen van wat ook daar "door de naam van de Heer Jezus" gedaan wordt?

Dit is een probleem van grote, praktische betekenis. In Nederland zijn al velen er mee in aanraking gekomen. Het komt op ons af. In het algemeen zijn er bij het verrichten van wonderdaden verschillende mogelijkheden. Soms zijn het helemaal geen wonderwerken. We vinden dat zeker ook bij de charismatische beweging, waar zaken opgeblazen worden. Dikwijls gaat het om zieken die zogenaamd genezen zijn, maar waar niet het hele verhaal verteld wordt. Voor werkelijke wonderen zijn er in de Schrift twee krachtbronnen. Bij het begin van de Christelijke bedeling vinden we dat *God* meegetuigde door tekenen, wonderen, krachten en uitspraken van de Geest (Hebr. 2:4). Opmerkelijk is dat we dat ook zien bij het eind van deze bedeling, waar de grote imitator, de antichrist, door de werking van da satan allerlei kracht en tekenen en wonderen van de leugen verricht (2 Tess. 2:9). Hij, die eruit ziet als het

Lam, met twee horens (Op. 13:11), maar het spreekt als de draak. Daar vinden deze tekenen en wonderen plaats om zand in de ogen te strooien. Het gaat daar helemaal niet om de naam van de Heer Jezus! De moeilijkheid ligt in het feit dat ook gevonden wordt bij mensen die werkelijke gelovigen lijken te zijn.

Zulke mensen zijn duidelijk meegesleept onder de druk van krachten, die veelal krachten van de duisternis zijn, verraderlijk, demonisch. Waar zelfs gelovigen door gewonnen worden. Zo iets hier. "*Wij hebben door Uw naam...*". Misschien geloofden ze dat zelf wel en waren het geen bedriegers, maar misleiden. Toch is het doen van deze krachten niet het bewijs dat het door de Heer was; er zijn ook andere krachten. Hoe komt iemand aan zulke wonderkrachten? Hoe zijn zulke mensen er aan gekomen? Dat is een belangrijke vraag. Ook bij spiritisme en magnetiseren worden deze zaken door handoplegging overgedragen. We moeten erg waakzaam zijn om niet misleid te worden.

Dat is heel belangrijk. Veel broeders en zusters hebben er geen idee van dat gaven van de duivel kunnen komen. Dingen, die prachtig lijken. Dat is uit de geschiedenis wel bekend. Personen, waarvan we konden genieten, en die toch in zedelijk kwaad leefden en dwaalleer bleken te hebben. Dat kan, prachtige dingen zonder dat er gemeenschap met de Heer is. Kennis is minder belangrijk dan gemeenschap met de Heer. Er schuilt een groot gevaar in wanneer kennis niet gepaard gaat met een goede geestelijke toestand. Broeders met gaven behoeven nog niet geestelijk te zijn! Het kan een verstandskwestie zijn, zonder dat hart en geweten geraakt worden. Het doel van bijbelstudie is om *dichter bij de Heer* te komen en *daaruit* zegen te ontvangen en *die* kennis te verwerven. Wanneer hart en geweten in het licht van de Heer zijn gebracht. Kennis alleen is voor degene zelf en voor hen die horen *vergif*. Het intellect is een aanknopingspunt voor de duivel.

In Matteüs 10:1-4 lezen we van de twaalf discipelen, die van de Heer Jezus Zelf macht ontvingen om krachten te doen. Onder degenen die ze ontvingen was Judas Iskariot, waarvan gezegd wordt: *"die Hem ook overgeleverd heeft"*. Die krachten kwamen niet uit een verkeerde bron. Toch was Judas "niet door Hem gekend". Kan dat dan of heeft Judas geen gebruik gemaakt van die krachten? God is soeverein. Gods woord blijft waar, wie het ook uitspreekt. Dat zien we bijv. bij Bileam en bij Kajafas. De eerste de beste ongelovige kan bijbelwoorden spreken, waardoor iemand tot bekering komt. Er zijn ook bozen, die toch mensen tot de Heer geleid hebben. Dat is de intrinsieke kracht van Gods woord. In Lucas 10 komen de discipelen met groot enthousiasme terug. *"Zelfs de boze geesten zijn ons onderworpen in Uw naam"*. Maar ze krijgen een ontnuchterend antwoord: *"Verblijdt u niet hierover dat de boze geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u dat uw namen opgeschreven zijn in de hemelen"*, (vs. 17-20). Succes in de arbeid is geen garantie dat het werk in gemeenschap met de Heer is gedaan. Het woord van God is een krachtig woord. Bekeringen zijn een vrucht van het woord van God. Waar de prediker op beoordeeld wordt is op de vrucht van de Geest, (Gal. 5:22).

Waarschijnlijk heeft Judas, net als de andere discipelen, die krachten wel uitgeoefend. Er ligt een indicatie in het antwoord van de Heer. Dat zien we ook in Matteüs 7 We lezen daar niet dat ze een herderlijke dienst hebben verricht, ook al deden ze dingen in de naam van de Heer. Dat gebrek kennen we nu ook, geen herderlijke gevoelens. En kennis in het hoofd met een koud hart is verkeerd. Dan ontstaat het gevaar van wetteloosheid; dan gaat het om eigen eer en niet om het welzijn van anderen.

Er is al opgemerkt dat bij tekenen en wonderen er vaak sprake is van het overdragen van capaciteiten door middel van handoplegging. Hoed je voor elke prediker, die gul is met handoplegging. Dat heeft vaak depressieve gevolgen. Laat je niet door iemand de handen opleggen en ga in de Schrift na wat handoplegging betekent. In charismatische kringen wordt

vaak juist over "Jezus" gesproken, en niet over "Heer Jezus". Judas heeft de Heer Jezus nooit als Heer erkend. Wat is dat een verschrikkelijke constatering. Drie jaren Hem gezien, getast, gehoord te hebben en nooit echt geloofd te hebben, in tegenstelling tot de andere discipelen (1 Joh. 1:1). In de laatste uren zegt de Heer dat één van hen Hem zal verraden. En één voor één zeggen alle discipelen: Ben ik het *Heer*? Behalve Judas, hij zegt: Ben ik het *Rabbi*? Dat is ernstig. We moeten constateren dat er veel gedaan wordt in de naam van Jezus tegenwoordig. Maar we moeten Hem wel als Heer erkennen; dan is er een dienst mogelijk, die door Hem erkend wordt. In Handelingen 8:9 lezen we van occulte krachten bij Simon, de tovenaer. Karakteristiek daarbij is dat: *"hij zei van zichzelf dat hij wat groots was"*. In Matteüs 7 zeggen degenen die door de Heer niet gekend worden ook: *"hebben wij niet..."*. Ze waren van zichzelf overtuigd, getuigen van zichzelf. Ze vonden zichzelf groot. Dat is een kenmerk om op te letten. Zij, die de Heer willen dienen en verheerlijken, zullen in hun dienst altijd proberen de zielen achter de Heer Jezus te krijgen. Ze kunnen zelf niets. Tot de Heer leiden, dat is een herderlijke dienst. Mensen, zoals hier genoemd, kunnen dat niet. Simon de tovenaer kon dat niet. Maar hij trok wel mensen achter zich. *"Deze is de kracht Gods, die de grote genoemd wordt"*. Dat was wel een vergissing, ze waren misleid. Hoe Simon aan die krachten kwam weten we niet. Occultisme toen en *nu* is een groot gevaar, en we moeten erg op onze hoede zijn voor mensen, die *zichzelf* brengen. Er zijn meelopers, die belangstellend worden en daardoor diep ongelukkig. Ze worden niet tot de Heer geleid en hebben niets. Als Simon ziet dat door het opleggen van de handen van de apostelen de Heilige Geest gegeven wordt, dan begeert hij die macht. Waarom? Nog steeds is het eigen ik het motief. *"Uw geld zij met u ten verderve"*. In 2 Samuel 15:19-22 lezen we van Ittai, en we mogen in het bijzonder op vers 21 letten. *"Zo waar de HERE leeft, en zo waar mijn heer de koning leeft, overal waar mijn heer de koning zal zijn, ten dode of ten leven, daar zal*

voorzeker uw dienaar zijn". We kunnen bezig zijn met mensen die "Here, Here" zeggen, maar dat niet met het hart doen.

In Jeremia 7:4 vinden we ook zoiets: "*Des Heren tempel, des Heren tempel...*". Bedrieglijke woorden, zonder handel en wandel. En in Handelingen 19:13 vinden we de zonen van Sceva, die het waagden in de naam van de Heer Jezus te spreken tot boze geesten. Zo zijn er ook in onze tijd. Uit welke bron wordt er geput? Voor ons is het belangrijk om niet alleen de negatieve uitwassen te zien, maar om ons hart aan de Heer Jezus te geven. We hebben Hem leren kennen als onze Verlosser, die alles heeft volbracht, die alles voor ons gedaan heeft. Dan is Ittai een mooi voorbeeld voor ons, die ook een verworpen Koning hebben. Bij Absalom vinden we vleitaal, en slinks gedrag om de macht over te nemen. Zo is dat ook nu. David moest vluchten. Daarom is dat zo'n geweldig schilderij voor ons. Willen we vandaag nog zeggen dat we met Hem willen gaan? Mijn Heer, ik wil met U meegaan! We moeten ons ook met het positieve bezig houden. Ittai was een oud man. Hij was pas bij David gekomen, hij had David pas ontdekt. En nu komt hij voorbij. Het lijkt vreemd dat David zo tegen hem spreekt: "*Keer terug*". Maar zoiets vinden we ook bij Elia en Elisa in 2 Koningen 2. En bij de Heer Jezus in Lucas 24:28: "*Hij hield Zich alsof Hij verder wilde gaan*". Zij moesten antwoord geven. Zo vraagt de Heer misschien aan ons. Wil je Mij als Heer erkennen en meegaan?

Het antwoord van Ittai was voor David een geweldige bemoediging. Als we ons even voorstellen dat de Heer Jezus hier zou staan en ons voorbij zou zien trekken, met de wens Hem te volgen. Hoe kostbaar is het te achten om bij Hem te willen blijven, ook voor Hem. Dat is groot voor Hem. Hoe bij ons? Willen we Hem Heer noemen, omdat we alles van Hem gekregen hebben, en vooral omdat Hij Zelf zo kostbaar is voor ons? (2 Tim. 2:3-6).

Wat we gehoord hebben heeft grote indruk op ons gemaakt. Letten wij op de werking van de Geest van God? Weest nuchter en waakt. Waar het, in tegenstelling tot deze werkers van de

wetteloosheid om gaat is: "...*maar hij, die de wil doet van Miin Vader, die in de hemelen is*". Dat en wat we gehoord hebben daarvoor: *onbezorgd zijn*. Dat heeft met elkaar te maken. Niet alleen de wil van de Koning, maar ook van Zijn Vader, die in de hemelen is. Hem gehoorzaam zijn. Die dat doet, die zal groot zijn. Die de geringste geboden gedaan heeft. Niet degene, die het intellect heeft!

Anders zijn er misschien wel grote krachten, maar is het wetteloosheid voor de Heer. De wil van de Vader in de hemelen geeft gehoorzaamheid een ander karakter, dan is er een liefdeband. We moeten alles over hebben voor de Heer en niet bezorgd zijn. "Uw doen is steeds gezegend", al lijkt dat soms ook erg moeilijk. Dat kan alleen wanneer we in onze gezonde dagen gezien hebben wie de Heer is en wie de hemelse Vader is. Bij Ittai hebben we gezien wat we ook in 1 Samuel 22:1-2 zien. Allen die bezorgd waren kwamen bij David, toen hij onder Saul's regering moest vluchten. Een mooie illustratie van het Nieuwe Testament. Wij hebben de Heer Jezus gevolgd en erkennen Hem als de Gezalfde. Dezen hebben David erkend; ze waren in grote moeilijkheden. Gisteren hebben we in de avondbespreking Jozef gezien. Was hij, die een type van de Heer Jezus is, niet benauwd? Zij waren bij David, die het veel moeilijker had gehad. Zo is het bij ons. We moeten naar Hem toegaan. David was in de spelonk van Adullam, wat "gerechtigheid van het volk" betekent. Dat is belangrijk voor ons. Zijn wij op die plaats? Daar, waar alleen de Heer Jezus het gezag heeft. Toetsen we alles aan Zijn wil? Is onze toestand zo, of is het niet zo dat er veel dingen zijn die *geen* gerechtigheid zijn?

In Matteüs 11:11, 12 lezen we van Johannes de Doper dat de geringste in het koninkrijk der hemelen groter is dan hij. Dat is wat anders dan in Matteüs 5 gezegd wordt over die "*de geringste in het koninkrijk der hemelen genoemd zal worden*" (vs. 19). Daar gaat het om iemand, die de geringste van de geboden ontbonden en zo geleerd zal hebben. Hier is het een andere samenhang en een wonderlijk woord. Veel Christenen

kunnen er niet mee uit de voeten. Voor ons is het van grote praktische betekenis dit goed te verstaan. Praktisch gesproken kan geen van ons qua toewijding met Johannes de Doper vergeleken worden. De Heer Jezus noemt hem de grootste onder hen, die uit vrouwen geboren zijn. Dat is natuurlijk geen vleitaal, zoals wij mensen die kunnen gebruiken. Naast Johannes de Doper waren er veel groten, zoals Mozes, Abraham, David. Van hen zouden de toewijding, de trouw, het geloof, de moed naar voren gebracht kunnen worden. Wie zou in hun schaduw kunnen staan? Er is echt geen reden om ons op de borst te slaan. Zouden wij boven een Job staan? Maar hier is ook niet onze persoonlijke toestand aan de orde. Abraham was de vader van de gelovigen, en wij zijn maar kinderen in de weg van het geloof. Toch wordt gezegd: *“Maar de geringste in het koninkrijk der hemelen is groter dan hij”*. Daar is al op gezinspeeld. Bij het koninkrijk der hemelen ligt de nadruk op *hemelen*. De hemelen regeren in dat koninkrijk. Dat koninkrijk brak pas aan toen de Heer Jezus was gestorven, was opgestaan en Zijn plaats in de hemel had ingenomen. Voor ons geldt dat we op aarde onder het gezag staan van een verheerlijkte Heer, die aan Gods rechterhand zit. Een hemelse invloed regeert al over ons. In het Matteüs-evangelie is vijf maal sprake van het koninkrijk Gods. En in al die gevallen gaat het over wat er ook was toen de Heer Jezus op aarde was.

Het is een ongelooflijk voorrecht in deze bedeling te mogen leven. Met het oog op het persoonlijk geloof kunnen we ons niet meten met de grote gelovigen uit het Oude Testament; maar qua positie, qua bedeling is er niets groter, ook niet het 1000-jarig rijk. Dat wat wij nu na Handelingen 2, na Pinksteren, mogen verstaan. En dat geldt ook voor wat het koninkrijk betreft. Daarboven uit gaat dat we met de verheerlijkte Heer zijn verbonden, niet alleen als discipelen, maar ook als het lichaam van Christus met het Hoofd. Dat wordt niet bij Abraham, Mozes, David en Johannes de Doper gevonden. Johannes stierf voor die tijd, hij behoorde niet tot de gemeente van God, niet tot het lichaam van Christus. Weliswaar is het in Matteüs 11 nog niet

zover, maar er wordt toch al over het koninkrijk der hemelen gesproken. Wanneer we zien hoe hoog we verheven zijn, dan komen we diep onder de indruk. Niet de praktijk is de basis daarvoor, maar datgene wat ons door God is geschonken, zonen van God te zijn. Zelfs als discipelen, waarbij het in het koninkrijk der hemelen om gehoorzaamheid en navolging gaat. Zie maar wat er in de vorige verzen vanaf vers 7 gezegd wordt.

Wie was Johannes de Doper? Voor koningen ga je niet naar de woestijn. Hij was een profeet, ja meer dan dat, zegt de Heer Jezus. "*Zie, Ik zend u de profeet Elia, voordat de grote en geduchte dag des Heren komt*" (Mal. 4:5). De grootheid van Johannes de Doper ligt niet alleen in zijn persoonlijk geloof, maar in zijn dienst. Hij was de heraut, de voorloper van de Koning, de wegbereider.

Wat is de dienst van een eenvoudig discipel? Welk getuigenis kan hij afleggen over de Heer Jezus? Wij, Wij hebben weet van de geboren Koning ("kerstgelovigen"), maar wij getuigen ook van een Heer, die gestorven is, die ook opgewekt is; de *verheerlijkte* Heer. Maar het *typische* van dat getuigenis is dat de verworpen Heer op de aarde van God alle macht ontvangen heeft in hemel en op aarde. De eenvoudige discipel is een ambassadeur van een Heer, die wacht op het ogenblik dat alles Hem onderworpen zal zijn. Wat houdt dat getuigenis in?

Niet alleen een gestorven Heer, met heil voor mensen, voor allen die in Hem geloven. Maar ook de verheerlijkte Heer. Die - niet met de mond alleen - onderworpen zijn aan Zijn wil en Zijn gezag en die zo getuigen van de verheerlijkte Heer aan Gods rechterhand. In hemel en op aarde, maar bovenal in ons persoonlijk leven. Zo zijn zelfs kinderen als discipelen groter dan Johannes de Doper, in het afleggen van een getuigenis van de Heer in de hemel. Dat is het deel van het koninkrijk der hemelen in de ze tijd, dat getuigenis. We zien dat in Handelingen 18 bij Apollos, een man, machtig in de Schriften, maar Aquila kon hem desondanks de weg van God nauwkeuriger uitleggen; hij wist van een *hogere* getuigenis.

Voor een goed begrip moeten we onderscheid maken met betrekking tot het ingaan in het koninkrijk. Het koninkrijk der hemelen kon pas ontstaan na de verheerlijking van de Heer Jezus aan Gods rechterhand. Er wordt op verschillende manieren over dat ingaan gesproken; vaak in verband met de *toekomst*, zoals we dat ook bij het koninkrijk van God vinden. Bijvoorbeeld Matteüs 5. "*Want Ik zeg u, dat als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en farizeeën, u het koninkrijk der hemelen geenszins zult binnengaan*" (vs. 20). Het leven van de discipel berust niet op vroom vertoon, maar op basis van een gerechtigheid uit het *hart*. Dat zijn diepere wortels van dienst. We hebben dat n.a.v. 7:21 al besproken. Niet hij, die Here, Here zegt... maar, en nu meer gepreciseerd dan in Matteüs 5, hij, die de wil doet van Mijn Vader, die in de hemelen is. Het leven maakt duidelijk of men een ware discipel is, die zal binnengaan. In Matteüs 18:3 wordt de vraag van de discipelen wie de meeste zal zijn in het koninkrijk der hemelen niet beantwoord, maar de Heer spreekt over de noodzakelijke gezindheid om te kunnen ingaan. Dat is hetzelfde als bij Nicodemus gezegd wordt in Joh. 3: "...tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien", laat staan binnengaan. Daar gaat het over wedergeboorte, hier in Matteüs over bekering. Hier gaat het over het kind dat aanvaardt wat gezegd wordt.

In Matteüs 19:23, bij de rijke jongeling, wordt gezegd: "*Voorwaar, Ik zeg u, dat een rijke bezwaarlijk het koninkrijk der hemelen zal ingaan*". De rijke jongeling had zijn hart gezet op de bezittingen van deze aarde. Zo zijn er die kiezen voor dit leven en niet voor Zijn rijk, met geestelijke schatten. In al deze teksten gaat het steeds om de toekomst. Het gaat om het *hart*.

In Matteüs 11:12 en in Lucas 11:52 wordt over het "*met geweld innemen*" en het "*anderen verhinderen in te gaan*" gesproken. Daar gaat het om het koninkrijk der hemelen, dat weliswaar nog niet is opgericht, maar dat toch als een volbracht werk gezien wordt. Deze sfeer was er omdat de Heer op aarde was. Wilde

men Hem volgen, dan was daar geweld voor nodig. Er waren tegenwerkers, die zelf niet ingingen, maar anderen verhinderden. Hier slaat geweld niet op het verhinderen, maar om wat nodig was aan de eigen kant om de tegenwerkende krachten te overwinnen.

We moeten niet op mensen zien, maar op *wie* de Heer is, en voor Hem kiezen. Bij dat ingaan is soms ellebogenwerk nodig. Net als bij de vrouw in Lucas 8, die de zoom van het kleed van de Heer wilde aanraken, die moest er ook voor worstelen. Zo moeten wij alles aan de kant zetten bij de tegenwerking thuis of op ons werk.

De tekst uit Matteüs 11:12 is moeilijk te vertalen. Het koninkrijk wordt "*met geweld ingenomen*" en "*geweldenaars rukken het weg*". Die laatste vertaling is waarschijnlijk de beste, hoewel het ook vertaald kan worden met "*wordt geweld aangedaan*" / "*wordt vurig nagestreefd*" / "*breekt zich met geweld baan*" voor het eerste deel, en "*geweldenaars trekken het aan zich*" voor het tweede zinsdeel. Het is in ieder geval te begrijpen dat er geweldige tegenkrachten zijn tegen het koninkrijk. Dat zien we al bij de Heer Zelf. De heraut van de Koning wordt gevangen en onthoofd. Ondanks de tegenkracht is het koninkrijk niet tegen te houden, zelfs niet wanneer de Koning gekruisigd wordt.

De tekst is ook passief te vertalen. En ook positief. De discipelen moeten met geweld binnendringen. Daarover hebben we al gehoord. "*...tot op Johannes; sindsdien wordt het evangelie van het koninkrijk van God verkondigd en ieder dringt er met geweld binnen*" (Luc. 16:16). Er is strijd nodig. Er zijn mensen, die je er van af willen houden. Farizeeën en schriftgeleerden deden alle mogelijke moeite, ook na Pinksteren, ook bij Paulus, om het woord toch niet te laten aannemen. Er was geestelijke energie nodig voor het binnengaan, een vurig nastreven. Om een discipel te zijn moet je zo leven.

In negatieve zin opgevat zijn de geweldenaars de tegenstanders; zo gezien is het als het innemen van een

vesting. Met geweld rukken de geweldenaars het weg. Wanneer de discipelen het aan zich trekken met geweld, dan doet dat aan het slot van Matteüs 11 denken. *"Komt allen tot Mij, die vermoeit en belast zijt, en Ik zal u rust geven"*. Dan is het meer de liefderijke hand, die hen binnen vraagt. Ook die kant is er. Laten we beide kanten laten staan. Wanneer we de geweldenaars als tegenstanders zien, die willen voorkomen dat we ingaan, dan is dat een hele kostbare les. We behoeven ook helemaal niet te discussiëren over wat precies de belofte was. De negatieve zijde vinden we in Matteüs 23:13. Kunnen ze het koninkrijk wegrukken?

Ze slagen wel in het naar de gevangenis brengen en het onthoofden van Johannes de Doper, en de Heer moest naar het kruis! Zo volvoerden ze het wegrukken. De Heer wijst op die mogelijkheid. Ze willen niet alleen tegenwerken, maar het lukt ze ook. John Bunyan geeft in zijn 'Christenreize' een prachtige illustratie van het met geweld innemen, tegen de tegenwerking van de vijand in. 'Christen' hakt zich een weg door veel gewapende mannen heen. Bunyan haalt daarbij ook Handelingen 14:22 aan *"...en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods"*. Paulus zegt in Filippenzen 3:14: *"ik jaag naar het doel, de prijs van de hemelse roeping Gods in Christus Jezus"*. De les in deze geschiedenis bij Bunyan ligt in het feit dat het beeld niet aan het eind van het boek, maar in het begin staat. Zelfs de jongste gelovigen leren de moeilijkheden te overwinnen, ook zij die hier op de conferentie zijn. Bij het getuigen hebben christenen de legerscharen van de hel tegenover zich. Maar we mogen doorzetten en de les vroeg leren.

Matteüs 11:13 geeft misschien een aanwijzing voor de beste verklaring van vers 12. Voor ons staat de Koning. De wet en de profeten hebben over Hem gesproken. Nu Hij gekomen is, nederig, wordt Hij niet geacht, maar verworpen. Grote krachten en wonderen bewijzen Wie Hij is. Maar de mensen willen Hem niet. Hij heeft dienstknechten uitgestuurd. Matteüs 10:14. Maar de Joden hadden liever oude wijn, de nieuwe beviel hen niet.

Johannes de Doper is de laatste getuige van wet en profeten. Bij de komst van de Koning wordt in Matteüs 5-7 de zedelijke overwinning getoond; om over wet en profeten heen te zien naar de Koning. Dat is een zaak van geloof; daarom vinden we in vers 20-22 het verwijt dat ze niet geloofd hadden in Hem die gekomen was. Hij, die de wet kon vervullen, en aan die wet een diepere betekenis kon geven. Daarom lezen we in vers 16 b en de volgende verzen dat het in dit gehele verband gaat om het geloof in die Persoon op aarde, om de liefde tot Zijn Persoon. Daar is geweld voor nodig, want je staat alleen, je omgeving, de wereld, wil dat niet. Dan volgt het verwijt in vers 20-22. En dan in vers 25: *"Ik prijs U, Vader... en ze aan kinderen geopenbaard hebt"*. Het gaat om het hart voor de Heer, en het geweld staat daarmee in verbinding. De keuze voor de verworpen Messias. Het hart op de Heer Jezus gericht, zoals Hij de blik steeds op de Vader richtte. Voor een hart vol liefde voor Hem is geestelijk geweld nodig. Ook in het Oude Testament is er een voorbeeld van baanbrekers, geweldenaars. In 1 Kronieken 11:10-18 vinden we een voorbeeld bij Davids helden, waar David een beeld is van de verworpen Christus. Het is de moeite waard voor ons om dat te zien. Wij, die discipelen zijn van de ware David. Voor David hadden zij gewerkt, ze waren vol toewijding. Ze hadden hun aandeel in de strijd voor David voor het verkrijgen van het koningschap. Wat kunnen wij doen? Wij kunnen dat koningschap van onze Heer en Heiland naderbij brengen. In 1 Kronieken 12:1, 2 zien we wat de moeite waard was om te vermelden. En in vers 8 lezen we ook iets bijzonders. Ze waren sterk als leeuwen en snel als gazellen. In dienst van de koning, om "het koninkrijk van de hemelen" met geweld binnen te dringen. "De kleinste woog op tegen honderd, de grootste tegen duizend" (vs. 14). Hier zullen wel veel kleinen zijn qua grootte of geestelijke kracht. Dat alles positief. Maar er waren ook anderen (vs. 16, 17). En dan het antwoord van Amasai: *"De uwe, o David met u, zoon van Isai! Heil, heil u! Heil*

hem die u helpt! Want u helpt uw God". Dat is hetzelfde dat we in lied 199 ¹ gezongen hebben. Is het in ons aller hart om dat te zeggen tegen de Heer Jezus? U te dienen als leeuwen en gazellen, met liefde in het hart om het koningschap naderbij te brengen. Heil U, Koning Jezus. Er waren Benjaminiten, die van Saul kwamen en zich bij David voegden. Maar de rest bleef trouw aan het huis van Saul (vs. 29). Zij werden geen oversten. De beste tijd van hun leven hadden ze voorbij laten gaan om zich te bekeren. Als jongeren mogen we dat al leren. U behoren we toe, ik wil met U gaan en U dienen, met het leven nog voor zich. *"Strijdt om in te gaan door de nauwe deur"* (Luc. 13:24). En dan wordt er in de verdere verzen weer gesproken over het niet ingaan van de werkers van de ongerechtigheid. Nadat de heer des huizes is opgestaan en de deur gesloten heeft. Er zijn mensen die zeggen niet te kunnen geloven, maar in de eeuwigheid zal niemand dat kunnen zeggen. Dan is er zelfverwijt omdat de geboden kans niet benut werd. De oorzaak is het niet willen aanvaarden van strijd. De grootste is binnengegaan, dus het kan. Zou men dan niet willen breken met de verhindering om in te gaan? Het excuus "ik kan niet" is in werkelijkheid "ik wil niet". De Heer Jezus zegt: *"Hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamelen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels; en gij hebt niet gewild"* (Matt. 23:37). Er is strijd nodig om in te gaan. Prijsgave kan leiden tot strijd in de familie, in de zaak, enz.

De bespreking van Jak. 2:8 werd verschoven naar punt 2d.

¹ Bundel geestelijke liederen: "Heil de gezalfde koning, heil Davids Heer en Zoon".

2. HET KONINKRIJK IN ZIJN NIEUWE VORM

2a. Gelijkenissen van het koninkrijk

- + -

Conferentie 1987

- + -

Het is goed eerst te zien op de plaats van de gelijkenissen in het evangelie van Matteüs. In dat evangelie wordt de Heer Jezus als de Koning gezien.

In hoofdstuk 1 vinden we de stamboom van de Heer. Verder wordt de geboorte van de Heer gezien en Zijn verwerping, de vlucht naar Egypte.

Dan in hoofdstuk 3 komt de heraut naar voren, Johannes de Doper, die aankondigt dat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen is. Daarna komt de Heer, met de doop en vervolgens bij de verzoeking in de woestijn, in Zijn volmaaktheid. Hij wenst geen koninkrijk uit de hand van satan te ontvangen. Daarna wordt Zijn dienst werkelijkheid. Het koninkrijk is in de Koning zelf nabij gekomen.

In hoofdstuk 5-7 volgt dan de bergrede, met de beginselen van het koninkrijk.

In hoofdstuk 8 wordt het optreden van de Heer met krachten bevestigd. Daarna wordt langzamerhand de tegenstand van Zijn volksgenoten openbaar.

In Matteüs 10 worden de twaalven uitgezonden. Daarna vinden lastering. Bovennatuurlijke dingen, die niet ontkend kunnen worden, worden toegeschreven aan satan.

Dat zien we in hoofdstuk 12, de lastering die niet vergeven kan worden. Er komen geen tekenen meer dan het teken van Jona de profeet, verwijzend naar het lijden dat Hijzelf zou ondergaan, drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde. Ten slotte aan het eind van hetzelfde hoofdstuk de afwijzing van natuurlijke verbindingen, en het aangeven van de verbinding van Hem met hen, die de wil doet van Zijn Vader, die in de hemelen is.

2a. 1. De zaaier

Dan volgen in Matteüs 13 de gelijkenissen van het koninkrijk. We zien onmiddellijk een verschil. Er wordt niet meer over een wijngaard gesproken, maar over *zaaien*. Het zaad moet vrucht voortbrengen uit goede bodem. Het koninkrijk wordt nu voorgesteld in een andere voorstelling dan die van het Oude Testament. Bij de prediking van Johannes de Doper en die van de Heer Jezus zelf was het de verantwoordelijkheid van het volk geweest zich te bekeren. Dan zou de verlossing hebben kunnen plaatsvinden, waarover Zacharia in zijn lofzang spreekt (Luc. 1:67 evv.). Die voorstelling van de Christus, die de ongerechtigheid zal wegdoen uit het koninkrijk wordt uitgesteld tot latere tijd. Nu vinden we een voorstelling van het koninkrijk, die *niet* in de profeten voorkomt. De Heer Jezus spreekt daarover zelf in Matteüs 13:34, 35: "*dingen, die van de grondlegging van de wereld af verborgen zijn geweest*". En de reden daarvoor wordt erbij gegeven. Er komen nu dus verborgenheden aan de orde, die in de profeten niet te vinden zijn. Dus een nieuwe openbaring. En nog een tweede reden wordt in vers 13 gegeven: "*ziende niet zien en horende niet horen*", omdat ze hun *hart* verhard hadden. Dit onderwijs mogen wij nu ter harte nemen. Eet zaad dat vrucht voortbrengt in het hart, waardoor de zonen van het koninkrijk openbaar worden.

Het is van groot belang om het karakter te zien van het onderricht van de Heer (vs. 10-13). Zo mogen wij dat

beluisteren. Het is een *verborgen* onderwijs, dat niet alleen in het Oude Testament verborgen was en dat nu aan een ieder geopenbaard wordt, maar ook *nu* is het een verborgen onderwijs.

Het onderwijs is nu hetzelfde. Waarom wordt onderwijs in het geheim, onder voorwaarden in gelijkenissen gegeven? Waarom voorbeelden, die enerzijds de dingen duidelijk maken, maar die tegelijkertijd dienen om het moeilijk te maken? Het geheim ligt in het *discipelschap*. Hier wordt het verborgen karakter van het koninkrijk verteld, niet in het openbaar. De Heer kan die verborgen vorm alleen kwijt aan ware discipelen. Die in onderworpenheid leven aan het gezag van hun Meester en van hun Vader. Daarom vinden we deze merkwaardige aanpak. Het wordt in het openbaar gezegd, maar velen begrijpen het niet. De Heer geeft een privé uitleg aan Zijn discipelen, later zelfs alleen in het huis (vs. 36-43). Dat is belangrijk. Waarom is de bijbel zo n moeilijk boek? Had God Zelf niet beter alles uit kunnen leggen, beter dan wij dat kunnen? Dat heeft met datzelfde discipelschap te maken. Wie oren heeft om te horen, die hore. Het is niet voor iedereen bestemd. Het is èn verborgen èn verhelderend. Dat moet de ware discipel prikkelen om in de dieper dingen in te dringen. Zij, die interesse hebben in het koninkrijk, die met de Heer Jezus verbonden zijn. Die de geheimen willen ontsluiëren, Die in het koninkrijk opgenomen willen worden, om bij Hem te zijn. Daarom wordt er in gelijkenissen gesproken.

Het is goed om met vers 11 te beginnen: *“Omdat het u is gegeven de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te kennen, maar hun is het niet gegeven; want wie heeft, hem zal worden gegeven, en hij zal overvloed hebben; wie echter niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem worden genomen”*. Er zitten meer aspecten aan de verborgenheden. We moeten het karakter begrijpen. Verborgenheden, die vroeger niet bekend waren, en die ook nu nog de niet ware discipel verborgen zijn. Maar er is nog meer. We hebben al gezien wat voor het begrip *essentieel* is.

De verwerping van de Heer heeft zijn beslag gekregen (hfdst. 12), het was definitief. Er wordt een nieuw begin gemaakt. Vanaf dat moment is het voor Israël een verborgen koninkrijk. Dat is ook duidelijk bij de gelijkenis van de talenten in Matteüs 25. De Heer is buitenslands gereisd. De ware discipelen weten dat, Israël en de volken niet. Het kenmerk is de *afwezige* Koning. Het koninkrijk ligt onder de verantwoordelijkheid van de mens, in mensenhanden. Met alle gevolgen van dien. Het kwaad is binnengeslopen, ja heeft het koninkrijk doortrokken. De regering van de Koning is indirect. Het kwaad wordt niet afgeremd, onkruid en tarwe groeien samen op. Er is nog een verborgenheid. We lezen in vers 44 over de schat, die in de akker verborgen is. Daarmee hebben we eigenlijk al een soort overzicht. In het publiekelijk christelijk getuigenis bevindt zich iets dat voor velen verborgen is, maar door de Koning wordt gezien. Dat zijn alle ware discipelen. Dat is zo kostbaar voor Hem dat Hij alles overgaf om het te bezitten.

Matteüs 13 is een nieuw begin. Vers 1 heeft een diepe zinnebeeldige inhoud: "*Op die dag ging Jezus uit het huis en ging zitten bij de zee*". Over datzelfde huis wordt in hoofdstuk 12:44 gesproken, *Israël*. Straks komen er zeven andere demonen, de antichrist. In Matteüs 15:24 zegt de Heer dat Hij gezonden was voor de verloren schapen van het huis Israëls, en in 23:38: "*Zie uw huis worde u woest gelaten*". De Heer Jezus keerde hen nu de rug toe.

Hij wendt Zich tot de zee, de volkerenwereld (Op. 17:15). We zien dat ook in vers 38, bij de gelijkenis van de dolik. "*...en de akker is de wereld*". Israël is niet langer het arbeidsveld, maar de gehele wereld. Dan vinden we ook een andere beeldspraak. In het beeld van Israël is er geen zaaier, geen beginnend werk. Maar de wijngaard, die eenmaal geplant was. Hij had vruchten van de wijngaard verwacht (hfdst. 21:33 evv.), maar die waren er niet. Dat blijkt al in hoofdstuk 12, en daarom begint Hij een nieuw werk.

Er wordt begonnen met het allereerste: *zaaien*. De Zaaier is eerst de Heer Jezus Zelf, later zijn de apostelen zaaiers, nu in

principe elke dienstknecht. Dat woord van het koninkrijk is ook nu nog uit te strooien. In Matteüs 28 vinden we de opdracht aan de discipelen door de Heer Jezus Zelf, Het woord van het koninkrijk wordt aan de discipelen toevertrouwd, om onder alle volken gepredikt te worden van alle tijden, voor Hem, die alle macht heeft in hemel en op aarde.

In Jeremia 12:7 lezen we: *"Ik heb mijn huis verlaten, mijn erfdeel verworpen..."*, en de reden staat in vers 10: *"Vele herders hebben mijn wijngaard verwoest..."*. Er is dus ook in het Oude Testament alle reden om Matteüs 13:1 zo uit te leggen.

We lezen van *zeven* gelijkenissen, waarvan we de eerste nu voor de aandacht hebben. Dat is een algemene inleiding op alles wat daarna gezegd wordt. De indeling is verder in *twee* gedeeltes.

Vers 1-33 geeft vier gelijkenissen, gesproken vanuit het schip aan de zee. Daarvan heeft Hij er één uitgelegd aan de discipelen. De laatste drie worden in huis gesproken, nadat de Heer de voorafgaande heeft verklaard (vs. 36-43; de dolik). De laatste drie staan apart (vs. 44-50).

Behalve de eerste gelijkenis beginnen de anderen met: "Het koninkrijk der hemelen is gelijk(gevrden) aan"; de eerste begint met de zaaier, die uitgaat om te zaaien. Dat leert ons dus iets over een andere vorm, dan tot dan toe door de Joden werd geloofd. Hij begint Zich voor te stellen als iemand, die iets nieuws gaat brengen. Hoe wordt het zaad ontvangen in het hart? Het heeft wel met het koninkrijk te maken, want het is het woord van de Koning. Het is een algemeen beginsel. De wet en de profeten zijn geweest tot op Johannes. Daarna wordt het koninkrijk met geweld, zowel positief als negatief. Nu wordt het woord van de Koning gezaaid. En er wordt weergegeven hoe mensen dat tot zich nemen. Dat is de inleiding tot de volgende zes gelijkenissen. De eerste is ook geen gelijkenis over hoe het koninkrijk is, maar hoe het *gesticht* wordt. Er zijn drie verschillen

aan te geven met hoe het koninkrijk bekend was en hoe het weer hersteld wordt.

Het was gesticht door de komst van de Koning dat wordt nu uitgebreid met *zaaien*. Het woord van het koninkrijk dat in het hart van mensen realiteit wordt door het discipelschap.

Het tweede verschil is dat in het toekomstig koninkrijk satan niet meer actief zal zijn. Hij is gebonden, de activiteit is hem ontnomen. Hier is hij juist in de tweede gelijkenis actief.

Het derde verschil is dat straks voor het koninkrijk komt ongehoorzaamheid geoordeeld is, en ook geoordeeld zal worden, ook wanneer ze tijdens de regering tot opstand komt. Hier is er een gezamenlijk opgroeien tot de oogst, er vindt geen schifting plaats.

Mogelijk zijn er nog wel meer verschillen. De bewering dat wij nu in het duizendjarig rijk leven is niet juist. Hij heeft alle macht, maar oefent die macht niet uit in koninklijke heerschappij uit.

We zien ook Paulus het koninkrijk van God prediken. In Handelingen 20:25 zegt Paulus dat, najat hij in vers 18 gezegd heeft dat hij de Heer steeds gediend had. Het verband tussen beide is dat vanaf het werk van de Heer Jezus op Golgota beide evangeliën gepredikt worden. Een ander voorbeeld vinden we bij Filippus in Handelingen 8:12: *"Toen zij Filippus' geloofden, die het evangelie van het koninkrijk Gods en van de naam van Jezus Christus verkondigde"*. Dat zijn geen tegenstellingen; het evangelie van de genade schoof het evangelie van het koninkrijk niet opzij, maar werd er mee verbonden.

Er is nog een algemene gedachte naar voren te brengen. De Koning is verworpen. Dat is een abnormale zaak, en dus zijn er abnormale toestanden. Die worden hier uitgebreid voorgesteld. Behalve enkele verzen gaat het dus niet om de gedachten van God over het koninkrijk, maar een voorspelling van de Heer over wat er gebeurt in de tijd dat Hij verworpen is. Dat, wat de duivel er in onze tijd inbrengt. De gelijkenissen worden in de

christenheid vaak uitgelegd, alsof het hier om de gedachten van God gaat! Dat geldt wel voor het begin, het uitgaan uit Israël en het zich wenden tot de volken. De Heer Jezus zaait over de gehele aarde. Maar slechts een deel komt tot zijn recht. Daarbij gaat het niet om leven uit God, maar om de vrucht die zichtbaar wordt (ook al kan dat alleen wanneer er leven uit God is). De verantwoordelijkheid van het menselijk hart komt naar voren.

Zo is die verbinding er ook in Athene, waar Paulus erover spreekt dat God een man aangesteld heeft door wie Hij zal oordelen. Dat is ook een waarheid in verbinding met het koninkrijk. Waar ook wij rekening mee hebben te houden.

In de eerste gelijkenis vonden we een voorzegging van de Heer. Een profetische schets over wat zich gaat voordoen. Daaruit is een heel troostrijke les te trekken. Het is een wonder van profetie, groter dan alle andere wonderen, tekenen en krachten. Die laatste spraken tot het gevoel en de sensatie. Profetie heeft een factor die daar bovenuit gaat, ze spreekt tot hart en geweten. Dat gebeurt ook in deze gelijkenissen, die geschikt zijn als evangelie. Het is bemoedigend te zien dat, hoewel de Heer verworpen werd, Israël niet beantwoordde aan haar roeping, hoewel de Messias gekruisigd werd er een nieuw bestel naar voren komt. Het beeld van nu is weinig beter dan wat Israël liet zien. De dingen lopen God echter niet uit de hand. Hij heeft van tevoren gezegd wat er zou gaan gebeuren. Dat is een zegen, we tasten niet in de mist rond.

We moeten de toestand van nu toetsen aan het woord van de Heer. Dat leert ons hoe we ons moeten opstellen. We mogen er dankbaar voor zijn dat God achter de coulissen alles in Zijn hand houdt. Hij volvoert Zijn plannen, ook al is de toestand niet zoals God die bedoeld heeft met betrekking tot Zijn koninkrijk. We zien hier wat *mensen* er van maken. Het is daarbij belangrijk te zien dat het hoofdstuk niet de indruk wil wekken dat de heidenen het beter doen dan Israël. Het is niet zo dat Israël verworpen is en de heidenen aangenomen. Er is een overblijfsel bij Israël, en eigenlijk is dat bij de volkeren *net zo!*

We zien *vier soorten* luisteraars, waarvan slechts één groep de ware discipelen zijn. In de gelijkenis van de bruiloft in Matteüs 22 zien we dat de genodigden (Israël) niet komen, waarop de bedelaars bijeengebracht worden, *bozen* en *goeden*. Er is er één die probeert binnen te komen zonder bruiloftskleed. Onder alle volken is het zaad uitgestrooid, maar het is zeker niet massaal aangenomen.

Er zijn vier reacties in vers 4-9 en bij de uitleg in vers 18-23. Bij alle vier zijn er machtige invloeden werkzaam.

Bij de **eerste** groep luisteraars is dat de satan. De vogels zijn een beeld van de boze. Het is zeker dat ook in deze conferentie Satan werkzaam is om het woord uit het hart weg te nemen. Het ene oor in en het andere oor uit.

De **tweede** invloed is het vlees. *"Die op de rotsachtige plaatsen gezaaid is, deze is het die het woord hoort en het terstond met vreugde ontvangt; hij heeft echter geen wortel in zichzelf, maar is iemand van het ogenblik; en als verdrukking of vervolging komt ter wille van het woord, wordt hij terstond geërgerd"* (vs. 20). Het woord werd met vreugde aangenomen. De gevoelens van de mens zijn geraakt, maar het *geweten* is niet in het licht van God gekomen. Terstond met vreugde ontvangen is een veeg teken. Het hart dat openbaar komt in een zondige toestand geeft geen vreugde, maar allereerst tranen. Het besef van een verloren toestand. Zulke mensen blijven beheerst door het vlees en sneeuwen zo onder. Het woord heeft voor hen zijn kracht verloren.

De **derde** invloed is de wereld. Dat is een heel belangrijke invloed. Discipelschap betekent toewijding aan een *verworpen* Heer, Zijn weg delen. Wat in de wereld is is *zichtbaar*, het sterkste punt. Satan is het hoofd. De wereld kent drie begeerten, *"de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven"*. In de uitleg van de Heer worden de zorgen van het leven genoemd, maar ook het aangename, het bedrieglijke van de rijkdom. Dat is een machtige invloed, die er voor zorgt dat ook daar geen waar

discipelschap gevonden wordt, ook daar is het geweten niet in Gods licht geweest.

Maar er is nog een **vierde** machtige invloed. Gods werk, hier gezien vanuit de verantwoordelijkheid van de mens - voortbrengen van vrucht - maar eigenlijk toch alleen Gods werk. *"Die nu in de goede aarde gezaaid is, deze is het die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, de ander dertigvoudig"* (vs. 23). Horen en *verstaan*, het woord toepassen op hart en geweten. Dan ontstaat er een volledig werk, dan blijken er ware discipelen te zijn, die in het koninkrijk vrucht kunnen dragen. Die een leven van gehoorzame toewijding aan de Meester vertonen. Uit de vruchten wordt dat openbaar, ook voor ons.

We moeten ook niet te gauw zeggen dat wij die macht van Satan, vlees en wereld niet kennen. In werkelijkheid oefenen alle drie ook hun invloed uit op ons pad. Zelfs op een conferentie als deze zijn er pogingen om het zaad weg te roven.

Het geweten dat toegesloten is, ook al is er vreugde, maar zonder geweten in Gods licht. En ook wanneer het goed is dienen we onze gewetens wel te oefenen. We zijn straks zo weer terug in de wereld. Of weer in contact met gemak, rijkdom, plezier. Dan kan het woord verstikt worden. We moeten niet te snel onze Christelijke positie inbrengen. Het werkelijke effect, ook van deze conferentie, moet vrucht dragen zijn. Dat lijkt eenvoudig, maar het is moeilijk, en gebeurt alleen bij het doen van de wil van de Meester en van de Vader in de hemelen.

Zelfs bij een ware discipel, wanneer het zaad in goede aarde is gevallen zien we een aanduiding van neergang in de honderd-, zestig- en dertigvoudige vrucht. In de parallel-gelijkenis in Lucas 8 is in vers 8 alleen sprake van honderdvoudige vrucht. Hier, wanneer het over verantwoordelijkheid gaat, ligt dat anders. Zelfs bij de vrucht, die alleen door God bewerkt kan zijn, zien we toch een negatieve ontwikkeling. Dat is ook duidelijk, wanneer we het *verband* van Matteüs 13 zien. Daar

wordt de toestand in het koninkrijk ook niet beter, maar gaandeweg slechter. We kunnen ook een andere indelingsgrond zien bij de vier groepen.

De **eerste** groep toont totaal verharde harten;

Bij de **tweede** is er een oppervlakkige natuur;

De **derde** vertoont verdeelde harten en

De **laatste** groep laat een geoordeeld hart zien, met voor God beleden kwaad.

Voor landbouwers lijkt dit misschien een vreemde afbeelding; je zaait toch niet op de weg, onder de dorens of bij stenen! We moeten echter de gebruikte terminologie goed begrijpen. De Zaaier is de Heer Jezus, de Zoon des mensen. De gebruikte termen kunnen we voor verschillende gelijkenissen gebruiken. De akker is de *wereld*, in haar totaliteit. Het is niet een voorbereide, voorbewerkte, akker, maar de wereld, zoals deze zich voordoet. Daarin wordt gezaaid. Het zaad is het woord van het koninkrijk (vs. 19). In de wereld zijn vier soorten mensen. We hebben dat al gezien. Wanneer de Heer de gelijkenis uitlegt gebruikt Hij dezelfde volgorde. We zien er weer de weg (vs. 19), het rotsachtige, zonder diepgang (vs. 20), de dorens, die verstikken worden uitgelegd (vs. 22), en het horen, verstaan en verschillend vrucht dragen in de goede aarde als slot (vs. 24). In vers 22 zien we een merkwaardige overgang in vers 22 (Telos-vertaling), waar van "hij" wordt overgegaan op "het". Dat hangt samen met het feit dat er van de persoon wordt overgegaan op het woord, waarop "het" terugslaat, hoewel de persoon daarvoor nog genoemd is. Bij het vrucht dragen is het toch weer de persoon.

Het is van belang te zien hoe deze dingen verbonden worden in de uitleg. In vers 19 staat: *"deze is het die langs de weg gezaaid is"*, waarbij het gaat om het effect van het woord dat gezaaid werd. Het woord, het zaad, wordt als een persoon (in de persoon) gezien. Net als dat bijv. in 1 Korintiërs 3 gebeurt, waar over bouw materiaal gesproken wordt, terwijl het om

personen gaat die door dat materiaal gevormd. worden. De mensen worden bepaald door hun houding tegenover het materiaal, tegenover de leerstelling.

Wanneer we over de Zaaier, het zaaien en het zaad spreken, dan is er, in de grond van de zaak geen verschil tussen. In het Matteüs-evangelie ligt de nadruk op de *zaaier*, op de Zoon des mensen, en om anderen in Zijn dienst. Bij Marcus ligt de nadruk op het *zaaien*, op de werkzaamheid er moet werk gedaan worden. Bij Lucas ligt het accent op het *zaad*, op het woord van God. Wij moeten er voor zorgen dat er geen eigen dingen, geen leerstellingen van mensen gezaaid worden, maar echt het woord van God. Het werkelijke onderscheid ligt alleen in de *grond*. Dat bepaalt wat in het zaad naar voren komt. Dat geldt voor het evangeliseren en voor onszelf. Hoe is de toestand van ons hart? De toestand van het hart bepaalt de uitkomst, dat is de verantwoordelijkheid van de mens in het algemeen. De aarde moet *geploegd* worden, om goede aarde te krijgen. Er is vandaag aan de dag veel prediking zonder dat zondebesef aan de orde komt. Mensen moeten uit de nood van hun ziel tot God komen. Dat geeft diepgang en geen oppervlakkigheid. Het is een keuze van leven of dood. Geen verdeeldheid, de boodschap van het woord moet tot de bodem van het hart gebracht worden. Dan zal datzelfde zaad vrucht dragen. Een evangelie in afhankelijkheid van de Heer, geen menselijke methodes, die het doel doen missen.

Er is ook een verschil in benoeming in de drie evangeliën. In Matteüs 13: 23 lezen we:

"die is het die het woord hoort en verstaat, die dus vrucht draagt en voortbrengt".

In Marcus 4:20:

"die het woord horen en ontvangen en vrucht dragen",

en in Lucas 8:15:

"dat zijn zij die als zij het woord horen, het in een uitnemend en goed hart bewaren en met volharding vrucht dragen".

Dat is die het de plaats geven, die het toekomt, en er mee werken. Dat zijn accent verschillen.

De discipelen kregen uitleg van de Heer Jezus. Dat was niet bestemd voor iedereen. Voor een bijzonder gezelschap. *"Omdat het u gegeven is..., maar hun is het niet gegeven"* (vs. 11). Psalm 25:14 zegt: *"Des Heren vertrouwelijke omgang is met wie Hem vreesen"*. Die vraag komt dikwijls, waarom een bepaald iemand inzicht heeft en een ander niet. De kwestie is dat de Heer wel bekend wil maken, aan een ieder van ons, maar dat dit alleen kan waar vrees woont, waar eerbied voor Hem is. Dat is de sleutel voor het dragen van vrucht. Bij ons allemaal zijn dezelfde elementen aanwezig, satan, het vlees, de wereld. Ook bij ons zijn dat grote gevaren. Dat er geen goede ontwikkeling bij ons is, dat datgene wat God geven wil niet opkomt. Laten we zien op een Abraham, op Mozes, Daniel, Johannes op Patmos; allemaal mensen met inzicht. Zij brachten vruchten voort. En ook in Johannes 15, al is dat een ander onderwerp, vinden we het principe. *"Ik noem u niet meer slaven, want de slaaf weet niet wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd, omdat Ik u alles wat Ik van mijn Vader heb gehoord, bekend gemaakt heb. U hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld dat u zou heengaan en vrucht dragen en dat uw vrucht zou blijven"* (vs. 15, 16). Vrienden van de Heer Jezus, dat is vertrouwelijke omgang. Dat is bepaalde conditie, de voorwaarde om Zijn gedachten te horen en vrucht voort te brengen.

Dat is ook voor ons nodig. Eerbied en gehoorzaamheid. Eerbied om te luisteren naar wat God gezegd heeft. Die zoekt Hij. Vruchten worden hier algemeen genoemd, maar er zijn wel verschillende percentages, afhankelijk van de toestand van het hart.

Het verkondigen van het woord is zeer belangrijk. Het citeren van bijbelteksten is noodzakelijk; mensen komen niet door onze woorden tot bekering maar door het *Woord* zelf. Wij hebben de bijbel en boeken over de bijbel. Als het doel daarvan is om ons in de bijbel in te voeren, dan is dat nuttig. We moeten echter nooit bijbelstudieboeken lezen, zonder de bijbel zelf erbij te hebben. Het lezen van het Woord zelf is niet te vervangen. Dat is voor iedereen nodig. Laten we vooral veel tijd nemen om het Woord zelf te lezen en te herlezen. Dat spreekt tot het hart. Dat geldt ook in verband met evangelieverkondiging en onderwijs, bij herderlijke arbeid. We moeten het Woord op de juiste manier gebruiken. Dat Woord werkt. Het gaat niet om onze verduidelijking, het is niet ons woord. Paulus zegt: *"het hebt aangenomen, niet als een woord van mensen, maar, wat het in waarheid is, als Gods Woord, dat ook werkt in u die gelooft"*. We mogen dat Woord opnemen, doorgeven, prediken. Dat Woord heeft intrinsieke kracht. De zaaier strooit het goede zaad, maar hij kan het groeiproces niet beïnvloeden. Dat ligt in het Woord zelf, dat gezaaid wordt. Laten we dat Woord gebruiken. *"Gaat heen, gaat in de tempel staan en spreekt tot het volk al deze levenswoorden. Toen zij nu dit hadden gehoord, gingen zij 's morgens vroeg de tempel binnen en leerden"* (Hand. 5:20). In 2 Timoteüs 4 bij het einde van de Christelijke bedeling gezien: *"Ik betuig voor God en Christus Jezus, die levenden en doden zal oordelen, en zijn verschijning en zijn koninkrijk: predik het woord (...) Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen..."* (vs. 1-3). Dan wordt het Woord losgelaten, verdraaid. Dan vinden we in de christenheid de parallel met het gezonken heidendom uit Romeinen 1. Het Woord heeft enorme kracht; daarvoor gaat de duivel opzij. Laat ons hart voor Hem zijn, laten we Zijn Woord liefhebben, bewaren en prediken.

Wanneer we ons afvragen wat de functie van het Woord is met betrekking tot het koninkrijk, dan is 2 Timoteüs een heel goed beeld. Dat vinden we daar trouwens ook in hoofdstuk 2 en in hoofdstuk 3: *"Alle Schrift is door God ingegeven (...) opdat de*

mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust" (vs. 16-17). In de termen van Matteüs 13 heet dat: opdat er vrucht zou zijn. Eigenlijk is het niet de vraag hoe je een beginnende discipel van het koninkrijk kunt worden, en zeker niet hoe je behouden wordt of hoe je geestelijke honger gestild wordt (dat vinden we pas in hoofdstuk 14). Hier is het geen kwestie van geestelijk voedsel, maar van het zaad dat in de grond gezaaid wordt om vrucht voort te brengen. Zoals al gezegd staat het discipelschap, voortgekomen uit het woord van God hier "*opdat de mens Gods volkomen is*". Het is niet alleen fijn om discipel te zijn - hoewel dat het ook is, maar dat is vrucht voor ons zelf – maar God zoekt vrucht voor Zichzelf.

Bij de tweede gelijkenis gaat het vooral om het oogsten. De boze probeert te verhinderen dat het goede zaad opgroeit en tot oogsten voert, tot het voortbrengen van *vruchten*. Iets voor Hemzelf. Het gaat niet om de vreugde voor ons, die vinden we pas in de *achtste*. Hier in alle zeven gelijkenissen is het de vreugde van God, van de Heer Jezus. Zeker hier bij de zaaier, de vreugde voor de landman; bij de tweede gelijkenis de oogst bij de voleinding van deze eeuw. Bij het mosterdzaad, waar het om *zijn* akker gaat, bij het zuurdeeg, in de drie maten meel het beeld van het spijsoffer; bij de schat en de parel, de vreugde voor de vinder, en ten slotte in de waardevolle vissen, waarde voor de Heer Jezus. Dat deelt Hij als geheim met de discipelen van het koninkrijk. Hij vertelt hen wat kostbaar is voor *Zijn* hart in de discipel: het woord van God dat gestalte krijgt in hun leven, waarbij iets zichtbaar wordt van de Heer in hen. Daarom wordt het zaad gezaaid. En de vraag voor ons is hier in hoeverre ons leven als discipel iets betekent voor de Heer. Het goede zaad zijn de *zonen* van het koninkrijk, volwassen zonen, verbonden met de Koning (vs. 38). Die iets goeds als vrucht voortbrengen voor de Vader. We hebben veel gehoord over de toestand van het hart tegenover het woord van God. Wanneer het volgende niet direct in verband staat met de vier soorten grond, dan kan het toch tot onze harten spreken. In Ezechiël 33 staat iets wat ons tot hulp kan zijn. "*En zij komen bij u als in een*

volksoploop, zetten zich voor u neer, als mijn volk, en horen uw woorden, maar doen er niet naar; woorden van liefde zijn in hun mond, maar hun hart gaat uit naar hun woekerwinst. Zie, gij zijt voor hen als een liefdeslied, schoon van klank, passend bij snarenspeel. Zij horen uw woorden, maar doen er geenszins naar" (vs. 31, 32). Dat doet ons denken aan de manier van samenkomen als hier, ook al zijn wij daar dankbaar voor. Nog nooit zijn er zoveel hier samen geweest. We komen hier toch samen, als Gods volk, om Zijn woord te beluisteren? Zo was het bij Ezechiël, we lezen in vers 30 hoe ze over hem gesproken hebben. Ze kwamen als Gods volk samen om te luisteren. Maar hun toestand was zodanig dat hetgeen in vers 31b gezegd werd *niet* gehoord werd. Ze deden er niet naar, maar wandelden in hebzucht. Ze hadden geen harten om het Woord te horen, ze waren niet toebereid Ze vonden het prachtig, naar deden er niet naar (vs. 32). We mogen ons afvragen, ook de jongeren, of wij ook niet vaak in zo'n toestand zijn. Dat we de woordverkondiging als een geestelijke recreatie opvatten. Dan kan het Woord het hart niet bereiken, hoewel het toch fijn, aangenaam, is om daar te zijn. Een lieflijke stem, en welsprekend. Zijn wij zo hier? Dan zijn deze dagen als bij de man in Jacobus *"die zijn natuurlijk gezicht in een spiegel bekijkt; want hij bekijkt zich, gaat weg en is onmiddellijk vergeten hoe hij er uitzag"* (1:23, 24). Voor jongeren en ouderen geldt dat we bij alle verkwikkingen en vermaningen elkaar aanmoedigen geen lichtvaardige toehoorders te zijn. Laten we onze harten openstellen. Ezechiël moest profetisch gebeurtenissen aankondigen, die toen zeer actueel waren; en we lezen dan nog vers 33: *"Doch als het komt (en het komt!) dan zullen zij weten, dat er in hun midden een profeet is geweest"*. Zij waren niet bereid zich in hun geweten te laten treffen. Wat de profeet in hun midden verkondigde zou komen. Voor ons is daar veel uit te leren; misschien is het niet als bij Israël toen, toen ze niet wilden horen. Maar als wij lichtvaardig luisteren, en het niet serieus nemen, dan zal de Heer in Zijn regeringswegen met ons, door omstandigheden, die ons ernstig treffen kunnen; duidelijk maken dat we hadden moeten luisteren, toen we dat

niet deden. Zo zien we ook bij de evangelieverkondiging vaak mensen, die steeds terugkomen, die graag komen, als een soort geestelijk vermaak. De gevoelens worden aangesproken, maar wat het evangelie zegt over de ernst van het einde dat wordt niet gehoord. Dat is waardeloos, en dan zal beleefd worden dat er een dienstknecht van de Heer gesproken heeft. Daarom moeten we ernst maken en, met blijdschap, het woord beluisteren en tot onze harten laten spreken en niet doen als in Ezechiël 33.

We zijn onder de indruk over wat vrucht betekent. In Genesis wordt tien maal de uitdrukking "*naar zijn aard*" gebruikt. Het zaaïen van het zaad heeft het zichtbaar worden van Christus tot doel. Discipelen, die worden als hun Meester. Dat kunnen we ook verbinden met Ezechiël 33. In Matteüs 13 is het: getuigen in verantwoordelijkheid. Alles wat in de handen van de mens wordt gelegd voert tot falen. In Ezechiël 33 was die situatie zo slecht bij het volk dat in ballingschap was. Ook wij leven aan het eind van een bedeling. Een onverschillige wereld, met lauwheid in het gezelschap van Gods kinderen. Luisteren wij? Ontvangen wij? Brengen wij vrucht voort met volharding? In Marcus lezen we over dertig-, zestig- en honderdvoudige vrucht. Daar is het geen zaak van verantwoordelijkheid, maar het werk van de volmaakte dienstknecht Zelf. God wil *groei* zien. De nadruk hierop mogen we meenemen, de Meester zoekt naar de kenmerken van Hemzelf. Willen we ons in Zijn goede handen stellen, en Zijn wil de plaats geven in onze harten? Hem vertonen op aarde, laten zien wie Hij is. Dat is vrucht voor God. Niet voor onszelf, maar wat God wil zien en moet zien. In het Oude Testament vinden we Israël als de wijngaard voorgesteld, waar Hij vergeefs de vrucht zocht. In het Nieuwe Testament wil Hij ook vruchten hebben, Hij nam mij voor Zich. Hij wil Zijn vreugde beleven aan ons. In verschillende vormen, de vrucht der gerechtigheid, de vrucht van de Geest, de vrucht der lippen. Het gaat altijd om wat Hij vindt in uw en mijn leven. En niet dat wij vreugde hebben en het goed hebben.

2a. 2. Het groeiend zaad

De behandeling van Marcus 4:26-29 werd naar later verschoven.

2a. 3. De dolik onder de tarwe

In Matteüs 13:24-30, 36-43 vinden we nu de uitdrukking dat het koninkrijk der hemelen "*gelijk geworden is aan*" of, op andere plaatsen, "*gelijk is aan*". We moeten dat niet lezen in de zin dat het koninkrijk gelijk geworden is aan "*een mens*" of "*een mosterdzaad*", enz. Niet stoppen na die woorden. De *gehele* beschrijving die daarna volgt geeft aan waaraan het koninkrijk der hemelen gelijk geworden is. Verder vinden we hier, in tegenstelling tot de eerste gelijkenis dat niet overal vrucht gevonden wordt, dat niet allen volmaakt zijn, en dat er tegenwerkende krachten zijn die er voor zorgen dat het goede zaad geen vrucht voortbrengt, nu een veel verdergaand beeld. Er is onkruid naast de tarwe, naast het goede zaad. In de beginfase lijkt dat onkruid veel op de tarwe. Het werk van de boze, dat niet alleen het goede wil wegnemen, maar waar namaak gezaaid wordt, schijn en waar vermenging optreedt. En het gaat om een voortschrijdend kwaad, wat ook in de derde en vierde gelijkenis goed te zien is.

We moeten ons goed realiseren dat het beeld in dit hoofdstuk een volkomen aantal gelijkenissen bevat, zeven gelijkenissen. Vanaf de tweede ingeleid met: "*het koninkrijk der hemelen is gelijk (geworden) aan...*". Samen geven deze gelijkenissen een volkomen onderwijs. Daarin enerzijds de gedachten van God, anderzijds wat de mens ervan terecht gebracht heeft. De Heer Jezus beschrijft ons hierin niet het koninkrijk, zoals het in het vreedelijk zichtbaar is; dan wordt iedere dag het kwaad uitgeroeid. Het is hier de beschrijving van het rijk bij afwezigheid van de Koning, zoals in Matteüs 25. Daar worden talenten toevertrouwd, hier wordt het koninkrijk in de handen van de discipelen gelegd. Er zijn goede en boze discipelen. Niet

allen die "Here, Here" roepen zijn ware discipelen. Het werk van God wordt altijd door de mens bedorven. We zien dat bij Mozes en de profeten. We zien dat zelfs in het vrederijk

Het hart van niet wedergeboren mensen is onveranderlijk. De mens is onverbeterlijk wanneer hij niet door God wordt aangeraakt.

We zien dat ook bij het koninkrijk der hemelen, dat grootse werk. De mens bederft het; in de eerste plaats weliswaar door satan, die in de beeldspraak als een vijandig mens gezien wordt, maar in de uitleg is er sprake van de duivel. Satan is in de Schrift vaak de grote imitator van God. We zien dat al bij Mozes (2 Tim. 2:8). Zo zal hij ook straks in de antichrist naar voren komen. Hij ziet er uit als een lam, maar spreekt als een draak (Op. 13:11).

Christus is de Zaaier, daarnaast is er nog een hoofdpersoon, die ook zaait. Het gaat daarbij niet om een apart werk; het is dezelfde akker en de beide soorten zaad worden onontwarbaar vermengd.

Deze gelijkenis is de eerste na de algemene inleiding, waarbij, zoals we al gezien hebben, niet met de zin: Het koninkrijk der hemelen is gelijk (geworden) aan, gesproken wordt. Daarbij ging het er meer om hoe het woord van het koninkrijk gezaaid wordt, en wie ware en wie valse discipelen zijn. Nu, in deze tweede gelijkenis komt de gedaante van het koninkrijk naar voren. In deze gelijkenis en de derde en vierde zien we goed en kwaad op een geraffineerde manier vermengd. Dat is vooral hier duidelijk. Dolik lijkt veel op tarwe, tot er vrucht is. Net zoals dat geestelijk het geval is. Zelfs het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen is vaak moeilijk te zien. Goed en kwaad worden in het koninkrijk vermengd door toedoen van satan, de duivel. Dat herkennen we ook in de vogels van de hemel in de derde gelijkenis. Die zijn we ook al in de eerste gelijkenis tegengekomen als beeld van het boze, bij het zaaien langs de weg. In de vierde gelijkenis vinden we dat boze in het zuurdeeg, dat in de Schrift altijd kwaad voorstelt. Gelukkig is dit

niet het volledige beeld van dit hoofdstuk; het is datgene wat voor ogen is, de uiterlijke vorm. Dat is vandaag de christenheid, de gedoopte christenheid. Alle belijders samen in het koninkrijk. Er is veel dolik. Maar we mogen er ook met Gods oog naar kijken, en dan kunnen we voorbij zien aan wat niet naar Gods gedachten is, naar datgene wat voor God en voor de Heer Jezus zo'n grote waarde heeft. De Heer Jezus, die alles er voor over heeft gehad om dat te bezitten, wat we in de gelijkenissen van de schat in de akker, de parel van grote waarde en de goede vissen vinden.

Maar eerst zien we nog het droevige beeld, dat echter zeer leerzaam voor ons is. We mogen ons bewust zijn dat het, het soort koninkrijk is, dat in onze bedeling gevonden wordt. Een koninkrijk door kwaad omringt. Alleen bij deze gelijkenis vinden we de uitdrukking dat het koninkrijk gelijk *geworden* is aan... Hier gaat het om de radicale verandering in verband met het aangekondigde koninkrijk der hemelen. Tot nu toe hebben we het gezien zoals het door de Heer Jezus geleerd is, zoals het moest zijn. Nu is het aan wat anders gelijk geworden. Die verandering is er gekomen omdat de Heer Jezus *verworpen* werd door Zijn volk. De mens zaaide goed zaad. Dat geeft aan dat de Heer Jezus niet alleen door het volk der Joden verworpen werd, maar dat Hij Zich al *achter* het werk op het kruis stelt; Hij is in gedachten al niet meer op aarde. Het was Zijn akker, de wereld. Dat is niet alleen het volk Israël, de *hele wereld* wordt bewerkt. Satan is de overste van deze wereld, maar de wereld is voor de Heer Jezus. Hier nog als de Zoon des mensen gezien, en nog niet de Koning. Zoals we in Psalm 8 lezen: *"Wat is de mens dat U hem gedenkt, of de mensenzoon dat U acht op hem geeft? U hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen"*. Volgens Hebr. 2:6, 7 slaat dat op de Heer Jezus die in de dood gegaan is. Dat wordt nog niet gezien, hoewel alles Hem al onderworpen is. Dat is de *"Mens"*, die zaait. De zonen van het koninkrijk zijn de ware discipelen van het koninkrijk, die Hem willen eren. Hij, de verachte, maar die recht heeft op heel deze wereld. Wij,

wachtend op de terugkomst, op de voleinding der eeuw, wanneer Hij komt om Zijn koninkrijk op te eisen, zoals dat in het Oude Testament is aangekondigd. Hier bevindt de Heer Jezus Zich in gedachten al achter het werk. Voor ons is Hij de Verheerlijkte aan Gods rechterhand, hoewel Hij op aarde nog de Verworpene is.

Hoe kreeg de vijand kans om de dolik te zaaien? Dat was simpel, terwijl de mensen sliepen (vs. 25). Dat is een bekend beeld. Toen de Heer Jezus op de berg met Mozes en Elia sprak, sliepen de discipelen ook (Luc. 9), hoewel niet alleen; ze wilden ook tenten maken. Waarom sliepen ze toen? Ze zagen Zijn luisterrijke heerlijkheid (2 Petr. 1), iets bijzonders. *Wij* zouden ook al veel meer van de heerlijkheid van de Heer Jezus gezien hebben, als we niet geslapen hadden. We vinden de discipelen ook slapend in Lucas 22, in Getsemane Zij sliepen toen de Heer Jezus leed. Daar behoeven wij ze geen verwijt van te maken. We kunnen beter in ons eigen hart kijken. Het zou fijn zijn, wanneer wij wel wakker zouden zijn met betrekking tot het lijden van de Heer Jezus. Een volgend beeld vinden we ook in Matteüs 25. Alle tien de maagden sliepen. Daar gaat het ook over het koninkrijk der hemelen; ze sliepen toen de bruidegom uitbleef. Misschien is dat bij ons ook wel zo. We vinden dan ook in de Schrift vaak een oproep om wakker te zijn. *"Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten"* (Ef. 5:14). Waakt! Hoe krijgt de satan zijn kans? Als wij slapen. In *zijn* bijbelboek is Ezechiël aangesteld als wachter. In Jesaja 21:11 klinkt het: *"Wachter, wat is er van de nacht?"*. God verwacht niet dat wij slapen. Het is nuttig voor ons eigen geloofsleven ons af te vragen of we wel wakker zijn. Daarom kreeg de vijand hier de kans. Krijgt de vijand bij ons de kans om verkeerde elementen in te brengen, omdat we niet wakker zijn? Omdat we niet het juiste gezicht op de Heer Jezus hebben, omdat onze gedachten niet bij de Heer zijn. Wanneer we ons bij Hem ophouden krijgt de vijand geen kans. In de christenheid zijn velen in slaap gesukkeld, en niet

meer op de hoede voor de gedachten van de boze, voor het verkeerde zaad.

Wanneer we zo over het waakzaam zijn spreken met betrekking tot de Heer, dan zien we in Matteüs 25 dat de meisjes uitgingen, de bruidegom tegemoet. Dat karakter, die aanduiding heeft een diepe betekenis. Het vrouwelijke geeft in de Schrift de positie weer, het mannelijke de wijze van verwerkelijking van die positie. De positie in Matteüs 25 is dat de meisjes sliepen, en pas wakker werden toen de bruidegom kwam. Wij moeten ons zelf beoordelen of we niet in slaap zijn. De Heer Jezus is de Verworpene. Door de doop nemen we met Hem die plaats van verwerping in. We mogen ons vergaderen in Zijn naam, waarbij Hij in ons midden is. Wij hebben Hem erkend als onze Heer. We delen Zijn plaats op aarde. Is dat zo bij ons in ons persoonlijk leven? Delen wij met Hem, die hier op aarde een kruis en een graf kreeg?

Aan het eind van vers 25 lezen we: *"Toen nu het graan opkwam en vrucht voortbracht, kwam ook de dolik te voorschijn"*. De situatie was zo, doordat ze sliepen, dat de vijand geen zichtbare sporen had achtergelaten. Daarom vooral wordt er in de brieven van de apostelen op gewezen om waakzaam te zijn. Om met geestelijke fijngevoeligheid de dingen te testen. Hier kon de dolik zich rustig ontwikkelen. En dat gebeurt onder ons tot er zich explosieve situaties voordoen.

In vers 24 wordt gezegd dat de zaaier goed zaad zaaide, De Zoon des mensen zaaide de "zonen van het koninkrijk" (vs. 37,38). Toen de Heer Jezus aan Petrus de sleutels gaf, deed Hij dat om het koninkrijk in deze vorm te openen. Dat is wat anders dan de gemeente. Er is een overeenkomst en een verschil tussen koninkrijk en gemeente. Dat laatste komt hier sterk naar voren. In onze tijd zijn het evangelie van de genade en het evangelie van het koninkrijk aanvullend. Er zal een tijd komen dat er geen evangelie van de genade meer zal zijn, alleen nog het evangelie van het koninkrijk. Het koninkrijk in algemene zin begon destijds bij de komst van de Koning. Op dat ogenblik was de gemeente nog een verborgenheid. Die

werd pas op de Pinksterdag gevormd. Zo zal ook het einde op aarde verschillend zijn. De gemeente, die bij de opname de aarde verlaat en nooit zo weer terugkomt op aarde. Het koninkrijk gaat echter door tot aan het einde van het duizendjarig rijk.

Er is ook een verschil in *karakter* en in *bestuur*. Hier zien we onkruid op de akker van de Heer. De slaven vragen dan of ze het onkruid zullen uittrekken, en krijgen de opdracht om dat *niet* te doen. Tarwe en onkruid groeien samen op tot het einde, de voleinding van deze eeuw. Er is geen oordeel in het koninkrijk in deze verwarde toestand. Geen tucht, geen zuivering. Maar in de gemeente gelden heel andere regels. Daar gaat het over het gedrag in het huis van God, en daar worden we opgeroepen op elkaar te letten en elkaar op te scherpen. In de Gemeente moet gehandeld worden met hen, die niet wandelen naar in overeenstemming met de Schrift, wat uiteindelijk leiden kan tot uitsluiting (1 Kor. 5).

Dat moeten we duidelijk onderscheiden. In uiterlijk en qua grootte zijn ze nu gelijk, maar er zijn andere normen voor het gedrag in de gemeente en het koninkrijk. In het koninkrijk heeft hier gezag ten opzichte van anderen. In de gemeente zijn we echter leden van elkaar. Wanneer hier gesproken wordt over de voleinding van de eeuw, wanneer de engelen zullen worden uitgezonden, dan staat er: *“zij zullen uit zijn koninkrijk verzamelen alle aanleidingen tot vallen en hen die de wetteloosheid doen, en zij zullen hen in de vuuroven werpen; daar zal het geweest zijn en het tandengeknars”* (vs. 41, 42). Dat is niet de opname van de gemeente, en het is ook niet het einde van de wereld. Maar het is het moment dat de Heer verschijnt om het verborgene te openbaren, en het koninkrijk in heerlijkheid op te richten. Dat is ook zo bij de vraag: *“Wat is het teken van Uw komst”* (Matt. 24:3). Daar blijkt dat het zelfde ogenblik te zijn als de voleinding van de eeuw. Dan worden de engelen uitgezonden. Dat is wat in Openbaring 19 wordt getekend als de komst van de Heer met Zijn engelen en de gemeente, en in Matteüs 25:31 met de engelen voor het

oordeel over de levenden. In dat ogenblik loopt het koninkrijk in de vorm zoals we nu in Matteüs 13 zien, ten einde. Dan wordt alles wat niet in overeenstemming met de Koning is weggedaan. In het begin van het duizendjarig rijk gaan er geen ongelovigen het koninkrijk binnen. In de gemeente is echter de tucht een zaak van *nu*, en over dit onderscheid bestaat veel verwarring.

Dit alles is zeer belangrijk. We hebben het verschil in begin al gezien. De gemeente loopt op aarde vanaf Pinksteren tot de opname. Een duidelijk beginpunt, dat zeker niet bij Adam ligt, zoals wel geleerd wordt. In Matteüs 16:18 zegt de Heer dat Hij zijn gemeente zal bouwen. In de christenheid zijn de evangeliën beter bekend dan de brieven, en daarom zijn er veel verkeerde toepassingen. Op grond van de gelijkenis van het onkruid onder de tarwe vinden tucht en uitsluiting geen plaats. Maar in de Korintiërs staat: *"Doet de boze uit uw midden weg"*. Die twee dingen moeten we niet verwarren. De Heer zegt in de gelijkenis niet alleen dat ze de dolik niet moeten uitrukken, maar Hij noemt ook de reden daarvoor: *"opdat u bij het verzamelen van de dolik niet misschien tegelijk daarmee de tarwe uittrekt"*. Er was beschadiging mogelijk. Maar in de Korintiërs is het juist door het aanwezig zijn dat er bederf optreedt. De bozen moeten juist worden weggedaan om het karakter van de gemeente te handhaven.

Terwijl de mensen sliepen. Dat is duidelijk. Normaal gebeurt dat in de nacht. De duivel zaait als een werker van de duisternis. Daarom kon de dolik ook zo opschieten.

We mogen daar nog een ander aspect aan toevoegen. Er staat dat het koninkrijk gelijk geworden is aan... Dat is een toekomstig beeld. Het koninkrijk kent verschillende fasen, in tegenstelling tot de gemeente.

Het koninkrijk is in dit opzicht veel moeilijker. In Lucas 17:21 zegt de Heer dat het koninkrijk midden onder hen was, omdat het in de persoon van de Koning aanwezig was. Maar wat hier in Matteüs 13 gebeurt, het zaaien in de akker begon pas nadat

de Heer was opgevaren, niet toen Hij nog op aarde was. Hij doet dat niet Zelf op aarde, maar in de geest via Zijn dienstknechten (Ef. 3). Het gaat pas in het boek Handelingen in vervulling. In vers 38 is sprake van de *“zonen van het koninkrijk”*. Dat is dezelfde uitdrukking die in Matteüs 8:12 wordt gebruikt voor Israël voor de ongelovige massa. Hier zijn het de zonen van het koninkrijk in een nieuwe betekenis, niet tijdens het leven van de Heer op aarde.

Toen was er alleen een overblijfsel. *“Ik ben alleen gezonden tot de verloren schapen van het huis Israëls”* (Matt. 15:24). Hoewel Hij Zelf een uitzondering maakt voor een Kananese vrouw. In de gehele wereld komen ze pas door middel van de instrumenten, die de Heer daarvoor gebruikt, Zijn discipelen. *“Gaat dan heen, maakt alle volken tot discipelen...”* (Matt. 28:19) en ook in Handelingen 1:8: *“en gij zult Mijn getuigen zijn, zowel te Jeruzalem als in heel Judéa en Samaria en tot aan het einde der aarde”*. In die zin is ook Handelingen 2 het begin van een groot werk onder de heidenen. Door Petrus aangekondigd: *“Want u komt de belofte toe en uw kinderen, en allen die veraf zijn, zo velen de Heer, onze God, er toe roepen zal”* (vs. 39). Ondanks een scherpe scheiding zijn gemeente en koninkrijk er toch tegelijkertijd gelijkenis in een bepaald opzicht. Hier in Matteüs 13 is het nog profetisch, er was op dat moment nog niet gezaaid.

We zouden eigenlijk moeten proberen de gehele situatie met betrekking tot de gemeente en het koninkrijk in kaart te brengen; zo wezenlijk is deze moeilijke zaak van de relatie tussen beide. Misschien hebben we wel een verkeerd beeld, bijv. dat de gemeente de binnenste cirkel zou vormen, alle gelovigen, de familie van God, het huis van God; dat daarom heen het koninkrijk der hemelen zou zijn, de christenheid, en daarom heen dan weer de wereld. Zo is het niet. In Matteüs 13 wordt het koninkrijk gezien als de akker waarin gezaaid wordt, en die akker is de *hele* wereld. De hele wereld behoort de Heer der heren toe. Het is Zijn akker (vs. 24, 27). De Heer Jezus heeft de hele wereld als Zijn bezit verworven op grond van het

werk aan het kruis. Als de verheerlijkte Heer heeft Hij alle macht in hemel en op aarde. Dat is het koninkrijk. Maar op dit moment, bij afwezigheid van de Koning, zien we dat nog niet. (Hebr. 2:8, 9). We zien er nog niet veel van, maar als we goed opletten zien we toch iets van groene sprietjes boven de grond, er is iets aan het groeien. Het zaad is gezaaid. In deze wereld groene aren, het resultaat van het werk van de Zoon des mensen. Maar bij het opgroeien, zien we ook bedrieglijke aren, de dolik. Het zijn niet allemaal zonen van het koninkrijk, die aren, die we in de christenheid vinden. Sommigen zijn zonen van de boze, het resultaat van diens werk. En het is zelfs niet altijd te zien. Zo is het koninkrijk nu. Bozen en goeden, die niet zonder brokken te maken uit elkaar zijn te trekken. Hoe regeert God dat, en hoe regeert Hij de gemeente? Bij het koninkrijk doet Hij dat op een verborgen wijze. Het mysterie van het kwaad blijft nog opopgelost. Dolik is gezaaid door een vijandig mens, en God grijpt niet in met oordeel. Het is een *verborgen* Godsregering. We zien als "plantjes op de akker" zonen van het koninkrijk en zonen van de boze.

Maar in de gemeente hebben we gezien, in 1 Korintiërs 5 en 6, dat het gezag van de Heer daar gegeven wordt om de boze uit het midden weg te doen. In het koninkrijk wordt *straks* geregeerd door middel van *oordeel*, in de gemeente wordt *nu* geregeerd door middel van *tucht*. In het koninkrijk wordt straks ingegrepen door *engelen*, met oordeel, met een definitieve scheiding, omdat het kwaad er is. In de gemeente wordt tucht uitgeoefend *opdat* de "*geest behouden wordt in de dag van de Heer Jezus*". In de gemeente is er in zichzelf helemaal geen oordeel. Er wordt geen lid afgesneden van het lichaam van Christus. Tucht is geen beslissing over de eeuwige eindbestemming, maar ze wordt uitgeoefend in verband met de heiligheid van God, opdat God nog wat aan de ziel kan doen.

Het grondbeginsel is dat de Heer Jezus op aarde kwam, en dat de wereld Hem verworpen heeft. Daarom staat de wereld onder het oordeel. Er zijn twee plaatsen waar dat oordeel niet geldt,

het *kruis* en het *graf* van de Heer Jezus. Daar is het oordeel volkomen uitgevoerd en vinden we de plaats van sterven.

Tot het koninkrijk behoort een ieder, die gedoopt is. Of dat werkelijkheid geweest is zal blijken, ook de dolik wordt openbaar. Er zijn twee groepen op aarde. De wereld en het terrein van het koninkrijk, waar we door de doop op komen. Dat verschil moeten we zien. Dan zijn er andere zaken waarmee we rekening moeten houden. Genade zondert de goeden te midden van de bozen af, tucht en oordeel zondert de bozen uit het goede af. Het tegenovergestelde vinden we hier, in het koninkrijk in deze tijd, wordt er door dienstknechten van de Heer geen oordeel of tucht uitgeoefend. Laat bozen en goeden samen opgroeien tot de oogst. Maar bij het vergaderd zijn tot de Naam van de Heer Jezus wordt gezegd de boze weg te doen; daar wordt Gods gezag wel gehandhaafd; tucht zondert de bozen af uit de goeden.

Bij de boze in 1 Korintiërs 5 was dat als zodanig duidelijk herkenbaar, het was openlijk kwaad. Het was dus tucht over openbaar aangetoond kwaad. In een zodanige omvang dat de persoon als boze wordt gezien. Bij het onkruid in de tarwe is dat niet direct herkenbaar. Maar het is toch een appèl voor iedereen, zelfs ook met betrekking tot het innemen van de plaats aan de tafel van de Heer. Is dat alleen vorm of werkelijkheid? Vandaag aan de dag wordt er in het koninkrijk zaad gezaaid, waarbij de bewoordingen en de voorstelling van zaken zeer evangelisch klinken. Waar over het Woord van God, de Zoon van God en gerechtigheid gesproken wordt, maar waar steeds een andere lading onder verborgen ligt. Een woord met een andere inhoud. Uiterlijk lijkt het allemaal christelijk, maar God kent het verschil, Hij ziet in het hart. Wij zien het verschil pas wanneer de vruchten tevoorschijn komen. Er zijn voorbeelden van 'broeders', die achteraf bleken atheïst te zijn! Het is een ernstige zaak om *biddende* toe te laten. Het gaat niet om de waarheid, die wordt in de praktijk later geleerd. Daarbij geldt nog een aspect dat nog niet genoemd is, en wat het verschil duidelijk doet uitkomen. We hebben al het niet

wegdoen van het kwaad in het koninkrijk vergeleken met de tucht in de gemeente. Er bestaat echter vandaag alleen maar tucht naar Gods gedachten, daar waar gelovigen samenkomen naar Gods gedachten. Wij kunnen het kwaad niet uit de christenheid uitzuiveren. We kunnen dat niet en we willen het niet. Samenkomen tot de Naam van de Heer Jezus *is* afzondering van het kwaad. Hoe rijmen we dat met Matteüs 13? Vaak wordt ons verweten, en wordt Matteüs 13 aangevoerd om te argumenteren waarom men in een kerkelijk systeem blijft. Goed en kwaad zijn immers met elkaar vermengd; men weet dat ook. En ze laten dat bestaan, hoewel ze bedroefd zijn en leed dragen over valse leer en het aantasten van fundamenten. We leven in een bedeling, waar immers geen dienstknechten worden uitgezonden; met een beroep op Matteüs 13.

Dat is *verwarring*. We kunnen het kwaad niet wegdoen uit de christenheid, zo wijd is het verbreid. We hoeven dat zelfs niet onder druk te proberen. Anderhalf miljard mensen belijden christen te zijn. Hoeveel daarvan zouden werkelijk christen zijn? Zou het de tien procent halen? Hoe zou de dolik nu weggedaan moeten worden? Wat kunnen we dan wel doen? We kunnen ons wel *binnen* de christenheid afzonderen van het kwaad. Maar dat is heel iets anders. We houden niet op om christen te zijn, we verlaten dat terrein niet. Maar op dat terrein, binnen de muren van de christenheid, kunnen we ons wel afzonderen van het kwaad. We kunnen wel *weggaan* van het kwaad. We kunnen de grondslag innemen, waar we ons als discipelen bevinden in afzondering van allen, die met de rechten van God geen rekening houden. Waar openlijke rebellie of de verbinding daarmee gevonden wordt. Bijv. 2 Timoteüs 2, waar we zien dat zien dat het kwaad niet weggedaan wordt uit de akker, maar waar zelf weggegaan wordt uit de gemeenschap van hen, die het kwaad tolereren. Waar de grondslag ingenomen wordt, verbonden met Zijn Naam. In dat gezelschap is het mogelijk over tucht te spreken. Eerst afzonderen voor er Schriftuurlijke tucht kan worden gevonden. Daar komt het kwaad tevoorschijn

dat weggedaan moet en *kan* worden. Ook al wordt dan die boze binnen de christenheid elders met open armen ontvangen.

Tucht heeft ook opvoeding als doel. (1 Kor. 11:32). Er wordt herstel mee beoogd. Dat zien we niet bij het koninkrijk der hemelen. In de voleinding der eeuw wordt een definitief oordeel voltrokken. Voor jongelui kan het misschien helpen te zien dat de R.K. kerk ongeveer 1 miljard leden heeft. Dat is een groot gedeelte van het koninkrijk der hemelen. Er zijn wedergeborenen in die kerk. Zie Openbaring 2:24-25, in het beeld van Thyatire. Hoe weinig wedergeborenen zijn er in het koninkrijk der hemelen, en hoe fijn is het te weten, dat je in dat koninkrijk iets mag laten zien van het gezag van de Heer Jezus. "U bent mijn Heer, door Uw genade roem ik Uw eigendom te zijn... ; Uw knecht te zijn is groter ere, dan dat ik over de aard' regere" (Uit geestelijke liederen lied. 87).

De vraag doet zich dan voor of er ook geen valse motieven naar voren komen, zoals in de Oostblok-landen, waar jeugd zich verzet tegen communisme en staatsgodsdienst, met de leuze "Jezus leeft", maar waar Christus alleen gezien wordt als iets wat in elk geval beter is dan Marx of Lenin. Of de navolgers van de liberale, vrijzinnige, theologie, die Christus belijden, maar geen doop kennen. Zijn ze toch medeverantwoordelijk in het koninkrijk, als ze *niet* gedoopt zijn?

Er zijn ook lieve, ware christenen, die niet gedoopt zijn. We zien dat bij Quakers en bij het Leger des heils. Niemand zal er aan denken hen geen christenen te noemen, hoewel het duidelijk is dat het een on-Schriftuurlijke toestand is. Er is geen *mathematisch* verband tussen doop en koninkrijk. Hoewel zulke gelovigen wel degelijk de Heer Jezus toebehoren staan ze toch, wat de aarde betreft, aan de verkeerde kant. We moeten aan de kant van de Heer Jezus gaan staan op de wijze, die de Schrift ons aangeeft. De deur die gegeven is als toegang tot het koninkrijk is de doop. Sommigen zijn door het "raam" binnengekomen.

Dat is hetzelfde als te stellen dat je ook thuis de dood van de Heer kunt gedenken. Maar de Schrift geeft aan hoe God het wil, zoals de Heer Jezus het heeft aangegeven. Dan moeten we niet eigenwijs zijn, wanneer we de Heer Jezus willen volgen, wanneer we zijn discipel willen zijn. Er is sprake van ongehoorzaamheid wanneer je niet gedoopt wil worden. Als je werkelijk wilt getuigen van het gezag van de Heer, wilt wandelen naar Zijn gedachten. Als je rekening houdt met de *"vraag voor God van een goed geweten"* (1 Petr. 3:21), dan kun je dat tot uitdrukking brengen door te doen wat de Heer heeft aangewezen. De Heer Jezus heeft gezegd dat je gedoopt moet worden. Daarin laat je zien dat je de Heer wilt navolgen, in nieuwheid des levens (Rom. 6:4). Daarmee zeg je tegen God met een goed geweten te willen wandelen. Dat maakt de doop tot meer dan een symbool, zo wordt je een discipel voor de Koning. Zeker, het eeuwige behoud komt eerst, dat is een zaak tussen de Heer en ieder persoonlijk, maar het moet gevolgd worden door het leven te stellen onder het gezag van de Heer, dat wil zeggen door je te laten dopen. Op deze conferentie hoeven we op de doop niet verder in te gaan. Hier wordt de doop in het kader van de ongehoorzaamheid genoemd. Als je een discipel wilt zijn, wat verhindert je dan om gedoopt te worden? Je kunt ook niet die plaats van verwerping afwijzen en toch je plaats innemen aan de Tafel van de Heer, ook al heeft de doop op zich niets te maken met de gemeente. Je kunt niet de Heer alleen voor de hemel willen hebben. Zo kun je niet iemand toelaten, die weigert op aarde de plaats met de Heer in te nemen, in het koninkrijk. De gemeente is inderdaad veel en veel meer dan het koninkrijk; in het koninkrijk is alles aan Hem onderworpen. Daar is geen sprake van één zijn met Hem, daar is het niet zo dat Hij ons Zijn broeders noemt, daar kennen we God niet als Vader. De gelovigen van het Oude Testament hebben geen plaats in het Vaderhuis, ook niet zij, die na de opname van de gemeente tot bekering komen. Wij alleen genieten dat voorrecht, omdat we de Heer aangenomen hebben als Hem, die ons bezit, wiens slaaf we willen zijn, al noemt Hij ons broeder. Onze positie is verbonden met de Heer,

daar waar Hij is. Dat is natuurlijk een veel hogere zaak dan het discipelschap, maar wanneer we Hem niet willen volgen op aarde, dan is dat niet met onze positie in overeenstemming. We moeten luisteren naar wat de Heer ons in Zijn woord zegt en niet zelf uitmaken wat belangrijk is en wat niet.

Gelezen werd Psalm 145:1-3, 5, 8, 9, 11-13, 15a. We hebben gesproken over het wegdoen van kwaad en reiniging. We moeten dat preciseren. Kwaad in systemen, en dergelijke, dat de grondslag van het samenkomen als gemeente aantast, is kwaad op zich, waarvan gereinigd moet worden. Kwaad in het eigen leven moet worden weggedaan. Ook broeders en zusters moeten er toe gebracht worden het kwaad te veroordelen. Wanneer er sprake is van de boze wegdoen uit het midden, dan betekent dat, dat het kwaad zo verbonden is met de persoon, dat deze gedefinieerd wordt als een boze.

Zo is in deze gelijkenis de uitdrukking: het goede zaad *zijn* de zonen van het koninkrijk, en het onkruid zijn degenen, die als zonen van de boze worden aangeduid. Dat is de uitwerking van het zaad, waarmee personen geïdentificeerd worden. Zo is er in 1 Korintiërs 5 geen sprake van kwaad *doen*, maar doet de *boze* uit uw midden weg. De persoon gekenmerkt door het kwaad. Zij, die het gezag van de Heer erkennen, behoren tot het koninkrijk der hemelen. Hoe kunnen er dan kwaden in dat koninkrijk zijn? Er zijn er, die *belijden* het gezag van de Heer te erkennen, maar die innerlijk zonen van de boze zijn, die het voor de schijn doen, onkruid. De kwaden zijn dus wel degelijk personen, die Christus als Heer belijden, maar die toch geen goed zaad zijn, geen zonen van het koninkrijk. Het koninkrijk der hemelen is de christenheid. De wereld is het terrein, waar Christus het koningschap heeft, dat is het gehele gebied. Bij het zaaien wordt de gehele akker bezaaid, en in de nacht wordt het onkruid er tussen gezaaid. Dat zaaien is een handeling in een bepaalde tijd, maar in de historie gezien is het een doorgaand werk. Het begon in Jeruzalem, Judea, toen Samaria, en het breidde zich uit tot het terrein van de hele wereld, overal waar dat gezag erkend werd. Dat terrein is nu de christenheid. Qua

gebied is het koninkrijk de wereld, die gekocht werd, en waar tweemaal zaad gezaaid werd.

Hoe kom je in dat koninkrijk? Daarvoor zijn *twee* manieren. De ene is de *innerlijke* weg, die we in het gesprek met Nicodemus vinden. "...als iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk van niet ingaan" (Joh. 3:5). Dat is de weg van God tot dit koninkrijk. Een vernieuwing van hart en geest door de nieuwe geboorte, dat is Gods gedachte. Maar er is ook een uiterlijke kant, zoals we al gezien hebben. Door de doop wordt de naam van Christus erkend; dat is de belijdende kant. Dat hoort bij elkaar. Wat er nu gebeurt, is dat de innerlijke zijde aan de kant geschoven wordt, zodat er alleen een uiterlijke ingang gevonden wordt. Toch maken zulke mensen, zulke belijders, wel deel uit van het koninkrijk, zoals we dat ook zien bij de gemeente. Wedergeboorte heeft met geloof in de Heer Jezus van doen en met de verzegeling met de Heilige Geest. Ook bij de gemeente vinden we "*één geloof, één Heer, één doop*" (Ef. 4:5) als een uiterlijke zaak, als een list van satan. Vandaar dat ook hier belijders in het koninkrijk gevonden worden, die geen zonen van het koninkrijk zijn, maar zonen van de boze blijven.

Die toestand in het koninkrijk is ook te verklaren. Vaak, wanneer een koning uit het land verdreven wordt, verbannen, zijn er mensen, die wachten op de terugkeer van de koning. Die vinden we als de koninggetrouwen, en ze gedragen zich in overeenstemming daarmee. Maar er zijn ook tegenstanders, met een tegenkoning, die een geheel andere instelling hebben, hoewel ze zich in datzelfde koninkrijk bevinden. Bij de terugkeer van de koning wordt de toestand weer normaal, krijgt het koninkrijk weer het ware karakter. Wanneer we dat als vergelijking zien, dan zijn er vandaag aan de dag ook twee verschillende soorten mensen. Onze opdracht is ons af te scheiden; gelovigen van ongelovigen (2 Kor. 6). Er zijn veel verschillen tussen gemeente en koninkrijk, ook in het evangelie. Maar er zijn ook wat de inhoud betreft gemeenschappelijke punten. Voor ons, die tot de gemeente behoren, is het

belangrijk de inhoud van het evangelie van het koninkrijk te kennen. Dat geldt ook met betrekking tot de waarheid. Paulus schrijft in Romeinen 1:15 dat hij "*bereid was om ook aan u, die te Rome bent, het evangelie te verkondigen*". Dat waren ware gelovigen, die de waarheid nog niet kenden.

En in het boek Openbaringen vinden we daarnaast nog het eeuwig evangelie. Ook daarin vinden we iets wat gemeenschappelijk is, de oproep om God, de Schepper, de Eeuwige, te verheerlijken. Dat is een evangelie dat ook door engelen verkondigd kan worden. Wat daarin staat geldt ook tijdens het evangelie van het koninkrijk en het evangelie van de genade. Maar de boodschap van het *heil* wordt niet verkondigd door engelen, maar door hen die van dat heil weten, die zelf Christus hebben aangenomen.

De vraag kan opkomen waarom in vers 18 gezegd wordt dat het zaad het woord van het koninkrijk is, terwijl we in vers 38 zien dat het goede zaad de zonen van het koninkrijk zijn. Waarom wordt dat verschil gemaakt? Het zaad is het gebrachte woord. Maar de zonen die daaruit zijn voortgekomen dragen het karakter van dit zaad, en worden door deze overeenkomst vereenzelvigd met dat woord. De Zaaier is in eerste instantie de Heer Zelf, maar dat zaaien gaat ook nu nog door, en wel door Zijn dienstknechten. De Heer doet al Zijn werk door mensen. Wanneer er sprake is van de wassing met water door het woord, dan zijn het mensen die dat woord brengen. Zo is de Heer de Overste Herder, maar de herderlijke dienst wordt nu uitgeoefend door Zijn dienstknechten, die Hij tot die dienst gebruikt.

Het woord werkt uit in hen die door dat woord zijn voortgebracht. Van de zaaiers zegt het dat alleen het goede zaad het evangelie is. Maar wordt er een *eenzijdig* evangelie gebracht, dan betekent dat, dat wat voortgebracht wordt ook eenzijdig gevormde mensen zijn. Zelfs het karakter in de "gemeente" wordt vaak bepaald door de wijze van prediking van het evangelie. Dat is de invloed van het woord dat gebracht wordt, dat nauwe verband met de gevormde gelovigen. Daarom

moeten we denken. Het is niet alleen een kwestie van bijbelgetrouw zijn in de boodschap, maar we moeten die boodschap ook niet eenzijdig brengen. We kennen wettisch gezinde gemeenten, die door de leraars zo gevormd zijn. Dezelfde effecten vinden we ook bij een oppervlakkige verkondiging, waarin alleen de liefde en de toewijding aan de orde komen, maar waar niet wordt toegekomen aan diepgang. Zo belangrijk is die tekst, het zaad is het woord en de zonen van het koninkrijk. Daarop moeten we bij het brengen van het woord acht geven en er rekening mee houden. Er moet een *veelzijdig* evangelie gebracht worden; een *vol* evangelie, maar dan niet in het eenzijdig, benadrukkende karakter van de Pinksterbroeders.

Een belangrijk punt, samenhangend met de uitleg van de gelijkenis. Daarbij doet zich iets merkwaardigs voor, dat vaak grote moeilijkheden geeft. De gelijkenis van de dolik wordt in vers 37 e.v. uitgelegd. Je zou dan punt voor punt een verklaring verwachten, en dat gebeurt in zoverre dat de elementen uit de gelijkenis verklaard worden. Maar dan zien we een groot verschil. Het is een gelijkenis over de *huidige* bedeling. Het zaaien wordt niet uitgelegd. In de gelijkenis zien we dat de slaven een vraag stellen en dat de heer daarop een antwoord geeft. Er wordt niet uitgelegd wie de slaven zijn, al weten we dat het de dienstknechten in de huidige bedeling zijn. Maar de Heer legt dat niet uit, maar geeft echter een *uitbreiding* in Zijn antwoord, die verder gaat dan de gelijkenis zelf. Hij voegt er nieuwe aspecten aan toe. In de gelijkenis wordt gesproken over wat er in de huidige bedeling gebeurt, terwijl de Heer in Zijn uitleg meer de toekomstige bedeling aangeeft, wat er gebeuren zal direct *na* de wederkomst. De moeilijkheden ontstaan wanneer vers 30 en vers 41-43 verward worden. Vers 41 en 42 zijn geen uitleg van vers 30, maar een vervolg erop. In vers 30 wordt gezegd: "*Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst*". Die tijd van de oogst is de wederkomst van de Heer, de afsluiting van de bedeling; wanneer het rijk in openbaarheid gevestigd wordt. In de oogsttijd wordt tot engelen gesproken

i.v.m. het maaien, niet tot de aardse dienstknechten, maar tot onzichtbare hemelse dienstknechten. Eerst de dolik in bossen om te verbranden, daarna wordt de tarwe bijeengebracht in de schuur. Maar in vers 41 staat dat de engelen de ergernissen zullen verzamelen uit het koninkrijk, maar de tarwe wordt niet genoemd en bovendien wordt niet van de dolik gesproken, die in bossen gebonden worden om te verbranden, maar is er sprake van werpen in de vuuroven.

Als we dit aan elkaar verbinden, dan zijn er drie stappen:

1. De dolik wordt bijeengebonden in bossen.
2. De tarwe wordt bijeengebracht in de schuur.
3. Het oordeel bij de voleinding van de eeuw. Dan worden de valse zonen in de vuuroven geworpen.

Anders gezegd: Bij de komst van de Heer wordt alles uit het koninkrijk weggedaan dat daarmee in strijd is (Matt. 25:31 e.v.v.), de tarwe wordt bijeengebracht in de schuur, dat is: alle ware discipelen van Zijn rijk worden bijeengebracht in het huis van de Vader, gaan uit deze wereld naar Zijn woonplaats, voor zover zij behoren bij de gemeente. Het evangelie van onze tijd is toch anders dan dat van na de opname. Wij komen met de Heer in het huis van de Vader. Wij hebben een volkomen vergeving en zijn in gemeenschap met de Vader en de Heer Jezus, die ons Zijn broeders noemt. *Dat* evangelie wordt na de opname *niet* meer verkondigd. De gelovigen van die tijd komen ook niet in het Vaderhuis, maar behoren bij de *geschapen* nieuwe hemel en nieuwe aarde. Onze bedeling is een zeer bijzondere. Zij hebben ook nieuw leven, maar toch anders. Wanneer de gemeente wordt opgenomen is er geen vrede met God op aarde. Er zullen bekeerde Joden zijn, die de Heer Jezus zien als degene die van God gezonden is, maar die Hem nog niet kennen als God Zelf. Wel als de Koning der Joden, op basis van het evangelie van het koninkrijk. Zij zullen verschrikkelijk vervolgd worden, maar die toch zo'n evangelie verkondigen, dat vele miljoenen tot bekering komen.

Die zullen wonen op de nieuwe aarde, na in het duizendjarig rijk geleefd te hebben. Wij hebben een plaats in het Vaderhuis, ook al zullen we wel op aarde komen. Maar die toekomst is veel heerlijker.

De moeilijkheid komt voort uit het feit dat niet gezien wordt dat in vers 30 nog niet over de verbranding zelf gesproken wordt, maar over de toebereiding er voor. Het oordeel wordt ook niet door de slaven uitgevoerd, maar gebeurt vanuit de hemel, door God Zelf bestuurd.

We zien ook een *scheiding van geesten*, ook nu al zichtbaar. De gelijkenis van de vijf wijze en de vijf dwaze maagden laat ons zien, dat voor de bruidegom komt, de wijzen en dwazen al openbaar worden. In de negentiende eeuw is er door de westerse wereld een geest gegaan, waarbij voor velen de ogen zijn opengegaan en wakker geworden zijn. Zij zagen hoeveel vrijzinnigheid er was. Sinds die tijd is er een scheiding van geesten openbaar. Zelfs in ons leven, zelfs in vele opzichten in de eigen kring. Waarbij of de dienst van de Heer gekozen wordt of waar een wegglijden plaats vond, of op zijn minst aantrokken worden door de wereld. Dat moeten de laatste dagen van de bedeling zijn, met toebereiding tot het oordeel. Er wordt een nieuwe theologie gepredikt en velen, die niet waakzaam waren, zijn meegesleept. Velen zijn ook tot nadere bezinning gekomen. Dat gaat door totdat de tarwe wordt bijeengezameld in de schuur. Korte tijd daarna komt de Heer om Zijn rijk, in overeenstemming met Zijn wil, te vestigen, om heerlijkheid en heiligheid te brengen.

In de toestand van mensen, die belijden de Heer Jezus of God te kennen, maar die een opbekeerd hart hebben, een moment dat God een oordeel van verharding zendt. Individueel is dat zo, maar ook gemeenschappelijk. Toen de Heer op aarde rondwandelde is er een scheiding van geesten naar voren gekomen als nooit tevoren. Bijv. bij de Farizeeën en Sadduceeën. Bij de Farizeeën was er een stichtelijke wetsbetrachting, die het hart onberoerd liet. De scheiding leidde ertoe dat zij de Messias verwierpen en dat er anderzijds

gelovigen uit het Joodse systeem werden uitgeleid. De zaken spitsten zich toe. Ook nu in de christenheid worden dezelfde geluiden al geruime tijd gehoord. Een groot deel van de christenheid gaat schouderophalend aan het Bijbelgetrouwe deel van de christenheid voorbij en spreekt honend over die "fundamentalisten". Die nog zo primitief denken. Dat is een oordeel van verharding.

Onder hen waren er velen die hetzelfde hebben beleden, twintig of vijftientwintig jaar geleden, als u en ik. Er wordt nu een evangelie verkondigd, dat het hiernamaals ontkent, en zich richt op het hiernumaals.

Dat is een scheiding van geesten, die vaak een van de hemel bewerkt oordeel van verharding inhoudt. Dat wordt zichtbaar na de opname van de gemeente; dan is er nog in bossen gebonden dolik op de akker, die bestemd is om verbrand te worden. Gebonden door de werking der leugen. Dan is er een complete verharding, gevolgd door het verbranden van de antichrist en de "leugen-gelovigen". Het is een geweldige tijd waarin wij leven. Een tijd waarin de hoop op de wederkomst van de Heer wordt onderstreept, en die ook het karakter van het uur der beslissing zo duidelijk draagt. Er is een goede gelegenheid om te evangeliseren, en het woord is nu nog aan te nemen. Anderen kiezen de zijde van de dolik, een christelijke vorm met een onbekeerd hart, waarbij de morele consequenties van het geloof worden losgelaten. Dat voert tot de scheiding en het proces is al aan de gang. Iemand laat dat toe. *"En in de oogsttijd zal Ik tot de maaiers zeggen..."*. Het is geen toeval dat de werking van satan zichtbaar is, de scheiding wordt steeds meer zichtbaar. Maar Hij, de Heer Jezus, heeft het in de hand. Dat is op verschillende manieren te leren. De discipelen hebben de gelijkenis gehoord, over de akker, het goede zaad, de vijand en het zaaien van dolik. Verder nog de heer des huizes, de slaven en de oogsttijd. De reactie van de discipelen komt in het huis, dicht bij Hem, en ze vragen het als de Zijnen. De vraag is: *"Verklaar ons de gelijkenis van de dolik op de akker"*. Dat was de kern, althans voor hen. Maar het is de vraag of dat werkelijk

de kern van de gelijkenis was uit het woord van de Heer. In vers 24 lezen we dat het *Zijn* akker was, de gehele wereld. Ook al lijkt het er nu op dat satan de heer van de wereld is. In vers 25 spreekt de Heer over *Zijn* vijand; satan is aan het werk om namaak-christenen te maken. Dat is verdrietig, en we mogen er met de Heer over spreken, want het is Zijn vijand, die de Heer, Jezus een hak wil zetten om de consequenties te verhinderen als Hij 't koninkrijk vestigt. We mogen als slaven met Hem spreken. Het loopt Hem niet uit de hand. Hij weet wat er gebeurd is. Hij geeft ons geen opdracht om ons met de dolik bezig te houden. Wanneer we een scheiding zien, dan is dat het werk van de Heer des huizes. Zo mogen we het ook bezien. Hij weet, de Heer, iets goeds op aarde te vinden en te oogsten. Wanneer de Heer over de tarwe spreekt dan blijkt deze op Hem te lijken. "*Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het koninkrijk van hun Vader*" (vs. 43). Hij is de Zon der gerechtigheid, die opgaat over deze aarde. De tarwe stelt de rechtvaardigen voor, met het kenmerk van de Heer Jezus Zelf. Zij stralen in het koninkrijk van hun Vader. Niet de vijand heeft het laatste woord. Wanneer in Openbaring de stad neerdaalt van God uit de hemelen, dan straalt ze het licht van de Zon uit naar deze wereld. Wij, als gelovigen, worden bijeengebracht in Zijn schuur. Stralend in het koninkrijk van hun Vader; dat geeft de betekenis weer die het voor de Vader heeft. Dat begint al bij het opgroeien op de akker. Soms is dat voor ons niet te zien, maar voor Hem wel. Wij mogen vandaag al vruchten voor Hem voortbrengen op Zijn akker. Bij het koninkrijk der hemelen speelt de *verantwoordelijkheid* van de mens een grote rol. De oproep is: *Bekeert u*, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Als de Heer Jezus komt en Zijn rijk vestigt. Iedere niet werkelijk bekeerde wordt er uit weggedaan. Alles is dan naar Gods gedachten. Nu, in de tussentijd, wordt dat koninkrijk vanuit de hemel geregeerd. In vers 41-43 is er geen sprake meer van het koninkrijk *der hemelen*. In vers 41 wordt gesproken over het koninkrijk van de Zoon des mensen, en in vers 43 over het koninkrijk van hun Vader. Dat is omdat de Heer verschijnt, en dat niet meer de hemelen regeren, maar Hij.

In vers 41 is het nog in negatieve zin, verzamelen voor het oordeel, in overeenstemming met 1 Korintiërs 15:25. Het gaat er om dat de Heer een einde maakt aan alle ongerechtigheid van tweeduizend jaar (Ps. 8)! In vers 43 zien we de positieve kant, de rechtvaardigen, die stralen als de zon. We hebben meerdere keren gehoord dat er iets zichtbaar wordt van de Heer Jezus in ons leven op aarde. In de voleinding der eeuw is het werk van God voltooid. Die afstraling van de Heer is er voor ieder, die als rechtvaardige wordt gezien. Mogen wij dat nu al laten zien, zoals wij nu al Zijn heerlijkheid mogen zien (2 Kor. 3:18). *"...velen zullen komen van oost en west en met Abraham, en Izaak, en Jakob, zullen aanliggen in het koninkrijk der hemelen"* (Matt. 8:11). Wat is dat ontzaglijk belangrijk. Er is een voleinding van de eeuw. De Zoon des mensen zegt nu: "Laat nu maar". Dat is wel moeilijk; er is ook chaos op het christelijk erf. We hebben echter de verzekering nog eens aan het eind daarom. God bereikt het einddoel met het koninkrijk der hemelen. Dat einddoel is dat wij zullen stralen. Hij weet nu wie de Zijnen zijn, al werkt Hij in het verborgene. En niet alleen de Heer zal stralen (Matt. 17:2), maar wij zullen met Hem Zijn heerlijkheid uitstralen.

2a. 4. en 2a. 5. Het mosterdzaad en het zuurdeeg

Matt. 13:31-33.

We hebben veel gehoord over het koninkrijk der hemelen, over de tarwe en het onkruid, en we worden allen aangesproken, broeders, zusters en jongeren. Hoe ontzaglijk bevoorrecht zijn we om als wedergeborenen in dat koninkrijk der hemelen een bijzondere plaats te mogen innemen. *"U bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom..."* (1 Petr. 2:9). Dat zijn we inderdaad. Maar die hogere plaats, met een beter inzicht in de verwarrende toestand, geeft ook een grotere verantwoordelijkheid. Voor onszelf, wat doen we er mee? Ook verantwoordelijkheid in die verwarring ten opzichte van toelating. Hoe krijg je onderscheidingsvermogen in zo 'n

situatie? Niet het verstand, maar het woord van God is het richtsnoer, toegepast op hart en geweten door de Heilige Geest. Nu vinden we in veel kringen de wens om groter te worden, om met velen samen te gaan. De wens dat velen door de genade van God de weg tot die plaats mogen vinden. Toch moeten we ook daarmee oppassen en ook daarin de leiding van de Geest van God ervaren. Het is moeilijk om harten te beproeven, moeilijk om kinderen van God te onderscheiden. Toch zijn daarvoor aanwijzingen in het woord van God te vinden. *"Een ieder, die de gerechtigheid doet"* (1 Joh. 3). Dat moet dus te onderscheiden zijn. Wanneer er de belijdenis is een gelovige te zijn, zonder die gerechtigheid, dan mag je daarbij een vraagteken zetten. Het onkruid groeit verder op vele manieren. We moeten in deze zaken bewaard worden door het licht van Gods woord en door Zijn Geest. Alles wat door God veroordeeld wordt, of waarover geen duidelijkheid bestaat moeten we mijden. Het onkruid en de onkruidzaaier zijn veel listiger dan wij denken. Het is goed om over afzondering te spreken, het is beter het in de praktijk te verwerklijken in het grote geheel. Misschien word je dan met de vinger nagewezen of bekrompen gevonden, maar bij Zijn wil en leiding zijn we op de goede plaats. Er zijn veel manieren, zoals muziek, literatuur e.d. om ons op het *andere* erf te brengen. Wanneer we met toewijding op die bijzondere plaats zijn, dan kunnen we alle zegeningen ontvangen. We moeten niet proberen wat mee te pikken van dat andere erf. Dan zullen we in plaats van het tarwegraan, een beeld van de Heer Jezus, onkruid krijgen; dan zal achteraf zien dat het helemaal verkeerd was.

We hebben gezien dat de oorspronkelijke zonen van het koninkrijk buitengeworpen zijn (Matt. 8:12) en dat de echte zonen zullen stralen als de zon in het koninkrijk van hun Vader (Matt. 13:38, 43). "Zonen" heeft in de bijbel een afgeleide betekenis. Het zijn degenen die ergens bij horen, die ergens deel van uitmaken. De zonen van het koninkrijk zijn degenen die het koninkrijk was of is toegezegd. In Matteüs 8:12 wordt tot Israël gesproken. Zij zagen uit naar het koninkrijk, dat voorzegd

was (Daniël). Naar het rijk, met de troon van David als centrum. Ze kenden het koninkrijk der hemelen (Dan. 2:44; 7:14). Ze zagen uit naar de komende Messias, die dat rijk zou oprichten. Dat rijk zou komen, het was aan Israël toegezegd. Maar Johannes de Doper leerde hen dat er een voorwaarde was om dat koninkrijk binnen te gaan, ze moesten zich bekeren. Daaraan is door de natie niet voldaan. En daarom worden de zonen van het koninkrijk buitengeworpen. Ondanks het bezit van de Schriften en de profeten, ondanks hun nationale afkomst, toch bleken het bastaardzonen te zijn. Abrahams zaad, maar de Heer Jezus zegt: "Als u kinderen van Abraham was, zou u de werken van Abraham doen; maar nu tracht u Mij te doden..." (Joh. 8:39). En dan vinden we in Matteüs 13 gesproken over echte zonen, die door genade recht hebben op dat koninkrijk, de zonen van het koninkrijk. Daarin binnengaand niet door een natuurlijke geboorte, maar door opnieuw geboren te worden. En daarom vinden we dat verschil.

We hebben dat ook in de voorgaande gelijkenissen ook behandeld, twee dingen, goed zaad en onkruid. Dat zien we in de volgende twee gelijkenissen ook. Mosterdzaad en de vogels van de hemel, waarin we al eerder het beeld van het verkeerde hebben gezien (13:4, 19) en meel met zuurdeeg, waarin het laatste opnieuw het verkeerde aangeeft. Dat zijn dus de beelden van de tweede tot de vierde gelijkenis. Daarna vinden we dan in de volgende gelijkenissen *wat* voor de Heer Zelf grote waarde heeft, bij de schat in de akker, de parel tussen vele parels, en bij de goede vissen tussen alle die in het net zitten. Dat is dus eenzelfde strekking.

Eerst zien we de samenblijvende delen. De zonen van het koninkrijk en de zonen van de boze. Twee soorten. Hoe vaak worden in de bijbel mensen in twee groepen gedeeld. Bij de mens is dat vaak een veel groter aantal. Wij behoren tot één van de twee klassen. Wat gebeurt er met de klasse van het onkruid? Nederland was een christelijk land. De bijbel heeft een stempel gezet op ons taalgebruik: "*onkruid vergaat niet*". Toch is het een slecht gezegde. Hier zien we het einde van het

onkruid, en het vergaat wel! Volgens zekere theologie zou satan niet bestaan, en de hel evenmin. Maar satan en hel bestaan wel degelijk. Onkruid wordt verbrand in de vuuroven, die voor de duivel en zijn engelen bereid is. Daarin komen ook degenen die hem toebehoren. Dat was ook ons lot, maar door de genade van God zijn wij, die de aarde verbeurd hadden en de hel verdienden, voor de hemel bestemd, die ons door God bereid is, omdat de Heer Jezus stierf op Golgota.

In de gelijkenis van het *mosterdzaad* vinden we de vogels van de hemel, die in de takken van de mosterdplant nestelen. Dat is hetzelfde beeld als de vogels, die het zaad in de eerste gelijkenis wegpikten, een symbool van het verkeerde. Dat wordt ons in de Schrift vaak geleerd. De satan, die het werk van God probeert te verhinderen; die een plaats krijgt in die boom.

Zo is het bij het zuurdeeg, dat door een vrouw in het meel werd verborgen. Dat verbergen wijst al op kwaad, en dat een vrouw het doet wijst in dezelfde richting. Zuurdeeg is in de Schrift overal een beeld van kwaad. Het is dan ook een zeer willekeurige uitleg van bepaalde theologen dat zuurdeeg overal het kwade zou aangeven en hier het goede. Het zuurdeeg zou dan een beeld van het evangelie zijn. Maar doorzuren is een beeld van bederven. Het kwade dat in het koninkrijk een plaats heeft gevonden in haar verdervende, doorwerkende, kracht.

In de eerste twee gelijkenissen is er gesproken over individuele discipelen. Nu wordt in twee gelijkenissen het koninkrijk als geheel gezien, en wordt er niet over speciale discipelen gesproken. Het koninkrijk in deze wereld wordt voorgesteld als een mosterdzaad, een van de kleinste zaden in land- en tuinbouw. De boom spreekt echter van grootheid. In het Oude Testament wordt dat beeld heel vaak gebruikt. In Daniël wordt Nebukadnezar met zo'n boom vergeleken (Dan. 4:20-22), en in Ezechiël 31 is het Assur, als waarschuwend voorbeeld voor Egypte. Bomen zijn grote, politieke machten, ook in het boek Openbaringen. Het beeld is dan altijd negatief, machtige systemen, waarin velen schuilen. Schuilplaatsen hier voor de

vogels van de hemel, maar datzelfde vinden we ook in Daniël en Ezechiël.

Het is dan ook opmerkelijk dat door de christelijke bedeling heen het beeld als positief is opgevat. Het christendom dat van nietigheid geworden is tot iets wat de hele wereld omvat. Maar het is duidelijk negatief. Mosterdzaad geeft normaal helemaal geen grote boom. Het gaat om een uitgeschoten, ziekelijk, gedrocht, dat tegen de natuur in tot iets wanstaltig groots is geworden. Was dat de bedoeling van de Heer van het koninkrijk? Het is zo *geworden*, na het heengaan van de Koning, toen het toevertrouwd werd aan *mensen*. Zo is het geworden tot een systeem, waarmee rekening gehouden moet worden. Vanaf Constantijn de Grote werd het ontaarde christelijke systeem een politieke macht in deze wereld. In de dertiende eeuw daarna stonden in Europa vorsten onder toezicht van de pausen. En hoe is dat vandaag? De paus, die door vorsten en presidenten wordt ontvangen als hun geestelijke meerdere; principieel is er niet zo heel veel veranderd. We vinden deze wanstaltige groei niet alleen, maar wel bij uitstek in de R.K. kerk. In Openbaring 18:2 wordt van het grote Babylon getuigd: *"Gevallen, gevallen is de grote stad Babylon en zij is geworden een woonplaats van duivelen, een schuilplaats van alle onreine geesten en een schuilplaats van alle onrein en verfoeid gevogelte"*. Ook daar vogels, waar beeldspraak en realiteit beide genoemd worden. Onreine vogels hebben de boom vervuld; een toevluchtsoord waarin elke vorm van kwaad zich thuis voelt. In de Middeleeuwen kwam er plaats voor onreinheden, het kwaad werd niet uitgeroeid. Dat blijft zo, en dat geldt ook voor het Protestantisme in het grote geheel, voornamelijk wat betreft de vrijzinnige, moderne, theologie, die uit de Protestantse kerken is voortgekomen. Ook daar zien we een toevluchtsoord voor onreine vogels. Daarover zal het oordeel geveld worden. Juist na de duidelijkheid over de dolik hebben we deze twee gelijkenissen zo te lezen.

Bij het zuurdeeg is dat nog duidelijker. Dat kan niet positief zijn. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de bomen. Dat wordt al aangegeven in Exodus 12, de ongezuurde broden. Dat zien we ook in Deuteronomium 16:4. Dat zien we bij het spijsoffer in Leviticus 2, dat ons de Heer Jezus voorstelt in Zijn wandel op aarde. We lezen over het zuurdeeg van de Farizeeën en Sadduceeën, waarvoor de Heer Jezus zijn discipelen waarschuwt. We vinden in Marcus 8:15 het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes. In Lucas 12:1 wordt het zuurdeeg van de farizeeën aangeduid als huichelarij. Dat is ook erg belangrijk in de brieven van Paulus, waar we in 1 Korintiërs 5 opgewekt worden in vers 6-8 om feest te vieren met ongezuurd brood van oprechtheid en waarheid. En in Galaten 5:9 lezen we de bekende uitdrukking: "*Een weinig zuurdeeg doorzuurt het hele deeg*".

Hiertegen is door Buchner ingebracht dat Leviticus 7 en 23 toch wel spreken van zuurdeeg in de goede zin. In beide gevallen gaat het om de beweegbroden. "*gezuurd zullen zij gebakken worden, eerstelingen voor de HERE*" (Lev. 23:17). Uit zo'n opmerking blijkt dat de typologie niet begrepen wordt. In de beweegbroden wordt ons het getuigenis van ons mensen voorgesteld. Op het Pinksterfeest werd als gave de eerstelinggarve gebracht, vijftig dagen na het feest van de ongezuurde broden. Maar ons getuigenis is geen spijsoffer zonder zonde, er is zuurdeeg aanwezig. Maar het is een *gebakken* offer, de zonde in ons is geoordeeld. We hadden het zuurdeeg wel, maar de werking ervan is gestopt. Zuurdeeg blijft echter altijd een beeld van het kwaad. Dat is ook het geval in Matteüs 13. Alles wordt door de mens bedorven wat God gegeven heeft, het is steeds fout gegaan.

We vinden twee *interessante* dingen. Er wordt twaalf maal over zuurdeeg gesproken in het Nieuwe Testament, dat is twee maal zes. Bij onderzoek blijkt er een onderverdeling in zes groepen. Zes is het getal van de mens, wat de mens bereiken wil, tegen God. Denk maar aan het beeld in de vlakte van Dura (Dan. 3)

en aan het getal 666 in Openbaring 13 het getal van de grote tegenstander.

Het gaat over godsdienstig kwaad, afgodendienst, wat we juist in de katholieke kerk vinden. Bij de farizeeën betrof het *toevoegen* aan het woord van God; ze hadden, naast wat God gegeven had, vele voorschriften eraan toegevoegd. Dat was menselijk. Maar de sadduceeën *deden af* aan het woord van God. Ze geloofden niet in engelen, in geesten en in de opstanding. Herodes was als koning in Israël verbonden met politiek kwaad. "*Die vos Herodes*" (Luc. 13:32). In 1 Korintiërs 5 is sprake van zedelijk, moreel, seksueel kwaad. En in Galaten 5 gaat het om leerstellig kwaad. Dat toont ons datgene wat door satan gebruikt wordt om door de mens te verstoren wat God gemaakt heeft.

Wat gaat er fout? Het moet ons duidelijk zijn wat er mis ging met het mosterdzaad. Het groeide uit tot een wangedrocht, veel groter dan de bedoeling was. Zou het erger geweest zijn wanneer het te klein was gebleven? De mens, die het zaaide wilde vanuit dat mosterdzaad *vrucht* zien, net als bij de vorige gelijkenis. En dat ging mis. We zien gelovigen en ongelovigen door elkaar, en zondige praktijken. Wat niet gevonden werd was dat de Heer Jezus vrucht voor Zichzelf vond. Dat is er wat mis is in het christelijk systeem. Dat zien we ook bij het zuurdeeg De fout lag in het feit dat er zuurdeeg in het meel kwam. Je zou zeggen dat zoiets toch normaal is in het huishouden. Maar het is te begrijpen als we het in verbinding brengen met het spijsoffer. Numeri 28, 29. De ernst van de zaak ligt in het spijsoffer, dat een beeld is van de Heer Jezus, "drie maten meel", fijn, zuiver, gelijkmatig. Het tragische in de christenheid is dat die schitterende dingen in het verborgen gemengd zijn met zonde, met kwaad. God krijgt Zijn spijsoffer niet meer. Het grote bederf in het koninkrijk der hemelen ligt niet zo zeer in het feit dat zielen tekort komen, maar dat God tekort komt, dat Hij niet krijgt waar Hij recht op heeft, dat er geen vrucht voor de Heer Jezus is van wat Hij gezaaid heeft.

De luisteraars bij de prediking in Matteüs zullen, zoals we al gezien hebben, gedacht hebben bij de boom aan Daniël en Ezechiël. Bij het zuurdeeg aan wat in Zacharia 5:5-11, over de vrouw in de efa, gezegd wordt. Drie maten fijn meel, dat is een efa, dat wisten ze. Wanneer het deksel van de efa gaat blijkt er een vrouw in te zitten. Ze wordt weggebracht naar het land Sinear. De goddeloosheid wordt in die vrouw voorgesteld. Vrouwen stellen het beginsel voor, positief of negatief. Hier zien we een bepaalde goddeloosheid, afkomstig uit Sinear, het beginsel van rebellie en afgoderij (Gen. 11). Wij, die het Nieuwe Testament bezitten denken ook aan de vrouw Izebel (Op. 2), gekenmerkt door afgoderij en hoerij. Dat is direct met de vrouw uit Openbaring 17 te verbinden, de grote hoer, die op het beest zit. Zij is een beeld van het grote naamchristendom, met karaktertrekken van de Rooms Katholieke kerk. Die is als systeem doortrokken van geestelijke afgoderij en hoerij. De Heer is er vervangen door andere dingen. Dat werpt licht op dit vers uit Matteüs 13.

De drie maten fijn meel als spijsoffer, de Heer Jezus Zelf, die als het fijne meel wordt aangeduid. En daarmee wordt het kwaad in verbinding gebracht. Hij, de zondeloze in Zijn mensheid, die sinds Pinksteren gereproduceerd wordt als het nieuwe spijsoffer in de gelovigen. Het karakter van Christus, dat in Zijn discipelen wordt teruggevonden. Deze Izebel, net zoals destijds haar naamgenote dat op geraffineerde wijze deed in Israël, introduceerde dat element van afgoderij en hoerij. Datgene wat tegenover de wondere schoonheid van de Heer staat. En die vermenging is niet meer ongedaan te maken. Door ons is dat niet meer uit elkaar te halen. Net als bij het onkruid en de tarwe zal het uiteindelijk door de Heer weer gescheiden worden, het meel van het zuurdeeg.

We vinden in deze twee gelijkenissen dus wat karakteristiek is geworden in het koninkrijk der hemelen. Het mosterdzaad met een indrukwekkend uiterlijk vertoon, een onderdak biedend voor alles wat van buiten komt. En in het zuurdeeg meer het innerlijke. De verandering, die een onscheidbare menging heeft

veroorzaakt. Dat wat het koninkrijk der hemelen is geworden. Goed en kwaad vermengd in deze tijd.

Naar aanleiding van wat we gezien hebben mogen we nog eens naar vers 26 gaan: *"Toen nu het graan opkwam en vrucht voortbracht, toen kwam ook de dolik te voorschijn"*. We hebben veel belangrijke dingen gehoord over het koninkrijk der hemelen zoals het nu op aarde openbaar is. Zowel uiterlijk als innerlijk. Het is duidelijk dat wij dat niet beschouwend moeten overwegen, maar dat we begrijpen wat de Heilige Geest daarmee tegen ons zeggen wil. Deze dingen gaan niet aan ons voorbij. Niet de reactie: "zo dat hebben we gezien, en nu het volgende onderwerp". We moeten onszelf niet aan de kant zetten. Is er in ons praktisch geloofsleven vrucht? We weten wie er in het koninkrijk komen. Gaat het bij u en mij om geestelijke groei, om vrucht voor de Heer Jezus? Is dat zichtbaar, dat er iets voor Hem is? Zeker, de theoretische kennis is nodig, is heel belangrijk, en we kunnen er niet zonder. Maar toch de vraag: Zijn er vruchten voor Hem? De boom kent men aan zijn vruchten (Matt. 7:17-20 o.a.) Is er bij ons iets te zien van de kennis van de Heer Jezus. Of zijn wij ook zelf heel groot, buiten proportie, met vogels in onze takken? Bij de tabernakel zien we dat de planken (wij) gemaakt waren van acaciahout. Dat is een boom met een grote warboel in zijn kruin. We moeten weten wie we in onszelf zijn. Er zitten vogels van de hemel in om Gods werk te verstoren. We hebben bij het spijsoffer gezien, dat bij ons zuurdeeg aanwezig was, maar dat het gebakken is, aan het vuur prijs gegeven. Maar hebben we alles beleden? Hebben we die dingen in ons leven, die verkeerd zijn en veroordeeld moeten worden ook werkelijk beleden en weggedaan? Is er geen zuurdeeg meer bij ons? Wat zou het geweldig zijn als deze conferentie dat zou opleveren vruchten voor de Heer Jezus. Hier komen de vragen eerst op onszelf af. Wie is Hij voor ons, in ons leven? Heeft God vreugde in ons, nu op aarde? Hebben we iets meegenomen van deze conferentie? Zijn we gegroeid? Laten we, ieder van ons, deze gelijkenissen toepassen op ons leven, en niet alleen

beschouwend, theoretisch, deze onderwerpen benaderen. De vogels zijn niet uit de boom weg te jagen en het zuurdeeg is niet te verwijderen, in het koninkrijk, in de christenheid.

Wat kunnen we wel? De gemeente is wel verantwoordelijk het zuurdeeg weg te doen. Dat is niet het boze, maar de boze. Dat is degene, die zo met het boze (zuurdeeg) besmet is, dat hij er mee vereenzelvigd wordt. De boze wegdoen is noodzakelijk. En wat wij persoonlijk kunnen doen vinden we in Lucas 12:1, waar de Heer Jezus Zijn discipelen leert: *"Past u op voor het zuurdeeg, dat is de huichelarij van de farizeeen. Er is echter niets bedekt dat niet ontdekt, en verborgen dat niet bekend zal worden"*. De samenhang ligt hierin, dat het satan gelukt is het eerste zuurdeeg in de gemeente in te voeren, bij Ananias en Saffira. De zonde van huichelarij. Ze hadden hun plan in de binnenkamer gemaakt. Ze wilden voor vol aangezien worden. Een huichelarij, die door de Heer, door het Hoofd van de gemeente, behandeld werd als een zonde tot de dood. Daar geen gemeentelijke tucht, God Zelf greep in. Het toont ons hoe erg de zonde van de huichelarij is. Maar er is ook niets makkelijker dan dit om aan bloot te staan. Meer willen zijn; op de tenen staan. Dat kan een zonde tot de dood zijn. In bijna elke brief in Openbaring 2 en 3 wordt dat aangetroffen. We moeten dus niet allen deze gelijkenissen op het koninkrijk toepassen, we moeten niet alleen aan de gemeentelijke tucht denken, maar het persoonlijk toepassen. De Heer zegt ons: Pas op voor het zuurdeeg van de farizeeën.

- + -

Conferentie 1988

- + -

Het evangelie naar Matteüs toont ons de Heer Jezus als de grote Koning. Dat blijkt al uit het geslachtsregister in hoofdstuk 1, waar we Hem zien als de Zoon van David, Zoon van' Abraham. Maar toen Hij geboren was, kwam direct de vervolging en moest Hij vluchten naar Egypte. Daarna, na de terugkeer, zien we de voorloper, Johannes de Doper. Het volk werd opgeroepen zich te bekeren. Zó konden ze hun Koning niet ontmoeten. Maar de boodschap werd niet aangenomen. Johannes de Doper werd gevangen genomen. Toen de Heer Zijn dienst begon werd de toestand van de harten openbaar. Hij liet zien dat Hij de beloofde Koning van Israel was. Maar ze wilden Hem niet. Nadat Hij wonderen gedaan had en velen had genezen, heeft Hij de discipelen geroepen. In Matteüs 5-7 zien we dan de gezindheid weergegeven van de onderdanen van het koninkrijk.

De nadruk ligt op het beoefenen van gerechtigheid, op de liefde tot elkaar, luisteren naar God. Hier nog niet letterlijk, maar de geest van het koninkrijk. Na de uitleg ervan laat de Heer opnieuw zien dat Jahweh op aarde was. Melaatsen werden genezen, het dochtertje van Jäirus wordt uit de dood opgewekt. Dat kon alleen God doen. Bezetenen worden genezen, duivelse machten uitgedreven. Maar het volk nam Hem niet aan. De Heer was met ontferming over hen bewogen, maar de reactie van de leiders was dat Hij de duivelen uitwierp door Beëlzebul, de overste van de demonen. Toen, na die hardnekkigheid, lezen we in Matteüs 13:1: "*ging Jezus uit het huis en ging zitten bij de zee*". En dan vinden we deze gelijkenissen, waarvan we er al enkele onder de aandacht hebben gehad. Johannes de Doper twijfelde al, maar de Heer liet zien wat Zijn liefde en

kracht uitwees. De Heer had ervaren dat het volk zo hardnekkig van hart en oren was. Daarom zien we dit in Matteüs 13 gebeuren. Het zou met het volk nog erger worden. *"Dan gaat hij heen en neemt zeven andere geesten met zich mee, bozer dan hijzelf (...) en het laatste van die mens wordt erger dan het eerste"* (12:45). Juist daarom ging Hij naar de zee, om te laten zien dat het Koninkrijk der hemelen een verborgen vorm zou gaan aannemen.

Wanneer we denken aan het Koninkrijk van God, dan moeten we beseffen dat God vanaf de grondlegging der wereld in Zijn hart had om de regering over deze aarde, het koningschap, in de handen van de mens te leggen. Na het falen van de eerste mens, Adam, verschijnt nu de tweede Mens, de laatste Adam, de Zoon des mensen. Hij, die alles goed moet maken wat de eerste mens bedorven had. Voor het verlossingswerk, maar ook om de grondslag voor de vervulling van Gods raadsbesluiten te leggen. Ten opzichte van de hemel (de gemeente), maar anderzijds in verbinding met de toekomst van de aarde. In die raadsbesluiten is de Heer Jezus het middelpunt. Hij is het Hoofd van de gemeente, de Brudegom van de bruid, alles wordt onder Zijn voeten gelegd (Ef. 1:10). De Heer is tot de Zijnen gekomen, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

In het schema van deze conferentie zijn twee grote hoofdstukken te herkennen. Eerst de beginselen. De kern daarvan hebben we net gezien. Wat het Koninkrijk is naar Gods gedachten, en Wie de Koning is. Nu, in het tweede deel zien we een nieuwe vorm. Bij de verwerping van de Koning is het Koninkrijk in heerlijkheid niet aangebroken. De onderdanen hebben het Koninkrijk afgewezen, waarover de profeten hadden gesproken.

Over de glorierijke regering van de Zoon des mensen. Voorlopig zal het Koninkrijk in die vorm niet komen. Nu is er de nieuwe vorm, die in het Oude Testament nauwelijks bekend is maar niet geheel onbekend. Profetisch wordt er ook iets gezien van de verwerping en het lijden van de Messias.

Maar voor vroegere geslachten was het toch een verborgenheid (vgl. Matt. 13:11); aan hen, de discipelen, was het gegeven die verborgenheid te kennen, maar niet voor de massa. Wat zijn verborgenheden? Nieuwe dingen, die aan de discipelen worden onthuld. Daarom staat er ook in vers 52: *"Daarom is iedere schriftgeleerde die een discipel van het koninkrijk der hemelen is gemaakt, gelijk aan een heer des huizes die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt"*. Dat geldt voor iedere schriftgeleerde, die de waarheid als schat bezit: Oude dingen, die in het verleden in het Oude Testament genoemd zijn en nieuwe dingen, die hier onthuld worden, en het nieuwe slaat dan op de nieuwe vorm. Het nieuwe ligt in twee aspecten. Het eerste is dat de Koning *afwezig* is. Daarom is het, het koninkrijk der hemelen. De Koning is in de hemel. In latere gelijkenissen heet dat: De koning is buitenslands gegaan. Het koninkrijk is in handen van discipelen gegeven, de Koning Zelf is verborgen (Kol. 3:1). Het tweede is dat de regering *verborgen* is. Ze is niet openlijk zichtbaar in majesteit. Alleen voor de ogen van de discipelen zichtbaar. Ook dat is nieuw. Niet de gehele aarde is zichtbaar aan Hem onderworpen. Te midden van een mensheid die de Heer Jezus alleen als de *gestorvene* kent, is Hij de aanwezige, levende Heer voor de discipelen. Die Hem als Heer kennen en erkennen. Hij is zichtbaar in het hart van de gelovigen. Bij afwezigheid van de Koning is er een gezelschap van discipelen, die Zijn regering in hun hart en in hun leven erkennen. Dat gezelschap is het onderwerp van deze zeven gelijkenissen, die verschillende gezichtspunten weergeven. Maar het gaat om hen, die Hem erkennen.

Van deze zeven (of acht) gelijkenissen zijn we nu aan het tweede deel toe. Er wordt nu afzonderlijk onderwijs gegeven aan de discipelen, waarbij de Heer meer gaat vertellen, niet alleen over wat nieuw was in het Koninkrijk, maar wat het eigenlijke geheim was, in het inwendige van dat Koninkrijk, niet aan de uiterlijke verschijningsvorm. Het gaat over de waarde voor de Koning, en wat dus ook voor de discipelen waarde

heeft. Deze drie gelijkenissen, de schat in de akker, de parel van grote waarde en het sleepnet.

2a. 6. De schat in de akker

Matt. 13:44

2a. 7. De koopman die één schone parel vindt

Matt. 13:45

Als inleiding op deze gelijkenissen is het goed er op te wijzen dat er onder christenen een uitleg gevonden wordt, waarbij bij de gelijkenissen van de schat en de parel gesteld wordt dat, om een discipel te worden, deze zo onder de indruk van de schatten komt, die in de Heer Jezus te vinden zijn, dat hij alles er voor over heeft om een discipel te worden. Deze uitleg is bij de meeste christenen in Nederland bekend. Hoewel ze *niet* correct is, mag er toch eerst een woord ten gunste over gesproken worden. Het maakt wel duidelijk met betrekking tot het Koninkrijk in zijn verborgen vorm dat het niet iets is wat je zomaar cadeau krijgt.

Er zijn twee boodschappen. In het evangelie van de genade van God wil de Heer Jezus, Heiland zijn. Maar in het evangelie van het Koninkrijk wil de Heer Jezus mijn Heer zijn. De boodschap van genade van God kan niet op eigen kosten worden aangenomen. Maar bij het Koninkrijks-evangelie moet het mij alles kosten. *"Als iemand achter Mij wil komen, laat hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest ter wille van Mij, zal het vinden"* (Matt. 16:24). Dat zien we ook bij de rijke jongeling. Maar dat is toch niet wat we in Matteüs 13:44 e.v. vinden. Het middelpunt van het Koninkrijk zijn niet wij, maar de Meester. Niet de discipelen. Het kost de discipel wel alles in de tijd van de verwerping van de Heer. Maar dat is niet te vergelijken met de kosten, die de Meester heeft gehad, om het Koninkrijk nu al in de harten van hen te

realiseren. Hij heeft *alles* ten koste gelegd om de schat en de parel te verwerven. Daarin zijn die twee gelijkenissen gelijk, in wat het de Heer Jezus heeft gekost. Hoe kostbaar het voor Zijn hart was. Bij het sleepnet zien we dat ook de discipelen ingeschakeld worden in verband met de goede, kostbare zaken voor de Meester. Ze moeten de goede, voor God kostbare vissen bewaren.

Bij het begin van de gelijkenissen in Matteüs 13 valt al direct een verschil met het Oude Testament op. Er is geen sprake van een wijnstok, maar er wordt zaad gezaaid. Dat zaad bewerkt dat er zonen van het Koninkrijk komen. Niet overal, er zijn drie stukken waar geen ware vruchten gevonden worden. Vervolgens zien we dan drie gelijkenissen die spreken over het doorwerken van het kwaad. Nu wordt er gesproken over wat de Heer er voor over heeft, niet wij. Wanneer er over kopen door ons gesproken wordt, zoals in Jesaja 55:1, dan is het goed er op te letten dat daar gekocht wordt zonder geld en zonder prijs!

Wanneer in deze twee gelijkenissen over de Heer gesproken wordt dan lezen we dat Hij alles er voor over had. Waardevolle dingen, die door de Koopman op prijs gesteld werden, gaf Hij op. Het gaat om wat Hij overhad voor die schat en die parel. Hij moest ze verwerven. Er zijn veel teksten, die ons duidelijk maken dat de Heer Jezus Zijn gemeente gekocht heeft en ook de wereld. Vooral voor jongeren geven deze teksten duidelijkheid: 1 Korintiërs 6:19, 20; 7:23; 2 Korintiërs 8:9; Openbaring 5:9; 1 Petrus 1:18, 19; Efeziërs 5:25 en in verband met de wereld 2 Petrus 2:1.

Wanneer we aan de andere uitleg denken, die als achtergrond heeft dat *wij* iets kopen, dan komt de actie van mensen op de voorgrond. In deze uitleg is het de Heer Jezus die naar voren komt. Dat is *typerend*. Ook al zijn we bekeerd, in de eerste plaats zegt deze tekst ons iets van de Heer. Dat is altijd zo. Bij het kruis wordt ook vaak als eerste antwoord op de vraag van het waarom gezegd dat het voor onze zonde was. Maar het ging allereerst voor de Heer om de Vader te verklaren, ook al is het andere zeker waar. Het vergeven van onze zonden is een

gevolg. Zo is het bij het avondmaal. Dat is niet in de eerste plaats een versterking van *ons* geloof, maar *hét* doel is: Doe dit tot *Mijn* gedachtenis. Dat moeten we goed onderkennen. Hier wordt ook niet gezegd hoe ik een discipel wordt. Maar hoe discipelen worden gemaakt, doordat de Zaaier zaait. Het gaat om het zaad dat zonen van het Koninkrijk voortbrengt.

We kunnen daarbij de tweedeling onderstrepen. De eerste gelijkenis is eigenlijk inleidend, en wordt ook geen gelijkenis van het Koninkrijk der hemelen genoemd. De eerste vier hebben gelijk dat het om het uitwendige karakter gaat, met ook negatieve kanten. Voor iedereen is deze ontplooiing zichtbaar. Maar in de loop van de gelijkenissen lezen we in vers 36 dat Hij de menigte laat gaan en in het huis kwam. Hij is dan niet meer aan het meer, niet meer bij de volkerenzee, maar is in het huis gegaan, in een besloten kring, die niet toegankelijk is voor iedereen. En daar geeft Hij Zijn discipelen uitleg van de gelijkenissen, en vertelt *daar* deze drie gelijkenissen, met een positief karakter, maar ook niet voor iedereen begrijpelijk.

We zagen ook bij het mosterdzaad en het zuurdeeg veel verkeerde uitleggingen, die aan de kern voorbij gaan. Zo is dat ook hier. Het gaat om het verborgen karakter *voor Hem*. De eerste twee gelijkenissen hebben grote overeenkomsten.

In de **eerste** lezen we: *“een schat (...) die een mens vond en verborg (...) en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt die akker”*.

In de **tweede**: *“toen hij nu één zeer kostbare parel gevonden had, ging hij weg en verkocht alles wat hij had, en kocht die”*.

We hebben al enige plaatsen gezien waar het gaat om die *koopman*, die voor die akker en die parel alles opgeeft wat Hij heeft. Hij verkocht alles. Er zijn vijf plaatsen waar staat dat de Heer Jezus *Zichzelf* gegeven heeft, en dat is nog veel meer dan alles wat Hij *had*. Hij gaf prijs alles wat Hij had, alle dingen, die Zijn heerlijkheid uitmaakten, Hij heeft Zichzelf ontledigd, Zich zelf te niet gedaan. Maar uiteindelijk is Hij gehoorzaam geweest tot de dood van het kruis.

We lezen bij de schat dat de *akker* gekocht werd. Die was niet als geheel waardevol, in tegenstelling tot de parel. Dat de akker de wereld is lezen we al in vers 38. In deze gelijkenis zien we een algeheel beeld. Het gaat om wat in de akker is. Daarbij zijn nog twee Schriftplaatsen aan te geven. We hebben al gezien wat in 2 Petrus 2:1 gezegd wordt. De Heer heeft niet alleen de gelovigen gekocht, Hij heeft recht op de gehele wereld. Dat heeft te maken met Zijn koningschap als de Zoon des mensen. Filippenzen 2:9 zegt dat *alle knie* zich voor Hem buigen zal. Ook de niet levende schepping wordt verlost van de vloek. Johannes de Doper heeft het al gezegd: "*Zie het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt*" (Joh. 1:29). Niet alleen de zonden, maar de vloek van de zonde wordt weggenomen. Hij heeft de rechten: "...zoals U Hem macht gegeven hebt over alle vlees" (Joh. 17:2). Hij heeft recht op de hele Schepping. Het gaat daarbij niet om de losprijs voor gelovigen, net zo min als in 2 Petrus, waar het om valse leraars gaat, mensen die belijden christen te zijn, maar die Hem verloochenen door hun gedrag.

Er zijn verschillen en overeenkomsten tussen de gelijkenissen van de schat in de akker en de parel. Niet dat de eerste gelijkenis in de tegenwoordige tijd staat (verkoopt) en de tweede in de verleden tijd (verkocht). Dat is meer een kwestie van verteltrant; in het Grieks is dat duidelijk, het heeft een climax-effect. Wel een verschil van betekenis is dat bij de schat in de akker over *vinden* gesproken wordt. Dat heeft iets van verrassing in zich, iets onverwachts. Bij de parel is het de koopman die *zoekt*, en dat zoeken wordt beloond. Dat verschil vinden we vaker in de Schrift, het verschil tussen de *wegen* van God en de *raadsbesluiten*. In Gods wegen is de Heer voor Israël gekomen, maar Hij werd door hen verwerpen, en vindt dan tot Zijn verrassing een verborgen schat: de gemeente. In het licht van Gods raadsbesluiten wordt de gemeente van te voren gezien en begeerd. Dan gaat het om het zoeken en vinden van hen die, deel uitmaken van die gemeente, om ze tot Zijn eigendom te maken. Een tweede verschil is dat een schat uit *veel* verschillende onderdelen bestaat, terwijl de parel één

enkel voorwerp is. We weten al uit vers 38 dat de akker de wereld is, en het goede zaad zijn de zonen van het Koninkrijk. Het gaat de Heer om de zonen van het Koninkrijk, en dat geldt zeker voor deze gelijkenis. Dan zien we dat die zonen elk voor zich afzonderlijk discipel zijn van de Heer Jezus, dat ze een *eigen* speciale waarde hebben voor Hem. Samen vormen ze die schat van vele edelstenen, elk met een unieke glans en kleur. Anderzijds vinden we de meest diepe verborgenheid van het Koninkrijk in het Koninkrijk als een *eenheid* wat tot uitdrukking gebracht wordt in de parel van grote waarde die ene, kostbare parel. Daarbij wordt al vooruitgegrepen op wat de Heer Jezus in Matteüs 16 gaat zeggen over Zijn gemeente, dat geheim. De Heer wijst dus op de eenheid van de zonen van het Koninkrijk, maar in het licht van het hele Nieuwe Testament aanschouwen we toch de kostbaarheid van de gemeente. Waarvoor Hij alles overgehad heeft om die te bezitten.

Een derde verschil is dat we bij de schat vooral de relatie van de zonen van het Koninkrijk zien tot de Heer te midden van het geheel van de wereld. De schat is *in de wereld*. Dus moest Hij de wereld kopen om Zijn discipelen te krijgen. Bij de parel is er niets anders aanwezig in de gelijkenis, er zijn geen andere elementen. Alleen de koopman en de parel. Dat is uniek, het gaat alleen om de *relatie* tussen Christus en de ware zonen van het Koninkrijk; er is geen onkruid, geen zuurdeeg, geen vogels van de hemel, zelfs geen akker en geen slechte vissen. Alleen Christus en, als we wat verder zien, Zijn gemeente.

Er is nog een verschil. Wanneer we naar de eerste gelijkenis zien in verbinding met Adam en Christus. Adam had alle gekregen. Hij moest bouwen en bewaren. Christus moest alles verwerven, Hij moest de prijs betalen. De akker is de wereld; Hij kon die schat niet meenemen, dat zou diefstal geweest zijn. De koop van de akker was noodzakelijk om de rechten te krijgen. Zoals de claim van de goudzoekers. Dat is een ontroerende gedachte. Hij moest betalen, en Hij had daar alles voor over. Dat was ook zo bij de parel. En dan mogen we bedenken dat

niet de waarde van de schat of van de parel voorop staat, maar vooral de Persoon, die de schat en de parel verwierf.

Wel is het nodig te vermelden dat er toch wel moeilijkheden zijn met betrekking tot de verschillen tussen deze gelijkenissen. Sommigen zien verdere verschillen, en betrekken daarbij ook de derde gelijkenis.

Dan worden in de drievoudige serie van gelijkenissen verschillen in groepen, bedelingen onder de heerschappij van de Koning gezien. Dan komt in de schat Israel naar voren, dan nu nog verstrooid is (verborgen) maar dat de Heer verworpen heeft. De parel geeft dan de huidige periode weer, de gemeente als eenheid, met hemelse schoonheid. Dan slaat de derde gelijkenis op de toekomst, wanneer uit de volken een grote vangst zal zijn, vóór het vrederijk, op de prediking van het evangelie van het Koninkrijk.

Het is de vraag of we deze gedachten tegenover elkaar moeten stellen. Het voorafgaande kan rustig blijven staan; terwijl we hier dan een voortgang zien in de regeringswegen. In de Bode des Heils, jaargang 1984, wordt dit onderwerp behandeld, en dat wordt ter lezing aanbevolen. We kunnen toch enkele dingen daaruit even aanstippen. De laatste uitleg, die o.a. van br. Grant, Gaebelein, e.a. afkomstig is, is ver verbreid.

De puzzel ligt in de vraag of de eerste en tweede gelijkenis wel hetzelfde zijn. Daar hebben we het al over gehad. Er zit toch een groot verschil in het kopen van de akker. Het gaat over het Koninkrijk der hemelen, niet over de gemeente. En we moeten dus bedenken dat het méér dan de gemeente betreft. We lezen in Openbaring 14 dat de 144.000 van de aarde gekocht zijn, dat dezelfde prijs is betaald. Die zijn dus mogelijk bij de schat inbegrepen. En zo zijn er in de schat meer, na de opname van de gemeente, die ook gekocht zijn. In de tweede gelijkenis zien we toch meer uitsluitend de gemeente. In de derde gaat het meer om een algemeen beginsel, het sleepnet van het evangelie. Echte gelovigen en naambelijders. Ook bij het

eeuwig evangelie, in het Koninkrijk, zien we een zelfde gang van zaken.

Hoewel de schriftuitleggers het dus niet eens zijn, kunnen we door nauwkeurig naar de Schrift zelf te luisteren verder komen. Het gaat hier om de *verborgenheden* van het Koninkrijk der hemelen. Het deel van Israel is niet hemels. In de profetieën wordt Israëls positie in het Oude Testament duidelijk bekend gemaakt. In dit licht is Israel niet als een verborgen schat te zien. De schat is de gehele hemelse schare met inbegrip van de gemeente. In Openbaring 4 en 5 zien we de 24 oudsten als één gezelschap, en ook nog in de eerste verzen van Openbaring 19. Maar als het om het bruiloftsmaal gaat, waar heel duidelijk de gemeente als de bruid gezien wordt, dan worden er geen 24 oudsten meer genoemd. Ook in Efeziërs 1:10 zien we, *"dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder een hoofd samen te brengen in Christus"*. We zien daar dat bij de hemel (schat) ook de aarde genoemd wordt. De schat spreekt over het hemelse gezelschap. Wanneer werd ze gevonden? Hoewel ze in de raadsbesluiten van eeuwigheid aanwezig was, was ze verborgen ten opzichte van alle andere dingen. We lezen dat in vers 35: *"ik zal dingen uitspreken die van de grondlegging van de wereld af verborgen zijn geweest"*.

De openbaring ervan bleef verborgen, tot de Geest van God gegeven werd. Nu werd aan de discipelen gezegd, nu werden hun ogen geopend. *"Gelukkig echter uw ogen, omdat zij kijken, en uw oren, omdat zij horen; want voorwaar, Ik zeg u, dat vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat u aanschouwt, en zij hebben het niet gezien, en te horen wat u hoort, en zij hebben het niet gehoord"* (vs. 16, 17).

Het woord dat bij het *verkopen* van alles gebruikt wordt in de gelijkenis van de schat, is een ander dan dat voor *verkopen* bij de parel. Bij de schat is het een woord dat ook gebruikt wordt voor het verkopen van ossen en duiven, een handelstransactie. Bij de koopman heeft het de betekenis van iemand die grote

handelszaken doet en daarvoor de zee oversteekt. Verkopen is met prijs verbonden. Hier om het hemelse gezelschap te kopen, om de rechten als Messias te doen gelden. Voor de parel is de Heer van de hemel gekomen, niet alleen om Zijn Messiaanse rechten te doen gelden, maar om de gemeente te kopen en met Zich mee te voeren. De gemeente begrijpt ook iets van de prijs, die Hij daarvoor betaald heeft. Niemand weet dat zoals de gemeente. Wij kennen Zijn weg. We weten wat Johannes 1, Kolosse 1, Hebreeën 1 en Openbaring 1 zeggen. Hij die naar het kruis ging. Daarom verstaan we de prijs. Hij kwam om te verwerven wat kostbaar was voor Zijn hart.

Een parel is normaal niet voor de koopman; die koop je niet voor jezelf, om haar in een kluis te leggen. Zoals een schat bestaat uit edelstenen van verschillende kleur, rode robijnen, groene smaragden, enz. Zo heeft een goede parel *alle* kleuren. De koopman had een oog daarvoor, en Hij kocht haar niet alleen voor Zichzelf. Wie koopt de beste parels? Dat zijn de koninklijke huizen. Daar is een goede markt voor hoogwaardige parels. Hij die in Matteüs 13 de parel kocht was de Koning der koningen, en de Heer der heren. Van Hem lezen we in Openbaring dat in Zijn stad iedere poort een parel is. De Heer Jezus laat daarin zien wat Hij denkt van de gemeente. Wij zien, in de tussentijd, Hem in verbinding met de prijs, die Hij betaalde; dat Hij in de dood ging. Bij Maria vinden we de kruik met kostbare nardus. Dat was voor de Heer van grote waarde, zo zelfs dat het tweemaal vermeld wordt in de Schrift. Hier zien we dus wat de Heer denkt over Zijn gemeente, in Johannes 12 lezen we wat de gemeente denkt over Christus.

Vanuit het gezichtspunt in de christenheid Waar het gaat om wat *wij* moeten betalen, wordt vaak tegengeworpen dat het toch niet zo kan zijn dat wij als verloren mensen met een parel vergeleken worden. Maar het gaat niet om wat *onze* waarde in onszelf is, maar de waarde die de koopman er in ziet. De waarde die Hij aan de gemeente gegeven heeft. Dat is net als bij Israël, waar we in de edelstenen, zowel de twee op de schouderstukken, als de twaalf op de borstlap, vooruitzien op

de waarde die God aan de twaalf stammen toekende. Het gaat dus niet om wat we in onszelf zijn; het hart van de Heer gaat uit naar mensen, die Hij niet ziet als zondaars, maar als wat ze geworden zijn op grond van Zijn verlossingswerk voor God. Dat ziet Hij al, Hij ziet heiligen.

In Johannes 17 vinden we ook nog een reden waarom die parel zo waardevol is; daar vinden we zeven maal de uitdrukking: *"die U Mij gegeven hebt"*. Waardevol vanwege de Gever, ook al heeft het in zichzelf niet zoveel waarde. Nog een ander voorbeeld om te verduidelijken waar het om gaat. Bij de "Nachtwacht" heeft het doek en de verf niet zoveel betekenis op zich. Het gaat erom wat er mee aangebracht is. Het gaat om wat Hij gedaan heeft.

"...vanwege Zijn blijdschap daarover" (vs. 44). De Heer Jezus was door Zijn volk verworpen, we hebben dat bij de inleiding over Matteüs 1-13 gezien. Dat zeggen we wel gemakkelijk, maar dat doende praten we heen over wat dat geweest is. Ook al kennen wij die Koning, die alles wist. Niettemin ging de verwerping Hem door merg en been. Wanneer we in Jesaja 49 lezen, bij de tweede aankondiging van de lijdende Knecht des Heren, van Zijn afzondering voor God, Hij die het ware Israel was: *"Doch ik zeide: Tevergeefs heb ik mij afgemat, voor niets en vruchteloos mijn kracht verbruikt"* (vs. 4), dan is dat niet alleen teleurstelling. De Heer Jezus kende die smart, maar Hij kende ook het vertrouwen op God: *"Evenwel, mijn recht is bij de HERE en mijn vergelding is bij mijn God"*. En dan komt het antwoord van God: *"Maar nu zegt de HERE, die mij van de moederschoot aan vormde tot zijn knecht, om Jakob tot Hem terug te brengen en om Israel tot Hem vergaderd te doen worden (en ik werd geëerd in de ogen des HEREN en mijn God was mijn sterkte) Hij zegt dan: Het is te gering, dat gij Mij tot een knecht zoudt zijn om de stammen van Jakob weder op te richten en de bewaarden van Israel terug te brengen"*. Zelfs bij de geringe buit dan toch: *"Ik stel u tot een licht der volken, opdat mijn heil reike tot het einde der aarde"* (vs. 5, 6). Daarin ligt de blijdschap van de Heer Jezus. We zien die verwerping

zich voltrekken in het Matteüs-evangelie, als we in hoofdstuk 11:23, 24 lezen over Israel: *"Wee u, Chorazin..."*. Maar met betrekking tot het gelovig overblijfsel daar, en wat niet moeilijk is te zien, tot de gemeente hier, lezen we: *"Ik prijs U Vader, Heer van de hemel en de aarde..."* (vs. 25). Er is geen streep door de rekening van God ontstaan. Het lijkt wel mis te lopen, maar er is een verborgenheid. De Heer zag een handvol discipelen en gelovigen in de schare. Onmondigen, kleine kinderen. Dat is Zijn grote blijdschap. Zijn werk is niet mislukt. Dat was Zijn schat alles wat voor Zijn hart was.

In hoofdstuk 12 lezen we dat de Heilige Geest voor de duivel zelf wordt uitgemaakt. Wat moet dat een grote teleurstelling voor Hem geweest zijn, wat een smart. En die was er ook. Maar dan lezen we ook daar in de verzen 46-50. Dan gaat het over Zijn familieleden; dat waren geen farizeeën, maar ook geen duidelijke discipelen. Zijn blijdschap ligt in de uitspraak: *"En Hij strekte Zijn hand over Zijn discipelen uit en zei: Zie, Mijn moeder en Mijn broeders! Want wie de wil doet van Mijn Vader die in de hemelen is, die is Mijn broeder en zuster en moeder"*.

Hij ziet hier hen, die bij dat grote gezelschap horen, dat met Hem is verbonden in de wereld. Dat gezelschap is er tot op vandaag. Wij horen daar bij. Voor hen gaat Hij naar het kruis, waarbij Hij opgeeft wat Hij had en was. Daarvoor koopt Hij de gehele wereld, om hem te bezitten. Dat is de blijdschap van Zijn hart. *"Mij verheugend in de wereld van zijn aardrijk, en mijn vreugde was met de mensenkinderen"* (Spr. 8:31). *"Die om de vreugde die voor Hem lag, het kruis heeft verdragen, terwijl Hij de schande heeft veracht"* (Hebr. 12:2).

2a. 8. Het sleepnet

Matt. 13:47-50

Wanneer we de gelijkenis van het sleepnet oppervlakkig lezen, gaat het over het bijeenbrengen van mensen. Zo'n sleepnet ging over de bodem, en nam allerlei vis mee. Daarbij gaat het

niet om levende en dode vis, maar om eetbare en niet eetbare. Door de evangelieboodschap worden mensen bereikt. Net als bij de gelijkenis van de bruiloftsgasten werden ze bijeengebracht, bozen en goeden. Bij inspectie in die gelijkenis blijkt (als voorbeeld) er één te zijn zonder bruiloftskleed, die niet geschikt is voor het feest en buiten geworpen wordt (Matt. 22). Duidelijk is dat het gaat om het feit dat het bijeengebrachte niet onverdeeld is. Ook uiterlijke belijders, meelopers. *"Niet ieder, die tot Mij zegt: Heer, Heer..."* (Matt. 7:21).

Wat moeilijk is bij deze gelijkenis is de vergelijking tussen de uitleg en de gelijkenis zelf. In de gelijkenis is het: *"...maar het bedorvene wierpen zij weg"*. In de uitleg: *"...de engelen zullen uitgaan en de bozen uit het midden van de rechtvaardigen afscheiden en hen in de vuuroven werpen"*. Het probleem is of de engelen dezelfde zijn als de "zij", d.w.z. is vers 49 een uitleg van vers 48 of gaat de uitleg verder dan de gelijkenis? Dan zou er sprake zijn van een uitbreiding wanneer er over de engelen gesproken wordt. Eén van de verklaringen is dat het in beide gevallen om dezelfde groep van arbeiders gaat. Dat betekent dat de verzamelaars engelen zouden zijn. Het sterkste argument dat daarvoor aangehaald wordt is de uitdrukking: *"Zo zal het zijn..."* Dat vinden we meer bij deze gelijkenissen, en dan wordt daarmee de uitleg ingeluid. Wanneer het bij vers 49 om een andere groep gaat, dan zou dat gedeelte meer dan een uitleg zijn. Een tweede argument voor deze gedachtegang is dat zo'n sleepnet vroeger op een andere manier gebruikt werd dan nu. Nu wordt zo'n net naar de kant getrokken. Bij de discipelen wordt meer gedacht aan een net waarin van alles verzameld wordt, en waarbij de scheiding niet tijdens de tocht gescheiden wordt, maar waar gewacht wordt tot het einde. Dat pleit dan voor de engelen in de eindtijd.

Er is ook een andere uitleg te overwegen. Daarin is vers 49 *meer* dan een uitleg, een uitbreiding. Vers 48 gaat dan over het heden en verwijst daarbij naar vers 49 in de toekomst. Er is nu een verantwoordelijkheid voor de discipelen, en dan later, in de toekomst, handelen de engelen. Daarbij lopen we niet om het

probleem heen. Geen van de gelijkenissen spreekt alleen over de voleinding van de eeuw. Elk heeft een belangrijke les voor nu, voor de huidige bedeling. Daarom moet dat ook hier zo zijn. Vers 48 heeft geen betrekking op de voleinding van de eeuw; als dat zo was dan zou er geen zinnige uitleg zijn voor de actieve vissers, om de goede vissen in de vaten te verzamelen. Bij een zorgvuldige vergelijking is er ook geen echte overeenkomst. Het is niet zo dat vers 47 en 48 de gelijkenis geven en dat vers 49 de uitleg is. De verzen vormen één geheel. Zo zal het zijn... heeft de betekenis van: "op dezelfde manier als bij de vissers". Zo hebben ook de engelen hun taak, en dat is een andere taak. In vers 48 zijn de vissers gericht op de goede vissen. Daarop zijn ze uit, de rest is van geen belang. Hun actie is er op gericht om de goede vissen in de vaten te krijgen. De engelen richten zich echter op de slechte (vissen). Die halen ze er uit, om ze bijeen te verzamelen voor de vuuroven. Vers 48 en 49 zijn dus niet hetzelfde. We zien ook zo'n voorbeeld bij de gelijkenis van de dolik. De uitleg wordt alleen aan de discipelen gegeven (vs. 36-43), en ook daar gaat de eigenlijke gelijkenis vloeiend over in een uitbreiding. In vers 39 wordt gesproken over de oogst, die de voleinding van de eeuw is. In de gelijkenis wordt over de *oogsttijd* gesproken. Dan wordt de dolik in bossen gebonden, maar daarbij wordt voor de verbranding eerst de tarwe in de schuur gebracht (zie ook 3:12). Maar in vers 40 vinden we een uitleg, die verder gaat; dan wordt er gesproken over het invoeren van de zonen van het Koninkrijk in het Koninkrijk, en daarna het oordeel over de ongelovigen, verbonden met het verschijnen van de Koning in Matteüs 24. Dat is hier belangrijk, omdat vers 48 dan betekenis krijgt voor ons, *nu*. En dat mag niet verloren gaan. Het is meer dan een evangelie. In het boek Handelingen was dat nog niet aan de orde. Toen waren alleen nog goede vissen. *"en van de overigen durfde niemand zich bij hen te voegen..."* (Hand. 5:13). De eerste slechte vis was Simon de tovenaer. Hier wordt getekend hoe de situatie geworden is, langzamerhand, in de christenheid. Er is een *vol* net, net als bij de tarwe en de dolik,

bij het mosterdzaad en de vogels. Die vereniging wordt hier voorgesteld.

Er zijn ware en valse christenen. Bij de gelijkenis van de dolik stellen de dienstknechten voor om te scheiden, maar dat wordt onmogelijk geacht. Dat is een goede les voor ons; wij kunnen het niet goed uit elkaar houden. Toch wordt hier in de laatste gelijkenis gezegd dat de goede vissen bijeengebracht worden. Wij zijn verantwoordelijk met betrekking tot de toestand in het grote huis van 2 Timoteüs 2, waarin vaten tot eer en tot oneer zijn. Wij kunnen slecht onderscheiden, maar wat we wel kunnen zien en onderscheiden zijn degenen die breken met ongerechtigheid, en die de Heer aanroepen uit een rein hart. En zeker is dat het geval in de eindtijd, waarin wij leven. Zoals bij de oogsttijd en de oogst is er nu een oproep aan de dienstknechten om allemaal goede vissen bijeen te brengen, in vaten, d.w.z. tot eenheid te brengen. Zo zien we dan bij de schat in de akker alle ware, individuele gelovigen, bij de parel de gezamenlijke gelovigen, en bij het sleepnet het bijeenbrengen van gelovigen te midden van de verwarring. De slechte vissen leggen we terzijde. Daar zullen de engelen zich mee bezig gaan houden. Bij deze beide uitleggen moeten we beseffen dat die niet nu voor het eerst naar voren worden gebracht. Veel schriftuitleggers hebben zich er mee bezig gehouden. Ze stemden niet altijd overeen. En wij zullen ook bescheiden moeten zijn en niet pretenderen de definitieve uitleg te hebben gegeven. Laten we een en ander naast elkaar overdenken.

Nergens worden in de schrift engelen gebruikt om mensen tot bekering te brengen, tot God te brengen. Ze worden wel gebruikt om ze op de weg te brengen, zoals bij Filippus en de kamerling (Hand. 8). Om in het beeld te blijven: Filippus ving de "vis", niet een engel, hoewel engelen een belangrijke functie hebben. We hebben in de gelijkenis ook eigenlijk niet het punt aangeroerd: *"en verzamelden het goede in vaten"*. Engelen worden gebruikt voor het oordeel, voor bozen, nooit voor

goeden in dit opzicht. Engelen hebben ander werk. Getuigen is een zaak voor mensen, voor u en mij.

Er zijn nog meer van die algemene beginselen, ongeacht de interpretatie. Genade zondert goeden uit het midden af, het oordeel over de bozen gebeurt te midden van de goeden. De praktische les voor ons is om te wandelen in de weg van Gods genade, en in die weg te bedenken dat de goeden uitgezonderd worden uit de bozen. Juist in de tijd van verval, waarin wij leven; nog niet in het begin van Handelingen, zoals we gezien hebben. Het is genade om dat gezelschap van uitgezonderden te zoeken. Dat beginsel is algemeen in de Schrift. Zoals in Leviticus 10:10: *"Opdat gij scheiding kunt maken tussen heilig en onheilig, tussen onrein en rein, en opdat gij de Israëlieten kunt onderwijzen..."*. En in Jeremia 15:19: *"Indien gij terugkeert, zal Ik u doen terugkeren; dan zult gij voor Mij staan; en indien gij uitspreekt wat waarde heeft, zonder vermetele taal, zult gij als mijn mond zijn. Laten zij zich tot u keren, maar gij zult u tot hen niet keren"*. Dat is een plicht van iedere dienstknecht van God nu, en ook van Israel, in de toekomst, in de grote verdrukking. Daar worden ook de goeden verzameld (Mal. 4:1-3), de verstandigen spreken er samen over (3:16). Zij die de verlossing van Israel verwachten. De goeden uit het midden van de bozen. Bij oordeel is het zo dat de bozen uit het midden van de goeden verwijderd worden. Dat is ook zo in de gemeente; dat is echter een kwestie van *regering*, niet van genade.

Wanneer we het sleepnet in verbinding brengen met tentcampagnes, dan mag het duidelijk zijn dat er ook "hengelaars" zijn die op hun eentje vissen. En dat we ook geen sportvissers zijn, die de vangst weer "laten zwemmen". We worden allemaal ingeschakeld, ook al zitten we niet allemaal in de campagnes.

Het brengen van de vis in vaten was vroeger, in de begintijd, eenvoudiger. Er was één gemeente. Nu hebben mensen, die tot bekering komen, of die verontrust zijn, een ruime keus. Welke keus maken ze? Kunnen wij ze uit de Schrift duidelijk

maken waar ze zijn moeten? Kunnen we, hen daarin dienen of stoten we ze af? We moeten en wijsheid en bescheidenheid tonen, en onderwijs geven uit de Schrift. Een moeilijkheid kan daarbij wel eens zijn de conditie van het getuigenis, als gevolg van wereldgelijkvormigheid of van een wettische, sektarische, gezindheid.

Dat we genade van God mogen vragen voor de vissen en voor het verzamelen. Vaak wordt gezegd dat het de vraag is of we met andere gelovigen die een andere weg volgen wel gezamenlijk kunnen evangeliseren. In eerste instantie lijkt, zo'n samenwerking aannemelijk, maar in het licht van het zojuist behandelde onderwerp zien we de moeilijkheden. Hoe moet dan het antwoord zijn wanneer er gezocht wordt naar de juiste plaats. Vaak wordt daarop als antwoord gegeven: 'ga naar de plaats waar je de meeste zegen ontvangt'. Maar het is duidelijk dat de Schriftuurlijke opvoeding na de bekering ongetwijfeld bij de evangelist behoort. En daarbij is de verbinding belangrijk met de plaatselijke gemeente, waar het evangelie wordt verkondigd. Zodat ook deze betrokken wordt bij het duidelijk maken van de plaats. Niet persé elke broeder en zuster voor elke jongbekeerde. Herderlijke, zorg en een herderlijk hart zijn nodig. Er staat ook: *"Maar het bedorvene wierpen, zij weg"*. Wanneer er op een nieuwe plaats gewerkt wordt blijken vaak de eerste mensen die contact zoeken in negen van de tien gevallen in onmin geraakte christenen te zijn, die met onzuivere bedoelingen, en met een onzuiver leven behept zijn. Het is dan ook erg belangrijk om bij het evangeliseren goed te onderzoeken of het goede of bedorven vissen zijn.

Gods trompet laat een duidelijk geluid horen. Daar zijn we nu gekomen; we hebben de goeden (vs. 48) en de bedorvene (bozen; vs. 49) gezien, en lang over dit gedeelte nagedacht. In Romeinen 16:19 is het de wil van de apostel dat *"u wijs bent jegens het goede, maar rein jegens het kwade"*, Het is rampzalig als we ons verwickelen in moeilijkheden, wanneer de waarheid zo duidelijk is. De activiteit, van de dienstknechten dient benadrukt te worden. Ze verzamelden de goeden in

vaten. Evangelisten hebben een dubbele functie: Vissen vangen en de goede in vaten doen. Als beeld voor een evangelist is wel eens een passer gebruikt. Hij staat met één been in de gemeente en het andere zwaait uit zover hij maar wil. Maar hij moet de vis *meebrengen* en in vaten, de plaatselijke getuigenissen, verzamelen. Er zijn veel christenen, die geen christelijk huis hebben, die geestelijk dakloos zijn. Mogelijk geeft 2 Timoteüs 2 met betrekking tot de vaten wat moeilijkheden, maar Matteüs 18:20 geeft geen problemen. In Psalm 68:7 staat: "*God, die eenzamen in een huisgezin doet wonen*". Hoe nodig is nu het verzamelen. Zelfs bij ons wordt dit voorrecht niet altijd gezien. Wij waarderen de plaats, zonder er veel meer zielen te willen zien om daar met ons te genieten. Vers 48 brengt ons in de huidige tijd.

In Leviticus 11 wordt in vers 9, in tegenstelling tot vers 10, van goede vissen gezegd dat ze *schubben* en *vinnen* hebben. Schubben om de wereld buiten te houden en vinnen om tegen de stroom van de wereld op te zwemmen. Zo zijn goede vissen te onderscheiden, om ze in de "*vaten*" te brengen. Ook wanneer ze zoekend zijn naar een geestelijk huis. Ze zijn welkom. Het is het werk van de Geest van God en van het samenbrengen van goede mensen rondom de Heer Jezus.

De discipelen waren vroeger meest vissers geweest. Ze hadden ervaring. In Zijn dienst waren ze tot vissers van mensen *gemaakt*. Er waren andere kwaliteiten voor nodig. Nu, in Zijn dienst, hadden ze daarvoor ook wijsheid en bekwaamheid gekregen. Dit vissen kun je niet zo maar van nature. Hij *maakt* vissers, met de eigenschappen van vangen en onderscheiden. Zien wat goede en wat slechte vissen zijn. Dat geldt ook nu voor Zijn arbeiders. Geestelijk gezien zijn het zoals gezegd, geen sportvissers. Behalve het vissen is ook het in vaten doen de taak van de evangelist. Ze moeten zich bewust zijn dat de Heer de vissen op de goede plaats wil hebben, en ze niet weer "*laten zwemmen*". Ze in contact brengen met gelovigen. Het is buitengewoon belangrijk dat dit gezien wordt. Daarom staat er ook in 1 Timoteüs 2:4: "*dat alle mensen behouden worden en*

tot kennis van de waarheid komen". Daar hoort de plaats bij waar de Heer in het midden is. Hoe komt het dat dit laatste niet gebeurt? Misschien zijn we zelf niet altijd enthousiast over de plaats en zeggen dan dat de Heer, dat maar moet uitmaken. Maar het hangt niet van onze beoordeling af. Verder onderwijs is noodzakelijk, nazorg is nodig. Mensen, die tot bekering komen moeten verder begeleid worden. We schieten daarin veel te kort. Wat betekent die plaats voor *onze* harten? Als dat goed zit verlangen we ernaar om onze medebroeders en medezusters daarmee te dienen.

In dat verband is er een mooie lijn te zien in deze gelijkenissen 5, 6 en 7. Het gaat steeds om de kostbaarheid van de gelovigen van de gemeente. In 5 en 6 (al gaat het bij de schat verder) is dat de kostbaarheid voor het hart van de Heer Jezus. In 7 is het wat de gemeente betekent voor het hart van de dienstknecht. Voor de Heer Jezus was het zo belangrijk dat Hij er alles voor prijsgegeven heeft. Hoe belangrijk is het voor ons, wat hebben wij er voor over? Wat betekenen zielen voor ons? Niet de redenering: 'Het gaat toch om het niet verloren gaan'. Maar het moet ons duidelijk zijn dat de gemeente veel meer is dan een gezelschap van verlore zondaren. De gemeente is de geliefde bruid van de Heer Jezus, ze is Zijn lichaam, het huis waarin God, de Heilige Geest, woont. Als we dat niet zien hebben we het doel niet begrepen. Als we het wel zien dan krijgt het sleepnet veelmeer betekenis voor ons. "Vissen" vangen en ze op die plaats brengen, waar ze praktisch in het genot gesteld worden van wat de gemeente voor het hart van de Heer Jezus is. Die gedachte wordt ondersteund door het feit dat in vers 47 niet over personen gesproken wordt, het zwaartepunt ligt in vers 48. In vers 47 staat alleen dat het net in zee geworpen wordt, zelfs zonder te zeggen wie dat doet. We zien bij het binnenbrengen en het verzamelen in vaten de activiteiten van de dienstknechten.

2a. 9. De heer des huizes

Matt. 13:51-52

Zijn er maar zeven gelijkenissen in Matteüs 13? We vinden de achtste in vers 51-52. Het is wel mooi dat zo te zien, als afsluiting van dit gedeelte. In vers 51 vraagt de Heer: "*Hebt u dit alles verstaan?*" Zouden wij het antwoord van de discipelen durven geven? In zekere zin toch wel, we hebben het doel van het onderwijs gezien. En dan zegt de Heer om nu ook de laatste gelijkenis aan te horen. "*Daarom is iedere Schriftgeleerde die een discipel van het koninkrijk der hemelen is gemaakt, gelijk aan...*". Dat is de gebruikelijke inleiding voor een gelijkenis.

Voor de "Schriftgeleerde" moeten we terug naar Matteüs 12:38. Er waren vele Schriftgeleerden, die de Schrift zo bestudeerden dat ze de Heer Jezus *niet* vonden. Nu zijn er nieuwe Schriftgeleerden, ingewijd in het koninkrijk der hemelen. Discipelen van dat koninkrijk nog vóór de rijkdom van dat koninkrijk openbaar wordt. Niet als de oude Schriftgeleerden, die waren opzij gezet, net zoals dat bij de familie het geval was (12:48-50). Een nieuw soort, discipelen van het koninkrijk die vergeleken worden met de heer des huizes. Hier wordt "*uit zijn schat*" niet voor niets gebruikt. De Heer Jezus, de Meester, heeft een kostbare schat gevonden, die vooreerst nog verborgen blijft. Maar de discipel heeft de glans van vreugde bij de Heer gezien en heeft zelf de rijkdom, ervan leren waarderen. Die schat is een *eigen* schat voor hem geworden. Nieuw- en Oudtestamentische dingen. Deels al bekend, maar ook nieuwe dingen. En wat doet die discipel? Hij neemt uit die schat en brengt het te voorschijn. Hoe te handelen met de kostbaarheden, van het Koninkrijk der hemelen? Het begint met de gelijkenis van de Zaaier, en het eindigt met de Schriftgeleerden, hoe zij die het woord ontvangen hebben kunnen uitdelen aan anderen; die bewaren en doorgeven. We vinden dan een gelijkenis over het woord aan het begin en aan het einde. En daartussen 2 x 3 gelijkenissen, die het uiterlijke

en innerlijke karakter van het Koninkrijk der hemelen weergeven.

"De Heer des huizes" slaat elders (vs. 27) op de Heer Jezus. Dat is een extra aanwijzing dat we de kern van het discipelschap vinden in het worden als de Meester (Zie ook Matt. 10:25).

Aan het eind van dit moeilijke onderwerp mogen we ons afvragen of we discipelen zijn. Zijn we dat allemaal? Als we het zijn is dat door Gods genade. Ook nu is het sleepnet vol. Belangrijk is het dan je af te vragen of we een goede of een slechte vis zijn. Als we discipelen zijn, dan zijn we ook Schriftgeleerden. Hebben we die schat bewaard, en laten we ze zien? Geeft het Schriftgeleerde van het koninkrijk te zijn ons vreugde in het vertonen van de geweldige schoonheid van die schat aan anderen? Dat is tot meerdere glorie van Hem, onze Heer. Deze achtste gelijkenis bevat nog een kenmerkend woord; *zijn* schat.

Je kunt alleen met zegen iets doorgeven, wanneer het je persoonlijk eigendom is. Dan kunnen anderen gediend worden, wanneer je kunt spreken over dingen die je zelf van de Heer Jezus hebt leren kennen, vanuit je hart.

Er is al gezegd dat we in Matteüs 13 zes gelijkenissen van het Koninkrijk vinden, met een inleiding, die niet een gelijkenis van het Koninkrijk der hemelen genoemd wordt, en een slot, met dezelfde beperking. Een proloog en een epiloog. En 6 is het getal van Zijn heerschappij als Mens.

Een *schriftgeleerde* die tot *discipel* gemaakt is. Je kunt "verstand" van de Schrift hebben zonder een discipel te zijn. Het is dus eigenlijk een promotie. We moeten het verzamelen van kennis niet overschatten. Echt een discipel zijn houdt in aan Zijn voeten te zitten en te leren. Zo wordt het *onze* schat. Is datgene wat we zeggen werkelijk ons geestelijk eigendom? Dat geldt voor jonge en oude broeders. Het moet door ons hart verwerkt zijn. "*Wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid van de kracht van God is, en niet uit ons*" (2 Kor.

4:7). In Jesaja 48 wordt een voorbeeld gegeven van oude en nieuwe dingen. *"De vroegere dingen heb ik vanouds verkondigd..."* (vs. 3) en dan *"Van nu aan doe Ik u nieuwe dingen horen, verborgenheden, die gij niet wist"* (vs. 6b). Dat is met het hiervoor genoemde in verband te brengen. Oude dingen, niet van onszelf, maar vanouds in Gods Woord, bij nieuwe dingen, zoals bij de discipelen door het licht van de Heilige Geest, van buiten onszelf komend. Vrij toegepast kun je ook denken aan algemeen bekende dingen, en daarnaast nieuwe dingen voor onszelf, die we voorheen niet gezien hebben, maar die nu ons geestelijk eigendom geworden zijn. Niet door ons vernuft, door onze prestaties, maar bekendgemaakt door God, en waarbij we inzicht van Hem ontvangen hebben om te verstaan.

We moeten ons niet vergissen. Het oude is niet voorbijgegaan. Wat de Oudtestamentische profeten over de regering van de Heer Jezus gezegd hebben staat nog te gebeuren bij de komst van de Heer. De nieuwe dingen zijn niet méér toekomstig dan de oude dingen. De verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen hebben een andere vorm, gedaante; maar het nieuwe is dat het *nu* bekend gemaakt is.

2b. Nieuwe beginselen van het koninkrijk

2b. 1. De sleutels van het koninkrijk

Matt. 16:19

"Ik zal je de sleutels van het koninkrijk der hemelen geven, en alles wat jij zult binden op de aarde, zal gebonden zijn in de hemelen, en alles wat jij zult ontbinden op de aarde, zal ontbonden zijn in de hemelen".

Dit is een uitstekende gelegenheid om in te gaan op het verschil tussen de gemeente en het koninkrijk. In vers 18 heeft de Heer tegen Petrus gezegd: *"En ook Ik zeg je dat jij Petrus bent, en op deze rots zal Ik mijn gemeente bouwen"*. Het is

begrijpelijk, bij deze teksten zo vlak na elkaar, dat veel Christenen, vroeger en nu, tot het misverstand gekomen zijn dat de gemeente en het koninkrijk min of meer hetzelfde zijn. In de Rooms-katholieke kerk is Petrus zelfs de rotssteen van de gemeente, de kerk gemaakt, de sleutelwachter. En zo is er nog veel meer verwarring te signaleren.

Daarom moeten we eerst "puinruimen". Eerst met betrekking tot Petrus. Hij was niet de rots, maar een van de vele stenen. Het tweede is de verwarring van het koninkrijk met de *hemel*. In de Luther-vertaling is sprake van het "Himmelreich", waarbij de Lutheranen aan de hemel denken. Dat geeft het idee dat Petrus de dorpelwachter van de hemel zou zijn. Dat is een misverstand. Petrus krijgt niet de sleutels van de gemeente, noch die van de hemel, maar van het *koninkrijk der hemelen*. Wat is dat dan wel? We moeten steeds weer beseffen dat de gemeente en het koninkrijk twee geheel verschillende zaken zijn. De gemeente is hier het gezelschap van gelovigen, dat door de poorten van de hades niet overweldigd zal worden. Degenen, die Hij verworven heeft door Zijn bloed, door het werk van het kruis. Die niet meer aan te raken zijn door de verderver, maar eeuwig verbonden zijn met de Heer Jezus.

In het koninkrijk is dat niet zo, denk maar aan Matteüs 13. Daar vinden we goede en bedorven vissen, en dolik tussen de tarwe. Dat is een moeilijke gedachte voor velen, vooral daar waar de gedachte aan een nationale volkskerk leeft. Dan zijn voor hen kerk en koninkrijk hetzelfde. Dat zou de plaats zijn waar het ware volk toe behoort, de gedoopte natie, waar het evangelie gebracht wordt, de plaats van bekering is, waar getrouwd en begraven wordt. Dan is dat een plaats van goed en kwaad, de hele natie.

Zo is dat in de gemeente nooit, zoals de Schrift die tekent, behalve in de plaatselijke gemeenten van Openbaring 2 en 3, waar we rijp en groen door elkaar vinden. Normaal wordt de gemeente gevormd door alle christ-gelovigen. De grote verwarring in het Calvinisme is dat er *twee* kerkbegrippen bestaan. De Nederlandse geloofsbelijdenis zegt dat elke

gelovige zich bij de ware kerk behoort te voegen, maar anderzijds is de achtergrond van de kerk een verzameling van rijp en groen, door elkaar. Dat is in feite de vereenzelving van kerk en koninkrijk. Petrus krijgt niet de sleutels van de gemeente. Wie van ons kan uitmaken wie waarachtig lid is? In Handelingen 8 zien we een duidelijk voorbeeld bij Simon de tovenaer. Hij was gedoopt op 'geloof', maar bleek toch een bedorven 'vis' te zijn. Hoe kan dat? Omdat wij de harten niet kennen, dat doet alleen de Heer. *"De Heer kent hen, die de Zijnen zijn"* (2 Tim. 2:19). De Heer weet die lijn scherp te trekken. In het koninkrijk is de situatie anders. Daar melden mensen zich als discipel. Ze stellen zich aan de zijde van de verworpen, maar opgestane Messias. En dat is wel door ons te beoordelen. We kunnen de vruchten zien, en vaak hebben we de vaste overtuiging dat het ware gelovigen zijn. Hier, bij de sleutels, gaat het om wie binnengelaten kunnen worden. Wie is er gerechtigd binnen te komen? Dat is hij die discipel wil worden, die de Heer Jezus wil navolgen. En zulke mensen kunnen binnengelaten worden.

Het zijn "nieuwe beginselen". De Heer Jezus zegt dat Petrus sleutels krijgt. In Matteüs 23:13 zegt de Heer tegen de schriftgeleerden, farizeeërs: "want gij sluit het Koninkrijk der hemelen toe voor de mensen" en in Lucas 11:52 tegen de wetgeleerden: *"want u hebt de sleutel van de kennis weggenomen..."*. Dat was de toestand die de Heer bij Israel aantrof, bij de zonen van het koninkrijk, het aardse volk. In het oude bestel waren zij de sleuteldragers. Maar ze verhinderden anderen; en dat gebeurde doordat ze de Heer Jezus verwierpen en Hem niet aannamen. Ze hadden moeten onderwijzen hoe mensen konden binnengaan. Johannes de Doper had al gezegd dat er bekering nodig was. Zij niet, al hadden ze de sleutel. Ze hadden die niet alleen niet gebruikt, maar ze verhinderden anderen in te gaan.

Nu, na de verwerping van de Heer Jezus, zijn de sleutels in handen van de Heer Jezus (Zie daarvoor ook Jes. 22:22 en Openb. 3:7). Hij heeft ze afgenomen van de schriftgeleerden en

aan één van de discipelen gegeven. De discipelen, die nu de ware schriftgeleerden waren, zoals we gezien hebben. Zij konden nu de deuren openen.

Wij denken bij de gemeente aan degenen uit de Joden en uit de volken. Hier is dat nog niet zo. Het is eerst voor de Joden, en pas later voor de volken. In het begin van de evangelie verkondiging, in Handelingen 2 ontsloot Petrus de deur voor de Joden (uit allerlei streken), de deur van het koninkrijk. Petrus spreekt eigenlijk altijd over het koninkrijk. Over het erkennen van de Heer als koning; ook in zijn eerste en tweede brief. Later in het boek Handelingen vinden we ook de opening voor de Samaritanen, het mengvolk, en vervolgens ook voor de heidenen, bij Cornelius (Hand. 8 en 10). Toen werden die sleutels dus gebruikt. Wat zijn die sleutels? De Heer geeft dat aan in Matteüs 28:19: *“Gaat dan heen, maakt alle volken tot discipelen, hen dopend tot de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en hen lerend te bewaren alles wat Ik u heb geboden”*. Deze sleutels: *dopende, lerende*, daarom gaat het. In de eerste plaats is het de erkenning van de autoritaire rechten van de Heer op de aarde. Het is allereerst een aardse zaak, een uiterlijke. Dat kan alleen door ware gelovigen. En het gaat niet alleen om de doop, maar ook om het gedrag van de discipelen (lerend). Dat wordt zichtbaar.

In Johannes 7:48 zien we hoe de Farizeeën sluiten. Eerst: *“Heeft soms iemand van de oversten in Hem geloofd, of van de farizeeën?”*, en dan verder gaand: *“Bent u soms ook uit Galilea? Onderzoek en zie dat uit Galilea geen profeet opstaat”*. Ze belemmeren het zicht op Jezus Christus, de koning. Ze doen een beroep op hun leiderschap en interpreteren daarna de Schiff verkeerd. Het zicht op Hem wordt verduisterd. Niet alleen kwam er wel een profeet uit Galilea, maar, Hij kwam bovendien uit Betlehem. En ze konden dat weten. Wanneer we sluiten zo zien, dan heeft *ontsluiten* te maken met het voorstellen van de Persoon van Jezus Christus. Een openlijke belijdenis van Hem vinden we dan ook in de doop. Zo gaan

mensen binnen. Hier zijn het leidslieden, die voorgangers hadden moeten zijn, maar die het tegendeel deden.

Het verband, waarin dit gedeelte uit Matteüs 16 staat, blijkt ook uit vers 20. *"Toen verbood Hij Zijn discipelen, dat zij iemand zouden zeggen dat Hij de Christus was"*. Dat lijkt vreemd. Als het koninkrijk open moest, dan was daar toch een getuigenis van Christus nodig? De Heer bedoelt hier dat de tijd voorbij was dat Hij Zich als de van God gezalfde voorstelde aan het volk. Hij was afgewezen, de openlijke proclamatie was voorbij. Nu zou de andere, verborgen vorm van het koninkrijk van de Zoon des mensen volgen. En de Heer gaat verder met de aankondiging van het lijden. Het navolgen van Hem bracht mee dat er een kruis opgenomen moest worden. Geen glorieus koninkrijk, maar een verborgen. Voor de Koning was er alleen een kruis, en dus ook voor Zijn discipelen was dat zo. Het was nodig om te kiezen, de wereld of Zijn navolging. Die toestand blijft gelukkig niet zo. De Zoon des mensen zal komen in Zijn heerlijkheid. De voorsmaak daarvan zien we in Matteüs 17. Nu krijgt Petrus de sleutels van het koninkrijk in zijn verborgen vorm, wat gepaard gaat met opnemen van een kruis.

Wat betekent binden en ontbinden? We zouden daarop, in verbinding met Matteüs 18:18 uitvoerig in kunnen gaan. We vinden daar dezelfde uitdrukking bij de taak van de gemeente. Toch moeten we dat wel onderscheiden. Daar zijn het niet de apostelen, maar is het de gemeente, die ook nu nog verantwoordelijk is. Binden heeft met een ban, een uitsluiting te maken. Ontbinden is toelaten. In Matteüs 16 is het de bijzondere taak van de apostelen met name Petrus, die op de voorgrond kwam. Dan heeft binden / ontbinden een andere betekenis, nl. verbieden en toestaan. Zoals we ook in Matteüs 28:19 lezen: *"hen lerend te bewaren alles wat Ik u heb geboden"*. Zij waren de instantie die voor de discipelen duidelijk zou maken welke geboden en verboden van de Heer zijn. Zie ook Handelingen 2:42, daar waren 3000 mensen gedoopt en daarna *onderwezen*. Dagelijks luisterden ze naar de leer van de apostelen, betreffende wat discipelen wel en niet moeten doen.

Er was nog geen Nieuw Testament. Ze wendden zich tot de apostelen. Petrus was de eerste onder hen, dat blijkt ook hier. In onze tijd weten wij dat ook op grond van wat de apostelen gezegd hebben, in het Woord Ook dat van Paulus, naast wat de twaalven geleerd hebben. In 2 Petrus 3:2 staat: *“opdat u terugdenkt aan de woorden die tevoren door de heilige profeten gesproken zijn en aan het gebod van de Heer en Heiland, door uw apostelen verkondigd”*. Zij waren de kanalen, waarlangs de geboden van de Heer kwamen. Dat is de grondslag van de apostolische autoriteit in het koninkrijk der hemelen. Vaststellen en doorgeven aan ons. De geboden en verboden van de Heer zijn *door* hen tot ons gekomen. Het apostolisch woord. Dat getuigenis is eerst in Jeruzalem getoond, daarna aan de Samaritanen en voor anderen. Het is niet daarom dat sleutels in het meervoud staat. Er werden daar geen andere deuren geopend, maar van dezelfde sleutels werd gebruikgemaakt. Naast de gedachte dat het meervoud betrekking zou hebben op doop en onderwijs, vinden we de gedachte dat het bij Petrus, zoals hij in verband met het koninkrijk de sleutels gebruikt t.o.v. Joden, Samaritanen en heidenen, dat het helemaal niet om "sleutels" als instrumenten gaat, maar als symbool van gezag. Zie Openbaring 1:18: *“Ik heb de sleutels van de dood en de hades”*, en verder Jesaja 22:22: *“En Ik zal de sleutel van het huis van David op zijn schouder leggen”*. Het gezag over de schatkamers. Dan zo de verbinding te leggen met binden en ontbinden, zowel door onderwijs als door apostolisch gezag. De wil van God duidelijk maken. Petrus moest dat heel speciaal doen in betrekking met het koninkrijk. Andere apostelen hebben daar niet over gesproken. Paulus zegt in 1 Korintiërs 1:17 dat Christus hem niet gezonden heeft om te dopen (wat verbonden is met het koninkrijk), maar om het evangelie te verkondigen. En dat was het raadsbesluit van God in Christus Jezus. Bij Johannes zien we de bediening van de eeuwige dingen, de gemeenschap met de Vader en de Zoon. Daarom hebben sleutels toch meer het karakter van gezag op het terrein van het koninkrijk.

2b. 2. Het vanzelf groeiende zaad

Marcus 4:26-29

Er zijn veel verschillen tussen Matteüs en Marcus. Dat geldt ook voor wat betreft Matteüs 13 en Marcus 4. In Marcus hebben we vooral de dienstknecht voor ons. Maar ook de dienstknechten. Overal, maar in het bijzonder in Marcus 4 is er onderwijs voor de dienstknechten van de Heer. Het is daarbij nodig om aan het hele hoofdstuk aandacht te schenken. Het begint met de gelijkenis van de zaaier, waarbij vanaf vers 10 nadere uitleg wordt gegeven. Dat lijkt hetzelfde als in Matteüs maar dan volgt vers 21-25 waarin aangegeven wordt dat het accent anders ligt. Wat heeft dat met het voorafgaande te maken? De verbinding is dat in Marcus in de gelijkenis van de zaaier niet alleen de verborgenheid van het koninkrijk aan de orde is (vs. 11), maar ook de verantwoordelijkheid van de dienstknechten, tijdens de afwezigheid van de Heer. Hier is dat vooral gericht op de taak van de dienstknechten. Na het heengaan van de Heer komen zij aan de beurt. Daarom vinden we dat gedeelte van vers 21-25. Het getuigenis mag niet verstikt worden door de dagelijkse arbeid of door luiheid. Die verbinding is belangrijk, want ze geeft praktische, nuttige, aanwijzingen voor de discipelen. Daarna vinden we dan de gelijkenis van het vanzelf groeiende zaad. Dat gebeurt in hetzelfde verband, en ook alleen in Marcus. Het is een boodschap vanuit de achtergrond van dit evangelie. Eerst de taak en de verantwoordelijkheid van de dienstknechten. *Zij* zaaïen. De vraag zou dan kunnen opkomen hoe ze dat doen. Zonder de Heer, kan dat? Het antwoord is tweemaal. Het eerste zien we in de gelijkenis zelf, het tweede in wat er later volgt bij de storm op zee (vs. 36-41). In beide gevallen was het "*de mens die sliep*". In de gelijkenis wordt het zaad in de aarde geworpen. Daarna is er een groeiproces, maar de bemoeienis is er pas weer aan het eind. De Heer wendt zich van het veld af. Zo is het met de dienstknecht, die alles overgeeft (1 Kor. 3:5-7), zonder dat hij zelf weet hoe de groei plaats heeft. Daar hoeft de dienstknecht zich niet om te bekommeren. We mogen

doen zoals Hij, de volmaakte Dienstknecht deed. Dan laten we het aan God over. Bij de oogst gaat de Heer er Zichzelf mee bemoeien. Het lijkt wel alsof de Heer in de tussentijd sliep, zoals nu in de afgelopen 2000 jaar. Dat is echter maar schijn. God geeft de wasdom, de groei. Aan het eind wordt pas duidelijk wat de Dienstknecht deed en wat de dienstknechten deden. De andere kant daarvan vinden we bij de storm op zee. Het was ook daar alsof de Heer afwezig was, hoewel Hij toch bij Zijn discipelen in het schip was. Zo is het ook nu. We maken een lange tocht door de storm op zee, door het lijden als christen. Maar Hij is toch in ons midden, ook al lijkt het daar soms niet op. *'Wij hebben 's Vaders Zoon aan boord'*. Het schip kan niet omkomen, al lijkt Hij te slapen. Dat is een geweldige troost. Ook al lijkt het ons anders, Hij is er toch en Hij bekommert Zich om ons. Gods wasdom is er en de arbeid van de zaaiers geeft een rijke oogst.

Er is een verantwoordelijkheid voor de dienstknechten om te zaaien. Daarnaast is er de weg van God, dat wat Hij doet. Hij doet het zaad ontkiemen en laat het graan groeien. De dienstknechten brengen het getuigenis tot het oor. Verder werkt God, in het hart. Het is te vergelijken met wat in het Johannes evangelie met betrekking tot de wedergeboorte gezegd wordt. *"De wind waait waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, maar u weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heengaat"* (3:8). Dat is Gods zaak. Voor alle gelijkenissen geldt dat hij die zaait ook maait. En dat gebeurt binnen het leven van die ene mens. We zien dat ook bij de bruidsmeisjes in Matteüs 25, het betreft uitgaan en ingaan. Bij de talenten gaat het om dezelfde dienstknechten die de talenten ontvangen en ze teruggeven. Het woord van God stelt nooit voor of er al dan niet een groot tijdsverschil is tussen het begin en de wederkomst van Jezus Christus. Alles speelt zich af binnen het leven van dezelfde persoon of personen.

In het Matteüs evangelie zien we veel invloeden van de vijand, die het proces wil verstoren. Bij Marcus vinden we wat God doet, het natuurlijke groeiproces; er is geen vijandige invloed op

de oogst. In vers 20 wordt een opklimmende reeks vermeld met betrekking tot de opbrengst, waar we in Matteüs een dalende volgorde vinden, een negatieve beïnvloeding.

Bij Lucas vinden we alleen *honderdvoudig*, dat is het maximale door God bewerkte. Hier zien we het natuurlijke groeiproces. Daarbij kunnen geen fasen overgeslagen worden, zoals wij dat graag willen. Wij willen meteen vrucht zien, een instantane oplossing. Dat is onnatuurlijk. Het is: *“eerst de halm, dan de aar en daarna het volle koren in de aar”*. Daar is tijd en energie voor nodig. Biddend bestuderen van het woord, en na jaren komt het inzicht; we kunnen geen fasen overslaan.

Bij de vrucht gaat het hier om wat het woord van God uitwerkt. Maar bij de mededelingen van Gods gedachten is het niet anders. Zijn waarheid wordt nooit in zijn geheel onthuld op één bladzijde. Ze wordt ook nooit volledig in een schema gepresenteerd. Dat zien we bij alle beginselen, bijv. bij de offers. Er is altijd een opgaande lijn zichtbaar, ze zijn weergegeven in een verhaal met een morele strekking. Het doel daarvan is dat we niet denken dat je Gods gedachten in één keer in je zak steekt. Dat het intellectueel te verstaan zou zijn. Er is geestelijke groei nodig met verschillende soorten voedsel. Eerst de halm, dan de aar, dan de volle korrel in de aar. Dat maakt ons voorzichtig en bescheiden.

Een mooi voorbeeld daarvan zien we in het boek Handelingen. Het woord van God vermenigvuldigde zich. In hoofdstuk 6:7 zien we het hoogtepunt van de eerste gemeente in Jeruzalem: *“En het woord van God nam toe en het getal van de discipelen in Jeruzalem vermeerderde zeer en een grote menigte van de priesters werd gehoorzaam aan het geloof”*. Toen was dat de enige gemeente. Na het keerpunt, de steniging van Stefanus, vinden we in hoofdstuk 12:24: *“Het woord van God nu nam toe en vermeerderde zich”*. Merkwaardig, weer zo'n keerpunt. Het begin van de dienst van Paulus op grote schaal onder de volken, met anderen. En dan in 19:20: *“Zo nam het woord van de Heer toe met macht en werd sterker”*. Opnieuw een

keerpunt, het einde van de dienst van Paulus in vrijheid, dat zich begon af te tekenen.

Een eind is er eigenlijk niet aan het boek Handelingen. Zoals dat ook het geval is met het werk van de Heer; de groei van het woord van God is nog niet tot een einde gekomen. Dat is het werk van de Heilige Geest en van de Heer Zelf, ook al treedt Hij niet Zelf op.

De Heer zendt arbeiders uit om te zaaien en te oogsten. Daaraan worden verschillende eisen gesteld. De zaaiers moeten *goed zaad* zaaien (de gelijkenis van de dolik) en dan geduld hebben (Jak. 5:7), en niet meer ingrijpen in het proces. Dat is iets wat we vandaag aan de dag niet meer zien, maar we moeten het Oosterse beeld vasthouden. Bij de *oogst* geen geduld meer, actief zijn, geen rust nemen (Spr. 10:5). Elke arbeid stelt zijn eigen eisen. Zaaieren vraagt geduld, en dat is moeilijk. Er is een tijd om te planten... (Pred. 3:2). "*De een zaait, de ander maait*" (Joh. 4:37). Maar bij de oogst verheugen zich de zaaier en de maaier, zoals het voorafgaande vers aangeeft. Zo zijn het meestal verschillende personen, die aan de bekering werken, die zaaien, bidden en oogsten. Maar de blijdschap hebben ze samen.

Er ligt ook een ernstig aspect in opgesloten. De zaaier zaait het woord (Marc. 4:14). In 2 Timoteüs 4:1, 2 wordt ons voorgesteld: "predik het woord, wees paraat, gelegen en ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering". Er komen nu vaak een hoop bijkomstige dingen bij. Wordt het *woord* gebracht? Dat woord van God wekt leven, reinigt, onderhoudt. Het bijbellezen is belangrijk. Voor het zaaien moeten we het woord van God kennen. Het zijn niet onze woorden, maar het woord van God. Ook wanneer het woord bediend wordt in ons midden. Het is ook een les die we niet jong leren. Dat het Gods werk is en niet ons werk. We beginnen meestal met wat *wij* doen voor de Heer, terwijl we later zien wat *God* doet met ons. Verschillende schriftplaatsen zijn daarvoor aan te dragen. In 1 Korintiërs 3 zien we hoe de Korintiërs zich beroemden op mensen. Maar Paulus zegt: "*Wat*

is dan Apollos en wat is Paulus? ...Ik heb geplant, Apollos heeft begoten, maar God heeft de groei gegeven", God bewaart iets voor Zichzelf, Zijn werk. Ook in 2 Timoteüs 2:7: *"Let wel op wat ik zeg, want de Heer zal je inzicht geven"*. Paulus leert hier een excellente student, Timoteüs. Paulus zegt dat de Heer het doet. Zo is het altijd. Dat houdt ons op de juiste plaats, op een klein plekje. In Handelingen 15 wordt een nieuwsbrief, een reisverslag gepresenteerd. Dan lezen we in vers 12: *"De hele menigte nu zweeg..."*. Waarom? Niet om wat Paulus deed, maar om wat God gedaan had. Zo valt het juiste accent.

God is soeverein, Hij doet wat Hem behaagt. Wij zijn maar dienstknechten, die doen wat ons wordt opgedragen. Het is verblijdend dat Christus verkondigd wordt, ook al gebeurt dat soms zo dat ik er niet aan mee kan doen. God is soeverein. Hij houdt mijn dienst onder controle (Fil. 1:18²).

In Psalm 126:5, 6 vinden we nog een speciaal aspect van het zaaien en maaïen. *"Wie met tranen zaaien, zullen met gejuich maaïen. Hij gaat al wenende voort, die de zaadbuidel draagt; voorzeker zal hij komen met gejuich, dragende zijn schoven"*. Dat is een principe in de Schrift.

De raadsbesluiten van God worden steeds door lijden tot uitdrukking gebracht. Het verhevenste bewijs daarvan is Golgota. Vers 5 staat in het meervoud, dat is het principe, maar vers 6 in het enkelvoud. We mogen daar denken aan de Heer Jezus. Hij, die op aarde weende over Jeruzalem, de Man van smarten, vertrouwd met lijden. Jesaja 49 is al aangehaald, waar de lijdende Knecht des Heren wordt beschreven. Daar is sprake van Zijn vruchteloze werk in Zijn verblijf op aarde, dat eindigde op Golgota. Maar er zijn nog veel meer voorbeelden. Zoals Handelingen 9:15, 16. De Heer zegt niet, zoals we wel horen, Ik zal twee miljoen mensen tot bekering brengen door jou. In vers 15 wordt hem de dienst getoond, die hij moest doen en dan wordt gezegd: *"Ik zal hem tonen hoeveel hij lijden moet voor*

² jps: tekstverwijzing lijkt niet te kloppen

Mijn naam". In 2 Korintiërs lezen we in de hoofdstukken 1, 4, 5 en vooral 11 hoe dit woord in vervulling is gegaan. Het evangelie werd met tranen gezaaid. Denk ook aan Jeremia, "*de wenende profeet*". God laat hem zeggen dat hij niet voor dit volk moet bidden. Wat een smart was dat voor zijn hart. In de Klaagliederen, waarin we de weeklachten over Jeruzalem vinden lezen we: "*Verdwenen is de blijdschap van ons hart, veranderd in rouw onze reidans*" (5:15). Maar het is kostbaar dat bij alle lijden er toch een blik op de majesteit en de heerlijkheid van God gegeven wordt, die tot Zijn doel komt.

Praktisch gesproken mogen we zien dat in onze gezinnen ons een "kleine akker" is toevertrouwd. Het is fijn akkers te hebben met groen koren. Op die kleine akkers is, in tegenstelling tot de grote, een goede atmosfeer tot stand te brengen. We mogen er het goede zaad zaaien, maar er zijn ook vijanden genoeg. De les uit de Psalmen en ook uit Marcus 4 mogen we daarbij betrekken. We moeten veel geduld hebben. Het zaad ontkiemt, de halm groeit op... We moeten er niet aan peuteren, dat doet schade aan het groeiproces. We moeten als ouders ook leren dingen aan de Heer overlaten, aan de werkzaamheid van de Heilige Geest. Maar we kunnen wel de goede atmosfeer scheppen voor de ontwikkeling. Dan zullen we ons verwonderen en dankbaar zijn als God zegent. Het is Zijn werk.

We hebben veel gehoord over zaaien en maaien, over ouders die thuis zaaien. Er zijn ook veel zaaiers in zondagscholen. Maar er moet wel op tijd gemaaid worden. Marcus 4 zegt dat wanneer de vrucht zich voordoet *terstond* de sikkel er in gezonden wordt. In Johannes 4:35 zegt de Heer niet "*nog vier maanden*", maar *nu*. Veel kinderen zijn klaar om geoogst te worden, terwijl we ze laten wachten. We mogen met ze naar de Heer Jezus gaan. En kinderzomerkampen zijn daar erg geschikt voor. God zoekt maaiers.

Met betrekking tot de oogst is er sprake van twee tijdstippen. Enerzijds de oogst aan de voleinding der eeuw, de grote oogst met de engelen. Anderzijds is er nu de oogst, die binnengehaald wordt, zoals we in Johannes 4 lazen. De een

zaait, de ander maait. De Heer ziet Samaritanen, die op het woord van de vrouw naar Hem toekomen, de Heiland der wereld. Zo'n oogst heeft plaats op velerlei terrein, gezin, evangelisatie, kampen. Ze wordt vaak door anderen binnengehaald. We mogen voortbouwen op werk van anderen. Anderen zijn voorgegaan. We moeten ook niet zien op wat wij doen alleen, maar ook op wat anderen, die met minder bemoediging hebben gezaaid, verricht hebben. We moeten de pioniers op de zendingsvelden in ere houden. Bij het oogsten in het gezin moeten we er op letten of het koren rijp is om te maaien. Wanneer we te vroeg vrucht willen zien, wanneer kinderen overreed worden zich te laten dopen, zonder dat er een wil daartoe bij hen zelf is, kan dat plaats vinden. We moeten opmerken wat bij onze kinderen leeft. Geen dooddoeners, maar ook niet forceren. In het verleden is, met goede bedoelingen wel eens te methodisch met jongeren gesproken. Er is veel tact nodig. Een gave om met jongeren te spreken heeft niet iedereen in dezelfde mate. Er zijn dus gevaren naar twee kanten. Verder is het mooi te zien dat in het beeld een kringloop is besloten. Nadat de vrucht is geoogst wordt het weer *zaad*. Dan is weer zaaien mogelijk door met jongeren te spreken. Het is prachtig om vrucht te zijn, wanneer iedereen moeite voor ons gedaan heeft. Maar de kringloop gaat door, weer zaaien, enz. Het is vaak zo dat jongeren met name gevoelig zijn voor wat de iets ouderen hen mee kunnen geven. *"Laat het woord van Christus rijkelijk in u wonen..."* (Kol. 3:16), geldt ook voor jongeren. Zo strooi je het zaad uit.

We hebben met betrekking tot Matteüs 16 de heerlijkheid van de Koning gezien, daar een glimp van opgevangen. Maar het is misschien goed nog eens te benadrukken dat die Koning tegelijkertijd God is. De Heer zegt tegen Petrus: *"Vlees en bloed heeft je dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, die in de hemelen is"*. En dan: *"En ook Ik zeg je..."*. Daarmee plaatst Hij Zich op de zelfde plaats als de Vader. Deze Koning is God. Het is een indringend woord, met alle gezag. Niet alleen van de Koning, maar het gezag van God. We leven in een tijd waarin

dat gezag niet gewild wordt. Maar voor ons nu is het de allerhoogste Autoriteit. We moeten goed beseffen dat, wanneer we de stem van de Koning horen, we de stem van God horen.

2b. 3. De grootste in het koninkrijk

Matt. 18:1-5

In dit gedeelte vinden we verder onderwijs van de Heer Jezus. Het is geen gelijkenis, maar beeldend onderwijs. Het beeld van een kind wordt gebruikt om de beginselen van het koninkrijk duidelijk te maken. Het hoofdstuk begint met: *“Op dat uur kwamen de discipelen bij Jezus en zeiden: Wie is toch de grootste in het koninkrijk der hemelen?”*. In het voorafgaande gedeelte laat de Heer Jezus aan Petrus zien, in verbinding met de tempelbelasting, welk een hoge positie hij (en ook wij) ontvangen hebben. Petrus was te haastig geweest. De Heer Jezus legt hem uit dat in dat aardse koninkrijk de zonen vrij zijn van belasting, en dat gold ook voor Petrus. De verbinding met de Heer Jezus bracht hem in een positie ver boven die van de Joden. In vers 27 zegt de Heer dan ook: *“voor Mij en voor jou”*, m.a.w. jij deelt met Mij in het genot van het zoonschap. Een hoge bevoorrechte positie. Zonen met de Zoon, die tevens de Koning in het koninkrijk is. Op dat moment, nog onder de indruk van die hoge positie, komt bij hun de vraag op: *“Wie is toch de grootste in het koninkrijk der hemelen?”*. Het antwoord van de Heer Jezus had simpeler kunnen zijn. Wij zouden gezegd hebben dat dat natuurlijk de Heer Jezus Christus Zelf was. Dat had Hij hen kunnen uitleggen. Maar achter de vraag lag een *houding*, het ging hen niet om het leerstellige. En die houding moest gecorrigeerd worden. Wij stellen soms ook van die leerstellige vragen, waar een andere bedoeling achter schuilt. De Heer Jezus ziet de kern. Een van hen had gehoord van de glorieuze positie in het rijk van majesteit en glorie. Maar hij moest het contrast leren tussen die bevoorrechte positie en het *toch* innemen tegelijkertijd van de nederige positie van een kind. We vinden praktische voorbeelden bij Elia en Paulus. Elia,

als hij na de hoge positie op de Karmel (1 Kon. 18) even later gevonden wordt met zijn gezicht tussen de knieën, smekend tot zijn God. Bij Paulus, waar hij in 2 Korintiërs 12 spreekt over het opgetrokken zijn in de derde hemel, de hoogste plaats, terwijl hij even te voren vertelt dat hij in een mand door de muur van Damaskus werd neergelaten. Maar bovenal bij de Heer Jezus Zelf, waar we in Filippenzen 2 lezen van Zijn vernedering, terwijl Hij de allerhoogste voorrechten had. Die gezindheid kunnen we van Hem leren, klein worden. Dat past de discipelen van het koninkrijk. Nog twee andere schriftplaatsen, die ogenschijnlijk in tegenspraak zijn. Enerzijds Matteüs 11:25: *"Ik prijs U, Vader... dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen hebt verborgen en ze aan kleine kinderen hebt geopenbaard"*, anderzijds 1 Korintiërs 14:20: *"Broeders, weest geen kinderen in uw overleggingen, maar weest kleine kinderen in de boosheid, en wordt in uw overleggingen volwassen"*. Veel gelovigen gebruiken de teksten uit Matteüs 18 als een *excuus*. Onwetend zijn als kinderen. Daarom is het goed te zien welke eigenschappen van kinderen worden aanbevolen. Veel eigenschappen worden ons *niet* aangeraden. Daaronder valt onwetendheid; zo zijn we begonnen, maar dat moet veranderen. Verder onverstand: "Is dwaasheid vastgehecht in het hart van een knaap, de tuchtroede zal haar vandaar verdrijven" (Spr. 22:15). Dat is geen voorbeeld voor ons. Ook het ongedurige en snel afgeleid zijn van een kind wordt niet aanbevolen. In Matteüs 18:3 wordt algemeen gesteld dat we moeten worden als de kinderen, maar het sleutelvers is vers 4: *"Wie dan zichzelf zal vernederen als dit kind..."*. Vernedering, nederigheid, daarom gaat het. Het *pretentieloos* zijn van een kind. Er zijn wel eens hoogmoedige, bedorven, kinderen, maar normaal zijn ze pretentieloos en dat is wat wij missen. Wij willen onze stand ophouden, ons zelf handhaven. In het koninkrijk der hemelen moet de discipel van zijn voetstuk afkomen. Hij moet tegen prestigeverlies kunnen, en niet aanmatigend zijn. Dat vinden we in Matteüs 11, in het contrast. Het gaat daar om hen die wijs en verstandig zijn in eigen ogen. Dan wordt het woord van de Heer afgewezen en belachelijk gemaakt. Maar kinderen,

zonder pretentie, zonder verbeelding, staan open voor het woord van God. Discipelen moeten aan de voeten van de Meester zitten en het niet beter willen weten. In 1 Korintiërs 14 gaat het niet om onwetendheid. Aan de orde is daar tongentaal, e.d. Dan wordt aangeraden in zulke zaken geen kind te blijven, geen onwetende, die meegesleept wordt door zijn gevoelens. In de gemeente gaat het niet aan te pronken met de gaven, maar gevraagd wordt ze te gebruiken tot opbouw, vermaning en vertroosting. Het is een slechte "kinderlijkheid" van de jeugd, als we dat niet verstaan. We moeten opgroeien in kennis, en dan niet in die van de Farizeeën en schriftgeleerden, zoals in Matteüs 11, maar in de kennis van de Heer, met de eenvoud en de nederigheid van een kind. De woorden van de Meester indrinkend om tot wetenden te worden. Je kunt jarenlang een discipel zijn zonder deze les geleerd te hebben. Dat zien we hier in Matteüs 18. Ze hadden al jaren met de Heer gewandeld. Ze hadden bepaalde verwachtingen gehad, en nu wordt in dit evangelie door de Heer driemaal Zijn sterven aangekondigd. Eerst in 16:21: *"Van toen af begon Jezus 'Zijn discipelen te tonen dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel lijden vanwege de oudsten, overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden en op de derde dag worden opgewekt"*. De Heer laat dat niet op zichzelf staan. In vers 24 zegt Hij: *"Als iemand achter Mij wil komen, laat hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen"*. Die geest wilde Hij in Zijn discipelen zien. Dan, in Matteüs 17:22, vinden we de tweede aankondiging: *"De Zoon des mensen zal overgeleverd worden in handen van mensen en zij zullen Hem doden, en op de derde dag zal Hij worden opgewekt. En zij werden zeer bedroefd"*. Dan zijn het niet meer de leidlieden, maar de mensen. De discipelen werden bedroefd, maar dan volgt toch de vraag in Matteüs 18:1 e.v.v. Hun verlangen had een belangrijker plaats, terwijl Hij nederigheid verwachtte. Daarvoor was een innerlijke verandering nodig. Zonder Hem na te volgen konden ze het koninkrijk niet binnen gaan. De derde. maal vinden we in Matteüs 20:18: *"Zie wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden aan de*

overpriesters en schriftgeleerden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem overleveren aan de volken om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen; en op de derde dag zal Hij worden opgewekt". Dat wordt tegen de discipelen gezegd. En wat is hun reactie? In vers 20 e.v.v. lezen we hoe de moeder van de zonen van Zebedeüs komt en vraagt om de plaatsen aan de linker- en rechterhand in Zijn koninkrijk. Dezelfde geest als in Matteüs 18 was dus nog steeds aanwezig. Dat moeten we bij onszelf ontdekken. Wanneer we een belangrijke plaats willen, dan laat de Heer Jezus ons zien dat er een innerlijke verandering nodig is. Niet een moment, en dan gaat het verder wel goed. Nee, die les moeten we vaak leren. Wegdoen wat ons in de weg zit (hand, voet, oog) en Hem navolgen.

Wat zijn de kenmerken van een kind? Dat is klein en heeft zich niet te vernederen. De discipelen moesten zo worden. Maar een ander kenmerk is dat kinderen hun ouders nodig hebben. Dat zien we hier ook. Een kind is onmondig, kan geen zaken doen. Wij hebben als "kind" de Heer nodig. In tegenstelling tot de wijzen en verstandigen van Matteüs 11, die menen het met hun eigen capaciteiten wel af te kunnen. Het wezen van het geloof is dat wij *God nodig hebben*, en dat is de grootste volmaaktheid van de mens. Vaak wordt verondersteld dat daarmee bedoeld wordt makkelijk geloven, er niet over nadenken. Maar de bedoeling is vertrouwen op God en geen eigendunk. In ons zelf hebben we geen bekwaamheden. Er is geen filosofie die ons tot God kan brengen, die tot Hem kan doordringen. We moeten het van God ontvangen zoals kinderen van ouders, en het aannemen. 1 Korintiërs 13:11 is een goede illustratie. *"Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, voelde ik als een kind, overlegde ik als een kind. Nu ik een man ben geworden, heb ik afgelegd wat kinderlijk was"*. Het wordt niet gevraagd om kinderachtig te geloven; er is groei in het woord nodig. Maar we moeten geloven als een kind, aannemen dat dat wat God zegt en doet goed is.

We moeten er ons van bewust zijn dat die vraag van de discipelen ook bij ons was opgekomen. De Heer nam een klein kind, dat kon luisteren naar de stem van de Heer. Dat is een les voor ons. Gehoorzaam *doen* wat de Heer zegt. Paulus zei, in Handelingen 22:10, "*Wat moet ik doen, Heer?*". Hij is voor ons, na het volmaakte voorbeeld van de Heer Jezus (Fil. 2), een voorbeeld. Hij zegt van zichzelf dat hij "*de geringste van de apostelen is*" (1 Kor. 15:9), "*de aller-geringste van alle heiligen*" (Ef. 3:8) en "*de voornaamste zondaar*" (1 Tim. 2:15).

We houden ons bezig met de plaats van de discipel in het koninkrijk. De Heer geeft aanwijzingen, en toont hoe we veranderd moeten worden, als kinderen moeten worden. We moeten dat, als algemeen beginsel, op ons eigen hart toepassen. Nederigheid en eenvoud leren. Dat zien we bij een kind, maar toch in het bijzonder bij de Heer Zelf. "*Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart*" (Matt. 11:29). Hier wordt ons een kind voorgesteld, en we weten hoe kinderen zijn en wat ze doen. Aanvankelijk doen ze wat de ouders zeggen. Eenvoudig. Zo moet het bij ons zijn. De Heer zegt: "*Het is de discipel genoeg dat hij wordt als zijn meester...*" (Matt. 10:25). Het is kostelijk als dat het gevolg zou zijn. Gehoorzame volgelingen. Hem navolgen, die in alles nederig en zachtmoedig is. Als Hij groot wordt, wat worden wij dan klein. Er moet bij ons veel veranderen. Laten we op de kleine kinderen letten. Het is een ernstige zaak. Kinderen kunnen luisteren, lopen. Ze zijn afhankelijk, ontvankelijk. Wij weten dat God dat van ons vraagt. Als we zo zijn willen, is het dan niet zo dat we ook graag naar elkaar willen luisteren? In het evangelie lezen we verschillende lessen over kinderen. Met hun pretentieloosheid, het niet meer willen zijn dan je bent. De Heer gebruikt dit voor de houding ten opzichte van God. In Matteüs 19, Marcus 10 en Lucas 18 wordt ons getoond dat we het koninkrijk moeten ontvangen als een kind. En in alle drie evangeliën wordt dat gevolgd door de geschiedenis van de rijke jongeling, die wat wilde doen. Maar ontvangen kan alleen als je je lege handen uitstrekt tot de Heer Jezus. In Matteüs 18 gaat het vooral om de houding t.o.v. de

medediscipelen. We moeten ons niet boven hen willen stellen, niet de grootste in het koninkrijk der hemelen willen zijn. De parallelgedeelten vinden we in Marcus 9 en Lucas 9. Daar wordt er nog bij gezegd, dat Johannes vervolgens vraagt: *"Meester, wij zagen iemand die ons niet volgt..."*. Daar had de Heer niet over gesproken. Johannes had begrepen dat hun houding verkeerd was, maar neemt nu een elitaire houding in boven anderen. Niet *"met ons"* volgt. Hij veronderstelde een speciale kwaliteit bij hen, zoals *wij* dat doen kunnen bij onze medebroeders en zusters. We moeten worden als kinderen. En dan is er nog een derde les. Wanneer de discipelen zich bezig houden met *"een van deze kleinen"* (Matt. 18:6). Dan gaat het om onmondigen en afhankelijken. Zijn we gevoelig voor de noden, ook van de geringsten onder de medediscipelen? Die weinig draagkracht hebben. Dat moet ons tot nadenken stemmen, zodat we geen struikelblokken voor hen zullen zijn. Welke positie we ook hebben, we moeten altijd openstaan, zodat een ieder, die daarvoor gebruikt wordt, iets tot *ons* kan zeggen. Anders gedragen we ons niet als kinderen en zijn we niet eenvoudig.

Met betrekking tot het *binnengaan* zijn nog twee teksten te noemen. De eerste is Matteüs 7:21: *"Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is"*. Daar is het kenmerk de huichelachtige discipel tegenover de luisterende discipel, of, zoals in Matteüs 5 gezegd wordt de valse gerechtigheid en de innerlijke gerechtigheid. Het gaat niet alleen om de uiterlijke belijdenis, maar om de innerlijke, die daadwerkelijk de heerschappij van de Heer wil aanvaarden. Wat hier *"de wil van Mijn Vader"* wordt genoemd. Een tweede tekst is Matteüs 19:23: *"Voorwaar Ik zeg u, dat een rijke moeilijk het koninkrijk der hemelen zal binnengaan"*, wat door de Heer vergeleken wordt met de kameel en het oog van de naald. Dus naast valse gerechtigheid, een uiterlijke belijdenis zonder daden, en het niet nederig willen zijn is dit de vierde hinderpaal, die ons afhoudt van het ware discipelschap.

Gewezen werd op het verschil tussen het koninkrijk der hemelen en het koninkrijk van God. In de brieven wordt bij het laatste meestal op de toekomst gewezen, zoals we dat ook in Handelingen 14:22 vinden. Dat geldt ook voor ons. Als wij met de Heer wederkeren, zullen we ook het koninkrijk binnentreden, als mederegeerders. Bij het koninkrijk der hemelen is toch wel het kenmerk dat de Heer in de hemel is, verborgen. De uitdrukking wordt nergens in verband gebracht met het vrederijk. Dan is er sprake van het koninkrijk van de Vader, het koninkrijk van de Zoon des mensen. Niettemin zijn de aangehaalde schriftplaatsen wel op de huidige bedeling van toepassing. Iedereen die een discipel wil worden treedt zo het koninkrijk der hemelen binnen. Ware nederigheid kan ook verloren gaan. Binnengaan en binnen *zijn* is niet hetzelfde. De frisheid, overgave, toewijding, nederigheid en gehoorzaamheid, die men kende bij het binnengaan kunnen op de achtergrond raken. Binnengaan is één ding, op de juiste conditie binnen blijven met hulp van de Heer, is iets wat we waar moeten maken. Indirect wordt het koninkrijk der hemelen toch wel met het vrederijk in verbinding gebracht, zoals in Matteüs 7:22, waar "*die dag*" toch wel op de toekomst slaat en ook hier in Matteüs 18:8, waar dat "*het leven*" wordt genoemd.

De discipelen vragen in Matteüs 19:25; "*Wie kan dan behouden worden*", waarbij dan het koninkrijk van God genoemd wordt.

Zoals we gezien hebben wijst de Heer, naar aanleiding van de vraag van de discipelen, in Matteüs 18:1, op het kind worden. Wat was er aan de hand met de discipelen? De Heer is de Koning, die alles voor Zich zag. Die de heerlijkheid zag *door het lijden heen*. Hij zag de vreugde voor Zich, via het kruis. Hij zag Zijn verhoging, maar die allen mogelijk was, doordat alles via Golgota in Zijn hand gegeven zou worden. De Heer sprak daarover met Zijn discipelen. Maar steeds weer bleek dat ze het niet begrepen; de woorden waren voor hen verborgen. Ze hebben er niets van begrepen, het is niet tot hen doorgedrongen. Een Koning, die geen plaats had waar Hij het hoofd kon neerleggen. En nu nog meer lijden? Zij wilden een

Koning in heerlijkheid en een plaats daar bij Hem. Johannes en Jakobus schakelen daarvoor zelfs hun moeder in. Dan komt de vraag van de Heer: *"Kunt u de drinkbeker drinken die Ik zal drinken?"* (Matt. 20:22). En op het bevestigend antwoord van de discipelen zegt de Heer: *"Mijn drinkbeker zult u wel drinken, maar het zitten aan mijn rechterhand en aan mijn linkerhand is niet aan Mij om dat te geven, maar is voor hen wie het door mijn Vader is bereid"*.

Zo'n vraag is ook hier aan de orde. Wie is de grootste? Dan roept de Heer een kind, dat luistert en komt, en stelt dat in hun midden. Zo worden, om eer en heerlijkheid en glorie te krijgen. Zo worden, anders kom je het koninkrijk niet eens binnen. Dat is voor ons iets om te leren. De handen van de Heer rusten op onze schouders, om ons nederig te maken. Ze drukken ons naar beneden om ons klein, afhankelijk te doen zijn. Om volkomen in overeenstemming te zijn met de gedachten van God. Dat is moeilijk voor ons, zoals het moeilijk was voor Jakobus en Johannes. De anderen namen hun dat ook kwalijk. Als we doen zoals een kind is het gemakkelijk, luisteren naar Zijn stem. Dan is er de lichte last van het juk van de Heer Jezus op onze schouders. Dat leidt ons op al onze wegen. Wanneer de eer van Hem ons maar voor ogen staat.

In Matteüs 18 wordt hun vraag eigenlijk niet direct beantwoord. Er wordt door de Heer gewezen op de noodzakelijke verandering om binnen te kunnen gaan. Het antwoord komt pas in vers 4: *"Wie dan zichzelf zal vernederen als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen"*. Zelfvernederend is de weg, die Hij ook Zelf gegaan is (Fil. 2). Waar Hij Zichzelf vernederde tot niets (Zich ontledigend) door mens te worden, maar waar Hij nog verder vernederd werd waar Hij de laagste plaats heeft verkozen. Daarom wordt tegen ons gezegd: *"Vernedert u dus onder de krachtige hand van God, opdat Hij u verhoogt op Zijn tijd..."* (1 Petr. 5:6). We moeten bewust de laagste plaats zoeken.

De vraag van de discipelen was op zich niet zondig. Ze hadden belangstelling voor dat koninkrijk. Maar ze haalden de zaken

van de Heer en die van henzelf door elkaar. Dat doen wij ook wel in de gemeente. Wat heeft de Heer een geduld en een liefde om dat Zijn discipelen te leren. En ze hebben het geleerd. Hier is het nog een vraag vanuit het verlangen zo'n plaats in te nemen. In Lucas 9:46 wordt het een *"overlegging"* genoemd. Maar het was in ieder geval smartelijk voor de Heer. Hij had in Lucas 9:44, 45 over Zijn lijden gesproken, maar dat stond zo ver van hen af, dat begrepen ze zo slecht, dat ze zelfs bang waren er naar te vragen. Ze hadden een ander onderwerp in hun gedachten... Wanneer in Matteüs 26:33 Petrus zich distancieert van de anderen, door te zeggen: *"Al zullen allen over U ten val komen, Ik zal nooit ten val komen"*. Dan lees je in Lucas 22 dat de Heer zegt: *"en jij, als je eens bekeerd bent, versterk je broeders"*. Petrus heeft op een pijnlijke manier die zelfkennis opgedaan. Op het moment dat de Heer hem aanziet en de Heilige Geest hem de woorden van de Heer in gedachten brengt. Petrus heeft het geleerd. Wanneer hij terecht gewezen wordt door Paulus (Gal. 2:11), dan accepteert hij dat van zijn geliefde broeder Paulus. Zo nemen we elkaar aan na geleerd te hebben van onze Heer. In de laatste nacht is er nog strijd onder de discipelen. Wat een geduld en liefde bij de Heer. Zo is Hij ook ten opzichte van ons. Hij wil ook bij ons de goede gezindheid zien. Wij moeten ook veranderd worden, constant in Zijn leerschool zijn.

2c. Nieuwe gelijkenissen van het koninkrijk

(In afwijking van het schema werd besloten eerst 2c. Nieuwe gelijkenissen van het koninkrijk te behandelen, en daarna 2b. te vervolgen).

2c. 1. De onbarmhartige slaaf

Matt. 18:21-35

We hebben in het begin van dit hoofdstuk gezien welke houding de Heer van Zijn discipelen verlangt. Daarna wordt gesproken

over het ergeren van zulke kinderen (vs. 6-9), en het "behouden" van zulke verlorenen. Die gedachten zijn uit te breiden tot kinderen in het geloof. Het gedeelte van vers 15-20 heeft ook wel degelijk met het voorafgaande te maken. Zorg voor elkaar van degenen, die bij elkaar zijn. In vers 15 is het niet zeker dat "tegen u" er werkelijk staat. De bedoeling is in ieder geval om te zorgen, alles in het werk te stellen, om de broeder te winnen. Over dit gedeelte zou veel te zeggen zijn, maar er werd verwezen naar de verslagen van de besprekingen in Apeldoorn.

Dan volgt dit gedeelte vanaf vers 21, met de vraag van Petrus hoe vaak hij zijn broeder moet vergeven. Hij vond zeven maal toch al heel wat. Bij Kaïn is sprake van zevenvoudige wraak, het maximum, maar bij Lamech is er al een toevoeging tot zevenenzeventig maal, in de weg van God af. De Heer maakt er hier zeventig maal zeven maal van. Dat betekent natuurlijk *altijd en volkomen*. Bij Lucas (17:3) is sprake van zevenmaal per dag. Dat kun je van twee kanten bezien. Enerzijds zeven maal *per dag* vergeven, dat is heel wat. Aan de andere kant betekent het zeven maal berouw hebben. Zouden wij in zo'n geval zeven maal naar onze broeder toe durven gaan? Of als hij de zevende keer komt hem toch willen vergeven? Daarna volgt de illustratie. De les die erin ligt is dat wij aan onszelf denken ten opzichte van God. Hoe vaak vallen wij in hetzelfde kwaad, dezelfde zonde? Zouden wij er aan gaan twifelen of het nog wel in orde zou komen, of God ons nog zou willen vergeven? Ten opzichte van wat God van ons vraagt gaat Zijn genade daar toch ver boven uit. Wanneer wij in kwaad vervallen, en dat geldt ook speciaal voor jongeren, dan vergeeft Hij wanneer we met berouw tot Hem komen. God schiet niet te kort. Dat betekent niet dat we lichtvaardig kunnen zeggen: 'Het komt er niet op aan'. We kunnen daar geen misbruik van maken. Enerzijds moeten we niet wankelen wanneer we onverhoopt in kwaad zijn vervallen, anderzijds moet er bij ons het vaste voornemen zijn niet te willen zondigen. Zien op Hem,

op Zijn kracht. *"Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen opdat u niet zondigt"* (1 Joh. 2:1).

Het is een gelijkenis over vergevensgezindheid. Petrus dacht al een hoge norm aan te legen. In die tijd spraken de rabbijnen over drie maal vergeven. Petrus had ook onderwijs genoten, had een extra reden. De gerechtigheid moest boven die van de schriftgeleerden uitgaan. Maar welk criterium was er voor zeventig maal zeven maal? Wat had de Heer daarmee voor? Er ligt een diepe boodschap in de gelijkenis, waar de schriftgeleerden niet op kwamen. Een gelovige leert pas vergeven als hij gezien heeft hoeveel *hem vergeven is*. In het "Onze Vader" zien we een omgekeerd criterium. In de mate waarmee wij onze schuldenaren vergeven. Dat zou niet best zijn voor ons, dat is maar een karige zaak. We moeten het tegenovergestelde leren. Zoals Kolossenzen 3:13 en Efeziërs 4:32 waar gezegd wordt: *"zoals ook God in Christus u vergeven heeft"*. Op die manier. In Lucas 7 vinden we een illustratie bij Simon de Farizeeër, waar de Heer Jezus een kleine gelijkenis vertelt. *"Wie van hen zal dan hem het meest liefhebben?"* (vs. 42). Dat wist Simon wel. De conclusie is: *"Haar vele zonden zijn vergeven want zij heeft veel liefgehad, maar wie weinig wordt vergeven, die heeft weinig lief"*. Zijn er mensen die weinig vergeven is? Eigenlijk niet, maar er zijn er wel die weinig besef daarvan hebben. Daardoor is er dan ook weinig besef van de genade van God en zo weinig vergevensgezindheid tegenover anderen.

Er is sprake van een schuld van tienduizend talenten. Één talent is zesduizend denaren, en één denaar is een dagloon. D.w.z. dat één talent zesduizend dagen werk betekent, ongeveer twintig jaar. Tienduizend talenten betekent dus *tweehonderdduizend jaar* werk, met andere woorden, absoluut onbetaalbaar. De Heer kiest een gigantische som, die in eeuwigheid niet af te betalen is. Zoals we aan het eind vinden bij de folteraars, eeuwige foltering zonder ooit iets te kunnen betalen. In de algemeenheid gaat het om *onze* schuld, die ons kwijtgescholden is. We moeten terugtreden in het eigen hart en

dan de zonden van één dag overdenken. Als we ons dat bewust worden, dan zien we welk een schuld we opgebouwd hadden. En dat is ons totaal vergeven. Daarbij staat ons verstand stil. Maar het gaat nog verder. We hebben te doen met een God, waarvoor één zonde erger is dan alle zonden in onze ogen. Voor één van onze miljoenen zonden is Hij gerechtigd ons aan de verdoemenis prijs te geven. Zó onvoorstelbaar groot is die schuld, als één zonde genoeg is voor de hel. Hoe groot is dan de *genade*. Het is nodig dat te beseffen, wanneer een broeder tegen ons gezondigd heeft. In de geschiedenis ging het om honderd denaren, honderd dagen werk, dus geen kleinigheid. Het was een ernstige zaak op zich. Maar het staat in geen verhouding tot wat God ons heeft kwijtgescholden. We moeten iets leren van de barmhartigheid en de vergeving van de Heer Jezus. En dat dan in praktijk brengen ten opzichte van onze broeders en zusters. Hoe is het nu vaak in de praktijk? Hoe veel moeite ontstaat doordat wij ons gekwetst, op onze tenen getrapt voelen? De gelijkenis beschrijft helaas niet wat we doen, maar wat we zouden moeten doen. Ze leert ons iets over onze houding, maar vooral over de vergeving van God. Hij is groot, ja onvoorstelbaar groot daarin. In Efeze 1 en Kolosse 1 wordt dat in verbinding gebracht met de hoogste zegeningen. De vergeving geeft ons een diepe blik in het hart van God. Niet dat Hij de rekening heeft doorgescheurd, onze post heeft afgeboekt, maar het toont ons de diepste gevoelens van Zijn hart. Zijn wezen. Daar mogen we iets van begrijpen, iets zien van Zijn natuur. En dat als praktisch antwoord laten blijken tegenover onze broeders en zusters. Wat wij in de Heer Jezus gezien hebben. *"Wanneer Hij Zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij nakomelingen zien..."* (Jes. 53:10).

Wat moeten we nu doen wanneer de broeder geen schuld belijdt in het geval van wat in vers 15-21 beschreven staat? Het is mijn plicht naar hem toe te gaan, om hem tot inkeer te brengen, om hem te *winnen*. Dat is heel belangrijk, anders werkt het averechts. Ik moet naar hem gaan. In vers 21 is er

sprake van een broeder die tegen mij gezondigd heeft, ook al weet ik dat misschien niet. Als hij komt moet ik hem vergeven. Als hij niet komt, en ik weet het, dan komt vers 15-21 aan de orde, een ernstige zaak. Maar het kan ook zo zijn, zoals 1 Korintiërs 6:7 staat: *“waarom lijdt gij niet liever onrecht?”*. Dat kan als we ons gekwetst voelen, maar de *bereidheid* om te vergeven moet er zijn. Ook al zou hij zijn schuld niet belijden, zodat ik niet daadwerkelijk kan vergeven. Wanneer die gezindheid er niet is, dan hebben we ook geen gemeenschap met God en geen vrede meer. Dan zal eerst die bereidheid er weer moeten komen om de gemeenschap te herstellen. Dan hebben we onze broeder al vergeven in ons hart, en betuigen we het tegen hem als hij komt.

In vers 31 vinden we daarvan een parallel, ook al is dat op een andere grondslag. Wanneer de boze slaaf zijn medeslaaf in de gevangenis heeft laten werpen, ook al was hemzelf een onbetaalbare schuld kwijtgescholden, dan lezen we: *“Toen zijn medeslaven dan zagen wat er was gebeurd, werden zij zeer bedroefd; en zij gingen hun heer alles wat er gebeurd was uiteenzetten”*. Ze hadden zelf geen invloed uit te oefenen, maar ze waren bedroefd. Dat is liefelijk, dat toont de goede gezindheid. De goede houding ten opzichte van falende broeders en zusters. Wanneer die gezindheid er is in vergaderingen, wanneer er zich zonde voordoet, bij zo'n droefheid, dan kan de Heer genezing geven. Maar als er een geest van oordeel is dan voert dat tot het tegenovergestelde. Hier is het verloop anders. De medeslaven berichten het aan de heer. Dat is ook een zeer nuttige taak voor ons. Wat ons hart bezwaard moeten we bij Hem brengen. Al ging het hier in de vorm van een aanklacht, het principe wordt daardoor niet ongeldig. En dan lezen we in vers 34 dat de heer toornig werd. Het gaat hier om de regeringswegen van God, die Hij uitoefent in het koninkrijk. Dan moet Hij ons bezoeken als wij falen. Zoals Nathan tegen David zei: *“Gij zijt die man”* (2 Sam. 12:7). Als David dan belijdt dat hij tegen de Heer gezondigd heeft, ontvangt hij vergeving. Maar dan volgt: *“gij zult niet sterven,*

ofschoon gij door deze daad de vijanden des HEREN zeer hebt doen lasteren, de zoon echter, die u geboren is, zal sterven". In de weg van de genade is de zonde vergeven, maar in de regeringswegen van God op aarde wordt zijn (en ons) falen bezocht.

We spreken hier over het koninkrijk der hemelen, in dat kader hebben we deze gelijkenis voor ons. Dat moeten we beklemtonen. Als broeders en zusters zijn we op veel manieren aan elkaar verbonden. We zijn leden van één Lichaam, en ook in dat kader moeten we elkaar vergeven. We zijn ook van hetzelfde Vaderhuis, dezelfde familie, en in dat kader vergevensgezind. Hier zijn we de discipelen van het koninkrijk, met weer dezelfde les, die we al vaker gezien hebben, *worden als de Meester*. We moeten dezelfde gezindheid hebben als de Koning, die ons zoveel heeft kwijtgescholden. En dat ook praktisch toepassen op ons eigen leven en niet alleen theoretisch beschouwen. We kennen die bitterheid bij conflicten tussen broeders en zusters als zaken niet worden opgelost.

Wanneer we nog terugkomen op wat we moeten doen als een broeder niet komt om te belijden. Dan kunnen we pas daadwerkelijk vergeven als hij komt. Maar het probleem is dikwijls bij ons, wanneer mij pijn gedaan is door een opmerking, of ook omgekeerd, dat het blijft liggen, of dat we met de beste bedoelingen een brief schrijven. We moeten oppassen dat we belijden niet veel te wiskundig opvatten. Er zijn vaak veel verkeerde dingen geweest. Als die allemaal eerst moeten beleden en weggedaan worden. En vaak bedoelen we dan dat het *hele* dossier weer geopend moet worden. Dat alles weer wordt opgehaald. Dat, dat en dat moet worden weggedaan. Maar zo komt er nooit herstel, dat is niet geestelijk. Het is niet zo dat schuld tegen schuld kan worden weggestreept. Wanneer in Deuteronomium 15 over leningen gesproken wordt dan bleek dat in het zevende jaar, het sabbatsjaar, kwietschelding gegeven moest worden. Geen betaling. En het gedeelte vanaf vers 7 leert ons over de gezindheid daarbij. Waarbij we niet krampachtig vasthoudend aan het recht moeten handelen. Wij

kennen dat zo goed. De Heer wil een royale kwijtschelding; dat is voor ons moeilijk op te brengen. Als een broeder fout geweest is denken we dat hij minder geestelijk was dan wij, en dat hij dus maar geestelijk moet worden. Het gaat er echter om of *wij* geestelijk willen zijn in zo'n geval.

Er is al gewezen op Lucas 7, de geschiedenis bij Simon, de Farizeeër. Hier zien we twee schuldenaars, en in één geval hebben we de grote schuld berekend. Maar niemand kon betalen, in Matteüs 18 niet en in Lucas 7 niet. Wie zichzelf kent als schuldenaar, weet dat. Zo is het bij ons, we zijn afhankelijk van vergevende genade. In Lucas 7 worden twee personen vergeleken. Een zondares en een Farizeeër, die o zo netjes leefde. Een zondares die met de vinger werd nagewezen, een publieke vrouw. Simon had daar alleen minachting voor. Maar zij ontving vergeving en genade. En ze had grote dankbaarheid, die ze toonde in haar offer. Simon waardeerde dat niet, hij vond dat de Heer dus zelfs geen profeet was. Maar voor de Heer waren er twee schuldenaars. De Heer erkent dat haar vele zonden zijn vergeven, want zij heeft veel liefgehad. Dat wordt vaak verkeerd begrepen. Ze kreeg geen vergeving omdat ze veel had liefgehad. "*Maar wie weinig wordt vergeven, die heeft weinig lief*". Simon kon zien aan dat wat ze deed dat ze de Heer liefhad. De vergevende genade bracht haar tot die houding. Die brengt ons er toe om in dankbaarheid voor de Heer te leven. Dat is ook in Matteüs 18 zo, al hebben we daar een andere verhouding. Daar gaat het om schuld tegenover elkaar, maar het is wel hetzelfde beginsel. Mij is genade gegeven en dat dient mijn houding tegenover mijn medeschuldenaar te bepalen.

Veel jongbekeerden zullen niet zo geleefd hebben zoals deze vrouw; die ook dat diepe zondebesef niet kennen. Is er dan minder dankbaarheid als bij zo'n leven? De dankbaarheid mag er zijn dat je ervoor bewaard bent gebleven dat het zover kwam. De dankbaarheid groeit niet met het kennen van zonden, maar met het zien van het werk van mijn Heiland op Golgota. Dan kunnen we in onze liefde het bewijs van onze

dankbaarheid tonen. Het is ook erg belangrijk dat onder elkaar te beleven. Wat is het motief voor vergeving? Zoals God ons vergeven heeft (Ef. 4; Kol. 3). Heeft Hij daarvoor eerst ons al onze zonden onder de ogen gebracht? De Heer vergeeft en vergeet. Hij werpt al onze zonden in de diepten der zee (Mi. 7:19). Zijn wij ook zo, of blijven wij onthouden? Dat is dan geen Goddelijke vergeving.

Vergeving is verbonden met belijdenis. Maar er zijn twee kanten. Wanneer wij vergeving nodig hebben, dan moeten we belijden. Maar de ander, die vergeving schenken moet, moet in de bewustheid van zijn eigen vergeving staan. Dan is het niet nodig dat alles weer opgehaald moet worden, om te laten belijden. Denk aan de vader en de verloren zoon. Zo is het toch bij kinderen en hun ouders. Als ze terugkeren, dan zijn de armen al open. De vergeving is dan al aanwezig vóór de belijdenis. Late wen niet hooghartig een diepe knieval verwachten en zelf de gezindheid van God vertonen. We zien dat bijvoorbeeld bij Achab (1 Kon. 21:27). De profeet had dat nog niet gezien. Hoe is het bij ons, zijn wij snel met vergeving? Als wij te kort komen in dankbaarheid, laten we dan letten op de prijs die Hij betaald heeft. En laat onze vergevensgezindheid zijn oorzaak vinden in wat mij vergeven is. Zo kan het zijn. Wanneer we er maar aan denken wat het voorstelt in vergelijking met wat ons vergeven is. Dan valt alles in het niet. We zien een prachtige parallel in deze geschiedenis. We zouden meer in dat gevoel moeten staan ten opzichte van de Heer en ten opzichte van elkaar.

Er worden twee woorden gebruikt, die een grote hulp kunnen zijn. Als de slaaf vraagt om geduld met hem te hebben, lezen we: *"De Heer nu van de slaaf werd met ontferming bewogen"*. Gisteren hebben we gezien hoeveel ons vergeven is, en dat was zegenrijk. Velen van ons hebben een veel te kleine voorstelling van de grootte van onze schuld. Maar het medelijden, de ontferming van onze Heer openen een nieuwe dimensie. Het is van belang te zien dat tot het Nieuwe Testament dit woord onbekend was. In de evangeliën wordt het

alleen in verbinding met de Heer gebruikt. In de gelijkenissen en de gedeeltes die ons de Vader en de Zoon voorstellen. Het woord spreekt van *gevoelens*. Bijvoorbeeld het moment dat de Heer de menigte zag (Matt. 9:36; 14:14, 15:32). Bij de genezing van de melaatse (Marc. 1:41) en ook bij de verloren zoon (Luc. 15:20). En ook hier in Matteüs 18. Er worden geheel nieuwe gevoelens geïntroduceerd. In de vergeving van de zonden gaat het niet om een zaak van recht, maar om goddelijke gevoelens. We kijken dan diep in het hart van God. In de evangeliën is dat beperkt tot de Heer Jezus. Maar nu de Heilige Geest gegeven is woont er in deze wereld Zijn volk dat deze gevoelens deelt. Daarom staat er in Kolossenzen 3:12: *“Doet dan aan als uitverkorenen van God, heiligen en geliefden: innige ontferming, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, elkaar verdragend en elkaar vergevend, als de een tegen de ander een verwijt heeft; zoals ook Christus u vergeven heeft, zo ook u”*. Dat is wonderbaar. Een gezelschap dat nu dezelfde gevoelens moet hebben als de Heer Jezus. We moeten ruimte geven aan die gevoelens. Dat bewerkt dat de eigen vergeving veel duidelijker wordt, met de bereidheid anderen te vergeven. Vergeving is net tweede woord. Dat is een moeilijke zaak. Het kan ons helpen te zien dat er twee woorden voor gebruikt worden. In Lucas 7 is dat heel duidelijk. Tegen de zondares zegt de Heer: *“Uw zonden zijn vergeven”*. Dat is het eerste woord; verbonden met geloof. In haar geval werd zij aangetrokken door de Heer Jezus. Ze vond een plaats aan Zijn voeten, met tranen van berouw. Door die tranen met haar haar af te drogen liet ze zien dat ze haar heerlijkheid aan Zijn voeten neerlegde. Maar daarvoor vinden we dat de Heer de voorstelling geeft van de twee schuldenaars (vs. 41), waarvan de een vijfhonderd denaren schuldig was, de ander vijftig. Dan staat er: *“Toen zij niet konden betalen schonk hij het hun beiden”*. Kwijtschelding duidt op genadebetoning. De Farizeeër was daarmee bekend. Misschien dacht hij iemand van de vijftig denaren te zijn. Maar er was geen geloof en dus geen vergeving. We zullen, zelfs als de broeder geen berouw toont, toch genade moeten bewijzen. We moeten ons gedragen

ten opzichte van de ander zoals de Heer dat deed tegenover ons. Misschien is er berouw, misschien niet. Toch zullen we onder alle omstandigheden genade moeten betonen in ons onderling gedrag. *"Laat uw woord altijd in genade zijn, met zout besprengd"* (Kol. 4:6), en niet omgekeerd. Genade moet onze omgang kenmerken. Ontferming en vergeving zijn zeer kostbare dingen.

Opgemerkt werd dat broeders vaak of soms ontoegankelijk zijn. Dat krijg je wanneer er geen vergevensgezindheid is. Spreuken 18:19 zegt: *"Een verongelijkte broeder is ontoegankelijker dan een sterke stad..."*. Een beledigde broeder is ontoegankelijk. De Engelse vertaling zegt dat hij moeilijk te winnen is. We moeten ons open opstellen. In de geschiedenis van de verloren zoon zien we dat de vader hem al van verre zag. Hij stond op hem te wachten. Vol ontferming loopt hij hem tegemoet en kust hem. En dan is er nog niets gezegd. Het is triest wanneer er zo'n situatie zich voordoet waarin we verbitterd zijn. Wanneer we alles zien in het licht van onze eigen schuld, wat blijft er dan nog over? We moeten niet wachten tot de ander komt, dan heeft het woord van God geen ingang meer in ons, dan zijn we niet meer toegankelijk. Laten we op de Heer Jezus zien, toen Hij daar op Golgota aan het kruis hing. Hij stelde Zich niet op als de verongelijkte, hoewel Hij volkomen gelijk had. Wat zou er gebeurd zijn wanneer Hij ontoegankelijk of verbitterd was? Nooit is daar een klacht gehoord. Hij troost een bedroefde moeder. Als we dat zien vallen onze kleine dingen weg.

Wat bij ons vaak gevonden wordt is *overgevoeligheid*. Wij voelen iets vaak zwaar, wat niet kwaad bedoeld is of wat helemaal niet zo gemeend is. Er is een groot gevaar dat we altijd denken dat onszelf onrecht wordt aangedaan. En eveneens de andere kant, dat we te weinig letten op de gevoelens van de ander of dat we in de rechten van de ander ingrijpen, onder de gedachte dat ze maar niet zo gevoelig moeten zijn. In zo'n geval blijken bij het samenkomen beiden ontoegankelijk. We moeten bij elkaar komen om vergeving te zoeken en te geven. Bij beiden moet de broederliefde naar

voren komen. Niet beginnen met te zeggen dat de ander niet oprecht is. Niet krampachtig, want dan kan het niet goed komen. Bij het zondoffer (Lev. 5) moest, bij een zonde tegen een broeder een offer gebracht worden, zodat de zaken weer terecht zouden komen tegenover de Heer. Maar dat was niet het eerste, maar het laatste. Eerst moest het ontvreemde teruggebracht worden, met 20 procent extra. Zo moesten die eerst samenkomen. Het ging niet alleen om diefstal, maar hij had het "ontnomen" aan een broeder. Dat behoorde de ware gezindheid te zijn bij hem die belijden moest. Maar er werd niet gezegd dat de andere kant 120 procent mocht eisen. Dat is belangrijk. We moeten laten zien dat we de zaak met onze broeder en voor de Heer terecht brengen. Daarna kunnen we naar de Heer gaan. Dat moeten we niet omdraaien, zoals zo vaak gebeurt.

Vaak is er weinig begrip. Het principe voor herstel in verbroken relatie is altijd belijdenis. Ook al is en moet er vergevingsgezindheid zijn, gezindheid van genade. Dat is de nodige harte toestand van degene die onrecht is aangedaan. Geen "zwaar" hart, geen verbittering. Gods vrede moet in ons hart wonen, waartoe wij ook geroepen zijn. (Ef. 4:1-4). Daar wordt het juist in de onderlinge relatie ons voorgesteld. Ook voor de ander komt. Maar de relatie is pas te herstellen, niet alleen bij een geest van genade, wanneer er belijdenis is. Of dat nu in de gemeente is of tussen de discipelen van het koninkrijk. Ben ik daartoe bereid? Wat zou er veel anders zijn in ons midden als dat gerealiseerd werd. Wanneer er verkeerde dingen in de gemeente zijn, als de gemeente "lijdende" is, dan is dat openlijk tot oneer, en dat kan alleen openlijk hersteld worden.

Wat moeten we doen als de belijdenis niet als echt ervaren wordt? Dat is een onderwerp met veel voetangels en klemmen. Er is evenwicht nodig, waarbij meerdere aspecten aan de orde zijn. We hebben al gezien de vergevingsgezindheid van ons, waarin we Gods natuur tonen en de noodzaak van berouw, verootmoediging. In deze geschiedenis zien we dat evenwicht

bij vers 27 en 34. In vers 27 zien we die koninklijke ontferming, maar in vers 34 heilige, brandende toorn. Bij de vergeving van God, waar wij niet aan tippen kunnen, is er ook Zijn heiligheid. God is licht, die de duisternis, de zonde, het kwaad niet verdragen kan. Die *"te rein van ogen is om het kwaad te zien, en die het onrecht niet, kan aanschouwen"*, zoals Habakuk 1:13 zegt. Daarbij gaat het om dezelfde God, die ons voorhoudt van harte te vergeven, met ontferming te handelen. Hij, die bij het minste berouw al een zee van genade uitgiet. Bij ons is dat meer een beetje genade bij een zee van berouw. Gods liefde is maar de helft. Dat blijft alleen zuiver wanneer we zien dat Hij licht, dat Hij heilig is. Dezelfde man, die eerst genade, ontferming, ten deel viel wordt nu in toorn voor altijd aan de folteraars overgegeven. Daarbij gaat het hier om discipelen van het koninkrijk. Er is geen wedergeboren Christen aan de orde, maar een belijder, die de Meester wil navolgen. Wanneer zo'n gezindheid getoond wordt, dan is Gods liefde niet gekend, nooit in het hart uitgestort. Bij de discipel blijkt uit zijn houding wat hij weet van Gods liefde. Als je niet van harte, vergeeft, heb je zelf geen hart. Dat is een zwart - wit stelling. In de praktijk kan het wel voorkomen dat Gods liefde uitgestort is en dat het toch slecht gesteld staat met het bewijzen van liefde.

Het komt voor dat er herstel is, toelating, zonder echte verootmoediging, door vergevensgezindheid. Dat komt voort uit de zwakke, gebrekkige mens. Bij God is er een volmaakt evenwicht. Er is nooit een conflict tussen heiligheid en vergeving. Wij vallen snel in het ene of andere uiterste. Of we zijn hard, of we proberen de zonde toe te dekken, te verdoezelen. Daardoor zijn we geneigd elke toenadering, ook als ze onzuiver is, met valse motieven, te accepteren, omdat we ze graag terug willen zien. Daarom is deze zaak zo moeilijk. Het is helemaal niet ingewikkeld om het uit te leggen, het is moeilijk omdat het raakt aan het wezen van God Zelf. Licht en liefde moeten in evenwicht zijn. Hoe is bij ons die harmonie? Deze problemen doen zich dagelijks voor. Dat moeten we weten en beseffen. Een grondige bekering, berouw, is vereist,

we moeten niet met zonde "dan maar" omgaan, maar anderzijds moeten we een wijd open hart tonen als we spontaan berouw zien.

Er moet een evenwicht zijn, een *wisselwerking*. Vergevensgezindheid wordt opgewekt door berouw. We kunnen bitter zijn wanneer we verongelijkt zijn, en er echt gezondigd is. Dan is het met de vergevensgezindheid gedaan. Maar als de betreffende broeder dan komt, vaak onverwacht, dan smelt de bitterheid weg. Dan worden we beschaamd gemaakt door zijn komst. Dat maakt de bereidheid tot vergeving. Dan zijn we zelf tot niet mogelijk geachte dingen bereid. Dan komen er woorden van beide kanten. Ook het omgekeerde is mogelijk. Wanneer we, zonder dat er een diep berouw is het toch goed willen maken, zelfs al zouden we ongeestelijk zijn, dan zal het zien van broeders met open armen, die de belijdenis niet gaan wegen, juist tot volledig berouw kunnen leiden. Dit facet van de wisselwerking is erg belangrijk.

Als de vraag gesteld wordt of dat bij God ook zo zou zijn, dat er vergeving is bij een onechte belijdenis, dan moet je stellen dat in iedere vergelijking niet over te brengen zaken zijn. Wat niet kan bij God mogen wij toch in de praktische toepassing wel gebruiken. Bij werkelijke vergeving, die we als discipel moeten leren, moeten we het andere deel niet verloren laten gaan. Wij, discipelen, kunnen de gelijkenis van de andere kant niet geheel doortrekken. Uit 1 Koningen 21:25-29 lezen we van het oordeel dat Achab was aangekondigd, in alle zwaarte, dat het geringe spoor van berouw bij Achab doorwerkt in het hart van God; het oordeel wordt niet opgeheven, maar wordt wel uitgesteld. Dan zien we in het hart van God de uitwerking van een gering berouw. Wanneer de mens tot een beperkte kennis komt van wie hij in de ogen van God is, dan werkt de Geest van God verder in zijn hart. Méér dan in 1 Koningen 21 wordt gevonden. God probeert om de mens tot volledige erkenning van zonden te brengen om hem volle vergeving te kunnen schenken.

Wanneer zo'n situatie voorligt dat er een belijdenis is, maar de overtuiging bestaat niet dat deze oprecht is, wat moeten we dan doen? Wat moet je dan met die zeventig maal zeven maal vergeving? Dat is wel heel moeilijk, maar we mogen het aan de Heer voorleggen. Hij weet de oplossing. Hij kent de dingen die in het hart leven precies. Achab heeft zijn levenswijze niet veranderd en is in ongerechtigheid gestorven. Toch hebben we gezien dat God rekening hield met zijn berouw. Wanneer wij geen duidelijkheid hebben als een broeder tot ons komt, dan zullen we toch de volle vergeving moeten schenken. Dat doet geen onrecht aan Gods heiligheid. Wij zijn geen hartenkenners. Wij blijven vergeven en vragen aan de Heer om ons duidelijk te maken. We moeten onszelf niet plaatsen in een situatie, alsof wij kunnen handelen met een volkomen beoordeling ten opzichte van Zijn heiligheid. Wij moeten blijven vergeven, God doet het andere.

Er ligt ook een verband met Matteüs 5:23. Daar wordt het omgekeerde behandeld van Matteüs 18. Daar moet je eventueel wachten, in Matteüs 5 mag je niet wachten. Je moet heengaan om je met je broeder te verzoenen. Jij bent de schuldige. Geen offerande brengen, eerst verzoenen. De oproep tot verzoenen gaat altijd uit tot de schuldige. Maar als de beledigde partij de vergevensgezindheid van Matteüs 18 heeft dan kom je elkaar tegen. Dan is er de goede gezindheid bij beiden.

In Matteüs 5 gaat het er niet om de broeder te winnen, maar om *zelf* weer recht te komen staan. In Matteüs 18 is het een voorrecht om te mogen vergeven. Beide zijden zouden we onder ons meer moeten betrachten. "*Belijdt dus elkaar de zonden...*" (Jak. 5:16). Daar zien we ook het wederzijdse karakter.

Het is goed te beseffen dat het zowel in Matteüs 5 als in Matteüs 18 gaat om het *persoonlijke* vlak, niet om openbare zonde in de gemeente. Het leren belijden en het leren vergeven zijn uiterst belangrijke dingen in onze omgang met elkaar. We

zien bij Abraham dat hij zich verootmoedigde tegenover een ongelovige Filistijnse koning.

Wat gezegd is geldt ook niet alleen in het gemeenteleven. Het geldt dienstknechten, maar is ook van toepassing op gezinnen, op de verhouding van man en vrouw. Het loopt in deze tijd soms fout in onze gezinnen, en het gaat fout in de vergadering omdat het in de gezinnen fout gaat. Het gaat bij ons mannen fout, of bij vrouwen. Alleen op de knieën is herstel te realiseren. We zien een voorbeeld bij Paulus en Johannes Marcus / Barnabas. Scheidingen zijn verschrikkelijk. Dan is er geen eensgezindheid meer, geen belijdenis. Wanneer we meer met het zond- en schuldoffer zouden bezig zijn, dan zouden we klein zijn. Als wij niet willen belijden, dan is de Heer Jezus niet alles voor ons. Als we zien dat we dezelfde problemen hebben, dan is er een oplossing te vinden.

Ook hier zijn grote problemen; broeders die niet willen vergeven, niet willen belijden. De oorzaak daarvan is dat de Heer Jezus te klein voor ons is, in ons leven. Het is van groot belang te zien dat wij, ieder voor zich, de gezindheid van de Heer Jezus vertonen. Zijn Persoon waarmaken in de praktijk. Wat doen we met wat we gehoord hebben? We moeten zien wat de Heer wil in onze gezinnen, in de gemeente en onder Zijn dienstknechten. De ander uitnemender achten dan je zelf. Dat kan alleen als we op de Heer Jezus zien. Kan Hij dat bij ons bewerken?

2b. Vervolg

2b. 4. De gesnedenen om het koninkrijk

Matt. 19:11-15.

De in het schema genoemde tekst (vs. 12): *"en er zijn gesnedenen die zichzelf hebben gesneden om het koninkrijk der hemelen"*, staat in een gedeelte waarin huwelijk en gezin aan de orde zijn. Er wordt aangetoond dat in het koninkrijk der

hemelen niet alles splinternieuw is. Oude dingen uit de scheppingsorde worden niet opgeheven, maar er wordt nieuwe glans en kleur aan gegeven. In Matteüs 19 zien we dat de orde hersteld wordt zoals God het gewild heeft. Niet in de hemel, maar op aarde. Discipelen op aarde, die in gehoorzaamheid gestalte geven aan de scheppingsorde. We zien hier drie punten:

1. In vers 1-12 vinden we de schoonheid van het *huwelijk*, zoals het naar Gods gedachten vanaf het begin geweest is. Zonder bijzonderheden, als een algemene boodschap. Zoals jullie het voorstellen, zo heeft God het niet bedoeld. Wat Hij wel bedoeld heeft komt in het koninkrijk der hemelen tot uitdrukking. Wat God samengevoegd heeft, laat een mens dat niet scheiden. Aan de ene kant wordt het natuurlijke hart openbaar. Ten opzichte van de Farizeeën zegt Hij: *“Mozes heeft om de hardheid van uw harten u toegestaan uw vrouwen te verstoppen...”*. Het huwelijk werd door hun onbekeerlijk, zondig, hart vertrapt en geschonden. Het schoonste op aarde wordt het meest besmeurd, bevlakt. Maar aan de andere kant wordt er juist in het koninkrijk der hemelen een weg getoond, die nog hoger is dan het huwelijk, en dat vinden we in vers 12. Zij die ongehuwd blijven met de beweegreden dat ze de Meester. beter kunnen dienen.
2. Dan vinden we in vers 13-15 over de *kinderen* gesproken. Over hun natuurlijke aantrekkelijkheid. We hebben dat ook al bij Matteüs 18:1-5 voor ogen gehad. Alle boze prestige, die volwassenen zich aanmeten heeft het kind niet. Dat is voor het hart van de Heer Jezus aantrekkelijk. Hij zegent het kind als zodanig. Het kind in het koninkrijk der hemelen heeft een bijzondere plaats... Hier gaat het *letterlijk* over kinderen. *Van* hen, niet voor hen, is het koninkrijk der hemelen. Dan zien we enerzijds weer de hardheid van de harten, zelfs bij de discipelen; ze tonen hun verachting, zoals we die ook bij

gelovigen wel zien ten opzichte van kinderen. Bij velen gelukkig ook niet. Maar er zijn er die in hun denken, net als de discipelen, aan kinderen een derderangs positie toekennen. Maar er is een hogere weg dan de natuurlijke aantrekkelijkheid, ook al is die erfelijk met zonde belast; het is het mooiste en beste om van hen discipelen van het koninkrijk te maken.

3. In het derde gedeelte, vanaf vers 16, vinden we dan de geschiedenis van de *rijke jongeling*. Ook dat heeft met scheppingsorde te maken. In Marcus 10 lezen we dat de Heer Jezus hem liefhad. Er staat niet bij dat hij bekeerd was. Waarom staat het er dan? In hem was de aantrekkelijkheid van de eerste mens te zien. De natuurlijke openhartigheid en eerlijkheid bij hem. Ook wij mogen dat niet verachten. Het brengt je geen stap dichterbij de hemel, maar daarom mag je het nog niet wegcijferen. We kunnen er van leren, ook al hielp het hem niet. Maar er is een hogere weg, alles prijsgeven om een discipel van de Heer te worden. Dan krijgen de oude dingen uit Gods scheppingsorde weer hun oorspronkelijke glans en kleur.

Nu we vers 12 onder de loep nemen moeten we bedenken dat het niet zo geslaagd is alles keurig in vakjes te stoppen. De gedachte dat de discipel hetzelfde is als de Koning is te gemakkelijk, we hebben dat gezien in de gelijkenis van Matteüs 18. De Heer Jezus is onze Meester, en wij zijn de slaven. Ook dat is te gemakkelijk geformuleerd. Dat is bijv. in Matteüs 25 niet te zien in de gelijkenis van de tien maagden. In Matteüs 18:35 is de heer in de gelijkenis "*Mijn hemelse Vader*". In Matteüs 22:2 is er sprake van een koning, die een bruiloft aanricht voor zijn zoon. Hij zendt als gebieder slaven uit om bruiloftsgasten te roepen.

In Matteüs 13 is er sprake van engelen als de slaven van de loon des mensen, en niet zoals in Matteüs 18 mensen.

Het is belangrijk te zien wat ons geleerd wordt in verband met het koninkrijk. Het gaat niet om de hemel, ook al is het hart op de hemel gericht, zoals in Matteüs 19:16. De schat in de hemel, in tegenstelling tot de aardse zegeningen. In Matteüs 5 - 7 hebben we gezien dat het ging om de gezindheid van de Zijnen, de onderdanen van de Koning. Niet om de verhouding Meester-slaaf. De beloning kwam van Zijn Vader, die ook uw Vader genoemd wordt. Het gaat daar om schepselen waarvan God de Vader wil zijn. Dat vinden we ook in Matteüs 19. God bracht voor de zondeval man en vrouw samen. Dat is de God, die boven alle dingen staat in het koninkrijk der hemelen. De Heer Jezus is de Heer der Heren, maar dat wordt ook van God gezegd. Het is dus niet zomaar een beeld van overheid en onderdanen. Daarom zijn er bijzondere, morele dingen, over te zeggen. Hier gaat het om *"gesnedenen"*. Dat is een moeilijke zaak. In de natuur is de man op de vrouw gericht en omgekeerd. Maar een mens kan zo bezig zijn met de dingen van God, dat je ongetrouwd wilt blijven voor de dienst van God, zonder de scheppingsorde te verachten. We zien dat bij Paulus in 1 Korintiërs 7. Niet iedereen heeft die gezindheid. *"Wie het vatten kan, laat hij het vatten"* (vs. 12). Iedereen wordt persoonlijk toegesproken. Het is om, of ter wille van, het koninkrijk der hemelen. Het hoofd is omhoog gericht. Verzekerd van een schat in de hemelen, dat is het aantrekkelijke voor ons. In Matteüs 23 kondigt de Heer aan dat Hij van de aarde weg zal gaan (vs. 39). Tegen het aardse volk wordt gezegd dat ze Hem pas zullen zien, wanneer ze zeggen: Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer. Pas in Matteüs 25 vinden we de Heer Jezus als Koning in de gelijkenissen, omdat Hij als Koning zegenen wil.

In Matteüs 19:12 gaat het, bij de eerste twee voorbeelden buiten de persoon in kwestie om. Toen en nu geeft het ongeschiktheid aan, en bedoeld voor de dienst in de vrouwenverblijven. De kamerling was zo'n voorbeeld van een eunuch. Daar is het gedwongen, maar in het derde voorbeeld is

er sprake van "zichzelf gesneden hebben". Daarin komt de vrijwilligheid naar voren. Voor hen is de wens van de Heer, onder Zijn gezag staand, zo sterk, gewerkt door de Heilige Geest, dat dit mogelijk wordt. Dat is iets moois om te zien. Mensen die er toe gebracht worden om het huwelijk, wat op zich iets prachtigs is, van God afkomstig, prijs te geven. Die iets wat *uniek* is voor de mens, vrijwillig opgeven om de Heer te dienen. We weten dat de Rooms-katholieke kerk het celibaat heeft ingevoerd, maar dat is niet vrijwillig. We weten ook hoeveel moreel kwaad dat veroorzaakt heeft. Waarom? Men heeft een priesterklasse gevormd, die door het celibaat verheven is boven de normale mens. Is men dan bij een vrijwillig afstand doen heiliger, en boven de gehuwde mens gesteld? Dat is niet naar de Schrift. Het huwelijk is het hoogste goed, maar in de dienst wordt een vrijwillig prijsgeven gewaardeerd door de Heer. Maar niet daardoor iemand geworden die qua positie heiliger is, of boven de andere dienstknechten van de Heer staat. Paulus was ongehuwd, hij was zo'n gesneden. Petrus was getrouwd (1 Kor. 9:5), maar er zijn geen aanwijzingen dat Petrus daarom minder was. Ook bij ons bestaan over dit onderwerp vaak vreemde opvattingen. Maar het is niet minder geestelijk om getrouwd te zijn. Integendeel, wanneer het om een voorschrift gaat, een leer, dat je om God welgevallig te zijn van het huwelijk moet afzien, dan wordt dat in 1 Timoteüs 4:2, 3 een lering van demonen genoemd. Dat is uit de kerkgeschiedenis duidelijk. Onder invloed van de Griekse filosofie, waarin het lichaam iets minderwaardigs was, is dit binnengeslopen. Eerst in het denken, daarna in de leer, in het celibaat.

Wanneer het om het ongehuwd leven gaat, zou de neiging kunnen bestaan om alle drie gevallen die met "gesneden" zijn verbonden worden biologisch op te vatten. Daarom staat er dat je het moet vatten. Anders zou het derde gesneden zijn zinloos zijn. Het heeft een diepere symbolische bedoeling. Een geestelijke werkelijkheid met biologische consequenties. Van de biologische mogelijkheden wordt geen gebruik gemaakt. De

energie die we ervoor gebruiken is nu vrij voor de dienst van de Heer. Het huwelijk kost veel energie aan een mensenpaar, een inspanning van geest en ziel. Die wordt nu gesublimeerd op een ander plan. Er zijn ook terreinen, werkzaamheden, in het koninkrijk der hemelen, waar het noodzakelijk is niet ongehuwd te blijven. Het staat tegenover het principiële denken van de discipelen. Dat wil de Heer duidelijk maken. Het is maar een akelige conclusie die de discipelen trekken na Matteüs 19:1-10. En die opmerking is aanleiding voor de Heer om aan te geven dat er een beter motief is om ongehuwd te blijven dan het negatieve van huwelijksproblemen. Er is ook genade voor *die* weg nodig. Het is niet voor iedereen de weg. Men moet zichzelf voor het aangezicht van de Heer terdege onderzoeken.

Wanneer we nog even doordenken over de uitspraak: *"Wie het kan vatten, laat hij het vatten"*, dan is, na wat er al over gezegd is, ook nog op te merken dat het niet over intellectueel begrijpen gaat. Het heeft het karakter van Johannes 8:37: *"omdat Mijn woord geen ingang bij u vindt"*. Het betekent niet dat sommigen het wel begrijpen kunnen en anderen niet. Het is het onderscheid tussen de discipelen van het koninkrijk en anderzijds zij, die buiten het koninkrijk staan. Die vatten het niet. Het gaat dus niet om de discipelen onderling, alsof de een wel de genade daarvoor krijgt en de ander niet. Het is voor ons allen mogelijk om de dingen van het koninkrijk der hemelen te begrijpen.

Bij het prijsgeven ter wille van het koninkrijk der hemelen is de norm hoe kostbaar het is de Heer Jezus te dienen. Daarom wordt het ook doorgetrokken in de volgende verzen. *"Van de zodanigen is het koninkrijk der hemelen"*. In het Lucas-evangelie gaat het om zuigelingen, hier om jonge kinderen, jonge mensen. Voor hen is het een heel bijzonder voorrecht om als kind in een christelijk gezin al het koninkrijk der hemelen te smaken. Het is kostbaar om al vroeg het gezag van de Heer Jezus te accepteren. Te leven op het terrein waar het gezag van de Meester geldt. Een stukje van dat koninkrijk. Dat wil de Heer aan alle kinderen van gelovige ouders geven. Ouders, die

met hun kinderen leven binnen dat koninkrijk. "...*maar voedt hen op in de tucht en vermaning van de Heer*" (Ef. 6:4). Tegen de kinderen zeggen dat in dit huis het gezag van de Heer geldt. Daar moeten we niet mee wachten tot ze hun hart aan de Heer geven, we mogen ze, en dat is een buitengewoon mooie zaak, plaatsen op het terrein van het koninkrijk. Ook voor jonge mensen is het een voorrecht daar te zijn, waar de Heer Jezus bij hen kan zijn. Het gezag van de Heer is niet iets naars. Ouders vergissen zich wel eens, maar het is een zegen. Wanneer we naar de zaligsprekingen in Matteüs 5 zien, waarbij het hele leven doortrokken is van deze beginselen, is dat hetgeen wat onze kinderen bij ons zien? "*Verhindert ze niet bij Mij te komen*".

Met betrekking tot de ongehuwden werd ook gesproken over diegenen, die op de leeftijd zijn dat ze een partner zouden kunnen hebben, of die misschien over de leeftijd heen zijn, en die toch dat verlangen in hun hart hebben. Die het erg moeilijk daarmee hebben, en die misschien bij Psalm 23 zeggen: mij ontbreekt niets, *behalve dat ene*. Het huwelijk is de normale weg van de mens. Er zijn maar weinig gesnedenen om wille van het koninkrijk der hemelen. Er zijn veel ongehuwden in dat koninkrijk die graag nog een levenspartner zouden hebben, ook op de zendingsvelden. Die soms daarin gevlucht lijken te zijn. Dat is een grote nood, en we generen ons om er over te spreken. Het is immers makkelijk praten als je zelf gehuwd bent. Er valt niets te lachen, wanneer ze troost krijgen van getrouwde broeders, die niet zó overkomen. Het woord van Matteüs 19 is maar voor zeer weinigen weggelegd, het is een zeer uitzonderlijke gave. We dienen meer voorbede te doen voor hen die enerzijds dankbaar zijn voor de geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten, maar die toch graag die grootste van de aardse gaven ook zouden willen bezitten. We dienen sterker hun gemis te voelen. We zouden daarin graag willen helpen, maar dat kan niet, dat zou knoeiwerk opleveren. Maar toch dient het ons gezegd te worden dat we meer oog voor hen moeten hebben, voor de alleenstaanden. Die minder

uitnodigingen krijgen en daarover soms hun nood klagen. Die hun leeftijdgenoten getrouwd zien en maar weinig vrienden hebben. Daar ligt een grote nood. Wat moeten we dan tegen hen zeggen? Het is toch een van de grootste, zo niet de grootste van de aardse zegeningen. Maar elk gemis, ook elk offer in ons leven, ook een onvrijwillig offer, kunnen we bij de Heer brengen. Er is schroom om dat te zeggen Maar onderzoek je hart of je toch niet bitter tegen de Heer bent. We mogen elkaar oproepen er op te letten dat de Heer je nood kent. Hij heeft je lief, de Heer is jouw Herder. Heb je die overtuiging? Kun je dit gemis van de Heer aannemen? Dan alleen kun je Psalm 23 zingen. Dan weet je dat Hij erbij is als dit ontbreekt. Hij wil dat gemis opvullen. We moeten leren in ons leven dat een schrijnend lege plaats, het ontbreken van een levenspartner, van kinderen ook, bij Hem bekend is. Tot Hij die zegen ook voor jou, voor u bestemd. Dan zal de dankbaarheid voor die zegen ons meer oog geven voor het gemis bij die ander, die alleen staat. Dan komt er ook meer zorg dat ze niet alleen staan.

Dit onderwerp zou gezien kunnen worden als het roeren in open wonden. Maar het dienen van zulke medegelovigen kan ook alleen met fijngevoeligheid en tact. We moeten van de Heer wijsheid vragen om hen te benaderen en te kunnen dienen (Jak. 1:5). Het zou een appél aan alleenstaanden kunnen zijn in Matteüs 19 om te overwegen of de Heer dit vrijwillig van je vraagt. Het huwelijk is het kostbaarst, maar je zou je biddend kunnen afvragen of de Heer wil dat je een vrouw / man krijgt, of dat Hij dat andere vraagt. Het is een geweldige zaak om alle tijd te kunnen geven aan de dienst van de Heer. Daarbij mag nog eens onderstreept worden dat "zichzelf snijden" een geheel vrijwillige zaak is, die maar voor zeer weinigen is weggelegd. Dat wordt in 1 Korintiërs 7 ook voorgesteld, hoewel het daar in een ander vlak genoemd wordt (vs. 29-25). De ongehuwde is bezorgd voor de dingen van de Heer. De getrouwde wijdt zijn zorg aan de dingen van de wereld, hoe hij zijn vrouw zal behagen. Dat geldt voor man en

vrouw. Het gaat daar om het hoge niveau voor de Heer. Het is ook niet altijd zo dat de ongetrouwde meer voor de Heer doet. Sommigen zijn in het huwelijk van meer betekenis geweest voor de Heer. Het punt is dat je als getrouwde *verantwoordelijkheden* hebt, die daarmee verbonden zijn, Tijd die je *moet* besteden voor je huwelijk, je gezin. Naast de algemene belasting die een huwelijk met zich meebrengt, waar je mee bezig bent en wat je niet hebt als ongetrouwde. In de praktijk is het vaak wel anders, omdat we niet altijd op Gods niveau zijn, zoals God het vooronderstelt. Dan zijn we soms door het huwelijk op een betere, meer serieuze weg. Ook al verlang je voor je leven een partner, er kan ook een vrijheid zijn, die voor Hem is. Een moeilijkheid in het eigen leven enerzijds, maar we moeten ook het goede van het ongetrouwd zien, omdat God dat zegt.

"Overigens, laten ook zij die vrouwen hebben, zijn als hadden zij ze niet..." (1 Kor. 7:29). Dat betekent natuurlijk niet dat er sprake is van verwaarlozing en het niet zien van je verantwoordelijkheid (als man en vrouw). Het betekent dat je je niet overgeeft daaraan en al het andere vergeet. We moeten ons openstellen en tot zegen zijn. Wenen, maar niet je daaraan overgeven, en God je tranen laten drogen, en tot zegen zijn. We zien dat bij kinderloosheid; die kan omgezet worden om je te laten gebruiken voor een zeker zendingswerk, waar een groot gezin een hindernis zou zijn. Dat kan ook het geval zijn bij de ongetrouwde. Er is weinig nut in klaagliederen. Het is beter de teleurstelling aan te nemen en om te zetten in zegen voor anderen. Een positieve vrucht van zo'n toestand. Het is heel belangrijk te weten dat de Heer die genade wil geven. Zoals Hij ook een grote zegen kan geven als je als getrouwd, met je kinderen, de belangen van het koninkrijk voorop stelt. Een broeder met een gezin wordt daardoor wel afgeleid, maar put daaruit ook een ervaring, die omgezet kan worden in een dienst voor anderen. Vertrouwing werkt ook zo (2 Kor. 1).

Er is een behoefte aan hen die zichzelf gesneden hebben. Br. Darby had zijn werk niet zo kunnen doen wanneer hij getrouwd

was geweest. God heeft Zijn eigen plannen en mogelijkheden. We moeten niet de omstandigheden als bepalend zien, maar ze gebruiken, in de dienst van het koninkrijk, ten nutte van anderen. We moeten open blijven staan daarvoor, en niet opgaan in eigen geluk of verdriet.

Bij ongesnedenen kunnen we behalve over mannen en vrouwen ook echtparen zonder kinderen betrekken. Sommigen weten wel iets af van het zendingswerk, dat overal ter wereld wordt bedreven. Het is niet teveel gezegd als we stellen dat, wanneer alle ongetrouwde zusters zich zouden terugtrekken daaruit, dat dan dat werk zou instorten. We moeten de ongetrouwde staat niet geringschatten. Het is een bemoediging, dat er hoog tegen opgezien wordt. In de westelijke wereld is er een gerichtheid op het huwelijk; wanneer je niet getrouwd bent wordt er medelijdend op je neer gezien. Maar *“zoekt geen vrouw”*. Er zijn echter streken waar gesteld wordt dat een ongetrouwde zuster, wanneer ze op haar dertigste is, *“de boot gemist heeft”*. In zo'n situatie komt het voor dat ouderen zich in het huwelijk storten, zelfs buiten de gemeente. Dan is het geen zegenrijk verhaal.

We moeten voorzichtig zijn, in welke staat we ook zijn. Ons er niet op beroemen wanneer we getrouwd zijn. Als je getrouwd bent, en de zegen van de Heer rust op dat huwelijk, dan straalt dat naar buiten. Het gaat om die zegen van de Heer. Dat is dan een uitgekozen school voor onze zielen. Als we ouder worden leren we dat steeds meer. Het enige wat de moeite waard is, is de zegen van de Heer, in welke situatie we ook verkeren. Misschien zie je dat nog niet als je jong bent, maar dat vertrouwen mogen we met ons omdragen. We mogen de toestand waarin we zijn gebruiken tot bevordering van het getuigenis waarin we zijn.

Het huwelijk *is* een wonder, een voorstelling van Christus en Zijn gemeente. Als kinderen van God vormen we de vrouw van de Heer. Een gave van God aan Zijn Zoon. Zoals Eva de hulp was die de man nodig had. Jonge mensen mogen hun Partner uit de hand van God aanvaarden, alles zien in Zijn licht. Maar:

getrouwen als niet getrouwd. We zien in Genesis dat God al gezegd had dat het niet goed was als de mens alleen was. Adam zag het nadat hij de dieren namen gegeven had. Daarom zei hij: *“Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees”*. Groot en wonderlijk. En dat geldt juist nu in een tijd waarin het huwelijk in diskrediet raakt.

In 1 Korintiërs 7:37 lezen we drie dingen met betrekking tot het bewaren van de maagdom.

- In de eerste plaats moet het in het *hart* vaststaan;
- ten tweede moet het *niet genoodzaakt zijn*, anders zou de verleiding te groot worden,
- en ten derde moet er macht over de eigen wil zijn.

Dat betekent wilskrachtig zijn, niet op andere gedachten komend. D.w.z. het moet heel duidelijk zijn dat de Heer die weg voor je heeft. Het is de moeite waard dat te overdenken.

Wanneer een man een vrouw heeft, en omgekeerd, dan kan de vrouw de man tot hulp zijn of ook vernielend werken. Niet dat het in het gezin niet goed zou gaan, maar ze kan ontwrichtend werken op de dienst voor de Heer. Hij kan haar "afgod" zijn, waar geen kritiek op mogelijk is. Ook al zou de hele vergadering zeggen dat er correctie nodig is. Dat is realiteit, en wordt een bron om niet tot een oplossing te komen.

Dan is ze geen hulp, net zo min als wanneer er de liefde van gemakzucht tegenover de kinderen is. Het is geen steun, wanneer een vrouw zo is. Maar waar ze fouten aangeeft, daar schept het juist de mogelijkheid om de Heer meer te dienen, meer dan de ongetrouwde, niet in kwantiteit, maar in soort werk en in kwaliteit. Die verandering kan in een huwelijk optreden.

Dat geldt ook voor de kinderen. Ouders kunnen kinderen tot hulp zijn, om ze dienstbaar te maken in het koninkrijk der hemelen. Het is fijn als er mogelijkheden zijn dat ze meedelen in de werkzaamheden binnen dat koninkrijk. We mogen dankbaar zijn voor de mogelijkheden vandaag aan de dag, ook

voor de jongeren in ons midden. Vakantiebijbelscholen, kampwerk. Er is nu veel jeugdwerk met een taak voor jongeren. Eerst moeten de kinderen bij de Heer gebracht worden, zoals we dat zien in Matteüs 19:13. Er staat niet dat de moeders ze brachten, ook al zal dit wel het geval geweest zijn. Voor ouders, en voor hen die werken onder de kinderen, is het eerste werk hen *bij de Heer* te brengen, opdat Hij ze zegent. We kunnen niet fysiek meer naar Hem toegaan, maar ze wel in gebed en opvoeding bij Hem brengen. Als ze gevormd willen worden voor een dienst in het koninkrijk der hemelen. Dat is de juiste wijze van opvoeden. De vrouw van Zebedeus bracht haar twee zonen. Zij namen hun moeder mee en zij haar zonen. Zij vond dat ze de plaats aan de rechter- en linkerhand van de Heer verdienden. Het is een slechte zaak als ouders niet met alle dingen naar de Heer gaan en dan zulke "lieve" kinderen daar niet op wijzen. Die geen verkeerd woord over hun kinderen kunnen horen, alsof ze niet ongehoorzaam kunnen zijn. En die ze zo grondig verknoeien. We moeten vragen of Hij ze zegent, terwijl wij onze verantwoordelijkheid zien, hen corrigeren.

Toch zou hier een vergissing mogelijk zijn, juist in verband met de gesnedenen voor het koninkrijk der hemelen. Wanneer we op dat punt komen, moeten we goed zien dat niet alleen de zending het werkterrein is in het koninkrijk der hemelen. Dat is niet alleen de arbeid voor de Heer. Die arbeid wordt niet alleen door broeders en zusters in het werk bestreken. Ook het huwelijk, het opvoeden van kinderen behoren tot dat koninkrijk. Het huwelijk is een zegen en een opgave. Die hebben we als discipelen van het koninkrijk te vervullen. De omgang tussen man en vrouw is óók het gezagsgebied van de Heer. Altijd is er het misverstand dat er enerzijds het geestelijk leven is en anderzijds het huwelijk en het gezin als een noodzakelijk kwaad op aarde. Juist op dat terrein dienen we een discipel te zijn. Alle facetten van het getrouwd zijn en de omgang daarin behoren tot Zijn gezagsgebied. Ook met betrekking tot het krijgen van kinderen, dat is niet ons gezagsgebied, daar hebben we Zijn leiding nodig. Daarbij hebben we samen voor de Heer om Zijn

wijsheid, leiding en wil te vragen. Onze omgang is in alle opzichten onderworpen aan Hem, niet aan lusten en hebzucht. We moeten de Heer Zijn rechten verlenen. Ook in het huwelijk zijn we discipelen van het koninkrijk. De toestand in de gemeente is nooit beter dan de gemiddelde toestand in de gezinnen. In de afhankelijkheid in de dienst is dit op ieder terrein de eerste oefenschool, waarin we de hele dag afhankelijk dienen te zijn. Er is geen terrein waar de discipel zo getoetst wordt als in huwelijk en gezin. In ons werk vaak minder. We zijn vaak onder ongelovigen betere getuigen dan te midden van hen die ons lief en dierbaar zijn. Het gezamenlijk gebedsleven is daarbij belangrijk, met vrouw en kinderen. We moeten fouten belijden tegenover onze kinderen als dat nodig is. Getuigen zijn in het koninkrijk ten opzichte van onze kinderen. Dat beluisteren en weten ze. Kinderen kennen ons vaak beter dan wij elkaar kennen. De opgave die daarin ligt is de moeilijkste van ons leven. Het huwelijksleven is naar Gods gedachten een mooie en een zware opgave. Het zware komt door ons eigen vlees. We mogen kinderen opvoeden tot discipelen van de Heer. Mooi en moeilijk werk. Het is moeilijk je tegenover kinderen te gedragen zoals het dienstknechten van het koninkrijk betaamt. We mogen dankbaar zijn dat het ondanks onze fouten nog terechtkomt. Zijn we echte discipelen op dit zendingsveld? Het is misschien makkelijker om als dienstknecht het evangelie te brengen dan het discipelschap te verwerkelijken tegenover vrouw en kinderen, iedere dag. Als we aan fouten denken, dan worden ze juist daar begaan, nietwaar? Daar leren we allereerst wat het discipel zijn inhoudt, toewijding en het gezag erkennen van de Heer.

We lezen hier belangrijke dingen. Moeders die kinderen brachten, hun kleine kinderen. Die moeders wisten dit alles niet. Maar moeders nu mogen hun kinderen heel jong bij de Heer Jezus brengen; bidden met en voor de kinderen. Niet de pedagogische leeftijd afwachten, maar ze zo gauw mogelijk aan Hem teruggeven. Zingen met het kind. Met de vaders, samen.

De opvoeding begint op de dag dat ze geboren worden. En eigenlijk nog eerder.

We mogen bij het brengen van kinderen bij de Heer ook een toepassing maken naar hen die werk onder kinderen doen. Er zijn twee soorten discipelen. Zij die ze bij Hem brengen, en degenen die ze weghouden van Hem. Dat dit tweede er nu niet zijn mag. Het is een belangrijke les te zien dat, wanneer je ze bij Hem brengen mag, het te laten zien wie Hij voor ons is. We mogen dat uitleven naar de kinderen toe, ook als ouders. Dat is een les voor vaders. Wat hebben wij in het hoofd van onze kinderen gestopt? In 2 Koningen 4 lezen we dat de vrouw zich spoedde naar de man Gods. De man niet. We moeten samen één zijn, ook in het werk onder de kinderen. We mogen hen van jongs af leren.

Hoe ligt dat nu bij het weghouden? *"De discipelen echter bestraffen hen"*. Dat is een ernstige situatie, tussen de Heer en de kinderen staan. We hebben de goede kant van het discipelschap gezien. Wat is ons leven? Een verhindering voor kinderen? Er wordt nu aan kinderen veel meer gepresenteerd, waardoor ze weerhouden worden. Kan de man Gods bij ons alle kamers doorzoeken en dan niets vinden dat tot een verhindering voor onze kinderen zou kunnen zijn? Of is het anders. Ook onder gelovigen komen gebroken kinderharten voor. Dat is erg. Hier komt dat in Matteüs 19, na de echtscheiding aan de orde. Hoe is de toestand in ons huis. Kunnen we samen bidden voor onze kinderen, ze bij de Heer brengen? Welke discipelen zijn wij? Die de kinderen bij de Heer brengen of "nee, vandaag maar niet". Het gaat om zielen die toegevoegd moeten worden tot de gemeente voltallig is. We mogen ze opvoeden voor Hem.

- + -

Conferentie 1989

- + -

2b. 5. Het binnengaan van het koninkrijk

Matt. 19:23-26, 30

Het is goed vooraf een enkel woord over het Matteüs-evangelie naar voren te brengen. In het koninkrijk van God zien we Gods plan met deze wereld, dat is om alles onder één Hoofd samen te brengen in de volheid der tijden, onder de Mens Christus Jezus (Ef. 1:10). De Heer Jezus wordt hierin in het bijzonder als de Koning voorgesteld, naar de beloften van het Oude Testament. Te midden van Gods eigen volk, Israëel, dat in de eerste plaats. Koning over Sion. Nadat de Heer Jezus de eerste beginselen van het koninkrijk heeft voorgesteld blijkt het volk de Messias te verwerpen. In Matteüs 13 zien we dan de grote ommekeer. De Heer Jezus keert Israëel de rug toe, al richt Hij zich nog wel tot de enkeling. Hij keert naar de hemel terug tot de wereld onder Zijn voeten gelegd zal zijn. In de tussentijd laat Hij het koninkrijk achter onder de verantwoordelijkheid van de mens. Het is dus een koninkrijk dan *nu* bestaat. Niet in de oorspronkelijke vorm, in majesteit en heerlijkheid. Er is geen openlijke regering, integendeel, in de wereld is Hij de verwoorpene. Het kruis is het laatste wat de wereld van Hem gezien heeft. Nu is er een bijzondere vorm van het koninkrijk, namelijk in de harten van hen die de zijde van de verworpen Koning hebben gekozen en die dat openlijk den tegenover een vijandige wereld. Dat zijn allen die met hart en mond belijden: 'Ik wil leven onder de heerschappij van die Jezus'. Zijn *slaven*, Zijn *discipelen*. Mensen, die zich met ziel en lichaam overgeven, die Hem volgen en gehoorzamen. Die zeggen: 'Mijn

Heer... De wereld erkent Hem niet, maar ik doe dat wel in mijn leven'. Het betekent, slaven, volgelingen, discipelen zijn.

Vanaf Matteüs 13 zien we allerlei gedeeltes en gelijkenissen, het noodzakelijke onderwijs, die uitleggen, wat het betekent deel te hebben aan het koninkrijk en wat het betekent slaaf te zijn in het koninkrijk.

In dit gedeelte zien we dat je een prijs moet betalen om tot de Heer te horen. Dat is de wereld verlaten, en te komen op een ander terrein, dat van Zijn verwerping. De discipelen hadden de kant van de Heer Jezus gekozen (vs. 27), ze hadden er een dure prijs voor betaald. De les van dit gedeelte voor ons is de vraag of we bereid zijn een discipel te worden, als we het al niet zijn, en willen we de offers brengen die bij het discipelschap horen. Wat hoort bij het kiezen van de zijde van de Verworpenen, die nu aan Gods rechterhand zit.

In vers 23 staat dat een rijke *moeilijk* het koninkrijk der hemelen zal binnengaan. In vers 24 gebruikt de Heer het beeld van een kameel en het oog van een naald. Daarbij wordt over het koninkrijk Gods gesproken. Naar aanleiding van deze teksten zijn twee opmerkingen te maken:

De eerste is dat er geen principiële verschil is tussen het koninkrijk Gods en het koninkrijk der hemelen. In Matteüs wordt vrijwel steeds over het koninkrijk der hemelen gesproken, en maar vijf maal over het koninkrijk Gods (De andere evangeliën hebben alleen maar koninkrijk Gods). Bij het koninkrijk der hemelen ligt de nadruk meer op de Messiaanse, institutionele kant, bij het koninkrijk Gods op de geestelijke sfeer in dat koninkrijk. *“Want het koninkrijk van God is niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in de Heilige Geest”* (Rom. 14:17).

Bij het oog van de naald wordt wel een verklaring gegeven met betrekking tot het moeilijk zijn, als zou er een poort in Jeruzalem zijn die deze naam zou dragen en waar eerst de last van de kameel afgenomen zou moeten worden voor deze er door kan. Dat is een leuke vinding, maar niet de bedoeling van

de Heer. Het is een versterkte uitdrukking, zoals we die vaker tegenkomen in de Schrift. Bijvoorbeeld: "Werkt niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven" (Joh. 6:27). Daar moet je het eerste deel ook niet letterlijk nemen. Hier is het een uitdrukking die aangeeft dat het haast onmogelijk is. Rijkdom is een grote verhindering om het koninkrijk binnen te gaan. We zien dat in 1 Timoteüs 6:9, waar het over het beslag leggen op het hart gaat, als we rijk willen worden. En dan in hetzelfde hoofdstuk, in vers 17 als je het "ongeluk" hebt rijk te zijn, dan is het nodig niet daarop je vertrouwen te stellen, maar te zien dat het geleend goed is om goed mee te doen.

Er is nog een algemene opmerking te maken over het koninkrijk, om het kader aan te geven. Het koninkrijk der hemelen is een terrein waar de Heer Jezus het gezag heeft, te midden van een wereld, die Hem geen plaats toekent. Het is dus een heel *vreemd* terrein in deze wereld, het past er niet. Het is niet een geografisch, maar een *geestelijk* gebied. De Heer Jezus is mijn Heer. Op dat terrein gelden andere normen dan in de wereld, en alle waarden zijn anders. Dat is hier, in Matteüs 19 zo duidelijk. In de wereld is het heel normaal om je vrouw los te laten, er zijn dagelijks echtscheidingen, en het is abnormaal om je geld los te laten. Voor de discipel is het normaal om je geld los te laten en is het niet toegestaan je vrouw los te laten. Een tweede voorbeeld is vers 13-15. Kinderen zijn van geen betekenis in een wereld; de wereldgeschiedenis wordt door de rijke en machtige mens bepaald. Daarbij mag je "rijk zijn" ruimer zien dan alleen het bezit van geld. In het koninkrijk der hemelen is dat anders, daar tellen kinderen wél mee, en rijken doen afstand van hun rijkdom om er in binnen te komen.

Het zou een moeilijkheid kunnen zijn dat gezegd is dat we een *prijs* moeten betalen. We dachten dat we begrepen hadden dat het een evangelie van genade is, waar we zelf niets aan bij kunnen dragen. Niemand kan toch in de hemel zeggen dat hij zelf de prijs daarvoor betaald heeft. Zo is het ook in het

evangelie van de genade van God. Hij, de Heer Jezus, is mijn Heiland. Daarin hebben wij geen bijdrage, behalve onze schuld, die Hij betaalde. Maar in het evangelie van het koninkrijk ligt dat anders. Daar is Hij mijn *Heer*, nadat ik het evangelie van de genade heb aangenomen. In dat koninkrijk kom je alleen na te betalen, het kostte je alles. Dat wordt hier in verband met het discipelschap duidelijk gemaakt. Misschien zijn er niet veel rijken hier, geen kapitalisten. Maar dat is niet het enige waarom het gaat. Het is meer dan dat. Je kunt rijk zijn aan gaven, aan vriendelijkheid, aan prestaties. Dat heeft er ook mee te maken. Daarmee kun je niet binnengaan. Je kunt als rijke het koninkrijk niet binnengaan. Je moet eerst alles kwijtraken, alles wat we in onszelf bezitten. Dat moet allemaal weg, aan Hem onderworpen worden, aan je Heer. Hij moet daar de beschikking over krijgen.

We hebben er al aan gedacht dat het koninkrijk nog niet duidelijk zichtbaar is op aarde. Dat komt wel, het wordt straks openbaar. De rijke jongeling hier denkt aan zijn toekomst. "*Meester, wat voor goeds moet ik doen om eeuwig leven te hebben?*" (vs. 16). En als hij na het antwoord van de Heer Jezus bedroefd weggaat, zegt de Heer dat een rijke moeilijk het koninkrijk der hemelen zal binnen gaan. De reactie van de discipelen is dan; Wie kan dan behouden worden? Een rijke moet wel de gunst van God op zich hebben om het koninkrijk te kunnen ingaan, om het eeuwige leven te beërven. De vraag wie dat dan kan bereiken staat hier voorop. Toch hoort dit gedeelte wel degelijk hier thuis, en niet bij een bespreking over het boek Openbaring, omdat het over *nieuwe beginselen* gaat, ook al zien we de toekomst daarbij onder ogen. De jongeman voelde dat de rijkdom hem niets kon geven. Wanneer we ons hart zetten op aardse zegeningen, dan hebben we geen schat in de hemel. Het is belangrijk om de Verachte te volgen. Dat is nu nog steeds zo.

We moeten Hem nu volgen: "*...en kom, volg Mij*". Op Petrus' reactie laat de Heer zien dat ze straks hun beloning zullen krijgen. Het volk was afgeweken, daarom wordt gesproken over

het feit dat ze zullen oordelen. Dat was een beloning voor Zijn discipelen. Vele eersten zullen laatsten zijn, en laatsten eersten. Het gaat niet om de beloning, ons hart moet bezig zijn met Hem; we moeten de Verworpenen volgen, die ons heeft liefgehad.

"Toen de discipelen echter dit hoorden, stonden zij zeer versteld en zeiden: Wie kan dan behouden worden?" (vs. 25). In het koninkrijk der hemelen gelden andere normen dan zij gewend waren. Deze discipelen, die drie jaar bij Hem waren, voor Hij gekruisigd zou worden, stonden *versteld*. Zij leefden nog bij de oude gedachten, bij de oude normen. Ze konden zich niet voorstellen dat die dingen geen waarde meer hadden. Is het bij ons anders? Ook bij ons kan het zo zijn dat we al een lange weg achter de Heer gegaan zijn en toch maar moeilijk loskomen van de normen van de wereld, en van die van de *christelijke wereld*. Gelovigen, die de gangbare visies gewoon overnemen. De Schrift hanteert echter heel andere normen. Als andere normen ingang hebben in ons midden, dan zegt de Heer: *"Leert van Mij..."*. Het is indrukwekkend dat ook Petrus, Jacobus en Johannes versteld stonden. In vers 27 zegt Petrus: *"Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd; wat zal dan voor ons zijn?"* Hoe durfde hij dat te zeggen? Dat leeft ook bij ons, met betrekking tot wat wij gedaan hebben. De Heer spreekt over een beloning, maar niet om wat zij gedaan hadden. *"Zo ook u, wanneer u alles hebt gedaan wat u is bevolen, zegt dan: Wij zijn nutteloze slaven; wat wij behoorden te doen, hebben wij gedaan"* (Luc. 17:10). Dat is tot verheerlijking van de Heer.

In 1 Samuel 18:1-4 zien we een illustratie van wat de Heer bedoelt. In vers 4 lezen we: *"Jonathan trok de mantel uit, die hij droeg, en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel"*. Hij was verknocht aan David. Zo is het bij ons wanneer we het evangelie van de genade hebben aangenomen. Alles is voor Hem die de vijand verslagen heeft. Jonathan had David lief als zichzelf. Hij legde alles af wat hem belangrijk maakte.

Met betrekking tot de rijkdom werd opgemerkt dat er vandaag in het godsdienstonderwijs een stroming is die het evangelie het *evangelie van de armen* noemt. Rijken zijn dan per definitie bij God uit de gratie. Deze gedachte is verbonden met een marxistische ideologie. Een derde-wereld christendom. Maar een rijke is niet zonder meer uit de gratie, net zo min als een arme per definitie in de gratie is. We hebben dat al in 1 Timoteüs 6 gezien. Het hart van de Heer Jezus gaat wel uit naar de verschoppelingen. Maar het gaat om de toestand van het hart, ook hun hart moet naar Hem uitgaan.

Wat in vers 21 staat: "*Als u volmaakt wil zijn, ga heen, verkoop uw bezittingen en geeft het aan de armen*" is een moeilijk vers, laten we eerlijk zijn. Niet als we het figuurlijk opvatten, want dan kun je met je eigen bezittingen verder leven. Wij vatten dat niet letterlijk op, niemand van ons heeft dat gedaan. Maar het is niet alleen figuurlijk. Denk maar aan de eerste Christenen in het boek Handelingen. En het is ook voorgekomen bij de reformatie en in de eerste dagen van de broeders in Engeland. Was dat overtrokken? Het is immers weer weggeëbd. Dat is te gemakkelijk gezegd. Wat we moeten onderstrepen hierbij is het verschil tussen de oude en de nieuwe bedeling. In Deuteronomium lezen we dat rijkdom een gunst van God is bij het luisteren naar Zijn stem, aardse zegeningen (hfdst. 28). In het Nieuwe Testament vinden we het omgekeerde. De rijke man uit Lucas 16 gaat naar de Hades, en de arme Lazarus komt in de schoot van Abraham. Dat is de reden dat de discipelen versteld staan. Onze zegeningen zijn eigenlijk niet aards (Ef. 1:3), hoewel we God best mogen danken voor onze aardse zegeningen. Dat is specifiek voor onze tijd. We hebben onze aardse bezittingen alleen als rentmeester (Luc. 16:1 e.v.). We zijn geen eigenaar van ons aardse goed. Hebben we het aan de Heer gegeven? Ieder heeft zijn eigen bestemming; die is niet voor iedereen gelijk. Maar het grondbeginsel is dat we van eigenaar tot rentmeester zijn geworden, wanneer we discipelen zijn. Dat geldt voor ons geld, onze middelen, onze tijd, onze mogelijkheden. Dan is het ook duidelijk waarom het

zo moeilijk is. We zijn "gedegradeerd" tot bezitlozen, die alleen een rentmeesterschap toevertrouwd hebben gekregen. Moge de Heer ieder van ons geven daar iets van te maken.

Een Nederlands spreekwoord zegt dat geld de wortel ³ van alle kwaad is. Het is meer bijbels te spreken over hen die rijk willen worden. Degenen die rijk zijn krijgen wel aanwijzingen wat er mee te doen. Er wordt altijd veel gesproken over de weduwe en de penningen, maar weinig over het vele dat rijken hebben.

Bij de gevaren van de rijkdom is Lucas 12:13 e.v. ook een verduidelijking. We weten dat het probleem moeilijk is, maar hier zien we een reden waarom: *"want ook al heeft iemand overvloed, zijn leven behoort niet tot zijn bezittingen"* (vs. 15). We zien een mogelijke uitleg weergegeven in de tekst. Het gevaar voor een rijke is dat hij denkt dat ook zijn leven in zijn hand ligt. Maar daar heeft hij geen grip op. Prediker 10:19 zegt: *"En het geld verantwoordt alles"*. Die gezindheid zou kunnen opkomen wanneer iemand rijkdom heeft. Maar het is een verkeerde gedachte, je leven is niet te beveiligen ⁴. Dat kan ook bij gelovigen, al is het dan niet in de zin van Lucas 12. Wanneer we denken door rijkdom betere mogelijkheden te hebben. Dat maakt je ongeschikt voor het koninkrijk van God.

In Matteüs 19:23, 24 wordt gesproken over het binnengaan in het koninkrijk der hemelen en in het koninkrijk van God. In één passage. Dat toont al het ontbreken van een principiële verschil aan. Daar is al over gesproken. Het is de vierde keer dat er gezegd wordt hoe je het Koninkrijk binnengaat. Tot nu toe is het koninkrijk van twee kanten gezien. Enerzijds het koninkrijk naar de gedachten van God, anderzijds, zoals in Matteüs 13 begon, het koninkrijk bij afwezigheid van de Koning, in de handen van mensen gelegd. Door het tweede aspect heeft het koninkrijk

³ "Want de geldzucht is een wortel van alle kwaad" (1 Tim. 6:10)

⁴ Noot Telos vertaling bij Luc. 12:15: Want niet doordat iemand overvloed heeft, is zijn leven [beveiligd] door zijn bezittingen.

een veel grotere uitbreiding gekregen dan God gewild heeft. Maar als de Heer spreekt, dan neemt Hij niet die ontwikkeling mee, waardoor er uiterlijk veel rijken zijn, maar dan spreekt Hij over de werkelijkheid. Zoals we in Matteüs 5:20, waar Hij zegt: *“als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en farizeeën, u het koninkrijk der hemelen geenszins zult binnengaan”*. *“Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan...”* (Matt. 7:21). Het gaat om het doen van de wil van de Vader, niet om een uiterlijke belijdenis. Dat zien we ook in Matteüs 18:3: *“Als u niet verandert en wordt als de kinderen, zult u het koninkrijk der hemelen geenszins binnengaan”*. Er is een innerlijke verandering nodig. We hebben het verschil tussen een kind en een volwassene het vorig jaar gezien. Een kind is totaal afhankelijk en pretentieloos. En dat zien we hier in Matteüs 19 ook. Dus al is de uiterlijke vorm van het koninkrijk veranderd, het *principe* blijft hetzelfde. Velen zijn juist niet op de goede basis aanwezig in het koninkrijk, zonder nieuwe beginselen. Het is vanaf het begin een *innerlijke* zaak geweest.

In Matteüs 13, in de gelijkenis van de Zaaier zien we dat het bedrieglijke van de rijkdom het woord verstikt. Maar anderzijds kunnen ook de zorgen van het leven, de armoede, een belemmering zijn. We lezen dan ook in Spreuken 30:8: *“Geef mij armoede noch rijkdom”*. Dat is ook op onze tijd toepasbaar. Hoe gebruiken wij onze aardse zegeningen? Teveel voor onszelf en te weinig voor de Heer?

De discipelen zeggen: *“Wie kan dan behouden worden?”*. In het antwoord van de Heer horen we de droefheid in Zijn hart. Kenden ze Hem zo slecht? Bij God zijn alle dingen mogelijk.

Tegen de rijke overste wordt gezegd: *“Verkoop uw bezittingen en geeft het aan de armen”*. De les voor ons is dat we in de dienst voor de Heer afhankelijk moeten zijn van Hem. Er zijn broeders geweest met gaven en met een roeping in Zijn dienst, die dachten te wachten tot hun pensioen, voor ze die dienst opvatten. Toen hadden ze de gezondheid en de kracht niet meer. De Heer vraagt volle afhankelijkheid van Hem. Zoals we

bij de omwandeling van de Heer zien, er waren vrouwen die Hem dienden. Paulus leerde in zijn dienst voorspoed te hebben en gebrek te lijden. Hij leerde in zijn arbeid ook het lichamelijke lijden. De Heer zei: *"Mijn genade is u genoeg"*. De Heer zond ook Zijn discipelen uit zonder geld en zonder beurs. En het heeft ze aan niets ontbroken. Afhankelijk zijn van de Heer. Het gevaar ligt ook niet in de rijkdom zelf, maar in het rijk willen worden. We moeten er geen vertrouwen op stellen. Het is alleen Zijn werk, tot Zijn verheerlijking.

Wanneer er bij het koninkrijk der hemelen over binnengaan gesproken wordt, dan betekent dat op korte termijn. Wanneer het gaat over de toekomst, dan lezen we ook teksten als Marcus 9:47, Johannes 3:3 en Handelingen 14:22, waar de gedachte steeds toekomstig is. Leven in de toekomst, in het aardse deel (joods) of in het hemelse deel van het koninkrijk. Dan heeft het verbinding met *behouden* worden.

Behouden worden is hier ook aan de orde (vs. 25). Daarover worden *drie* vragen gesteld. In Lucas 13:23 vraagt iemand uit nieuwsgierigheid: *"Heer, zijn het weinigen die behouden worden?"*. Hij krijgt een heel ander antwoord dan hij verwacht. Je moet er zelf bijhoren. De tweede vraag is de twijfelvraag hier: *"Wie kan dan behouden worden?"*. En het antwoord is dat, wat bij mensen onmogelijk is, mogelijk is bij God. Bij alle rijkdom die er is, is dat onmogelijk, maar wanneer we dat eigen leven opgeven en het oog op Hem richten is het door Zijn genade en Zijn werk mogelijk. En de derde vraag is: *"Heren, wat moet ik doen om behouden te worden"*, zoals de cipier in Handelingen 16:30 vraagt. En daarmee bedoelt hij niet wat hij presteren moet, maar hij wil de weg weten. En het antwoord is: *"Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden"*.

Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. In Lucas 18:25 vinden we weer de opmerking van de Heer over de rijke en het koninkrijk. En dan zien we in hoofdstuk 19:2 Zacheüs, en *hij was rijk*. Wat een prachtige illustratie. Hij is en werd behouden. Dat is Gods zijde van het koninkrijk, bij Hem was het mogelijk.

Nog eens. Het koninkrijk in bezit nemen, binnengaan is alleen mogelijk op basis van *genade*. Daarvoor moeten wij ons diep buigen. Dat wij hier zitten in het koninkrijk van God is Zijn genade in onze harten. Bij het gesprek met die jongeman kon deze zeggen wat hij *gedaan* had. Hij had de geboden bewaard, de uitwendige geboden. Maar wat de Heer Jezus zegt gaat veel dieper dan de uiterlijke kant. Hij raakte de *natuur* van de man aan. Onze natuur is geheel anders dan die van God, en daarom is het alleen op grond van genade mogelijk. En we mogen Hem daarvoor danken. Ingaan is soevereine genade. Voortgang onder leiding van de Heilige Geest. Een hulpbron daarbij is het zien op wat in Romeinen 14 staat. Het koninkrijk van God is rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in de Heilige Geest. We krijgen kracht om onze weg te gaan in het koninkrijk. Het is dus enerzijds soevereine genade, maar anderzijds de uitwerking op aarde.

Er zijn niet vele machtigen, niet vele aanzienlijken (1 Kor. 1:26), maar er staat niet dat er helemaal geen rijken zijn. Bij God is alles mogelijk. Dat zien we bij de stokbewaarder. "*Geloof in de Heer Jezus Christus*". We mogen blijven bidden voor onze kinderen, voor familieleden, ook al lijkt de situatie "onmogelijk". Dan is dit toch een vertroostende tekst. Alle dingen zijn mogelijk bij God. Gelovig volhouden in het gebed, dat mogen we doen.

In vers 27 lezen we de vraag van Petrus. Er is een groot verschil met de rijke jongeling. De laatste ging niet met de Heer Jezus mee, Petrus was wel een discipel. Maar er is ook een overeenkomst, het vlees werkte bij beiden. Wat we bij Petrus als discipel vinden kunnen wij ook ter harte nemen. Je kunt je gemakkelijk voorstellen dat gelovigen denken voorrechten boven ongelovigen te hebben, ook al komen sommigen pas op hun sterfbed tot bekering. Het is een begrijpelijke gedachte, maar de bron is, als bij Petrus, "wat levert het op?". Toch kapittelt de Heer hem niet. Petrus krijgt de belofte dat hij in het vreedrijk op de troon zal zitten. Er wordt hem een schitterende beloning in het vooruitzicht gesteld. Voor ons geldt ook wat in vers 29 staat, net als voor de discipelen en Israel: "*En ieder die*

heeft verlaten huizen, broers, zusters, vader, moeder, vrouw, kinderen of akkers ter wille van mijn naam, zal honderdvoudig ontvangen en eeuwig leven beërven". Deze toekomst wordt ons voorgesteld. Het is een moeilijk vers, dat ook niet voor iedereen nodig is. Voor sommigen wel. Ouders, die een sta in de weg zijn. Keuzes, die gemaakt moeten worden, dat is een heel diepe realiteit. Dat kan zelfs gebeuren wanneer ouders gelovig zijn, wanneer het moment komt dat ze een vleselijke weg wijzen. Soms zijn ouders uit ons midden weggegaan, terwijl jongeren bleven. We moeten ook naar het motief kijken, wat goed kan zijn, maar soms ook verkeerd. We moeten niet de martelaar willen uithangen. Het is ter wille van Zijn naam. Voor wie doe je het, voor Hem, of om op te willen vallen. Om Zijn discipel te willen zijn? In Marcus 10 is de tekst langer. Daar is ook het loon niet alleen in de toekomst, maar ook al in deze tijd: *"...die niet honderdvoudig ontvangt, nu in deze tijd: huizen, broeders, zusters, moeders, kinderen, en akkers met vervolgingen, en in de toekomstige eeuw eeuwig leven*". Positieve en negatieve dingen. Je krijgt er een familie voor terug, en andere, geestelijke zaken. Hoe durfden we vragen naar loon? We zijn nu al rijk met elkaar te midden van de familie van God? Maar ook verwerping en vervolging horen erbij. En dan, in de toekomst het eeuwige leven.

Zoals gezegd, het motief is uitermate belangrijk. Hier vinden we Petrus, maar in Johannes 6:71 zegt de Heer Jezus van Judas: *"En één van u is een duivel"*. Zijn motief was anders. In Matteüs 19 spreekt de Heer van de beloning *"in de wedergeboorte"*. Dat spreekt van toekomst, van herstel. Daaronder viel Judas niet. De Heer Jezus corrigeert Petrus, en laat dan zien wie Hem werkelijk volgen, en wie Hem niet toebehoren. Er ligt een geweldige zegen in de toekomst, eeuwig leven, los van de vruchten van vandaag. Het binnen gaan ligt in de toekomst. Maar dan zegt de Heer in vers 30: *"Vele eersten echter zullen laatsten zijn, en laatsten eersten"*. Daarmee doelde Hij op wat in hoofdstuk 20 aan de orde komt, daar vinden we het motief. En dan lezen we ook in vers 16: *"Zo zullen de laatsten eersten*

zijn en de eersten laatsten". uit de geschiedenis van hoofdstuk 20 kunnen we de zaak zien, waarmee Hij in hoofdstuk 19:30 geëindigd is. Alleen wordt er nu over een heer des huizes en een wijngaard gesproken. Dat vinden we later in dit evangelie nog twee maal. In vers 2 lezen we over mensen die de wijngaard ingaan om te werken. En in vers 3 anderen, die hetzelfde doen. Dat staat *naast* het binnengaan van hoofdstuk 19. Het is hier om *te werken*. Gestuurd in die wijngaard. Datzelfde geldt voor hoofdstuk 21:28: "*Kind, ga vandaag in de wijngaard werken*". En dan vinden we in vers 33 van hetzelfde, hoofdstuk de gelijkenis van de onrechtvaardige landlieden. Die de wijngaard gehuurd hebben. De wijngaard in handen gegeven van mensen. Daarmee zijn we *niet* in de toekomst, maar wordt onze verantwoordelijkheid getoond. Onze taak daarin, niet welk hart wij hebben. Dat gebeurt onder een overeenkomst (20:13b), zodat we niet hebben te mopperen achteraf; of zien we het als zijn genade? Wij zijn gehuurd voor de wijngaard. Doen we dat werk om de beloning? Dan kennen we het hart van de Heer niet. Of zijn we als de werkers van het laatste uur? Tegen hen is niet gezegd, zoals bij de anderen, "naar wat billijk is". Zij verwachten het van Zijn goedheid. Dat is de goede houding; werken omdat we Zijn goede hart kennen. Dan luidt het dat eersten laatsten zullen zijn en omgekeerd.

Het gaat om wat we in de Heer ontvangen hebben. Rijk en arm. Ook materiële zegeningen. In Lucas. 12:21 vinden we een tekst die de termen omdraait. "*Zo is hij die voor zichzelf schatten verzamelt, en niet rijk is in God*". Datzelfde radicale vinden we in Openbaring 3 aan de *slaven* in Laodicea geschreven: "*Omdat u zegt: Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek, en u weet niet dat u de ellendige, jammerlijke, arme, blinde en naakte bent, raad Ik u aan goud van Mij te kopen, gelouterd door vuur, opdat u rijk wordt*". Terwijl het goede in Openbaring 2:9 gevonden wordt: "*Ik weet uw verdrukking en uw armoede-maar u bent rijk...*". Als we arm zijn, zoals we tot nu toe gezien hebben, dan komt daar de onmetelijke rijkdom van God voor in de plaats. Dat is zoals Hij ons wil leren arm en rijk te zijn. De

uitnodiging, die uitgaat naar Laodicea. Waar gaat ons hart naar uit? Naar de Heer Jezus, in Wie al de schatten van de wijsheid en kennis verborgen zijn (Kol. 2:3). We zouden dagen kunnen spreken over het rijk zijn in God.

De rijke dwaas uit Lucas 12:21 behoorde, menselijk gesproken, niet tot de stomsten. Hij wou rustig genieten. Zijn dwaasheid lag in het feit dat hij vergat dat het leven niet tot zijn bezittingen behoorde. Wat was de aanleiding voor die gelijkenis? Het was de vraag om een deel van de erfenis te krijgen. Na die vraag richt de Heer Jezus Zich tot de schare, ook tot de discipelen, en ook tot ons. Voor wie zal het zijn, wat we bereid hebben? We zien nog een andere rijke in Lucas 16. Hier komt de vraag waarvoor hij zijn hele leven gezwogen heeft. Waar werken wij voor? Wat wij achterlaten, voor wie is dat? We moeten alles achter laten, maar dat kunnen we ook, wanneer we rijk zijn in God. Het gevaar van het evangelie van vandaag ligt niet bij de rijken, die toch armen zijn, zoals in Lucas 16. Die rijke had het wel zelf begrepen. Als hij tot Abraham spreekt zegt hij: *“opdat hij ernstig tot hen kan getuigen, zodat ook zij niet komen in deze plaats van pijn”*. Wat hij zelf had nagelaten te doen, door zich niet te bekeren. De gelijkenissen hebben dus een heel andere inhoud.

2 Samuel 23:13 e.v. kan in verband gebracht worden met de praktijk. Davids helden kenden het verlangen van hun heer. Ze gingen naar Bethlehem, koste wat het kost. Dat mogen wij ook wel op ons toepassen. Vader, moeder verlaten of bezittingen en andere dingen, die grote invloed op ons leven hebben. Moge de Heer met ons tot Zijn doel komen. Overwegen wij wat Zijn wensen zijn, wat Hij graag wil. Hij wil ons die wensen bekend maken; gehoorzaam te zijn aan Zijn woorden en gedachten. Dat is het zichtbare van het koninkrijk, dat door Zijn discipelen getoond wordt. Een Heer, die we willen volgen. Dat samen uit te leven, wat zou dat een geweldige zaak zijn.

2b. 6. De arbeiders in de wijngaard

Matt. 20:1-16

Dit gedeelte sluit aan op het vorige. Er wordt een tekening gegeven, waarbij wij gezien worden als een punt in een cirkel. De cirkel is het domein waarin we verkeren. Wat is er nu verkeerd aan rijkdom? Waarom spreekt de Heer zo ernstig? Of we nu veel of weinig rijkdom hebben, we zijn maar een klein puntje, als middelpunt van het domein waarover we kunnen beschikken. In het Lucas-evangelie, waar de Heer Jezus als de perfecte, *afhankelijke*, Mens gezien wordt, is dat in contrast met de *onafhankelijke* mens met zijn rijkdom, voor zichzelf (Luc. 16). Een discipel van het koninkrijk is als een pijl, die naar boven gericht is. Dat was het probleem van de rijke jongeling. Hij zocht binnen zijn eigen cirkel. Binnen die cirkel viel op het menselijke vlak best nog wel wat goeds te doen, dacht hij. Nu, bij de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard zien we hetzelfde. We zien ook hetzelfde einde. Een manier om eeuwig leven te beërven binnen het eigen domein is er, niet, dat is onmogelijk. Als discipel van het koninkrijk moet je weten dat alle goeds dat er is alleen in de Meester te vinden is, in verbinding met Hem. Dan zijn alle dingen mogelijk. Zo is de weg die voor ons ligt. Het is nog niet de tijd om op tronen te zitten, dat gebeurt pas in het koninkrijk van God, wanneer de Heer Jezus openbaar lijn plaats op de troon inneemt. Wij rusten niet eerder. Niet de cirkel van het eigen belang, maar zien op de Heer Jezus. Uitzicht op de wedergeboorte. Maar de weg voert langs het kruis (Matt. 20:17), er is een drinkbeker die gedronken moet worden (vs. 20 e.v.). Nu mogen we iets doen tot vreugde van de Meester, zoals de helden van David het water uit de bornput van Betlehem haalden. We zijn nu in de wijngaard van de Meester. De vreugde is voor Hem, de oogst, de wijn die het hart van God en mensen verheugt. Ons oog is niet gericht op de beloning, maar op het hart van de Meester. Het is een voorrecht om met Hem verbonden te zijn.

Het is niet zo eenvoudig om de boodschap van Matteüs 20 te zien. Er is ook veel verkeerde uitleg over. Die boodschap is niet

dat het niet uitmaakt of je één of elf; uur gewerkt hebt. Wanneer we de kans krijgen, mag een ieder van ons zich bij voortdoring voor Hem inzetten, van de morgen tot de avond, en de hitte van de dag verdragen. Het betekent ook niet dat alle werk voor de Heer gelijk is, dat we allemaal hetzelfde loon krijgen, ook al is dat hier zo. Wanneer het daarom gaat, dan is er loon naar werken. Dat geldt niet alleen voor het verschil tussen ongelovigen en gelovigen (en dat verschil is groot), maar ook voor gelovigen onderling. We zien dat bijvoorbeeld in Lucas 19. Dat verschil is groot, en niet op grond van onze begaafdheden, maar onze trouw en toewijding.

De **eerste** les is, dat als er voor ons loon is, dan is dat pure *genade* is, soevereine genade van God. De Heer maakt aan Petrus en aan ons duidelijk dat het loon billijk is. Toch is er verschil in loon, de één is trouwer geweest dan de ander, en krijgt meer loon. Wat wij gedaan hebben is genade van God (lied 24:2 ⁵). Maar de werkers van het elfde uur hadden niet meer kansen gehad; het was geen luiheid. Het is belangrijk dat te zien. Dat was moeilijk voor de Jood van nature, die opgegroeid was met "loon naar werken". Maar de werken zijn uit God, en Hij zegt: "Is het Mij niet geoorloofd met het Mijne te doen wat Ik wil?".

De **tweede** les is dat we moeten overwegen *waarvoor* we gewerkt hebben. Alleen voor de overeenkomst? Alleen voor loon, om eruit te halen wat er in zit. Is dat de intentie? Bij de toepassing op ons is dat wel de vraag. Is onze dienst gericht op wat het ons oplevert, of dienen wij uit liefde?

De **derde** les heeft betrekking op hoe we onze *medediscipelen* zien. Hier vinden we afgunst. Zij kregen waar ze recht op hadden, maar misgunden de genade aan de werkers van het

⁵ Uit bundel geestelijke liederen: 'Gij zijt ons alles: onze sterkte, verlossing, wijsheid, licht en kracht. Wat een der uwen goeds bewerkte, 't werd al door uw gena volbracht; al wat wij zijn of hebben, Heer, zij U alleen tot lof en eer'.

elfde uur. De Heer zal gedacht hebben aan de Farizeeën en aan de hoeren en tollenaars. *"De tollenaars en de hoeren gaan u voor in het koninkrijk van God"* (Matt. 21:31). De zondaren gaan met open handen het koninkrijk binnen, niet omdat ze zo hard gewerkt hebben, op grond van verdiende prestaties. Zelf gaan ze niet binnen omdat ze de genade niet begrepen hebben. Het loon is naar genade, dat zien we ook bij Paulus (1 Kor. 15:10). Naast de mogelijkheden is ook de kracht door God gegeven.

Wanneer we de afloop van deze geschiedenis niet zouden kennen, en wij zouden bij de werkers van het eerste uur gehoord hebben, wat zouden wij dan als reactie gegeven hebben? Kunnen wij ons verplaatsen in de gedachten van die eerste arbeiders? Of zouden wij ook zo gereageerd hebben, leeft in het eigen hart hetzelfde? Beseffen we werkelijk dat het alleen genade is, of is dat besef dikwijls niet aanwezig? In het Oude Testament zien we een dergelijke gezindheid ook, bij Siklag (1 Sam. 30:22). Degenen die bij het pakgoed achtergebleven waren kregen hetzelfde deel (vs. 24), al wilden de overwinnaars de buit niet met hen delen. David zegt: *"Zo moet jij niet doen, mijn broeders, met wat de Heer ons gegeven heeft"*. Hetzelfde deel was ook voor de anderen. We kunnen de reactie van de krijgslieden wel begrijpen, maar de gezindheid bij David was anders. Wat we ontvangen is genade. In de wereld is dat natuurlijk niet zo. Daar kennen ze niet het dienen met verloochening van het eigen belang, daar is de eigen verdienste redegevend.

De laatste zinsnede van hoofdstuk 19 is met dit gedeelte verbonden, zoals het woordje *"want"* aangeeft. De indeling in hoofdstukken is vaak niet zo gelukkig gekozen. *"Vele eersten zullen laatsten zijn, en laatsten eersten"* is eigenlijk de inleiding. Aan het eind van hoofdstuk 20:1-16 is het juist andersom. Die omkering van zinnen is er juist op gericht om ons duidelijk te maken dat het ontvangen van loon pure genade is. De vraag wie de eersten en de laatsten zijn mag eigenlijk niet opkomen. Het is opmerkelijk dat de mopperaars zeggen: *"u hebt hen met*

ons gelijk gesteld", en niet andersom. Ze zeggen eigenlijk dat zij een positie innemen, een specifieke plaats, en dat ze niet kunnen uitstaan dat anderen met hen gelijk gesteld worden. Kennen wij dat gebied in geestelijke zin ook niet? Dat wij een plaats en positie hebben, terwijl het alleen maar genade is? Zelfgenoegzaamheid schuilt ook in ons hart. "*En wat hebt u, dat u niet hebt ontvangen?*" (1 Kor. 4:7). Laten we waakzaam zijn om ons niet op een niveau te verheffen. Het is alleen genade van de Heer.

God is licht en liefde, zoals we in 1 Johannes lezen. Dat komt in dit gedeelte tot uitdrukking. God is rechtvaardig. Dat zien we bij de eersten. Dat is een uiting van *licht*. Er is niets verkeerd aan. De laatsten ontvangen genade, ze krijgen meer dan ze verwachtten. Dat is een uiting van de *liefde* van God. We zien dus die Goddelijke "trekken" hierin. Maar de mens kan dat niet aan elkaar verbinden, en daarom volgt de reactie, die we gezien hebben. Dat is erg. We zien dat ook in Romeinen 9, waar over uitverkiezing en verantwoordelijkheid gesproken wordt. Waarom berispt God nog? Wat heeft Hij nog aan te merken (vs. 19)? De handelwijze van God is voor ons moeilijk te begrijpen. Maar: "*Wie bent u, dat u tegen God het woord opneemt?*". Die les vinden we hier ook. Ze waren het niet eens met de handelwijze van de heer des huizes. Maar Hij doet wat Hij wil, en Hij doet het volmaakt. Wij zien dat vaak niet. Het is goed Hem te volgen en alles te zien in Zijn licht.

We zijn blij met de vraag van Petrus om de beloning, en we hebben daar al over nagedacht. Maar hebben de discipelen dat begrepen? In Matteüs 20:20 komt de moeder van de zonen van Zebedeüs met de vraag om een bijzondere plaats voor die zonen. Dat is een wonderlijke zaak. Petrus flappt het er uit, maar deze twee discipelen pakken het voorzichtiger aan, al is het in wezen dezelfde vraag. Ze hadden er met hun moeder over gepraat. Zij vindt ook wel dat ze de hoogste eer mogen ontvangen. Zien we daar ook niet iets van in onze kring, in ons hart, in ons midden? Werk van ons dat een beloning verdient? En spreken we daar onderling over. De Heer zegt: 'Je weet niet

wat je begeert. Wat je moet meemaken is een weg door het lijden heen. Je moet je kruis opnemen'. Zij meenden dat te kunnen, een zeldzame zelfoverschatting. Wij hebben het wel begrepen. Er is geen sprake van recht op beloning, nu niet en dan niet. Als de discipelen geweten hadden wat ze moesten doormaken, dan zouden ze het niet gevraagd hebben. Laten wij dicht bij de Heer Jezus blijven. We zijn maar onwaardige dienstknechten. En toch *geeft* Hij nog loon ervoor.

Willen we bij de eersten of de laatsten horen? De laatsten misten het harde werken. Daar moeten we niet te negatief over denken; de eersten hadden hard gewerkt in de hitte van de zon. Het is een gevaarlijke zaak om bij de eersten te horen. Het is gevaarlijk om als dienstknechten van de Heer met een prestatielijstje in je binnenzak rond te lopen is heel gevaarlijk. Dat streept de Heer aan. De discipelen waren bij de eersten, hadden alles verlaten, etc. Maar het is gevaarlijk daarmee rond te lopen. En dat gevaar is groter wanneer je ouder wordt. Te kijken naar wat we allemaal gedaan hebben. In het geheim van de binnenkamer van ons hart.

Dat zou je bij de laatsten kunnen doen komen. De reactie van de eersten is mopperen. Dat is één van de ergste zonden (1 Kor. 10:10). Juist bij zo'n lijstje of rapport. Mopperen op degenen die niet zo'n staat van dienst hebben. Het is ernstig als bitterheid opkomt, wanneer je vindt dat je het beter doet dan anderen. Zij en wij. Wij zijn toch de elitegroep. Net als in 1 Samuël 30. Je mag ons toch niet met hen vergelijken. Wijn brengt juist opperste vreugde, maar die wordt bedorven wanneer er bitterheid in het hart is. De beloning heeft plaats op basis van genade, en niet op onderhandelen, zoals in de gelijkenis bij de eersten gevonden wordt. We moeten ons op de goedheid van de Heer werpen.

Er is veel gezegd over genade. Maar we mogen ook de vraag van de gerechtigheid bezien. De gelijkenis haakt in op de vraag van Petrus uit hoofdstuk 19. Wat zal ons deel zijn? In het begin van hoofdstuk 20 lezen we van een overeenkomst, een handel, tussen de vroege arbeiders en de Meester. De anderen

ontvangen hier op basis van *"wat billijk is"*. Is dat niet een gelukkig verloop voor ons? We mogen ons toevertrouwen aan de rechtvaardige Heer aan het eind. Wanneer we daarop wachten, dan is er geen sprake van mopperen. Paulus heeft het over: *"de kroon van de gerechtigheid, die de Heer, de rechtvaardige Rechter, hem in die dag zal geven"* (2 Tim. 4:8). Het is dus niet alleen genade in deze gelijkenis, ook de rechtvaardigheid van de Heer komt aan de orde; Hij geeft naar de goedheid van Zijn eigen hart in overeenstemming met wat we hebben gedaan.

Vele eersten zullen laatsten zijn. En aan het eind van deze gelijkenis het omgekeerde. In alle dingen in de Schrift vinden we een menselijke en een Goddelijke zijde. In hoofdstuk 19:30 zien we het menselijke standpunt. Vooroplopers, die naar menselijke maatstaven aan het kortste eind trekken. Dat zijn onze gedachten. Maar in hoofdstuk 20 zien we het van God uit. Niet de rechtvaardige verdienste, maar de soevereine genade. Zij met de minste rechten waren het meest van Zijn genade afhankelijk. Zo kijken we in het hart van God. Hoeren, tollenaars, zondaren. Maar ook gerechtigheid, zoals we al zagen. Daarin komen de Goddelijke en menselijke kant tot uitdrukking. Wat billijk is heeft te maken met verdienste, genade met de vrije gift van God. Een wonderlijke en moeilijke zaak.

In Romeinen 5:21 lezen we dat de genade regeert door gerechtigheid tot het eeuwige leven. Hier is frappant dat de Heer het eeuwige leven in het verschieft geeft (19:29). In ons bestel heerst de genade door gerechtigheid. Een heerlijke tegenstrijdigheid, iets wat voor ons besef paradoxaal is. Romeinen 4:4 zegt dat wanneer er loon is, dan is er geen genade. Loon heeft altijd met verdienste te maken. We krijgen wat we verdienen. Er is gerechtigheid, het billijke wordt gegeven; er zijn prestaties geleverd op contract. Hier in deze gelijkenis lopen de sporen naast elkaar. Gerechtigheid *en* genade. Dat is onze bedeling, zo is het met onze arbeid. Zo mogen we arbeiden, ons loon waarmaken, voor wat billijk is. Maar aan de andere kant is toch alles wat we krijgen voor de

volle honderd procent genade. Dat is een wonderbaarlijk verband. De genade regeert in deze bedeling (Luc. 17:10).

In het koninkrijk van God vinden we beginselen voor ons. Maar we leven ook in een wereld van arbeid en politiek. Wanneer anderen knechten zeggen tegen de heer des huizes dat hij de laatsten aan hen gelijk stelt, dan is dat vakbondstaal. Er behoort gerechtigheid te zijn in de beloning. Moeten wij nu ook in de maatschappelijke wereld deze gelijkenis toepassen? Of moeten we toch "gespleten" denken, en ons alleen richten op het koninkrijk? Het gaat hier niet om het feit dat men in de bres springt voor hen die *minder* krijgen, dat is hier niet aan de orde, dat heeft meer te maken met genade. In het koninkrijk van God is het allereerst gerechtigheid, niet genade. "*Heren, geeft aan uw slaven wat rechtvaardig en billijk is, daar u weet dat ook u een Heer in de hemel hebt*" (Kol. 4:1). Dat dééd de heer van de wijngaard. Hij gaf alleen aan de laatste arbeiders méér. We moeten ook deze principes niet verwarren met aardse zaken. Contracten, die gelovigen sluiten, behoren op basis van gerechtigheid, op wat billijk is, te berusten. Hoeveel moeilijkheden zijn er niet tussen gelovige werkgevers en gelovige werknemers. De eerste zal zo moeten handelen dat de werknemer niet zal mopperen, en niet omdat hij niet mag mopperen. En van de kant van de werknemer kunnen ook soortgelijke moeilijkheden komen, ook al mag hij verwachten dat zijn werkgever wel zal handelen naar gerechtigheid. Er is geen sprake van gespleten denken.

Is er verschil tussen ingaan in eeuwig leven en het koninkrijk binnengaan? Het gaat om de toekomstige betekenis, in het vrederijk. We hebben dat in Matteüs 25 gezien bij de schapen. Het ingaan in het eeuwig leven liep daar parallel met het ingaan in het koninkrijk. We moeten eeuwig leven hier niet zien zoals in het Johannes-evangelie. Het verband is hier anders; hier is het het gelukzalige deel op aarde, in oudtestamentische zin, in het vrederijk. (Dan. 12). Zoals in Psalm 133 profetisch over het vrederijk gesproken wordt. "*Leven tot in eeuwigheid*". Dat is ook steeds zo bij de vragen van de Joden. Zij wisten niet

anders dan die oudtestamentische betekenis, de komst van de Messias. Bij ons ligt dat op een hoger plan. We kennen een hogere openbaring van God, in de Persoon van de Heer Jezus die het eeuwige leven *is*. Met Wie we gemeenschap hebben. Voor ons is er eeuwig leven, niet op aarde, maar in het Vaderhuis.

Wanneer er in hoofdstuk 19:29 over familieleden gesproken wordt, gelden dan voor de nieuwe mens nog de familiebanden van de eerste schepping? Er is een boekje van Mackintosh: Gij en uw huis. Vanaf Genesis 6 tot in het Nieuwe Testament vinden we die uitdrukking. En die geldt voor de natuurlijke situatie. We vinden het bij Abraham (Gen. 18:19), bij Noach (Gen. 7:1), bij Jozua (Joz. 24:15); Zacheüs (Luc. 19:9), de stokbewaarder (Hand. 16:32), het huis van Onesiforus (2 Tim. 1:16). Ten opzichte van de ouders wordt aan de kinderen voorgehouden hen te eren. Als kinderen moeten we het belang van de ouders zoeken, hen dienen. Dat is een regerend beginsel. Wel is het zo dat je God meer gehoorzaam moet zijn dan mensen. Gods eer gaat boven alles. Maar familiebanden zijn wel degelijk belangrijk, in deze samenhang gezien, al zijn ze niet bepalend.

We verlangen naar het heil, zonder uitzondering, van allen, ook van familieleden. Maar we kunnen in de praktijk niet in alles met hen meegaan. We moeten juist bidden voor het herstel van hen die op verkeerde wegen gaan. Het verbreken van de bloedband kom je in de Schrift nergens tegen. Het zijn betrekkingen die uit de schepping voortkomen, en die een verantwoordelijkheid opleggen. Legio werd teruggezonden naar zijn huis (Luc. 8:39). Hij deed zelfs meer. Rachab was in haar huis tot redding voor haar hele familie. Er is ook verschil tussen omgaan met ongelovigen, en het meegaan met hen en je christen zijn verloochenen, in de betrekkingen met je baas en je burens, en het omgaan met je familie. De familie is je eerste zendingsterrein. We moeten de tekst uit 2 Korintiërs 5:16 niet uit zijn verband trekken: *“Wij kennen dus van nu aan niemand naar het vlees”*. Integendeel, Paulus laat in Romeinen 9 zien

dat hij juist speciale ijver heeft voor de Joden vanwege die vleselijke band. Dat is een goed voorbeeld. We moeten doen wat de vader uit Lucas 9 deed, die zijn maanzieke zoon, met een onreine geest, bij de Heer bracht. We moeten beginnen bij "Jeruzalem". Dat geldt ook voor ons; eerst thuis, in het gezin de waarheden van Gods woord laten zien en volharden in het gebed. In Lucas 16 vinden we de rijke man in de pijn die aan zijn broers denkt, vers 28. Als een ongelovige dat op die plaats doet, zouden wij dat dan niet doen voor onze familieleden?

De laatsten worden gevonden in de tollenaars, hoeren, zondaren, zoals ook hoofdstuk 21:31 zegt. Dat is de uitleg in dit evangelie. Vroeger is wel aan de tegenstelling Joden-heidenen gedacht. De Joden waren degenen die van huis uit de zonen van het koninkrijk waren, die het eerste in aanmerking kwamen. Nu is het koninkrijk aan anderen gegeven, zoals we dat ook in 23:43 nog zullen zien. Dan wordt het koninkrijk van Israel naar de volken gebracht. Toch is dat niet geheel bevredigend. Spreekt de Heer Jezus in Matteüs 20 over Joden en heidenen? In beginsel is het daarop wel toe te passen, het klopt ook wel, maar de Heer denkt nog aan wat anders. De vraag van Petrus is aan de orde. En dan wordt het veel directer, ook voor ons. *Wij* zouden die eersten kunnen zijn, of de gemeente als de eersten in Christus. En dat zou wel eens anders kunnen uitpakken. Misschien is die andere veel meer, op grond van genade. Zo'n tegenstelling was er ook in Israël, en dat is in het evangelie van Matteüs de rode draad. Het was niet geheel Israël dat de Heer Jezus verwierp. De leidlieden (landlieden) deden dat, met velen in hun kielzog. De Farizeeën en de schriftgeleerden hadden een eigen gerechtigheid opgebouwd. Zoals de Heer in de bergrede zegt dat hun gerechtigheid groter moest zijn dan die van de Farizeeën en schriftgeleerden (5:20). Zoals we de weeën lezen in Matteüs 23. En daartussenin wordt gesproken over wie dan wel binnengaan. Degenen op wie het meest werd neergekeken. De wetgeleerde, die het meest neerzag op het "schuim", op hoeren, tollenaars en zondaars, gerangschikt helemaal onder aan de ladder. Volgens hem

waren het de allerlaatsten die geschikt waren om het koninkrijk binnen te gaan. De Heer Jezus zegt dan dat het net andersom is. Niet de Farizeeën staan per definitie in de gratie, maar de hoeren, tollenaars en zondaars wel. Het contrast is tussen de onboetvaardige Farizeeën, met eigen gerechtigheid en verdienste, de wit gepleisterde graven, en daartegenover de boetvaardige zondaren die een beroep op Hem deden, op Zijn genade, die gingen bidden. Zij vroegen niet om hun loon, maar waren van genade afhankelijk, niet van een rechtvaardig loon.

In hoofdstuk 21:31 wordt over de twee zonen gesproken. De eerste gooide de kop in de wind, hij wilde niet. Hij bracht van het werken niets terecht, Maar hij kreeg berouw. Hij kwam tot bekering en hield zijn handen op naar God. Maar de tweede had een eigengereid welbehagen. Die met de mond Gods wil en wet onderhield. Maar alleen uiterlijk, hij volbracht de wil van God niet. Hij kwam niet in aanmerking voor genade. De weg van gerechtigheid is het doen van Gods wil. De hoeren en tollenaars hebben geloofd, maar de leiders van Matteüs 23 niet. Bij hen was er geen bekering en daarom werden eersten laatsten.

Moeten we bij laatsten en eersten aan aannemen en verwerpen denken? Er is verschil met wat Paulus leert; het zijn niet de normen voor ons, daar ligt het geheel anders. In Lucas 13:30, daar gaat het wel over degenen, die in tegenstelling tot hen die aanliggen, wel degenen zijn, die niet binnenkomen (vs. 26). Daar is het wel aanneming en verwerping. In hoofdstuk 21:32 gaat het om een verschil tussen zonen, en is de toepassing meer algemeen.

In dit Bijbelboek zien we de Heer Jezus als de Zoon des mensen, dat komt verder in het evangelie steeds meer naar voren. Het is belangrijk dat te zien. De Joden kenden Psalm 8, waarin de Heer zo getoond wordt. Waar Hij regeert over al de werken van Gods handen. In Matteüs 19:28 zien we Hem zo, regerend in heerlijkheid. Zó werd Hij niet geaccepteerd en in Matteüs 20:17 zegt Hij tegen de twaalven dat Hij zal worden overgeleverd, ter dood veroordeeld, bespot, gegeseld en

gekruisigd en ten derde dage opgewekt. En dan komt de moeder van de zonen van Zebedeüs om hun plaats te claimen. Dan vinden we in vers 28: *“zoals de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn leven te geven tot een losprijs voor velen”*. Dan zijn er te midden van het volk Israël toch mensen die in Hem de Zoon van David zien (vs. 30). Zij volgen Hem. In hoofdstuk 21:9 wordt er geroepen: *“Hosanna voor de Zoon van David”*. Er zijn er die dat zeggen, vooral kinderen. *“Wie is Deze?”* (vs. 11). Maar Hij wordt niet geaccepteerd door de leiders van het volk. Dan zegt de Heer de aanhaling uit Psalm 8: *“uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt U Zich lof bereid”*. Vervolgens, bij de vijgenboom, die vervloekt wordt, omdat ze geen vrucht draagt (21:18-22) blijkt dat ze Hem niet willen accepteren als de Zoon des mensen en de Zoon van David. Er volgt de vraag naar Zijn gezag. De Heer Jezus wijst hen op Johannes de Doper, maar ze willen niet geloven. En in dat verband heeft Hij de gelijkenis van de wijngaard genoemd. Het geloof in de boodschapper van de Heer Jezus, die hen de weg wijst. Wanneer we in Matteüs 21 de gelijkenis van de onrechtvaardige landlieden horen, dan wordt het koninkrijk van hen afgenomen. De conclusie in hoofdstuk 22:7 is dat de moordenaars omgebracht worden en hun stad in brand gestoken. Dan vraagt Hij: *“Wat dunkt u van de Christus? Wiens Zoon is Hij?”* En Hij vervolgt: *“De Heer heeft tot mijn Heer gezegd: zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden onder uw voeten stel”*. God stelt Hem tot hoeksteen. De leiders worden aan de kant gezet, ten gevolge van hun houding tegenover de Zoon des mensen. Zelf gaan ze niet binnen en anderen houden ze tegen. In vers 34 van hoofdstuk 23 lezen we over de profeten, wijzen en schriftgeleerden, die ze zullen kruisigen en de klacht over Jeruzalem. Uiteindelijk wordt de Heer Jezus verworpen en veracht, terugverwezen naar de hemel. Maar in het volk waren er enkelen, hoeren, tollenaars, blinden, die in die verwerping Hem wel wilden kennen. We hebben de gelijkenis van de twee zonen gezien en het verband tussen de gelijkenissen, met die van de landlieden en de

uitnodiging voor de bruiloft. Ze hadden *drie voorrechten*. Van hen was het zoonschap (Rom. 9:4), ze waren als dienstknechten werkend in de wijngaard, en ze hadden het voorrecht uitgenodigd te worden op de bruiloft van de Zoon. We zien in deze gelijkenissen hoe Israël met die voorrechten gehandeld heeft, en hoe die voorrechten werden aangeboden. Bij de gelijkenis van de twee zonen is nog een parallel te trekken met een andere gelijkenis over twee zonen, die uit Lucas 15, de verloren zoon. Daarbij lijkt het toch nog erg moeilijk om het onderscheid te zien tussen het evangelie van het koninkrijk en het evangelie van de genade. Matteüs 21 is bij uitstek de geschiedenis van het koninkrijk. In Lucas 15 komt bij uitstek de genade naar voren. Toch moeten we bij dat onderscheid beseffen dat bijvoorbeeld de rijke jongeling geen keuze te maken had, hij had het evangelie van de genade nog niet gehoord. En bij alle onderscheid is er toch één blijde boodschap, die we wel voor ons eigen begrip mogen onderscheiden, wat een grotere rijkdom erin legt, maar waarbij het steeds één goede boodschap is, om ons aan de Heer Jezus te verbinden.

2b. 7. De onrechtvaardige landlieden

Matt. 21:33-43

We hebben als onderwerp de nieuwe beginselen van het koninkrijk. De opzet was om alleen vers 43 te behandelen, en te laten zien dat er een verandering zal plaats vinden. Maar voor het verband is toch de gehele gelijkenis gelezen, om de oorzaak van de verandering duidelijk aan te geven.

Het onderwerp van het koninkrijk is erg praktisch. Hoewel het gevaar bestaat om het leerstellig te behandelen, moet juist die praktische belangrijkheid naar voren komen, ook in dit gedeelte. De vraag daarbij is *waarom* het koninkrijk van de landlieden werd weggenomen. Ze hadden de wijngaard voor *zichzelf* genomen. Ze hadden de rechten van de eigenaar niet erkend,

ze hadden geen vruchten geleverd, de knechten verworpen en gedood en het allerergste, ze hadden gezegd: "*Deze is de erfgenaam, komt, laten we hem doden en zijn erfenis in bezit nemen*". Wat van de Heer was hadden ze voor zichzelf genomen. Dat is ook bij ons een groot gevaar. Dat we denken dat de plaats en de zegen van onszelf is. Maar Hij heeft de eigendomsrechten. Hun fout was dat de gezindheid niet afgestemd was op God. Hoe is onze gezindheid en praktijk ten opzichte van onze Heer, ten opzichte van onze Vader, onze Gebieder? Hij heeft recht op de vruchten, alles is van Hem. Voor ons zitten er dus praktische lessen in deze gelijkenis. We kunnen ook niet zeggen dat wij dat tweede volk uit vers 43 zijn. We mogen het wel op ons toepassen, maar het is niet de eerste uitleg.

Bij de gelijkenis van de zaaier is het duidelijk dat het om een *nieuw* werk gaat, dat vanaf het begin wordt opgebouwd. Hier is dat niet zo bij de wijngaard. Het is hier het koninkrijk in een nieuwe vorm. De wijngaard is Israël (Jes. 5). Het volk Israël wordt voorgesteld als de wijngaard van God. Waarom? Het doel was om vruchten voort te brengen waardoor de ziel verkwikt wordt. Richteren 9:13 en Psalm 104:15 laten ons zien dat wijn een beeld van *vreugde* is. Dat betekent hier vreugde voor het hart van God. Daartoe was Israël het uitverkoren volk. Om te zijn tot vreugde van Zijn hart. Dat is ook het ernstige. Ze hebben niet alleen de wet niet gehouden, maar ze hebben God ook de vreugde onthouden. Daarin ligt voor ons, een geestelijke toepassing. Wanneer de Heer Jezus hierover spreekt, en zegt dat de wijngaard van hen wordt weggenomen, en we vullen onszelf in als degenen die de wijngaard nu hebben ontvangen, dan spreekt dat niet alleen van een grote genade van Gods kant, maar ook van *verantwoordelijkheid* voor ons. Dan zijn wij degenen die de verantwoordelijkheid en dat voorrecht bezitten. Een plaats van gehoorzaamheid, maar vooral van vreugde voor God, waar Hij Zijn blijdschap vindt, in dat koninkrijk.

Hoe breng je dat in praktijk? Bij de landlieden zien we niet alleen dat ze de heer de vrucht hebben onthouden. Het

vreselijke is dat ze de zoon uitwierpen en doden. Ten diepste zien we daarin dat ze ver waren van het hart van God, van Hem, die Zijn Zoon overgaf. Bij ons lezen we het omgekeerde. *"De steen die de bouwlieden hebben verworpen, die is geworden tot een hoeksteen; van de Heer is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen"* (Ps. 118:22, Matt. 21:42), wat wordt aangehaald in 1 Petr. 2:7. In onze ogen. Dat is de belijdenis van het gelovig overblijfsel. Hij is de ware Hoeksteen, en zij hebben hun blijdschap daarin. Zij zijn niet gestruikeld, erop of erover gevallen, zoals Jesaja 8:14 dat aangeeft. Er zijn twee mogelijkheden, of heiliging, of aanstoot. Zo is het voor ons: *"Heiligt Christus als Heer in uw harten..."* (1 Petr. 3:15) of het is ten val komen.

Het gaat om de wijze van vruchten voortbrengen. Zoals Hij als de steen, de verworpen steen, voor ons als de verworpen Zoon onze vreugde is. Net zoals het gelovig overblijfsel zich zal verheugen (Jes. 28:5; Ps. 118:24).

Nu, in een donkere wereld, is Hij verworpen, maar een vreugde voor onze ziel. Als dat zo is, vindt God vreugde in *ons*. De vrucht die Hij zoekt. De Heilige Geest geeft doel en zin van ons leven aan voor het hart van God. De vraag komt dan vanzelf of wij vervuld zijn met Hem. Dat is vrucht voor God. Dan zijn we landlieden zoals God het bedoeld heeft. Het is hier een versterking van de gedachten uit hoofdstuk 20. Daar bestond de neiging zich te beroepen op de eigen positie. En afbreuk doen aan Gods gedachten. Dat zien we hier ook. Het is de goedheid van de Heer van het huis van God dat Hij Zijn wijngaard verhuurde. Het was Zijn goedheid om profeten te zenden. We zien de reacties van de landlieden. En dat bovenal in de derde poging, het toppunt van Gods goedheid; Hij zond Zijn Zoon. Dan vinden we de boze gedachte (vs. 38): *"Deze is de erfgenaam, komt, laten we hem doden..."*. Er was niet het bewustzijn dat ze de wijngaard *gehuurd* hadden; ze wilden hem in bezit nemen. Ze beschouwden hem als hun eigendom. Dat bleek toen de Zoon kwam. Zo ging het letterlijk bij Israël. Zo kan het bij ons gaan. Als de Heer ons een plaats, een gave, geeft,

hoe is het dan bij ons? Dit is van ons, van mij? Dat doet afbreuk aan het plan van God. We zijn *rentmeesters*. Als we zo doen, dan wordt de Erfgenaam naar beneden gehaald. We moeten vechten voor die plaats, om ze tot Zijn eigendom te maken. Het is niet ons eigen bezit, maar we zijn degenen die vrucht mogen voortbrengen voor de Heer, voor Hem. De kern van alle profetie is om aan te geven dat het om Zijn plaats gaat, niet om de onze. Dat vinden we duidelijk bij de moeder van de zonen van Zebedeüs. Wat zij doet schuilt in ons aller hart.

Het is erg belangrijk om deze geschiedenis op onszelf toe te passen. We zien hier de overgang van de bedeling in vers 45. De overpriesters en de farizeeën begrepen het. Dat is ook de eerste betekenis, ook al mogen wij het praktisch toepassen. In Matteüs 20 zien we allereerst het Joodse volk. *"Alles wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen"* (Ex. 19:8). In de laatste groep gaat het meer over de tijd van de genade. Ze moesten het overlaten aan de goedheid van de Meester, dat is dus niet op grond van de wet. Dat is altijd zo binnen het christendom, wanneer dat tenminste zo beleefd wordt. Dat is de goede grondslag. Maar we moeten niet hoogmoedig worden (Rom. 11:19-22), om niet in dezelfde fout te vervallen.

In de gelijkenis wordt de vraag gesteld: *"Wat zal hij met die landlieden doen?"*. Het antwoord is: *"De wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen afleveren"*. Zo vergaat het ons ook. Wij beseffen dat het gaat om Hem. Het moet ons 'beklemmen dat het gaat om de vreugde die Hij wil hebben in Zijn wijngaard. Moge het de wens van ons aller hart zijn dat Hij uwen mijn leven is. De Heer wil het tegen ons zeggen dat we Zijn leven mogen leven. Laat Mijn leven jouw leven zijn. Wat een genade hebben we ontvangen.

Wat is het voor de Heer Jezus geweest dat Hij deze gelijkenis moest uitspreken. Hij werd verworpen, veracht. Toch waren er mensen met een hart voor Hem. Na Zijn verwerping vinden we vanaf Matteüs 13 de gelijkenissen. Het koninkrijk der hemelen is gelijk geworden aan... Met de verklaring voor de discipelen. *"U is gegeven de verborgenheden van het koninkrijk der*

hemelen te kennen" (13:11). Daar was het niet zo duidelijk voor het volk Israël. Zij begrepen de les ervan niet. Daar waren het nieuwe tijden, nieuwe beginselen. En dan vinden we in hoofdstuk 20 opnieuw; "*Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan...*". Toch ook weer nieuwe beginselen en ook in 22:1. Daar is het de laatste keer over Israël gesproken wordt als een opzij gezet volk. De stad verbrandt, de moordenaars omgebracht. Anderen worden uitgenodigd. Dan worden de verdrukkingen aangekondigd, en in hoofdstuk 25 nog eens een gelijkenis over het koninkrijk der hemelen, met nog een nieuwe gelijkenis.

Hier is het niet een gelijkenis van het koninkrijk der hemelen, maar: "Hoor een *andere* gelijkenis". Aan het eind wordt het koninkrijk van God van hen weggenomen. Niet de algemene beginselen van het koninkrijk zijn aan de orde, maar de verandering die voor het Joodse volk wordt aangekondigd. In tegenstelling tot Matteüs 13 wordt God hier de "heer des huizes" genoemd. Israël wordt in zijn verantwoordelijkheid aangesproken. Des te meer omdat het de Heer Jezus is die de gelijkenis uitspreekt. Het was al begonnen met het verwerpen van Johannes de Doper (vs. 25). Dat was het uitgangspunt voor de gelijkenis van de twee zonen en voor deze gelijkenis. Hij werd verworpen, en wat moet het voor de Heer betekend hebben dat dit gebeuren zou. Maar de troost was dat de verworpen steen toch hoeksteen zou zijn, dat het gelovig overblijfsel toch terug zou komen. Het koninkrijk der hemelen is ook van toepassing op het volk dat zijn vruchten opbrengt, naast wat voor onszelf van toepassing is. De verandering van bedeling komt juist naar voren *omdat* het koninkrijk der hemelen niet genoemd wordt. Er is geen tegenstelling met het koninkrijk van God, de beginselen komen in de verschillende gelijkenissen tot ons. In vers 28-32 staat tegenover elkaar het wél zeggen en niet doen en de omgekeerde houding. Dat is een tegenstelling *binnen* het Joodse volk. We zien dus dat naast algemene beginselen deze gelijkenis specifiek betrekking heeft voor die overgang, en daarnaast nog de praktische toepassing, zoals we die gezien hebben uit Romeinen 11.

De gelijkenis werd uitgesproken in de tempel. In vers 12 lezen we over de tempelreiniging. We lezen van Gods bedoeling met die tempel, die een ontmoetingsplaats voor gebed had moeten zijn. Een plaats van aanbidding en eredienst. Nu vinden we falende overpriesters en schriftgeleerden. Hij zocht priesters die aan Zijn dienst beantwoordden. En tot hoofdstuk 24:1 lezen we dan dit tempel onderwijs. Dan zien we dat veel dingen in een verband komen.

De tempel was de plaats van gebed, van priesterlijke vrucht voor God. In vers 18 en 19 lezen we van de Heer dat Hij honger had en geen vruchten vond aan de vijgenboom. Zo verlangt God naar druiven uit Zijn wijngaard. *"Wee mij, want het is mij gegaan als bij de inzameling van het ooft; bij de nalezing van de wijnoogst: geen druif om te eten, geen vijg waarnaar mijn hart begeert"* (Mi. 7: 1). Daar zien we de roeping van Israël als wijnstok en vijgenboom.

De Heer Jezus staat hier op die plaats waar God vrucht zoekt. Ook bij ons is er die vrucht van een speciaal karakter. Een heilig priesterdom of een steen des aanstoets. Wij denken bij vrucht dragen te gemakkelijk aan een praktisch geloofsleven. Natuurlijk hoort dat er bij, maar in de eerste plaats is het de vrucht der lippen die Zijn naam belijden. Wat uit onze harten voortkomt. Daarom zien we in dit verband hier de tempel. In Deuteronomium 14:26 wordt gesproken over het kopen van wijn of bedwelmende drank, om te drinken in het heiligdom, ter eer van God. Met onze gezinnen, met de familie van God. Vruchten in het heiligdom, voor Gods aangezicht. De Heer Jezus spreekt ook ons zo aan. Wij kennen de tempel van de Heilige Geest op aarde, de plaats van de eredienst. De vrucht uit onze harten, die we met onze lippen brengen. Dat is de eerste vrucht die Hij zoekt, in aanbidding neerknielen voor Hem. Psalm 118:22 spreekt bij de verwerping van de steen over de verwerping van de Heer Jezus.

We vinden in de Schrift meer plaatsen die spreken over het vallen over die steen, zoals Jesaja 8:14, 15 en over degenen op wie die steen valt (Dan. 2). Maar Gods antwoord is dat die

steen tot een hoeksteen is geworden, en van de Heer is dat gebeurd: Er was een groepje mensen dat verder keek dan het uiterlijk. Die Gods geheim van Golgota ontdekt hebben. Van de Heer is dat geschiedt. In de Psalmen gaat het nog verder. In Psalm 24 horen we het overblijfsel en in Psalm 26:12 prijst het de HERE. Maar het is niet alleen het gelovig overblijfsel van Israël, maar allen die Gods geheim ontdekt hebben. Zij brengen lofprijzing in het heiligdom.

In verband met vers 38 is nog op te merken dat de Heer Jezus van hen zei: *"Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen"* (Luc. 23: 34). In de ondoorgrondelijke genade van God mag Petrus in Handelingen 3:17 zeggen: *"Ik weet dat u het uit onwetendheid hebt gedaan"*. Er is verschil tussen het volk en de verantwoordelijke leidslieden. Er was toch nog genade. Maar in Handelingen 7:52 spreekt Stefanus over hen als "verraders en moordenaars" van de Rechtvaardige. Er was tot dat ogenblik nog persoonlijke bekering mogelijk.

Verder is het voor het goed begrijpen van de gelijkenis misschien nuttig erop te wijzen dat er een groot verschil was tussen pachters in die tijd en nu. Pachters van nu betalen alleen de huur. Toen moesten ze de vruchten afdragen aan de heer. De grote fout was dat ze deden alsof het hun bezit was en ten slotte wilden ze zich de hele wijngaard toe-eigenen. Voor ons geldt: Hij is de Meester, we staan in Zijn dienst we werken voor Hem. Het arbeidsterrein is niet ons bezit. We dragen vrucht door in de Geest te wandelen, maar er is ook nog een andere dimensie. We lezen van de Heer Jezus dat Hij nakomelingen zal zien (Jes. 53:10). We mogen ook vruchten zien in het uitdragen van de dienst der verzoening. Anderen te brengen; overvloeien in die dienst. Kunnen we zeggen dat we daaraan beantwoorden? Anders is het een dode orthodoxie. Zijn wij leesbare brieven van Christus? Zodat anderen tot jaloersheid vervallen?

2b. 8. De bruiloft

Matt. 22:1-14

In deze gelijkenis van de bruiloft moeten we de uitleg en de toepassing wel onderscheiden. Bij de uitleg gaat het allereerst om de wisseling van de bedeling. De uitnodiging wordt weggenomen van de geroepenen en aan anderen gegeven. Er is een koning, wat typisch is voor het evangelie van Matteüs, die een bruiloft aanricht. Daarbij moeten we niet over de bruid gaan speculeren. Het gaat hier om de plaats van vreugde, om het feest. In de vorige gelijkenis hebben we gezien dat het ging om de vreugde (wijn) voor het hart van God. Hier wordt vreugde bereid voor het volk. Als gelijkenis is het dus de tegenhanger van de vorige. Eerst wordt er gesproken over de genodigden, de geroepenen van vers 14. Hen, aan wie het koninkrijk van huis uit toe kwam. De eerste zending van de Heer Jezus was voor Israël. We lezen dan ook van tweeërlei uizending. In vers 3 worden de slaven uitgezonden voor het toebrengen van de geroepenen, in vers 4 andere slaven. Dat is wat we in Handelingen 2-7 gelezen hebben. Toen werden ze opnieuw uitgenodigd. Maar ze gaven geen gehoor, ze waren te rijk, ze hadden er geen behoefte aan. Wie komen er wel, de havelozen, de bedelaars van de kruispunten van de wegen. Israël dat zich voorstond op hun natuurlijke afkomst stond niet open voor de uitnodiging. Je moet eerst weten dat je niets hebt. De voorrechten waren bij, Israël een reden tot aanmatiging. De één ging naar zijn akker, de ander naar zijn koophandel. Maar er was niet alleen onverschilligheid, er was ook agressie. Er openbaarde zich haat tegen Gods dienstknechten. We zien dat bij de Oudtestamentische profeten en ook bij Stefanus. Als Jeruzalem verbrand wordt in het jaar 70, dan is dat de voorlopige afsluiting van de weg met Israël. God maakt een einde aan die betrekking. Anderen worden genodigd. Daarin is de samenhang met de vorige gelijkenis goed te zien. Daar werd de wijngaard van hen weggenomen, hier komen ze niet tot de bruiloft en worden ze geoordeeld. De bruiloft was van te voren aangekondigd. Het was de roeping van Gods volk. Zij waren de

zonen van het koninkrijk (Matt. 8). Ze werden uitgenodigd, en de tweede maal wordt er gezegd: "*Zie mijn middagmaal heb ik gereedgemaakt (...) alles is gereed*". We vinden dat in Handelingen 3. Voor die tijd waren ze door de discipelen genodigd. Maar in Handelingen 3 komt opnieuw de oproep: Komt tot de bruiloft, komt tot berouw. Maar ze verwierpen niet alleen de Heer als levend op de aarde, ze verwierpen ook de verheerlijkte Heer, opgewekt en zittend aan Gods rechterhand. Het gevolg is dat, waar met betrekking tot het kruis nog gezegd wordt dat ze het in onwetendheid hebben gedaan, nu door Stefanus bij zijn steniging uitgeroepen wordt: "*Heer reken hun deze zonde niet toe*". Het was een duidelijke verwerping van God. En dan volgt het oordeel. Er is dus een hele tijd overheen gegaan. God heeft Israël gelegenheid gegeven tot het laatst toe. Maar ze zonden hem, zoals we in de gelijkenis in Lucas 19:14 vinden, een gezantschap achterna om te zeggen: Wij willen niet dat deze over ons regeert. Later lezen we niet meer over genodigden. Wie ook maar gevonden werd, werd samengebracht. Net als bij het visnet in Matteüs 13, bozen en goeden. En dan vinden we een tweede verantwoordelijkheid. Namelijk de vraag *hoe* je binnenkomt. Dan gaat het niet meer om het al dan niet accepteren van de uitnodiging, maar of ze bereid zijn te erkennen dat het nodig is een bruiloftskleed van de koning aan te nemen. Dan is de evangelieboodschap dat we niet voor God kunnen verschijnen zoals we zijn. De man, die meende zo te kunnen komen, werd door de koning gevraagd hoe hij binnengekomen was. Hij was niet op de juiste wijze het koninkrijk binnengekomen, en hij had niets meer te zeggen. God nam er geen genoegen mee. Wij kunnen ons niet uit onszelf verantwoorden. Dan vallen we door de mand, met verschrikkelijke gevolgen. Dat is een ernstige boodschap, waarnaar we nu moeten luisteren. We moeten bekleed zijn met de gerechtigheid, die verkregen wordt door het werk van de Heer Jezus. Het gaat hier niet om een "gelegenhedskleding", maar kleding die voor allen nodig was, voor altijd. Er was er één zonder dat kleed. Waarom had hij het niet aangenomen? Er is sprake van bozen en goeden. Er was er één die dacht dat hij

het niet nodig had. Maar zo kan het niet. In Jesaja 64 lezen we in vers 6: "*Wij zijn allen geworden als een onreine, al onze gerechtigheden als een bezoedeld kleed*". We zijn in onszelf waardeloos voor God. We moeten begrijpen dat we over niets beschikken dat ons waardig kan maken in de ogen van God. We kunnen zó niet binnenkomen. In 1 Johannes 2:19 lezen we: "*Zij zijn van ons uitgegaan, maar zij waren niet van ons*". Mensen die bedrieglijk waren binnengeslopen. Bij ons is dat mogelijk, maar de Koning kun je niet misleiden. Adam en Eva hebben dat ondervonden in het paradijs. Ze hadden Gods kleding nodig om voor Hem te kunnen bestaan. Rustend op het verzoeningswerk van de Heer Jezus wordt de enige kleding verkregen die geschikt is. Zo kunnen mensen tot verheerlijking van Zijn Zoon zijn. Hij staat in het middelpunt, en zonder geloof kun je niet tot God naderen.

Wanneer we de uitleg uitdiepen, dan moeten we veronderstellen dat, wanneer het zo verkeerd was dat ze niet kwamen, de uitnodiging *niet vrijblijvend* was. Dat er een politieke gehoorzaamheid gevraagd werd. Daarom waren de consequenties zo ernstig. Zo is ook het evangelie geen vrijblijvende zaak. God *beveelt* nu aan de mensen dat zij zich allen overal moeten bekeren (Hand. 17:30).

We mogen ons ook afvragen wanneer deze bruiloft plaatsvindt. De bruiloft van het Lam vindt plaats in de hemel. In deze gelijkenis is er een bruiloftsfeest op aarde. Een feestvreugde die de Heer wil delen met Zijn discipelen op aarde. Het lijkt zich hier af te spelen. Het gaat over bozen en goeden. Er komt een moment dat de Koning binnenkomt. Dat is niet de rechterstoel van Christus, niet de komst van Christus en niet de grote witte troon. Het is een moment hier, nu op aarde, waarop de gezindheid getoetst wordt. Dat zou ook hier kunnen zijn. Er zijn er misschien wel velen binnen de christenheid, die zonder bruiloftskleed zijn. De Koning komt inspectie houden. Dat zou de werkzaamheid van de Heilige Geest kunnen zijn, zoals we die in Openbaring 2 en 3 vinden, waar de dingen zich toespitsen op Filadelfia en Laodicéa. Mogelijk is dat de

bedoeling. De buitenste duisternis is de uiteindelijke plaats voor degenen zonder bruiloftskleed. Wanneer er over binden gesproken wordt, dan zou dat al op aarde kunnen plaatsvinden, waar valse discipelen, met verharde harten, gebonden worden. Zoals we dat zien bij de wijze en dwaze maagden in Matteüs 25.

Wordt het bruiloftskleed aangereikt bij het binnenkomen? Misschien zit het meer in de praktische gerechtigheid, dan in de klederen van de gerechtigheid, zoals we dat bij de verloren zoon vinden. Het praktisch vertonen als christenen, *“want u allen die tot Christus bent gedoopt, hebt Christus aangedaan”* (Gal. 3:27). En *“totdat u wordt bekleed met kracht uit de hoge”* (Luc. 24:49). Niet alleen innerlijk, maar zichtbaar. De ware discipel van het koninkrijk onderscheidt zich doordat hij praktisch Christus heeft aangedaan.

In hoofdstuk 21 hebben we gezien wat er in het hoofd van de mens omgaat: *“Komt, laten we Hem doden...”*. En dat heeft zijn uitwerking, vervloeking. Dat ze hun plan konden volvoeren kwam omdat de Heer Jezus gezegd had: *“Zie Ik kom...”*. Anders was het niet doorgegaan. God zegt in Jesaja 1:18: *“Komt toch en laat ons te zamen richten, zegt de HERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol”*. En hier, toen alles gereed was: *“Komt tot de bruiloft”*. Dat is de gezindheid van de Koning, Hij koestert gedachten van vrede. Zoals de Heer Jezus zegt: *“Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven”* (Matt. 11:28).

We hebben al het verband tussen de laatste gelijkenissen gezien. Het is goed daarbij een ogenblik niet naar onze kant te zien. In hoofdstuk 19 hebben we de Heer Jezus gezien als de Zoon des mensen, in hoofdstuk 21 een verwijzing naar de Zoon van David. We weten wat dat betekent. De Zoon des mensen staat in verband met het toekomstig aardrijk en Zijn eerste plaats daarin. De Zoon van David heeft verbinding met de zegeningen voor Israël in de toekomst. Zijn regering. Nu zien we in de laatste twee gelijkenissen weer de klemtoon op de

Zoon liggen. Hij was verworpen, maar hier zien we dat het bij de bruiloft gaat om de geëerde en verheerlijkte Zoon. De plannen van God hebben niet alleen betrekking om zondaars te behouden, maar Zijn raadsbesluit is gericht op de verheerlijkte Zoon. Dat geeft een bijzondere waarde aan het evangelie dat gepredikt wordt. Het is het evangelie van God aangaande Zijn Zoon (Rom. 1:2). Zo is het hier de bruiloftsmaaltijd voor Zijn Zoon. Dat aspect moeten we nooit vergeten, dat is *de* waarde van het evangelie. De zondaars in de feestzaal zijn er ter ere van de Zoon.

In Johannes 15 zegt de Heer Jezus: *“Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt”*. Het is voor elke gelovige noodzakelijk dat hij vrucht draagt. De vruchten zijn voor God, voor de Vader. Het is treffend te zien, wanneer de Heer Jezus spreekt over de eer van Zijn Vader, dat de Vader waakt over de eer van Zijn Zoon. Steeds wanneer mensen Hem geen eer geven, of wanneer de mens denkt dat de Heer Jezus net als andere mensen is, dan openbaart God met Zijn getuigenis: *“Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Welbehagen gevonden heb”*. Dat is in deze twee gedeeltes duidelijk. Vruchten voor God (hfdst. 21) en de bruiloft voor de Zoon (hfdst. 22), waar mensen uitgenodigd worden. Maar de bruiloft is er niet voor mensen, maar voor de erkenning, de eer van de Zoon. De plaats is daar voor ieder die de Heer Jezus, die God liefheeft. Hun blijdschap wordt volkomen bij het vrucht dragen voor de Vader. En wij worden niet buitengesloten daarbij, wat is dat kostbaar.

Wanneer we Matteüs 22 overdenken, dan mogen we toch allereerst onze praktische verantwoordelijkheid zien ten opzichte van de Heer. Hoe belangrijk is het, wanneer we de man zonder bruiloftskleed zien, te beseffen dat de praktijk meespeelt. Dat het niet alleen rust op de genade en gezindheid. Het gaat er hier om of we bekwaam zijn om in de bruiloftszaal aanwezig te zijn. Dat is niet puur praktisch. Er wordt van ons gevraagd een gerechtigheid te hebben, die overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en farizeeën.

We moeten opnieuw geboren zijn (Joh. 3:5). En dat wordt niet door de praktijk bepaald, maar door de beslissing vóór Hem te zijn of niet. Het kleed geeft dan de totaal nieuwe positie aan. Zoals de Telos-vertaling aangeeft zijn de genodigden (vs. 3) dezelfde als de geroepenen (vs. 14). Die roeping gaat zeer ver. Het bruiloftskleed is beslissend, er blijken toch weinig uitverkorenen te zijn, die Christus aanvaardden.

Hoofdstuk 22 begint met: *“En Jezus antwoordde...”*. Waarop? Er is nog een aspect. Hij antwoordt op de verwerping van de Zoon in het vorige gedeelte. Dat betekent dat hier in hoofdstuk 22 Gods antwoord gegeven wordt, Gods genadig antwoord, dat ons overweldigd. Hij stelt Zich voor als de uitnodigende God. Eerst aan Israël door middel van de discipelen, daarna opnieuw in het boek Handelingen, na het volbrachte werk, "als alles gereed is". En ten slotte heel algemeen de uitnodiging naar allen. Dan komen u en ik binnen het gezichtsveld. Een uitvloeisel van het hart van God. De genade die naar alle mensen zich uitstrekt. Om de heerlijkheid van de Zoon, om Hem die heerlijkheid te geven. Bozen en goeden worden binnengebracht. *“Vriend, hoe bent u hier binnengekomen zonder bruiloftskleed?”*. Het woord dat hier voor "vriend" gebruikt wordt is een ander dan dat wat we in Johannes vinden, voor hen die Hem liefhebben (Joh. 15:15), en wat in Jakobus 2:23 voor Abraham gebruikt wordt. Dat is eigenlijk "liefhebber". Hier is het de betekenis van "metgezel", iemand die uiterlijk die weg gaat (als bij Judas, Matt. 26:50), maar niet de boezemvriend van Johannes 15. Die vermenging van "vrienden" vinden we ook in deze tijd van genade. Bij de eersten en laatsten van Matteüs 19 is dat ook zo, dat geldt niet alleen voor Israël, maar ook buiten die tijd komt de uitnodiging tot twee groepen. Degenen die alleen naar het uiterlijk erbij horen, en hen die Hem werkelijk liefhebben.

Dit gedeelte volgt op hoofdstuk 21:45, 46, waarin we de reactie van de farizeeën zagen. In vers 15 van hoofdstuk 22 vinden we een tweede reactie. *“Toen gingen de farizeeën beraadslagen om Hem in een woord te verstrikken”*. Deze geschiedenis staat

daar tussenin. In de rest van hoofdstuk 22 zien we de vijandschap van farizeeën en sadduceeën, die er altijd was, en die nu samenspannen. In hoofdstuk 23 wordt gezegd dat mensen moeten doen naar wat de farizeeën zeggen, het woord van God, maar dat ze *niet* moeten doen naar hun werken. In dat verband ligt ook deze gelijkenis. Degenen die veel van de Heer wisten verwierpen Hem en wilden niets met Hem te maken hebben. De leiders wilden dat niet, dat is vers 3. In vers 4 zend de heer zijn slaven, maar ze slaan er geen acht op. Een dergelijke gelijkenis vinden we in Lucas 14:15 e.v. Zulke mensen, die menen dat ze er wel zullen komen, en die er niet zouden komen. Dan vinden we meerdere uitnodigingen wat meer onze tijd aangeeft, tot het huis vol is. Daar vinden we alle mogelijke verontschuldigheden. Hier in Matteüs 22 gaat het meer om de leiders van het volk. De Heer Jezus wordt veracht en verworpen. Ze slaan geen acht op Hem, vinden Hem geen woord waardig. In Matteüs 24 wordt dat nog eens gezegd. Ze waren er niet op bedacht dat ze er geen deel aan zouden hebben. God zal anderen geven in jullie plaats.

In hoofdstuk 22:9 lezen we dat de koning zegt: *"gaat daarom naar de kruispunten"*. De verkondiging van de Heer vond plaats in de tempel en de synagogen. Nu is er een nieuwe methode. Dat geldt ook voor onze tijd; we moeten op de kruispunten gaan staan. In Lucas 14:21 is het: *"gaat naar de straten en stegen van de stad..."*. Het is voor ons duidelijk. De evangelieverkondiging van huis tot huis, van man tot man, geeft meer vrucht dan grote evangelisatiecampagnes, dat leert de ervaring. In de huidige nood moeten we vindingrijk zijn, met behulp van boekentafels, liederen. Wanneer er liefde is voor het evangelie en voor de verlorenen, dan zullen er wegen gevonden worden, dan zullen we zien welke mogelijkheden er zijn. Wanneer we het voorgaande *samenvatten* dan zien we dat het niet gaat om een plaats in de hemel bij de gelijkenissen van het koninkrijk. Maar zoals het zich *nu* voordoet. Daarin horen alle bekeerden, beginnend bij Johannes de Doper. Zij zijn de discipelen van dat koninkrijk. Het bekleed zijn heeft dan te

maken met dat wat God doet en/of met het praktisch laten zien dat we bekleed zijn met Christus en met Zijn leven. Beide gedachten zijn op zich waar. Het tweede onderscheid is dat er een appèl gedaan wordt. In Johannes 5 lezen we (vs. 29): *"zij die het goede hebben gedaan tot de opstanding van het leven, en zij die het kwade hebben bedreven tot de opstanding van het oordeel"*. Dat *begint* hier al individueel. Het geloof wordt getoond in de daad. Dat andere aspect komt nog, maar het gaat niet alleen om het einde. Het principe van het koninkrijk zien we ook in de grote verdrukking. Wie dat terrein van het koninkrijk verlaat heeft geen toekomst.

We moeten de tijdsvolgorde maar even loslaten. Of het nu of in de toekomst is. Het gaat om het principiële. Net zo min als we hoeven te filosoferen wie hier de bruid is. De inspectie van de Koning komt. Dan is er sprake van een bruiloftskleed. De moeilijkheid is dat wij teveel weten. Er staat niet dat het uitgereikt wordt. Het gaat niet om de klederen van de gerechtigheid, de mantel van de heiligen. Dat is inleggen in plaats van uitleggen. Net zo min als het tentoonspreiden in de wereld om anderen daarmee aan te trekken. We moeten binnen het raam van de gelijkenis zelf blijven. De vraag is of wij op passende wijze bij de heerlijkheid van de Koning en zijn Zoon aanwezig zijn. Daarvoor is het nodig dat we bekeerd zijn, verzoening hebben ontvangen. Hier gaat het om de rechte gezindheid. De goeden hebben het besef dat er maar één passende wijze is, namelijk in het kleed dat je bij je hebt dat past bij Zijn heerlijkheid. Waar dat ook vandaan mag komen, dat is niet aan de orde hier. Hier gaat het om de verheerlijkte Zoon aan de rechterhand van God. Alleen het allerbeste kleed is daar goed genoeg voor. Natuurlijk krijgen we dat van God. Maar weten wij Wie God is, hebben we daar besef van? Het gaat in deze gelijkenis om de heerlijkheid van God en Zijn Zoon. Zijn wij in overeenstemming met de waardigheid van de Koning en Zijn Zoon in dat koninkrijk? Die vraag moeten we ons voortdurend stellen, en steeds praktisch verwerkelijken. Zijn we op passende wijze bij God. De bozen die genoemd worden zijn

net zo onverschillig als de genodigden in het begin, die de uitnodiging afwijzen. Ze komen op een verachtelijke wijze in de bruiloftszaal. Dat is niet alleen een evangelieboodschap. De meesten van ons hebben een bruiloftskleed, maar leven wij in de tegenwoordigheid van God op een wijze die passend is bij Gods waardigheid en bij die van Zijn Zoon? Dan begrijpen we iets van wat ons hier wordt voorgesteld.

2b. 9. Wee u schriftgeleerden en farizeeën

Matt. 23:13

In hoofdstuk 23 vinden we het slot van het tempelonderwijs. In het eerste vers van hoofdstuk 24 wordt het tempelsysteem aan zichzelf overgelaten. In hoofdstuk 22, na de gelijkenis van de bruiloft vinden we dat vragen van tegenstanders beantwoord worden door de Heer, met een wending, die licht werpt op hun morele toestand, en anderzijds positief onderwijs dat uit die vragen voortkomt. Aan het slot van hoofdstuk 22 vinden we een vraag van de Heer Jezus, die een overgang inhoudt naar hoofdstuk 23. Het is een tegenvraag, van waaruit Hij ook de rede van hoofdstuk 23 kan uitspreken. Hij geeft aan dat Hij niet alleen de Messias, de Zoon van David is, maar Hij verklaart ook Psalm 110, waar de Heer gezien wordt aan de rechterhand van God in heerlijkheid. Hij, de Heer over alles, de erfgenaam (Hebr. 1:2). Hij, die in Matteüs 28 zegt: *“Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde”*. Zijn koninklijke waardigheid, vooruitgrijpend op Zijn komende positie. Dan krijgt hoofdstuk 23 meer lading. De Koning, die met Zijn gezag als Messias en Heer het oordeel uitspreekt over de goddeloze leidslieden. Hier wordt geen antwoord meer gegeven, maar wordt het oordeel uitgesproken over de "landlieden" en de "genodigden". Daarin wordt zevenmaal een "wee" uitgesproken, in vers 13, 15, 16, 23, 25, 27 en 29.

In vers 13 vinden we dus het eerste wee, dat handelt over het koninkrijk der hemelen. Het is een herhaling van het zesvoudig

wee uit Jesaja 5, waarbij het zevende wee uit Jesaja 6:5, dat Jesaja over zichzelf uitspreekt uiteraard bij de Heer Jezus niet gevonden wordt.

Voor de Heer Jezus het wee over de farizeeën uitspreekt heeft Hij eerst hun karakter duidelijk gemaakt in de eerste 12 verzen aan de discipelen, en aan het volk. Nu wordt dat vanaf vers 13 uitgewerkt. Huichelaars is een zware beschuldiging, maar het was een gebleken feit. Zij sloten het koninkrijk der hemelen voor anderen af en gingen zelf niet binnen. Dat toont aan dat ze een verantwoordelijke positie hadden, met grote invloed op het volk. Ze hadden moeten weten Wie er voor hen stond. Daarom zijn de gelijkenissen tegen hen gericht.

In Lucas 11:52 wordt gezegd: *"Wee u, wetgeleerden, want u hebt de sleutel van de kennis weggenomen; zelf bent u niet binnengegaan en hen die wilden binnegaan, hebt u verhinderd"*. Daar wordt nog duidelijker gesproken over het al dan niet binnen laten gaan. Ze hadden een positie als deurwachters. Een enorme invloed, die ze niet gebruikten tot heil van het volk en tot eer van de Heer, maar alleen voor henzelf. De Heer laat het er niet bij, Hij geeft de sleutelmacht aan anderen... In Matteüs 16 aan Petrus. Mensen kunnen Hem niet in de weg staan, Hij heeft de sleutels allang aan een ander gegeven. Die sleutels hebben met *zien* te maken, met het openen van het geestelijk verstand. Petrus heeft dat uitgeoefend in het boek Handelingen. Hij heeft de weg van het koninkrijk geopend. In Handelingen 2 aan de Joden en later aan de Samaritanen en de Romeinen, de heidenen. We zien zo'n sleutel in Matteüs 28: *"hen dopende en hen lerende"*. Het gaat om de kennis van God en de Heer Jezus, niet alleen om het kennen van de waarheid.

Het sluiten van het koninkrijk der hemelen had geen verband met de verborgen vorm. Wat *zij* verwachten van het koninkrijk. Omdat ze de Heer Jezus verwierpen sloten ze het koninkrijk der hemelen. Het ging om Zijn Persoon. Zo groot was hun haat dat ze allen die wel geloofden verhinderden. We zien dat duidelijk in de geschiedenis van de blindgeborene in Johannes

9. Hij werd uit de synagoge verwijderd. Ze wilden niet alleen zelf niet de Heer Jezus erkennen als de Zoon des mensen maar keerden zich ook tegen anderen die binnen wilden gaan. Er is verschil tussen sluiten en verhinderen. Zoals er verschil is tussen openen en binnen laten van personen. Hier heeft sluiten betrekking op de voorstelling die zij aan het volk gaven. Zij, die toch binnen wilden gaan vonden de farizeeën en schriftgeleerden op hun weg, om hun tot een verhindering te zijn. We zien een voorbeeld in Johannes 7:46, waar de dienaars zeggen: *"Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens spreekt"*. Dan komen de verwijten van de farizeeën en schriftgeleerden. Dat moeten we onderscheiden. We zien het even verder ook bij Nicodemus in Johannes 7. Hij stelt een vraag als farizeeër. De dienaars worden niet geholpen, maar worden geïmponeerd door dat ze stellen: Wiens kant kies je, die van de menigte die de wet niet kent, of onze kant van de oversten, de "kenners", die de Heer Jezus afwijzen. En Nicodemus krijgt ook antwoord. Jij hebt geen kennis van de afkomst van de Heer Jezus. Dat zien we later ook bij Israël. In Handelingen 14, nadat in hoofdstuk 13:45 al duidelijk is geworden dat zij het evangelie afwijzen. Dat is op zichzelf al erg genoeg. Maar we zien, als een grote volksmenigte gelooft in Iconium, de Joden een bittere stemming kweken, waardoor Paulus moet vluchten. Ze geloofden niet alleen zelf niet, maar verhinderden anderen. We zien dat vandaag bij christelijke leiders, die lak hebben aan de grondbeginselen van het christendom, die leerstellige zaken loochenen. Maar die ook als christelijke leiders verantwoordelijk zijn voor het feit dat ze de menigte die hen is toevertrouwd van de waarheid afhouden en meeslepen in dwalingen. Dat is dubbel erg. Het *"wee u"* is terecht.

Ook nu zijn er schriftgeleerden en farizeeën, die aan anderen een last opleggen die niet te volbrengen is. Die aan zoekende zielen leren dat ze eerst een zekere graad van heiligheid moeten bezitten voor God met je in verbinding kan treden. Dan wordt het *"velen zijn geroepen en weinigen uitverkoren"*

speciaal toegepast als een leer van uitverkiezing en een leer van verwerping voor onbekeerden en zondaars. Duizenden worden zo verre gehouden van het koninkrijk van God. En ook nog alle mogelijke andere dingen. Wat het evangelie in werkelijkheid vraagt is *klein* worden, en zó tot God komen. Dan is er een weg tot Hem, dan is er heil en vrede. Kom, en belijd je zonden. "Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven".

De farizeeën binden de mensen aan zichzelf. Vinden we dat niet veel op het Christelijk erf? In plaats van hen te wijzen op de Heiland der wereld, zodat ze zo het binnegaan verhinderen. Dat wordt ook in vers 15 gezegd.

Het is ook niet zo dat het persé *valse* leer is. Wat in vers 13 van de schriftgeleerden en farizeeën gezegd wordt bestaat ook in ons eigen hart. *"Alles dan wat zij u ook zeggen, doet en bewaart dat, maar doet niet naar hun werken; want zij zeggen en doen niet"* (Matt. 23:3). Dat wordt niet van valse leraars gezegd. Ze zeggen en doen niet. Het was een goede leer, maar hun gedrag deugde: niet. Het was hun leven waardoor ze afgestoten worden en niet meer luisteren. Dat kan ook bij ons die uitwerking hebben.

In vers 3 is sprake van de stoel van Mozes. Wat hij gezegd had moesten ze aannemen, van wie het ook kwam. Maar de farizeeën hadden ook veel dingen buiten de Schrift en boven de Schrift uit. Zoals er ook nu veel on-Schriftuurlijk verkondigd wordt.

Ons gedrag is belangrijk in verband met het verhinderen. We moeten ons geen meester laten noemen, er is slechts één Meester. We moeten niet onszelf verhogen, en ook in onze houding laten blijken dat we de nederige gezindheid van de Heer Jezus kennen. Dan zal dat zijn uitwerking hebben in het leven van mensen.

De leer van de uitverkiezing is een familiegeheim *binnen* de familie van God. Komt tot Mij, door de smalle poort. Dat staat aan de voorkant. En als je er door gegaan bent lees je aan de

achterkant: Uitverkoren van voor de grondlegging der wereld. Dat bedoelt God. Hij dacht aan ons voor de grondlegging van de wereld. Nadat je geluisterd hebt kom je dat te weten. Hoe kun je dat verwezenlijken? In Matteüs 10:25 staat: *"Het is de discipel genoeg dat hij wordt als zijn meester, en de slaaf als zijn heer"*. Dan zijn er geen op- of aanmerkingen meer. Is het onze wens om zo te functioneren?

Het volgende "wee u" geeft duidelijkheid. Het zuurdeeg was bij hen aanwezig. De Heer richt zich tot de farizeeën en verwijt hen huichelarij. In Lucas 12:1 zegt de Heer over hen tot de discipelen: *"Past u op voor het zuurdeeg, dat is de huichelarij van de farizeeën"*. Zuurdeeg is een ernstig kwaad in de praktijk van de gemeente. We zien dat bij de huichelarij van Ananias en Saffira. Dat is letterlijk wat hier staat. En dat voert in Handelingen 5, onder die omstandigheden, tot een zonde tot de dood. Ze worden door God Zelf gestraft. Dat is ook voor ons een heel belangrijk onderwerp.

Wanneer we vandaag aan de dag Jehova's getuigen aan het werk zien, dan is dat toch wat anders dan wat hier van farizeeën en schriftgeleerden gezegd wordt. Dan gaat het meer over sekten als gevolg van het optreden van valse profeten. Bij de farizeeën gaat het om leiders van het volk van God, die in hun eigen hart niet goed staan en andere mensen tegenhouden. We moeten dan eerder denken aan een uiterlijk strenge orthodoxie, zonder innerlijk leven. Het gevolg is dan of geestelijk er aan onderdoorgaan of huichelarij.

Toch moeten we voorzichtig zijn met de beoordeling van farizeeën. Bij ons is het alleen maar een heel negatieve betiteling, beledigend. Dat was niet zo in de tijd van het Nieuwe Testament. In de brief aan de Filippenzen gaat Paulus er "prat" op dat hij een farizeeër was; dat was helemaal niet negatief bedoeld. Ze waren niet helemaal zo slecht, geen onheilig leven, niet alleen leerstellig. Ze hielden er een minutieuze praktijk op na, zeer nauwgezet, er kon niets mee door. In die zin waren het geen huichelaars. Ze hielden zich aan wat ze zeiden. Hun fout was dat ze er eigen regels en geboden aan hadden toegevoegd

(613 stuks). Als je je daar maar aan hield, dan was het goed. En dat was hun fout. We zouden dat nu wettisch noemen. Het is dan niet zo dat die regels op zich fout waren, maar het idee dat Gods bedoeling bestaat in het houden van regels is fout. In het koninkrijk der hemelen geldt maar één ding: Worden als de Meester. Daarmee kom je nooit klaar. Er komt nooit een vakantie van het discipelschap. Het gaat om ons hart, daar liggen de uitgangen des levens. Niet een verzameling van regels. Het subtiele gevaar van farizeïsme, wetticisme, ligt dichtbij, ook in de plaatselijke gemeente.

Wetticisme is een wezenlijk element bij de farizeeën. Maar er is ook sprake van huichelaars, mensen die voor de schijn iets doen. Er komt ook wetticisme voor zonder huichelarij, maar in wetticisme ligt een groot gevaar voor huichelarij. Nicodemus en Paulus zijn een voorbeeld van een ander soort farizeeën. Maar in het wetticisme ligt het gevaar levensgroot in gebakken om te huichelen. Wetticisme leidt tot voldoening voor het vlees. Als je zo leeft dan doe je het beter dan iemand die dat niet doet. Dat betekent je laten voorstaan op je doen. Een stap verder is het mooier voordoen dan je bent. En dat is het zuurdeeg van de farizeeën. Je zou kunnen zeggen dat uit de Schrift een "onrechtvaardig beeld" van de farizeeën afgeleid wordt. In het jaar 70, bij de verwoesting van Jeruzalem, zijn de sadduceeën verdwenen, maar de farizeeën zijn gebleven. De huidige orthodoxe Joden zijn een regelrechte voortzetting van de farizeeën. De Schrift is in hun opvatting alleen te verstaan in het licht van de mondelinge wet, de Talmoed. Ook nu zijn het niet allen huichelaars. Maar dit wetticisme is een vorm van zelfbedrog. We zien dat bij de geschiedenis van de farizeeër en de tollenaar in Lucas 18. Daar zien we de farizeeër voor God staan, die niet noodzakelijk huichelt, die oprecht kan zijn, die zijn verdiensten opsomt voor God. Dat heeft iets tragisch, wat je ook aantreft bij de Joodse orthodoxie. Een handvol verdiensten, waarover God tevreden zou moeten zijn. En de volgende stap is huichelarij. De frequentie ervan doet eigenlijk niet ter zake. Het gevaar ligt ook bij onszelf, in ons eigen hart. Zoek eerst het

doen maar. Dat geeft een gevoel van bevrediging bij het vervullen van onze godsdienstige plichten. Bijvoorbeeld in onze "stille tijd". Dat gevaar ligt ook in de regels die wel voorgeschreven worden (USA) om dit te doen en dat te doen, en wat baat geeft. Dat kan de voldoening geven van: ik doe dat toch maar. Bevredigende godsdienstige prestaties. Dat is farizeïsme, en als je het dan nog aan een ander vertelt en het een beetje opschroeft, dan heb je huichelarij. Dat is maar een kleine stap. We moeten het zuurdeeg niet allen zoeken bij de blinde leidlieden, maar het eerst bij je zelf herkennen.

Er is nog een ander gevaar bij wetticisme, dat even verfoeilijk is bij de Heer. De Heer Jezus zegt: "*Alles dan wat zij u ook zeggen, doet en bewaart dat*". De Heer zegt nu tegen ons: "Alles wat de broeder zegt naar Gods woord, doet dat en bewaart dat". Uit welke gezindheid het ook voortkomt, dat is zijn verantwoordelijkheid. Het gevaar bestaat namelijk, dat we alles wat ons niet zint, wat niet bij ons past, maar wetticisme noemen, en dan rustig verder onze gang gaan. We moeten goed letten op wat de Heer hier zegt. Wij hebben vaak een "lijstje" uit het woord van God, en de moeilijkheden ontstaan als we daar *uitleg* aan gaan geven. Maar het woord van God zelf is normatief voor uw en mijn hart. Dat vinden we volmaakt terug bij de Heer Jezus. In Johannes 8:25, wanneer Hem de vraag gesteld wordt: Wie bent U, geeft Hij als antwoord: "Geheel wat Ik ook tegen u spreek". Wat Hij zei was Hij. Innerlijk en uiterlijk was er een volkomen overeenstemming. De wens van het hart van God is voor ons dezelfde. Hij zoekt mensen die zijn als de Meester. Moge dat zichtbaar worden bij ons in het koninkrijk. Wij zijn hier, hoewel Hij er niet is. Daarvoor hebben we de Heilige Geest en het woord van God gekregen. In hoeverre zijn wij onderworpen aan dat woord? Pas bekeerde mensen zeggen vaak: Ik las dat in het woord. En het gaf hen blijdschap, omdat ze liefde tot de Heiland hadden. Maar we moeten persoonlijk opnemen of de eerste liefde bij ons weg is. Niet regels stellen, maar elkaar aanreiken om de Heer Jezus te openbaren. Dat wordt dan zichtbaar. We moeten alleen voor de Heer Jezus

leven. We zijn vrij, in onderworpenheid aan het woord van God. Hoe komt dat bij ons over? God wil ons onderworpen zien aan de Heer Jezus, zodat Hij zichtbaar wordt. *“Wij allen nu, die met onbedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heer aanschouwen, worden naar hetzelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door de Heer, de Geest”* (2 Kor. 3:18). Als we op Hem zien zal Hij het aan ons waarmaken.

De zonde van de farizeeën gaat nog een stapje verder. Ze *verachtten* de ander(en). *“Wie zijn naaste veracht, zondigt”* (Spr. 14:21). We zien dat bij het gebed van de farizeeër in de tempel. En in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan blijkt wie de naaste is, dat is die *Verachte*. Het is levensgevaarlijk om een lijstje aan de Heer, de Verachte, voor te leggen met betrekking tot die ander, die nog niet zo ver is. We moeten uit liefde de Heer volgen.

Gehoorzaamheid is een heel belangrijk onderwerp met betrekking tot het koninkrijk. Hier, bij de farizeeën, vinden we een verkeerde gehoorzaamheid. Goede gehoorzaamheid is "meer" gehoorzaam zijn (Hand. 5:29). Er wordt van ons honderd procent gehoorzaamheid verwacht en meer. Maar een heel andere gehoorzaamheid dan aan een wettelijk systeem, alsof het een lijstje was waaraan we moeten voldoen. De Schrift is ook geen lijstje, ze is veel meer dan dat. We hebben 2 Korintiërs 3:18 al voor de aandacht gekregen. In het Oude Testament waren het de stenen tafelen, in het Nieuwe Testament is het de Persoon van de Heer Jezus die in onze harten geschreven staat. En dat drijft tot gehoorzaamheid. Het mag nog eens benadrukt worden dat wetticisme gemakkelijk tot huichelarij leidt. Als de Schrift een "checklist" wordt, dan leidt dat tot huichelarij. Maar zo is het niet, de binnenkant is belangrijk, wat is de gehoorzaamheid in het hart? Zijn we van harte gehoorzaam? De discipel is *onder* de gehoorzaamheid, maar verbonden aan de Persoon van de Heer Jezus. In Filippenzen 2 wordt ons de Heer Jezus voorgesteld als de volmaakt Gehoorzame. Om ons de gezindheid te tonen die nodig is om aan de oproep te voldoen: *“Maakt dan mijn*

blijdschap volkomen..." (vs. 2). In Matteüs 23:12 zien we die gezindheid voorafgaand aan het zevenvoudig wee. Wanneer we het farizeïsme van ons afwerpen, dan wordt de Heer verheerlijkt.

Er is een uitspraak dat je enghartig moet zijn tegenover jezelf en ruimhartig ten opzichte van anderen. Daarbij is enghartig te verstaan als in Johannes 14:21-23, bij het geboden bewaren, en het woord bewaren. Wanneer het woord van God voor mij de spiegel is en ik dit in mijn hart verwerkelijk, dan zijn we mild in ons oordeel tegenover anderen. Niet in verband met openbaar kwaad, zoals bij de farizeeën in Matteüs 23, maar bij het toepassen van het woord van God op hart en geweten, omdat te verwerkelijken uit liefde tot de Heer. Om anderen mee te trekken. De vrijheid van de kinderen Gods is vaak een grote nood voor ons, mensen, die beantwoorden aan de natuurlijke aanleg, om vrij te worden van ons zelf. Dan krijgen we afglijden naar huichelarij, wat hoort bij de oude natuur. Dat gebeurt niet altijd bewust, maar vaak zonder herkenning en stapsgewijs. Uit andere kringen hoor je nog wel eens de opmerking: Waarom zijn er bij jullie zoveel mensen die onder een psychische behandeling zijn? Dat kan een nood zijn, omdat je je beter wilt voordoen dan je bent. Dat kan voortkomen uit wat we vervullen willen uit wat woord van God, wat de Heer of wat andere gelovigen tegen ons zeggen. De sleutel om vrij van onszelf te worden ligt inderdaad in 2 Korintiërs 3:18.

Een betere indruk geven dan je bent. We lezen van Barnabas, de zoon der vertroosting, dat hij zijn akker verkocht had en de opbrengst aan de apostelen had gegeven (Hand. 4). Ananias en Saffira wilden dat nadoen. Ze overlegden om een deel achter te houden. Ze wilden voor vol aangezien worden. Uit die geschiedenis leren we wat farizeïsme en huichelarij is; een beter voorbeeld is er niet. Zo lezen we hier in vers 28: *"Zo ook u, van buiten schijnt u de mensen wel rechtvaardig, maar van binnen bent u vol huichelarij en wetteloosheid"*. Ze leken anders dan ze waren. Bovendien is er sprake van wetteloosheid. En het is de Heer die het zegt, die de harten door en door kent.

Daarom past het ons niet dat te zeggen. Van ons wordt gevraagd de ander uitnemender te achten dan je zelf, de ander positief te zien. Jezelf in het licht van God plaatsen; dan zien we wat we zelf zijn. Dat is niet zo makkelijk. Wanneer we in de volmaakte spiegel kijken, dan leidt dat tot een voorzichtige beoordeling van de ander. Zoek eerst de farizeeër in jezelf.

Er is nog een grondfout op te merken. Ze zochten de eer van mensen en niet die van God. Wanneer we de eer van God zoeken, dan betekent dat afhankelijk zijn. Dat betekent hier niet dat ik God de eer toebreng, maar dat ik doe wat Zijn goedkeuring kan wegdragen. De goedkeuring van de Heer is meer waard dan alle applaus van de wereld. In Zijn gemeenschap ontdekken wat Hij wil, wat Hij goedkeurt. Dat is het omgekeerde van wat de farizeeën deden. In Filippenzen 3:1-16 lezen we de autobiografie van een farizeeër. "*Om Hem te kennen...*", dat is het belangrijkste. Met Hem de weg te gaan. Juist voor jezelf af te vragen: Heer, ken ik U? Dierb're Jezus, U te kennen is mij meer dan alles waard. Is die behoefte werkelijk bij ons aanwezig? Richten wij onze gedachten op de verheerlijking van Zijn naam, in ons eigen leven en samen?

2b. 10. Het navolgen in het koninkrijk

Luc. 9:61-62

In het evangelie van Lucas wordt ons de *Zoon des mensen* voorgesteld. Het terrein is wijder dan dat van de Zoon van Abraham, de Zoon van David en de Koning in Matteüs. In dit evangelie vinden we een kenmerkend woord, nl. dat Hij "op reis was (letterlijk: Zijn aangezicht gaande was) naar Jeruzalem". In dit kader staat als het ware Zijn werk in dit evangelie. We lezen dat in Lucas 9:51, 53; 13:22; 17:11; 18:31 en 19:28. Naar Jeruzalem gaan, sterven, opstaan en naar de heerlijkheid gaan. Er komen mensen die Hem volgen, zoals in 9:57, 59 en 61. Zij zien Hem en willen Hem volgen, reizende naar Jeruzalem.

Nu is hetzelfde in het discipelschap, het volgen van een verworpen Heer. Dat is noodzakelijk voor discipelen. De Heer keek nooit achterom, dat geeft Lucas aan met *"het aangezicht naar Jeruzalem"*. Wij moeten zijn als de Meester en voor ons geldt hetzelfde. Wij moeten Hem volgen vanaf de eerste beslissing, en zijn dan alleen geschikt, wanneer we niet achterom kijken. Net als een ploeger. Wanneer die achterom kijkt trekt hij geen rechte voren en is hij ongeschikt voor dat werk. We moeten niet achterom kijken naar een vroeger leven, waar het hart nog naar uitgaat, niet terugzien. Omkijken is dat we die gedachten nog koesteren, er naar terug verlangen. Dat moet weg. Bij het volgen van de Heer moet onze blik vooruit zijn en moeten we werkzaam zijn tot Zijn eer.

In dit gedeelte van Lucas 9 en in Johannes 3 en 18 moeten we goed overwegen waarover het gaat. Dat is zeer subtiel, en we hebben er de meeste moeilijkheden mee. De gemeenschappelijke noemer is dat het koninkrijk der hemelen een prachtige plaats is, waar een menigte van discipelen plaats kan vinden. Maar er is daar geen plaats voor het eigen ik. Bij het vergelijken van deze gedeeltes valt op hoe subtiel het eigen ik werkt. In Lucas 9 gaat het over dingen, die in zichzelf niet verkeerd zijn, integendeel, die in zichzelf goed zijn. Het verwaarlozen van gezin en familie is zelfs een verkeerde zaak in het Koninkrijk. Toch zegt de Heer: *"Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en achterom kijkt, is geschikt voor het koninkrijk van God"*. In vers 61 bedoelt de man: Heer, ik eerst... Hij zegt wel *Heer*, het kenmerk van de discipel, maar je kunt dat niet laten volgen door *"eerst ik"*, zelfs niet met betrekking tot toevertrouwde dingen als familie en kinderen. Je kunt niet achterom kijken.

In het beeld van de ploeger gaat het dan (in Israël) niet om rechte voren. We zien in de gelijkenis van de Zaaier dat zaad verkeerd terecht kan komen, met name op stenen. Wat de Heer bedoeld is te zeggen dat je geen twee dingen tegelijk kunt doen. Als je dat bij het ploegen doet, en achterom ziet dan breekt je ploeg stuk op de obstakels voor je. Arbeiden in het

koninkrijk van God is ploegen op harde grond. Dus niet achterom kijken, maar het eigen ik vergeten voor Hem. In Johannes 3 zie je dat eigen ik nog subtieler. Daar is de grote theoloog van het Jodendom aan het woord, en hij begint met te zeggen: Rabbi, wij weten dat U van God bent gekomen... In Lucas 9 was het "eerst ik". Maar als het vlees niet meer "ik" kan zeggen, dan zegt het "wij". Nicodemus verpakt het in "wij", dat is hier de godsdienstige gemeenschap van de farizeeën. Maar of het nu "wij, farizeeën" of "wij, christenen" of "wij, broeders en zusters" heet, daarachter zit hetzelfde eigen ik. De oude geboorte. Daartegenover staat de nieuwe geboorte, de wedergeboorte, die andere discipelen oplevert. Waar alleen plaats voor Hem is; daarom gaat het, het "ik" moet met wortels en takken worden uitgeroeid. We zien dat bij Elisa, in 1 Koningen 19:19-21. Daar vinden we verschillende elementen terug. Elia is daar een beeld van de Heer Jezus, en Elisa de volgeling, de discipel. Het is ook daar verbonden met ploegen. In vers 19 lezen we: *"trof hij Elisa aan, de zoon van Safat, bezig te ploegen..."*. Als Elia hem voorbijgaat onder het toewerpen van zijn mantel, snelt Elisa hem achterna en zegt: *"Laat mij toch mijn vader en mijn moeder kussen, dan wil ik u volgen"*. Maar het antwoord van Elia is als het antwoord van de Heer Jezus; *"Ga heen, keer terug, want wat heb ik u gedaan?"*. Dan blijkt de houding van de ware discipel, en hij volgt Elia, zonder afscheid te nemen. En hij offerde de runderen op het ploeghout. Dat is een mooie illustratie van wat wij moeten doen. Zoals Elisa zijn geweldige rijkdom, zijn bezit, opofferde zo mogen wij ons gereed maken om de Heer te dienen. Het eigen ik zit aan veel dingen vast; en zo kan de Heer ons niet gebruiken. De Heer wil ons voor de volle honderd procent, ja zelfs voor tweehonderd procent. En als wij wat terug willen houden, dan rust de Heer niet voor je Hem ook dat ene wilt geven. Spreuken 23:26 zegt: *"Mijn zoon, geef Mij uw hart"*. De Heer weet waar dat ene zit wat we voor onszelf willen houden. Laten we dat offeren, zoals Elisa dat deed, die zo tot zegen werd voor de Heer. Onszelf kwijt moeten is ons grootste probleem. Dat blijft, dat is geen eenmalige zaak. Jezelf in de dood doen.

Velen zijn toch eerst naar huis gegaan om afscheid te nemen. Om te gaan vertellen wat je van plan was te gaan doen. En dat heeft bij velen tot het weerhouden ervan geleid. Door de vragen die toen gesteld werden. Wanneer we de Heer willen volgen dan moeten we daarmee niet te koop lopen, maar het doen. Alleen naar Hem luisteren, Hij wijst je de weg. Wanneer het verlangen is om Hem te volgen, dan is soms de vraag hoe je weet dat je achter Hem aan wandelt. Het geheim daarbij is dankzegging, zoals Kolossenzen 2:6, 7 aangeeft. Dankzegging ook in de wandel, vlak achter de Heer. Dat is discipel zijn. Geen sterke, maar een zwakke discipel, die kan zeggen: "Ik was een onnutte slaaf, wat ik behoorde te doen, heb ik gedaan".

Het is goed om op te merken dat het daarbij niet gaat om in 'het werk van de Heer' te gaan, maar om de *navolging* in het koninkrijk. Overigens is het zo dat de Heer eigenlijk zo'n verschil ook niet aangeeft in het Nieuwe Testament Er waren er die heel hun tijd in dat werk besteden, en als ze dat niet deden dan was het bij hen niet goed. Maar 1 Korintiërs 15:58 zegt: *"Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk van de Heer, daar u weet, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Heer"*. Daar worden we *allemaal* aangesproken. Paulus werkte overdag en maakte tenten. Hij deed alles voor de Heer. Zo'n verschil maken is niet goed. Daar waar de Heer ons geplaatst heeft moeten we Hem dienen. De bedoeling van deze verzen in Lucas 9 is om aan te geven dat er hinderpalen kunnen zijn. De discipelen in Johannes 1:39 vroegen de Heer: *"Waar verblijft U?"*, en ze *bleven* bij Hem, toen ze Hem hadden leren kennen. Begraven (Luc. 9:60) is een eervolle zaak. Maar andere dingen mogen niet *eerst* gebeuren. We moeten bij het gaan van onze weg niet bepraten met vader en moeder, niet te rade gaan met vlees en bloed (Gal. 1:16), waaruit logische en intellectuele tegenwerpingen kunnen voortkomen. Dat betekent niet dat je niet met andere broeders zo mogen spreken. Het is belangrijk te onderscheiden tussen raad vanuit het vlees of geestelijke raadgevingen.

In 2 Kronieken 25:2 lezen we over Amasia dat hij deed wat recht was in de ogen des Heren, maar niet met een volkomen toegewijd hart. Het eerste is prachtig, maar wat volgt is droevig. Het hart is het belangrijkste, lichamelijk en geestelijk. *"Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de oorsprongen (uitgangen) des levens"* (Spr. 4:23). Bij Amasia ging het dan ook van kwaad tot erger. Daarbij komt ook wat in 2 Kronieken 16:9 staat over Asa: *"Want des Heren ogen gaan over de gehele aarde, om krachtig bij te staan hen, wier hart volkomen naar Hem uitgaat"*. God vraagt een volkomen hart. Anders zijn we niet te gebruiken zoals de Heer dat zou willen. Er zijn meerdere voorbeelden in de Schrift over het bewaren van het hart, en ook met betrekking tot onze mond, onze lippen, onze ogen en oogopslag en onze voeten. Alles in het licht van God stellen. Hij is het waard, onze Heer Jezus.

Over die overgave zegt Paulus in Filippenzen 3:14: *"Maar één ding doe ik: terwijl ik vergeet wat achter is en mij uitstrek naar wat vóór is, jaag ik in de richting van het doel naar de prijs van de hemelse roeping van God in Christus Jezus"*. Dat is het richtpunt. *"Niemand die als soldaat dient wikkelt zich in de zorgen van het leven, opdat hij Hem behaagt die hem in dienst genomen heeft"*. Niet meer opzij zien. *"ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken..."* (Spr. 3:6). We moeten ons oog richten op het doel. In het kennen van Hem past de juiste graadmeter om te zien waarmee we te breken hebben. Wat moeten we weg doen? Weten we wat dat is bij onszelf? Anders maken we onszelf onbruikbaar. We moeten een weegschaal gebruiken, een maat toepassen op ons leven. En het moeilijkste is daarbij vaak onze beurs. *"Toen had hij die meer verzameld had niet te veel, en hij die minder verzameld had, kwam niet te kort"* (Ex. 16:18).

We hebben de laatste dagen veel over het discipelschap gehoord. Nu richt het woord zich speciaal tegen jonge mensen, zonder daarbij de ouderen uit het oog te verliezen. We mogen erover nadenken dat de Heer Jezus Christus Zelf ook een discipel was. In Jesaja 50:4 lezen we: *"De Here HERE heeft Mij*

als een leerling leren spreken om met het woord de moede te kunnen ondersteunen. Hij wekt elke morgen, Hij wekt Mij het oor, opdat ik hore zoals leerlingen doen". Daar vinden we het woord 'leerling', dat bijna hetzelfde is als discipel, toegepast op Hem. Het is heel bemoedigend te weten dat Hij een discipel was. Ten aanzien van Zijn discipelschap vinden we over 'ondersteunen' en 'doen' gesproken. Daarin ligt ongetwijfeld een van de geheimen van het discipel zijn. Wat we ook zeggen, het is niet te bereiken wanneer we niet beginnen bij de Schrift. Opvallend in deze profetie aangaande de Heer is die uitdrukking: *"Hij wekt elke morgen, Hij wekt Mij het oor"*. Hoe beginnen wij onze dag, ons discipelschap? Alles wat we de laatste dagen gezegd hebben kan pas werkelijkheid worden wanneer we het woord van God beluisteren, als we dat ons eigen maken. De Heer had een doelwit voor ogen, zoals wij dat ook moeten hebben. In de Messiaanse Psalm 16 staat in vers 8: *"Ik stel Mij de HERE bestendig voor ogen"*. Of, zoals wij in het Nieuwe Testament lezen: *"terwijl wij zien op Jezus"* (Hebr. 12:2). Dat zal ons in staat stellen rechte voren te trekken. We hebben al gezien dat het ook om een niet-vlakke, stenige akker gaat, maar daarnaast gaat het toch ook om de voren. Psalm 129:3 wijst daar ook op: *"Ploegers ploegden op mijn rug, zij trokken hun voren lang"*. En we mogen dat ook samen doen. Elisa werkte met twaalf juk ossen, waarbij hij waarschijnlijk de hulp had van elf knechten. Zo hebben ook wij medewerkers in het koninkrijk.

We hebben gezien dat we hinderpalen moeten opruimen. Wat doen we met ons "oude ik"? Galaten 2:20 geeft aan: *"Ik ben met Christus gekruisigd en ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij; en wat ik nu leef in het vlees, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven"*. Dat is een bekend vers. Paulus zegt dat daar niet als een leerstellige uitspraak, maar uit eigen ervaring. Later vinden we de leerstellige kant in hoofdstuk 5:24: *"Maar zij die van Christus Jezus zijn, hebben het vlees met de hartstochten en de begeerten gekruisigd"*. Dat is positieve leer, in 2:20 is het

de taal der ervaring. Dat moeten wij ook leren zien. Dan leeft het oude "ego" niet meer, maar Christus leeft in mij. Wat wij door ons geloof moeten bereiken is dat ons leven in de wereld gekruisigd is met de Heer Jezus, in het lichaam van vlees en bloed. Daarom staat er dat wat we *nu* leven een leven in de kracht van het geloof in Hem, de Zoon van God, is. Het leven wat we in het geloof leven is alleen in stand te houden door de Gever van dat leven. We hebben het gekregen van de Zoon van God, en Hij kan het in stand houden. Een leven in afhankelijkheid, terwijl we ons vasthouden en leunen op de Zoon van God. De apostel sluit dan af met een woord voor onze harten: *"De Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven"*.

De vier evangeliën laten ons de Heer Jezus van vier kanten zien. Ook om onszelf van verschillende kanten te laten zien. In Lucas zien we de Heer Jezus als *Mens*, met alle gevoelens daaraan verbonden, op reis naar Jeruzalem. Hij keek naar de harten van de mensen, naar wat de mensen zelf belangrijk vonden. Het echte kennen van de Vader is voor kinderen, zoals we hebben gezien, kinderen, die aannemen wat de Vader zegt. We hebben stilgestaan bij de Heer Jezus als de ware *Mens*, die in volkomen vertrouwen op Hem Zijn weg is gegaan.

We krijgen nu andere teksten uit het evangelie van Johannes. Daar liggen geheel andere beginselen aan ten grondslag als bij Lucas. In het evangelie van Johannes zien we de Heer Jezus als Zoon van God in deze wereld gekomen. De wereld wilde Hem niet, verwierp Hem die het Licht van de wereld was. De wereld heeft niets met de dingen van God te maken. Daarom lezen we in Johannes 18:36: *"Mijn koninkrijk is niet van deze wereld"*. Dat is niet zoals wij dat verwoorden zouden; Mijn koninkrijk is niet uit deze wereld. Het koninkrijk heeft heel andere dan menselijke beginselen. De Zoon van God, Hij die van boven is, liet de dingen van God zien. Dat zien we ook bij Nicodemus. Er is een *totale* verandering nodig. Niet uit het vlees, niet uit deze wereld, waarmee God niets meer van doen heeft, maar je moet van boven geboren worden. Je kunt het

koninkrijk van God niet binnengaan met je "oude wezen", met het vlees, maar met een totale verandering, "*geboren uit water en Geest*". De Heilige Geest geeft iets volkomen nieuws. Het oude is niet in verbinding met het koninkrijk te zien.

2b. 11. Opnieuw geboren

Joh. 3:3, 5

In Johannes 3 vinden we dat er gesproken wordt over het opnieuw geboren worden als noodzaak om het koninkrijk van God te *zien* (vs. 3) en het koninkrijk van God *binnen te gaan* (vs. 5). Bij opnieuw geboren worden ligt de nadruk op een totaal nieuw begin. Daarvoor werd Nicodemus geplaatst. Hij werd getroffen door de Persoon van de Heer Jezus. Hij was een farizeeër, een schurftgeleerde. Hij had het nodig te horen, met een hart dat aangetrokken werd door de Heer, om vrijgemaakt te worden van alles wat maar naar menselijke zelfrechtvaardiging zweemde. Hij kwam naar de Heer Jezus toe, dus was er hoop. Hij kreeg te zien dat er van de mens niets overblijft, van het dood zijn in jezelf. Daarom draaide het. Hij had nog klassenbewustzijn, en zegt: "*Wij weten...*". De Heer maakt hem tot iemand die *alleen* staat voor Hem. *Hij* moest opnieuw, dat is van boven uit, geboren worden. Er moest een nieuw begin komen. We moeten aan het koninkrijk Gods *zien* geen verkeerde inhoud geven.

Het is net als in 1 Johannes 3:2: "*Wij zullen Hem zien zoals Hij is*". Zien betekent ook binnengaan. De tweede keer dat de Heer Jezus tot Hem spreekt gaat het bij opnieuw geboren worden om het hoe, het *van boven* geboren worden (zie voetnoot Telos-vertaling ⁶ en vers 31). De krachten waardoor dit opnieuw

⁶ Noot Telos vertaling: Op een heel nieuwe wijze en vanuit een heel nieuwe bron; in Luc. 1:3 vertaald met 'van voren af aan'. Het Griekse woord betekent ook 'van boven'. In Joh. 3:31 is het zo vertaald

geboren worden tot stand gebracht wordt. *Uit water en Geest.* Dit is een van de meest misbruikte teksten uit de kerkgeschiedenis. We zien dat al bij de leerlingen van Johannes, waar de tekst in verband gebracht wordt met de doop. Die relatie wordt daarna vaker naar voren gebracht, tot ten slotte zowel in het rooms-katholicisme als in protestante groepen het een algemeen goed wordt. Maar het evangelie van Johannes heeft het nieuwe, eeuwige, leven als onderwerp, en noemt de christelijke doop en het avondmaal helemaal niet. De leer van de sacramenten is geheel in strijd met het Johannes-evangelie. Het hoofdthema is het eeuwige leven, en de doop zou er alleen in voor kunnen komen als het daarmee iets te maken had. Maar dat ontbreekt. Wedergeboorte en doop hebben geen verbinding. De Heer spreekt hier tegen een leidinggevende Jood. Nog steeds is het zo dat Joden niet gedoopt worden, maar besneden. Toch zegt de Heer tegen hem: *"Bent u de leraar van Israël en weet u deze dingen niet?"*. Nicodemus had dus moeten weten wat de tekst betekende. Het kon dus niet gaan over de doop. De gedachte is ontleend aan de wedergeboorte (de uiterlijke kant) het opnieuw geboren worden (de innerlijke zijde). Een nieuw bestel van zaken bekend uit het Oude Testament met betrekking tot Israël in de toekomst. In Ezechiël 34 lezen we aan het eind over het herstel en dan in hoofdstuk 36:25-27: *"Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen; een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven. Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven..."*. Een innerlijke en uiterlijke verandering; het hart wordt veranderd. En in hoofdstuk 37 zien we dat het woord van God plaats krijgt in dat veranderde hart. Niet meer geschreven op stenen tafelen, maar op de vlezigen tafelen van het hart (2 Kor. 3). Er is dan een relatie tussen het woord van God en het hart van het volk. *"Waarmede zal de jongeling zijn pad rein bewaren? Als hij dat houdt naar uw woord"* (Ps. 119:9). Reiniging en woord behoren bij elkaar. *"Wanneer de Here het vuil der dochters van Sion zal*

hebben afgewassen en de bloedvlekken van Jeruzalem daaruit zal hebben weggespoeld" (Jes. 4:4).

Dat is de reinigende kracht van het woord van God. Het Nieuwe Testament bevestigt die gedachte. Het is een symbolische handeling, de wassing, die die verbinding aangeeft (Denk aan teksten als Joh. 13:10; 15:3; Ef. 5:26 e.v.; Jak. 1:18-21 en 1 Petr. 1:23).

Twee krachten zijn werkzaam, het woord van God en de Geest. Dat werk is nodig om binnen te gaan. Het koninkrijk van God *zien* is misschien ook in verband te brengen met de Persoon van de Heer Jezus, zoals alles in het Johannes-evangelie daarmee verbonden is. Wat we elders vinden als *"het koninkrijk van God is midden onder u"*.

De totale nieuwe geboorte is noodzakelijk om Hem te zien, te kennen. Dat is essentieel van het begin tot het eind. De Heer beschrijft wat tot in de diepste kern blijft. *"Uw ogen zullen de Koning in Zijn schoonheid aanschouwen"* (Jes. 33:17). De voorwaarde daarvoor lezen we in Johannes 3:3. We hebben in Ezechiël 36 de terugkeer gezien van het volk uit de verstrooiing. De Heer zegt daarvan dat het de *aardse* dingen zijn. De nieuwe geboorte is uit water en Geest. We kennen ook nog "uit God geboren". Dat geeft de hemelse oorsprong aan, van boven, totaal nieuw. Maar het is wel een aardse zaak, het heeft met de aarde te maken. Wie in wil gaan in dat koninkrijk op aarde, die moet opnieuw geboren zijn. Als dat voor de zegen op aarde nodig is, hoeveel te meer dan voor de hemel.

Johannes 1:12 geeft inzicht in wat die nieuwe geboorte *is*. Ze is ook voor de hemel nodig. *"Maar allen die Hem hebben aangenomen, hun gaf Hij het recht kinderen van God te worden, hun die in zijn naam geloven; die (...) uit God geboren zijn"*. Dat vinden we zeven maal in de brieven en het evangelie van Johannes. De Goddelijke samenvatting over de menselijke zijde, door water en Geest.

De *bron* wordt ons hier voorgesteld. Alle mensen (uitgezonderd Adam en Eva zijn *geboren*. Da t is het eerste kenmerk.

Niemand heeft aan zijn eigen geboorte gewerkt. Dat wordt hier voorgesteld: *"niet uit bloed, niet uit de wil van het vlees, niet uit de wil van een man..."*. Totaal nieuw, een totaal nieuwe toestand en leven. Ook daarin hebben we niet bijgedragen. Ook wanneer er sprake is van berouwen geloof bij de mens, dan is toch het eerste werk de geboorte uit God. Dat is door de mens niet te verklaren. Alles is van Hem uitgegaan, het gaat om wat Hij werkte. De Heer verklaart het ook niet. *"De wind waait waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, maar u weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heengaat"* (vs. 8). God kan met de oude natuur niets beginnen. Als de eerste stap van de zondaar zou uit gegaan zijn, dan zou er toch iets goeds in hem geweest zijn. Maar hij is dood, en doet geen stap. Het is alleen het werk van God, genade. Dat brengt de mens tot kennis van zichzelf. Wanneer hij opnieuw geboren wordt is hij geen natuurlijke mens meer. Dan is er de nieuwe natuur die hem tot kennis van zonde brengt. Geen mens ziet van nature dat hij een zondaar is, *God* laat hem dat zien, dat hij verloren is. Dat is het belangrijkste, dat toen hij tot zichzelf kwam, hij opnieuw geboren werd. De behoudenis is iets wat pas aan het eind komt. Nicodemus heeft waarschijnlijk gedacht dat zijn Joodse afkomst hem een plaats gaf in het koninkrijk van God. Hij verwonderde zich erover dat er iets moest gebeuren. Mogelijk wordt soms in christelijke gezinnen aan eenzelfde automatisme gedacht. Maar Johannes 1:12 zegt dat je eerst Hem moet aannemen, in Hem geloven. En dan volgt het recht om een kind van God te mogen zijn. Bloedverwantschap of welke inspanning ook, is daar niet toe in staat, het is niet los te maken van geloof. Wanneer er over water en Geest gesproken wordt dan gaat het ook niet om een theologische verhandeling. *"Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik ook bij hem binnenkomen"* (Op. 3:20). Ook al is dat wat uit het verband gehaald toch is de vraag voor een ieder of hij dat kloppen gehoord heeft en gehoor gegeven heeft aan die uitnodiging. Dan komt Hij binnen, daar is geen twijfel over, daar ligt geen tijd tussen. De Heer Jezus is het liefst bij je, spreekt met je. Dat is iets heel nieuws in je leven.

2b. 12. Niet van deze wereld

Joh. 18:36.

"Mijn koninkrijk is niet van deze wereld". Er wordt een contrast getoond tussen twee werelden. Het koninkrijk van de Heer Jezus en de wereld. Er staat aan het eind van vers 36 een klein woordje, dat we goed moeten begrijpen. *"Nu is Mijn koninkrijk niet van hier"*. Op dit moment, in deze periode van verborgenheid. Later komt datzelfde koninkrijk van God en Zijn Christus in deze wereld. Toch is ook dat koninkrijk straks niet van deze wereld; het woord is dus veel ingrijpender, het laat zien hoe groot het contrast is met de wereld en de grootheid van de Heer Jezus. De wereld is een systeem dat geschikt is voor het eigen "ik". *"Het verderf dat door de begeerte in de wereld is"* (2 Petr. 1:4). Begeerte is wat je zelf wilt hebben, wat je naar je toetrekt. Dat is de mentaliteit van de wereld, van het eigen ik. Pilatus kan alleen in die gedachtegang denken. Zijn vraag is; Wie bent u, waar moet ik u plaatsen? En voor Pilatus is er dan een ander vakje. En dan komen deze woorden, *"mijn koninkrijk is niet van deze wereld"*. Discipelen, die met hun eigen ik moeten kappen, komen daar pas op hun sterfbed mee klaar. Hier staat de grote discipel, van Jesaja 50, en de Koning der koningen. Hij had geen probleem met het eigen ik. Dat was bij Hem niet aanwezig. Anders had Hij wel alle invloed aangewend. Hij zegt als het ware, 'als Mijn koninkrijk van deze wereld was geweest, dan had ik wel voor Mezelf gezorgd'. Dat doen mensen, dingen naar zich toe trekken, macht uitoefenen, wat zelfs in plaatselijke gemeenten kan voorkomen. Zo gaat het niet bij Hem. Hij was de Getuige van de waarheid, van de grote wereld van de Goddelijke realiteit. Hij, die het geen roof achtte God gelijk te zijn (Fil. 2), Hij heeft die hoge positie niet voor Zichzelf gebruikt, zoals wij dat graag doen. De weg naar het kruis was ook goed, als God daar maar in verheerlijkt werd. Het contrast met de wereld is enorm.

2c. Vervolg

2c. 4. De tien maagden

Matt. 25:1-13

Hierover zijn heel veel mooie, leerzame dingen te zeggen. *“Dan zal het koninkrijk der hemelen gelijk zijn geworden aan tien maagden...”*. Dat sluit aan bij de laatste verzen van hoofdstuk 24, terwijl het onderwerp van 24:44 verder gaat in 25:31. En dat brengt ons in de tijd waarin wij leven, in het christelijke tijdperk. Wanneer we deze gelijkenis situeren dan is het de laatste, grote, rede van de Heer Jezus vóór het kruis. De discipelen hebben drie vragen gesteld in hoofdstuk 24. *“Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn, en wat is het teken van Uw komst en van de voleinding van de eeuw?”* (vs. 3). Die vragen zijn door de Heer allereerst behandeld, de eerste in vers 4-14, de tweede in vers 15-28 en de derde in vers 29-44. Daarmee is de toekomst van het Jodendom geschilderd. Daarna vinden we dan drie gelijkenissen met betrekking tot de toekomst van het christendom, van de discipelen van het koninkrijk. En dan vanaf 25:31 wordt de toekomst van de volkerenwereld getoond. De indeling in deze drie groepen mensen vinden we ook in 1 Korintiërs 10:32, "Joden, Grieken (volkeren) en de gemeente van God (christendom).

In deze drie gelijkenissen van het koninkrijk staat de komst van de Heer Jezus voorop. In 24:46: *“Gelukkig die slaaf, die zijn heer, als hij komt, zo bezig zal vinden”*. Daar worden we gezien als slaven wachtend op de komende Heer. In 25:2 gaan de maagden uit de bruidegom tegemoet. In vers 6 klinkt het: *“Gaat uit Hem tegemoet”*. En zij, die gereed waren, gingen met Hem mee naar binnen. Ten slotte zien we bij de talenten slaven, waaraan goederen worden toevertrouwd, terwijl ze leven in de verwachting van zijn terugkomst. Bij alle drie staat dus de komst van de Meester, de Bruidegom, voorop.

In de eerste gelijkenis is het onderwerp de verhouding tot de *medeslaven*, in de tweede die tot de *Bruidegom*, in de derde

het handelen met het *toevertrouwde*. Dat is van uitermate groot belang voor ons. Het moet invloed hebben op onze omgang met "medeslaven"; geven wij het voedsel op de rechte tijd? Als we vergeten dat de Heer komt ontstaat er werelds leven, ruzie.

Bij de volgende gelijkenis, als we vergeten uit te zien, worden we slaperig en hebben we geen oog meer voor Zijn Persoon. En wanneer we vergeten wat ons is toevertrouwd, werken we niet meer met onze talenten.

Er zijn, ook in onze kringen, gelovigen die menen dat het hier niet om de christenheid gaat, maar om Israël, en dan in de toekomst. Waarom wordt dat geleerd? Dat heeft vrij zeker te maken met de vraag van de verantwoordelijkheid; omdat ze het perfectionisme aanhangen past het niet in hun gedachtegang. Maar de maagden kunnen niet Israël in de toekomst, het gelovig overblijfsel, voorstellen. Die zullen niet slapen, ze weten dat ze in de grote verdrukking zijn, wachtend op hun Messias. Bovendien bezitten ze de Heilige Geest niet voor de komst van de Meester, zoals bij de maagden hier. In Openbaring 14 lezen we van de maagden in de grote verdrukking dat ze het Lam volgen, niet dat ze de Bruidegom verwachten (vs. 4). Een tegenwerping die dan gemaakt wordt is dat de gemeente toch de bruid is, terwijl het hier om genodigden tot de bruiloft gaat. Maar bij het discipelschap gaat het om *persoonlijk* verantwoordelijkheid. De Heer is de Bruidegom van de *gemeente*, we zijn samen de bruid. Maar dat is hier niet aan de orde. We moeten individueel uitzien naar de bruiloft. Wie de bruid is, is hier buiten beschouwing.

Tien maagden, twee maal vijf, wijst op verantwoordelijkheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de tien geboden en de tien ponden (Luc. 19:11). En om heel dicht bij huis te blijven, we hebben tien vingers aan onze handen, wat te maken heeft met wat we doen, en tien tenen aan onze voeten, onze wandel. Het is dus onze persoonlijke verantwoordelijkheid in het praktische leven als gelovigen.

In de eerste van deze drie gelijkenissen gaat het om het voedsel geven op de juiste tijd. Gelovigen hebben op de eerste plaats het juiste voedsel nodig. Bij de talenten gaat het om een ruimere verantwoordelijkheid, naar buiten gezien. Dat onderstreept de noodzaak om eerst goed voedsel te ontvangen voor je naar buiten treedt. En daartussen staat dan deze gelijkenis van de tien maagden. Daarbij ligt heel sterk de nadruk op het *persoonlijke* vlak. Wat centraal staat is: "*Zie, de bruidegom*". Het centrum is de Heer Jezus Christus, de gelijkenis wijst niet naar de bruid (bij die bruid zijn ook geen dwaze maagden). Verantwoordelijkheid, onze toegenegenheid, onze gevoelens worden aangesproken. Het oog is gericht op een *Persoon*. Als Hij ons voor de aandacht staat dan komt ook de dienst in de twee andere gelijkenissen op de juiste plaats.

De verantwoordelijkheid en het getuigenis blijken ook uit het volgende. De dwaze maagden hadden wel lampen, maar geen olie. De wijze echter namen olie in hun kruiken, met de lampen. Lampen, licht, spreekt van getuigenis. Olie stelt ons de Heilige Geest voor. Zie ook Zacharia 4 hiervoor, daar wordt een verklaring van de oliehouder gegeven, die spreekt van de Geest (vs. 6), terwijl het ook in verband gebracht wordt met de zalfolie (vs. 14). Wij zijn als priesters gezalfd met de Geest.

Het is heel duidelijk dat de dwaze maagden alleen lampen hadden, en geen olie. De wijze maagden hadden olie in hun kruiken. Maar ze werden *allen* slaperig, zowel de wijze als de dwaze maagden. Dat doet ons denken aan Efeziërs 5:14. Wanneer er geslapen wordt is er uiterlijk geen verschil tussen hen die geen olie hebben, de belijders (lamp) en de wedergeborenen. Dat verschil blijkt pas als de roep komt: "*Zie, de Bruidegom*".

Maagden zijn in de Schrift een beeld van reinheid, onbevleetheid. In de bijbel is dat, in tegenstelling tot onze tijd, waarin maagdelijkheid niet zo hoog meer in het vaandel staat, een beeld van toewijding aan de Heer. We zien dat duidelijk in het al genoemde gedeelte uit Openbaring 14; de honderdvierenveertigduizend uit Juda. "*Deze zijn het die zich*

niet met vrouwen hebben bevlekt, want zij zijn maagdelijk". Dat gaat daar natuurlijk niet alleen op vrouwen, maar om reinheid, onbevleetheid, één van de kenmerken van toewijding. In 2 Korintiërs 11:2 zegt Paulus: *"Want ik heb u aan één man verloofd om u als een reine maagd voor Christus te stellen".* Dat gaat niet over de gemeente maar wordt praktisch toegepast op de toestand in de gemeente, die daar niet mee in overeenstemming was. Het gaat om toewijding.

Van de hogepriester wordt in Leviticus 21:14 gezegd: *"een maagd uit zijn volksgenoten zal hij tot vrouw nemen".* De hogepriester is een beeld van de Heer Jezus. Hier gaat het bij maagden om individuele toewijding als kenmerk. Dat kan alleen zonder en gescheiden van bevlekking. Dat is bijzonder praktisch nu. Geen bevlekking met de wereld. De Heer is een na-ijverig God. We kunnen geen toegenegenheid naar twee zijden vertonen.

De maagden gingen uit. Die gedachte kennen we al bij Abraham (Gen. 12:1) en we vinden ze tot Openbaring 18:4. Uitgaan als kenmerk van het naar de Heer gaan, loslaten van wat tot de wereld behoort. Hier is het een uitgaan uit het Jodendom, zoals we dat ook nu vinden. In de gemeente is noch Jood, noch Griek. Deels is het ook uitgaan uit de heidenen.

Velen hebben moeite met het feit dat er verschillende beelden door elkaar heen gebruikt worden. Maar we vinden dat al in Genesis 1 op de vierde scheppingsdag, waar zon, maan en sterren verschijnen. De zon is het beeld van Christus, de maan dat van de gemeente in haar totaliteit en de sterren zijn de individuele gelovigen. Die komen dus tweemaal voor, eenmaal gezamenlijk, eenmaal persoonlijk. In 1 Petrus 2:5 is sprake van een geestelijke tempel, dat is de totaliteit, maar ook van een priesterschap, waarin allen priesters zijn en dat elk voor zich hebben te realiseren. Beelden worden in de Schrift vaak zeer flexibel toegepast. Het gaat dus hier niet om de vraag wie de bruid is, maar om het uitzien naar de Bruidegom. Een groep kent de realiteit van de betrekking tot Hem, de andere niet. Daar mag je de bruid niet bij inbrengen. De *persoonlijke*

verantwoordelijkheid komt naar voren. Het verschil is dat de één olie had en de ander niet. Maar wij zouden zeggen: Het lampje van de dwaze maagden heeft toch gebrand? Het onderwerp is hier of je olie in voorraad hebt of niet. Er zijn "verlichte" getuigen, die toch de Heilige Geest niet in hun hart hebben, waarbij het verzegeld zijn met de Heilige Geest door het geloof ontbreekt. Uiterlijk zijn het maagden, ze zijn niet te onderscheiden, ze hebben dezelfde lampjes. Het verschil is of er olie is of niet. Dat is zeer ernstig. We kunnen uiterlijk een goede belijdenis geven, maar hebben we olie? Zijn we met de Bruidegom verbonden, zijn we verzegeld? Hoe staat het in mijn hart?

Maar er komt nog wat bij. We kunnen olie hebben, Christen zijn, op de goede grondslag staan. Maar een gelovige, met de Heilige Geest, kan toch *slapen*. We moeten elkaar wakend houden. Het gevaar voor ons bestaat dat we niet werkelijk de komst van de Heer spoedig verwachten. We leven nu 150-160 jaar nadat de roep gehoord werd. De wereld is vol met mensen met een belijdenis. Ook nog velen met een kruik, *"wij hebben deze schat in aarden vaten"* (2 Kor. 4:7). *"Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?"* (1 Kor. 3:16). De Heilige Geest woont in ons. Het gevaar bestaat ook nu dat wij slaperig worden. Te denken dat het wel eens zal gebeuren, dat het geen miljard jaar meer zal duren, maar dat het onze tijd nog wel zal duren. Dat is de grootste vergissing die we maken kunnen. Als er ooit een tijd was om eraan te denken, dan nu. *"De behoudenis is ons nu nader dan toen wij tot geloof kwamen"* (Rom. 13:11). Elke dag brengt ons nader naar dit ogenblik, naar deze gelijkenis. We moeten onze lampen opnieuw laten schijnen. Niet ja en amen zeggen op de belijdenis en de lampen laten uitgaan. Wat zou het jammer zijn als dan de zaak nog in orde gebracht moest worden. Het is de hoogste tijd. *"Zie, de Bruidegom"*. Het is een feest om aan die stoet te mogen deelnemen. Optrekkend naar de hemelse bruiloft. Van de Tessalonicenzen wordt gezegd dat ze Zijn Zoon uit de hemelen verwachtten (1 Tess. 1:10). Filipenzen 3:20

zegt: "waaruit wij ook de Heer Jezus Christus als Heiland verwachten...". Die heerlijke verwachting is zo belangrijk, al weten we er nog zo weinig van. Laten we op de uitkijk staan; het is een blijdschap dat te mogen doen.

De maagden *gingen uit*. Is dat bij ons ook zo? Zijn we op weg gegaan en zitten we niet meer vast aan de dingen van de aarde? Zijn we op weg naar de Bruidegom, en niet alleen maar naar de hemel, naar de overzijde? Wat een kracht en blijdschap geeft dat.

De vijf wijze en de vijf dwaze maagden waren uiterlijk gelijk. Ze hadden allemaal gezegd "gelovig" te zijn. Anders wacht je niet op de Bruidegom. Maar het zat aan de buitenkant. Er zijn ook nu veel mensen die wachten op de komst van de Heer, die de eindtijd herkennen. Die wachten op het oordeel over de levenden en de doden. Dan moeten wij niet slapen, anders kunnen we niet horen of ze wel olie hebben. We moeten wakker zijn, zodat we met ze kunnen praten. Niet slapen als de maagden. Eigenlijk zijn er drie groepen. Er is nog een grote groep thuisgebleven, of op een ander feest. Die gingen ook niet binnen. Maar er is een groep die er in de nacht op uitgegaan is, en die tóch niet binnengaat. Ze hadden misschien veel gemist. Toch hadden ze de Bruidegom niet in hun hart. Daarom zegt Hij: "Gaat uit, Hem tegemoet". Word wakker! We moeten een brandende lamp hebben, olie laten zien. Verzegeld zijn met de Heilige Geest is een merkteken. Dan ben je een drager van een zegel. We hebben de Geest als onderpand gekregen.

De Bruidegom *bleef uit*. God stelt ons op de proef. Er is geen tijd te noemen waarop Hij komt. Het is dus niet: Dan kunnen we nog wel dit of dat doen. We moeten niet in slaap vallen. Middernacht is normaal het uur van de diepste slaap. Dan moeten wij wakker zijn. Hij bleef uit; daar wordt geen reden voor gegeven. We lezen dat ook in Matteüs 24:38; de zondvloed kwam onverwacht voor mensen in de tijd van Noach. Omdat ze niet luisterden. Ze hadden de boodschap kunnen horen, de tijd kwam er aan. Daarom overviel het oordeel hen plotseling. In 2 Petrus 3:1, e.v. wordt aan gelovigen geschreven

over dit onderwerp. *“Weet dit eerst, dat er in het laatst van de dagen (te middernacht) spotters met spotternij zullen komen (...) Want moedwillig is dit hun onbekend”*. En dan wordt verwezen naar de tijd van Noach. Maar nu is het ook zo, buiten de tien maagden. Ze willen niet luisteren naar de taal van de zondvloed die in de aardkorst terug te vinden is. God heeft de terugkomst aangekondigd. Vers 8 is voor ons: *“Maar laat dit ene u niet onbekend zijn, geliefden, dat één dag bij de Heer is als duizend jaar, en duizend jaar als één dag”*. Petrus zegt ons, wat zij al wisten die de Heer Jezus als Bruidegom kennen, dat het *niet* zo is dat het ogenblik vertraagd is. Voor God maakt "tijd" niet uit, maar Hij is lankmoedig. Dat is de reden waarom de Bruidegom is uitgebleven. We leven in de nacht van de wereld; steeds meer klinkt de roep: Hij komt terug. Misschien is de verkondiging niet op de juiste manier, maar ze verwachten Hem. Het heeft een hele tijd geduurd, omdat God lankmoedig is. Laten wij klaar zijn (Hebr. 10:37).

We moeten overtuigd raken van deze waarheid. We' vereenzelvigen ons met de vijf wijze maagden, die toch sliepen. Hoe kwam dat? Dat is een appèl op ons hart. Met de Heilige Geest in het hart, weten bekeerd te zijn, gered, behouden, weten dat de Heer komt en dat Hij zal verschijnen, en toch slapen. Is dat nu niet meer zo? Zijn we allemaal wakker? Het is de bedoeling dat we nagaan of de komst van de Heer Jezus, voor Zijn gemeente, maar ook voor ons, persoonlijke gelovigen, nog leeft in onze harten. Of denken wij ook: Waar blijft Zijn komst? Kunnen we deze plaats verlaten met een bemoediging op onze geloofsweg, doordat we op die Koninklijke Heer zijn gericht?

In Genesis 24:57 lezen we een mooie uitdrukking. Rebekka zegt, nadat ze veel schoonheden heeft ontvangen, zoals wij die nu hebben mogen zien, *“Ik zal trekken”*. Het mooiste is Hem te zien zoals Hij is. De knecht, de Heilige Geest, reikt ons die schoonheden aan. Wat is onze wens? Willen we de Heer Jezus zien? Willen we als Rebekka 'ja' zeggen. Is bij ons het verlangen opgewekt om onze 'Isaak' te zien? De schatten van

de Heer Jezus worden ons voorgesteld zodat we zeggen: Ja, ik wil trekken, Ik wil Hem zien, er is bij mij een brandend verlangen. Wanneer Rebekka en de knecht afreizen, dan lezen we in vers 65: *“Wie is die man daar, die ons tegemoet komt in het veld?”*. En de knecht zegt: *“Dat is mijn heer”*. In 1 Tessalonicenzen 4 lezen we dat de Heer Zelf zal komen, Zijn trouwe strijders tegemoet. *“Wie is die Man?”* Dat is Hij, die ons liefhad tot aan de dood aan het kruis. Die ons aan het hart van de Vader gebracht heeft. Hij wil dat ons verlangen naar dat ogenblik uitgaat, dat we Hem zullen zien. Dat Hij ons vandaag nog met Zich zal verenigen, dat we lofliederen zullen zingen in de heerlijkheid. Zodat we nu niet zullen slapen. De Heer komt spoedig. Is dat soms zo afgezaagd, zijn we er zo vertrouwd mee geworden, dat het ons niets meer doet? Als ons hart vol is van Hem, dan willen we Hem zien, en Hem echt, niet ten dele, kennen. Om op volmaakte wijze te genieten van de Heer Jezus, ons samen neer te buigen voor het Lam dat geslacht is, Hem lof toe te brengen. Hebben we Zijn liefde niet in deze dagen ervaren? Is het verlangen bij ons aanwezig om ingevoerd te worden in het huis van de Vader? Willen we zo graag de Heer Jezus zien? De moeilijkheid is dat we niet meer actief zijn in onze wandel, dat we niet meer praten over de Heer. Onze accu daarvoor is de voeding die we *thuis* ontvangen, niet op deze conferentie. Onze levende relatie met Hem. We moeten bedenken dat als Hij komt er geen gelegenheid meer is om ons klaar te maken. Hoe verlangend ziet *Hij* er naar uit. De boodschap voor ons is wakker te zijn, ons te richten op Zijn Persoon en onze wandel doorzetten, actief zijn. Welzalig als we zo gevonden worden.

Wanneer we op de tien slapende meisjes zien, dan zouden wij die vijf niet wijs genoemd hebben. Ze worden alle tien wakker, en dan zijn er vijf die zonder olie zitten om hun lampen te laten branden. Ze zeggen: *“Geeft ons van uw olie, want onze lampen gaan uit”*. Maar het antwoord is: *“Nee, opdat er niet misschien voor ons en voor u helemaal niet genoeg is”*. We moeten de gelijkenis niet tot in alle finesses willen doortrekken. Het is

ernstig als je geslapen hebt en je de boodschap niet hebt kunnen uitdragen. Wij hebben niets te geven aan onze familie en anderen. We hebben niets uit te delen, maar kunnen wel meedelen waar de olie te krijgen is. Niet slapen, maar wijzen op de Heer. De vijf dwaze maagden gingen verloren omdat ze door de wijze maagden met een kluitje in het riet gestuurd werden. Het is een andere weg wanneer we een brandend hart hebben; dan zullen we anderen er op wijzen waar de olie te krijgen is.

Het is merkwaardig in deze gelijkenis dat de meisjes niet de Koning, maar de Bruidegom tegemoet gaan. Dat gebeurt om ons de *verwachting* duidelijk te maken. De Bruidegom mag dat verwachten. Maar Hij blijft toch de Koning, wat blijkt uit vers 12: "*Heer, heer, doe ons open*". Het is ook onze verantwoordelijkheid om als onderdanen zo uit te zien naar de Koning van het koninkrijk, zoals de meisjes naar de bruidegom, van wie ze de bruiloft mochten meemaken. Het is ook geen vrijblijvende zaak, maar een zaak van het hart; het hoort bij het discipelschap. Zoals we dat ook in de volgende gelijkenis zien, waar de talenten gegeven worden om ze te *gebruiken*. Dat moeten we wel bedenken. Het is ook van belang te zien dat dezelfde meisjes die uitgaan ook ingaan. De wederkomst van Christus wordt niet voorgesteld als een zaak van vele generaties, maar wordt in dezelfde generatie gerealiseerd. De boodschap is actueel in alle tijden. Er moet steeds uitgezien worden, zoals deze meisjes dat deden naar de Bruidegom. Ook in ons eigen leven kan zich de situatie voordoen dat we slapen en wakker geschud moeten worden, om klaar te staan als de Bruidegom komt.

Het verschil zit in de meisjes zonder en met olie. Daar moeten we niets van afdoen. Maar tot de Heer kwam was er geen onderscheid, ze vertoonden hetzelfde gedrag. Dat is zeer ernstige taal voor ons. Ook bij ons is er nauwelijks onderscheid tussen hen die de Heer werkelijk hebben aangenomen en hen die dat niet hebben gedaan. "*De Heer kent hen die de Zijnen zijn*" (2 Tim. 2:19). De nadruk mag er op liggen dat het niet om

anderen gaat, maar om mij persoonlijk. *"Ontwaakt, u die slaapt en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten"* (Ef. 5:14). Alle gelovigen, die werkelijk de Heer kennen, kunnen in slaap vallen. Hoe stel ik mij zelf in het licht van dit woord? We zijn aangesproken over de verwachting van de Heer vandaag. Hoe zal Hij mij aantreffen als Hij komt? Een persoonlijke zaak, voor ieder van ons. Het is een onnoemelijke verantwoordelijkheid de Heer te kennen zoals wij gekend zijn. Hem, onze Zaligmaker. *"Kijkt dus nauwkeurig uit hoe u wandelt, niet als onwijzen maar als wijzen, terwijl u de geschikte gelegenheid ten volle uitbuit, want de dagen zijn boos"* (Ef. 5:15-17). Wij kennen deze tijd.

"Dan zal het koninkrijk der hemelen gelijk zijn geworden..." (vs. 1). Dat is in onze tijd. De verwachting van de Bruidegom is kostbaar voor onze harten als het goed is. *"Zie, de Bruidegom"*. In het Hooglied horen we de taal van de bruid. Het lied der liefde. *"Van mijn geliefde ben ik, en naar mij gaat zijn begeerte uit"* (Hoogl. 7:10). Haar hart geniet. En we horen haar tot zichzelf zeggen: *"Mijn geliefde is mij een bundeltje mirre, rustend tussen mijn borsten"* (Hoogl. 1:13). Mirre, 'mara', bitterheid. Is dat niet kostbaar voor onze harten? Een bundeltje mirre, takjes die ze geplukt heeft. Hoe hebben wij die mededeling over het lijden van de Heer Jezus tot ons hart laten spreken. Hoe kostbaarder dat voor ons is, hoe meer we naar dat ogenblik verlangen dat Hij komt. Wanneer we in Zijn ogen zullen zien wie wij voor Hem zijn. Als Hij het geheim van Zijn liefde zal onthullen, als Hij zal spreken over de prijs die Hij betaald heeft, hoe Hij Zijn ziel heeft uitgestort in de dood. Zullen wij dan nog iets zeggen? We zullen zien hoe gelukkig Zijn hart is. Wanneer Hij het loon op al Zijn strijd ontvangt. Het gaat niet in de eerste plaats om ons geluk, maar om Zijn geluk.

In Lucas 12:36 lezen we, hoewel dit vers eigenlijk uit de context gelicht wordt: *"Weest u gelijk aan mensen die op hun heer wachten, wanneer hij terugkomt van de bruiloft, om als hij komt en klopt, hem terstond open te doen"*. Stel je voor als de Bruidegom de bruid slapende zou vinden. Als de toegewijde maagd slaapt, dan is dat een bijzonder grote teleurstelling voor

de Meester. Slapen lijkt een beetje op dood zijn, je gedragen als een dode. In Hooglied 5;2 staat: *"Ik sliep, maar mijn hart was wakker"*. Het bewustzijn van de bruidegom was verloren, en dat is teleurstellend. Wanneer de Heer komt, staan we dan hunkerend klaar? Een logisch gevolg van Hem verwachten is dat we rein zijn (1 Joh. 3:3).

Het Hooglied is al meer aangehaald. In verband met de maagden in het Oude Testament en Nieuwe Testament is ook hoofdstuk 1:3 aan te halen: *"Als uitgegoten olie is uw naam. Daarom hebben de jonge meisjes (maagden) u lief"*. Welke waarde hechten wij aan de naam en de Persoon van de Heer Jezus? Maagden spreken van toewijding zoals we gezien hebben, zij, die getrouwheid aan de Heer tot uitdrukking brengen. Soms zien we dat wij dichter bij de komst zijn, dat we welhaast op de drempel staan, en we weten dat de duivel ons tot ontrouw wil verleiden. Laten we er op letten dat onze toegenegenheid onbewogen en onbevlekt is. Zoals hier in het Hooglied, Hem met heel ons hart liefhebben.

We hebben even gedacht aan het hart van de Heer bij deze ontmoeting. *"Om Zijn moeiteloos lijden zal Hij het zien, tot verzadiging toe..."* (Jes. 53:11). En Romeinen 8:29: *"Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders"*. Als dit moment komt zal het lichaam van onze vernedering gelijkvormig zijn aan het lichaam van Zijn heerlijkheid; dan is de vreugde volmaakt. Dan zal Hij gezien worden als de Eerstgeborene onder vele broeders, en dat is Zijn vreugde. Romeinen 8 gaat ver boven Matteüs 25 uit, is veel hoger. Als die dag komt, dan zullen we Hem gelijk zijn.

Nu maagden christelijke getuigen in verantwoordelijkheid. Eerst geen onderscheid; allen gingen uit en allen hadden een lamp. Alleen bij de roep te middernacht worden de verschillen duidelijk. Vijf met, en vijf zonder olie. *"Sommigen stellen zich rijk aan, terwijl ze in het geheel niets hebben; anderen houden zich arm bij veel bezit"* (Spr. 13:7). We moeten zeer voorzichtig zijn

met het zelfbedrog, dat we in Laodicea vinden (Op. 3:17). "Omdat u zegt: *Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek...*". "Ik raad u aan goud van Mij te kopen...". Dat is een ernstige gedachte in onze dagen. We kunnen veel weten en toch niets bezitten.

Oude Sporen 2009

